Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.; udg. af F. L. Liebenberg.
Titel | Title:	Oehlenschlägers Poetiske Skrifter
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 11
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter, 1857-1862
Fysiske størrelse | Physical extent:	32 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

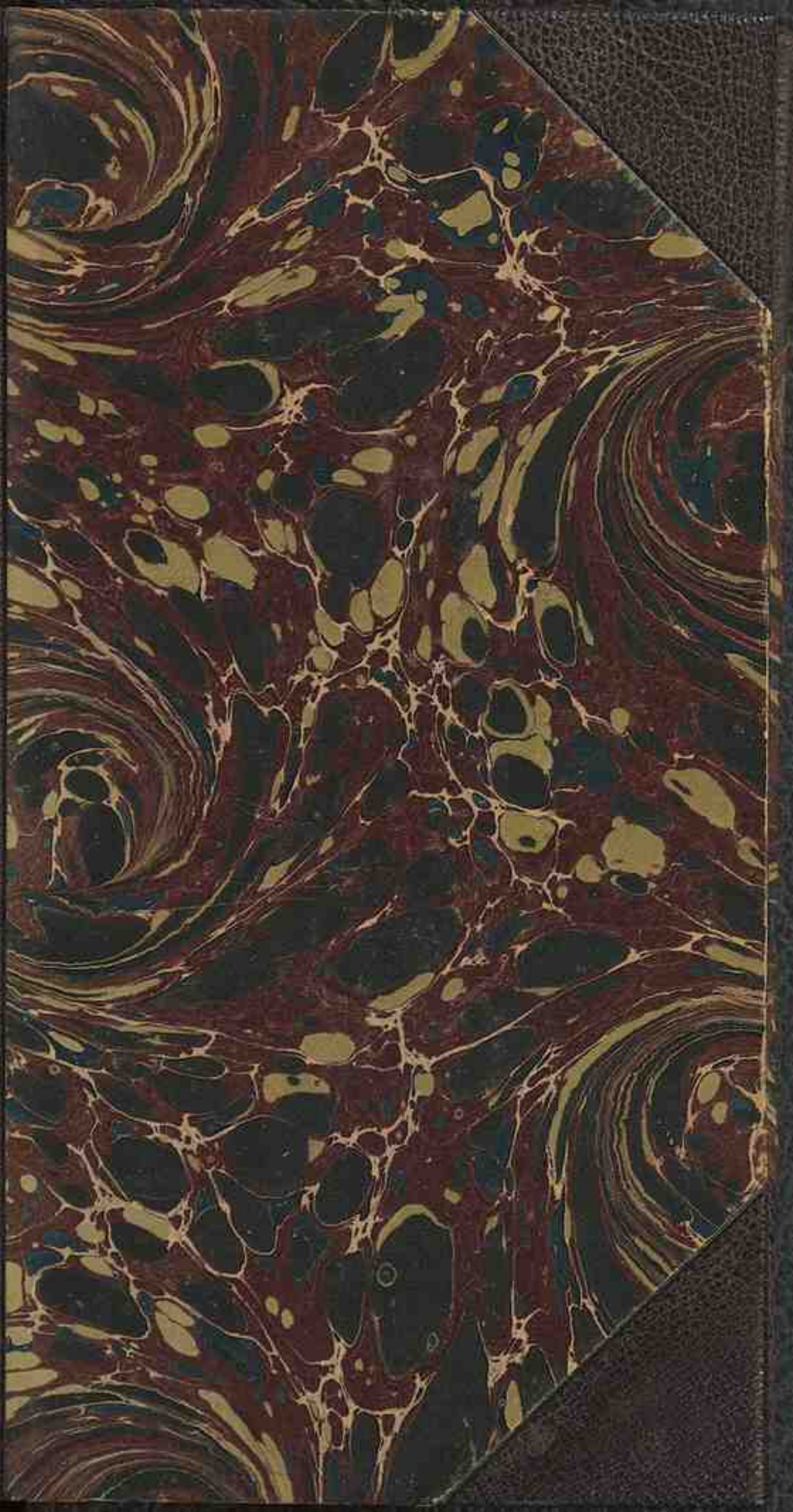

52, - 1

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 05745 6

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023487684

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Oehlenschlägers

Poetiske Skrifter.

Udgivne af F. L. Liebenberg.

29de Levering.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedkommissionær: Rudolph Klein.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Trykt hos J. H. Schultz.

Oehlenschlägers

Tragiske Dramaer.

Udgivne

af

F. L. Liebenberg.

Niende Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedcommissionair: Th. Lind, Store Kjøbmagergade Nr. 6.

1859.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Trykt hos J. H. Schultz.

Indhold.

Side.
Olaf den Hellige ..... 1.
Knud den Store ..... 135.
Dina ..... 255.

Dramatiske Digte.

Tragiske Dramaer.

Niende Deel.

Olaf den Hellige.

Tragødie.

Personerne.

Kong Olaf Haraldson, af sine Fiender kaldet Hiin Digre, efter sin Død af Alle: den Hellige.
Magnus, hans lille Søn.
Harald Sigurdson, hans Halvbroder.
Astrid, hans Dronning.
Ingegerd, hendes Søster, Dronning i Garderike.
Thormod Kolbrunarskiald, Kongens Ven.
Sighvat Skiald.
Rørik, en blindet, forhenværende Underkonge.
Biørn Staller.
Bisskop Grimkel.
Kalf Arnason,
Finn og
Thorberg, hans Brodre,
Thorer Hund,
Harek af Thiottø,
Gunsteen,
Rognvald,
} Bønder.
Sigrid, Kalfs Hustru.
Sigurd Aksison, en dansk Mand.
Asarsaste, Gaukathorer og flere Skovrovere.
Thoraren, en islandsk Kiøbmand.
En Lægekvinde.
En Amme.
Finn Lille, Roriks Træl.
Gissur Guldbraa,
Thorfind Mund,
Hofgarde Ref,
} sjungende Skialde.
Hofgoder, Kæmper og Præster.

Handlingen foregaaer i Værdalen, Jemteland og paa Stiklestad, i Midsommeren 1030.

Forste Handling.

En Hal hos en rig Bonde i Værdalen.

Kong Olaf. Thormod Kolbrunarskiald.

Olaf.

Thormod Kolbrunarskiald! Det glæder mig,
At see dig her igien i Norges Land,
Saasnart jeg sætter Foden over Kiølen.
Hvorledes har du levet, siden sidst?

Thormod munter.

Godt, Herre! skiøndt jeg ei var i Besøg
I Bretland hos Kong Knud den Mægtige,
At hente gyldne Ringe mig, som Sighvat.

Olaf.

Har altid du endnu den slemme Vane,
At hakke lidt paa Sighvat? Nu er Sighvat
Som Pilegrim i Rom, nu kan han bede
For dig, imens han beder for os Andre.

Thormod.

Ja, lad ham det! I Rom — der beder man,
Her gielder det vel om at stride snart.

Olaf.

Jeg takker dig, fordi du kommer til mig
I Farens og i Nødens Tid. Du bruger

Dit Sværd saa kraftigt, som du slaaer din Harpe.
Jeg trænger til dem begge, gode Thormod!

Thormod.

Jeg har dem begge med. Her er mit Sværd,
Og Harpen hænger hisset i min Hytte.
Men, Herre Konge! see, jeg bringer end
Tre andre Skialde.

Olaf.

Vel! det Hverv, jeg har,
Og den Bedrift, der forestaaer, behøver
God Skialdesang.

Thormod leer.

Som Kiød behøver Salt,
Naar det skal lægges ned, og ei forraadne.

Olaf.

Hvo er de andre Skialde?

Thormod.

Gissur Guldbraa,
Hans Søn Hofgarde Ref, og Thorfind Mund.

Olaf.

Velkommen, alle mine gode Skialde!
Hvor var I, mens jeg var i Garderike?

Thormod.

Hos Ottar Bonde hist i Numedal;
Vi pløied Agren med ham, rødded Urer,
Og bildte selv os ind, vi var paa Island
Igien som Bønder, skiøndt ei noget Hekla
Forlyster Natten her med kraftig Flamme.

Olaf.

Saa har I ei fulgt Strømmen?

Thormod.

Nei, Herr Konge!

Det Skialden gaaer, som Laxen: ofte springer
Han allerbedst, naar det er hardt mod Strømmen.

Olaf leer.

Og fanges i en Kurv.

Thormod.

Os har du fanget
I Gavmildhedens, Vennesalighedens.

Olaf.

Vel, Thormod! hvilken Fremtid spaaer du mig?
Jeg drog fra Sverrig med en ringe Hær.

Thormod.

Der snart vil vorde større, tro du mig!
Sneebolden triller hurtig ned fra Bierget,
Forvandlet til det frygteligste Fieldskred.

Olaf.

Den trænger ogsaa til at vorde stor;
Thi dersom Rygtet mig har Sandhed talt,
Forsamle sig tre tusind vrede Bønder
Ved Throndhiem under Thorer Hund samt Harek
Af Thiottø med Kalf Arnason.

Thormod.

Men Hunden
Vil ikke bide dig, thi den har afslidt
De skarpe Tænder alt paa Biørnejagten
I Biarmeland; og Kalven, Herre Konge!
Den stanger slet, thi den har ingen Horn.

Olaf.

Bestandig lystig!

Thormod.

Lystig maa man være,
Naar man i Marken gaaer, at meie Korn.
Jeg stedse før har kiendt dig fro, min Herre!

Glem ei, da du som liden Gut paa ti Aar
Opsadled Bukken til din fromme Stedfaer,
Den fredelige Konning Sigurd Syr,
Da han befaled dig at bringe Hesten.
Du sadler ikke Gangeren til Flugt,
Du sadler Bukken. Lad den stange dem!

Olaf i andre Tanker, sukkende.

Ja, gid den vilde!

Thormod afsides, forundret.

Denne Modløshed!

Hoit

Tilgiv, Herr Konge! men — i Fald du tvivler
Og sørger alt, da skynd dig heller strax
Tilbage til det fierne Garderike,
Og modtag der det Land Bulgarien,
Som Konning Jarisleif har lovet dig.
Med Overmod maa Livets Bæger skumme,
Hvis det besiæle skal en dristig Flok;
Men smitter du os med Nedslagenhed,
Da har alt Fienden vundet halvt sin Seir.

Olaf vred og stolt.

Fremfusende, som altid! næsediærv!

Fatter sig.

Men — jeg tilgiver dig; jeg veed, det kommer
Velmeent fra Hiertet.

Thormod glad.

Nu, Christ være lovet!
Jeg mærker, du kan vorde vred endnu.
Saa har det ingen Nød. Vær du kun vred!
I Fald kun ei din Vrede gaaer saa vidt,
At du en Vidie fletter i mit Haar,
Og hugger Hovdet af.

Olaf.

Det er for godt.
Men hvor kan Thormod troe, at Olaf sukker
Modløs for Bondehæren?

Thormod.

Du har Ret;
Det var en Dumhed af mit gode Hoved.
Men hvorfor sukker du da, fromme Konge?
Betro mig dine Suk! Det er en Sag,
Som gaaer fra Hiertet; der er Skialdens Rige.

Olaf.

Du veed, min Dronning Astrid følger mig.

Thormod smilende.

Og sukker du for hende, Herre Konge?

Olaf.

Nei — over hende.

Thormod halv sagte.

Det er mere troligt.

Olaf.

Men misforstaa mig ei! Hun er mig kiær.

Thormod.

Det bør hun ogsaa være; thi det var
Et Vennestykke, da hun friede selv —
Ved Sighvat.

Olaf fortrydelig.

Altid spodsk, og altid Sighvat!

Thormod.

Tilgiv min Overgivenhed, Herr Konge!
Den kommer af, jeg seer dig her igien;
Det giør mig lykkelig, det giør mig lystig.
I Fald du byder det, jeg være skal
Alvorlig, som en Munk, der synger Messe.

Olaf.

Ja, vær alvorlig, Ven! og viis dig værdig
Til min Fortrolighed. — Hun følger mig,
Og Barnet følger.

Thormod.

Ak! din lille Søn,
Som Sighvat af Vanvare døbte Magnus,
Da han ham vilde give Kongenavn
Smukt efter Carl hiin Rike. Han tog feil,
Og kaldte Drengen Magnus, ei Carólus.
Saa lærd han var, forstod han ei Latin.

Olaf.

Nu atter Sighvat!

Thormod.

Det var sidste Gang.
Hvor gammel er da nu din lille Magnus?

Olaf.

Ham Alfhild fødte for tre Somre siden,
Før Astrid blev min Hustru.

Thormod.

Er hun nidkiær?

Olaf.

Nei, tværtimod, hun elsker Barnet høit,
Men med en Kiærlighed, som ængster mig.

Thormod.

Forklar mig det, Herr Konge! Jeg forstaaer
Mig lidt paa Angst, og mindst paa Kiærlighedens;
Skiøndt Elskov er just ei mit Hierte fremmed.
Paa Island var der en mørkladen Mø,
Jeg digted mine første Viser til;
Og derfor kaldes jeg Kolbrunar-Skiald.

Olaf.

Du allerbedst vil fatte, hvad jeg mener,
Naar selv du hører hende tale, Thormod!
Der kommer hun.

Thormod.

Rødøiet og forgrædt.

Dronning Astrid kommer. Den lille Magnus løber foran hende.

Astrid.

Du søde Barn! saa løb dog ei din Vei.
See, Astrid elsker dig med Moderømhed.
Kom til mig! kom!

Vred.

Kom! siger jeg. — Han vil ei,
Han er ulydig. Bør han nu ei revses?
Skal han ei komme til mig, naar jeg kalder?

Olaf.

Han er saa lille. Skræk ham ei med Trusler,
Saa kommer han.

Venlig.

Kom, Magnus!

Barnet løber hen, og kaster sig i hans Arme; han tager det paa Armen, og kysser det.

See, der er han!

Astrid.

Dig lyder han, fordi du er hans Fader;
Mig vil han ikke lyde, skiøndt jeg elsker
Ham som en Moder. Ha, det er min Skiebne!

Hun græder.

Olaf.

Min hulde Dronning Astrid! vær fornuftig;
Lad Afskedstimen vorde mild og klar,

Som Sommermorgnen til den skiønne Dag.
Vi sees vel snart igien.

Astrid.

Ja — hist i Himlen!

Olaf.

Vil du mistrøste mig?

Astrid.

Det kan du spørge?

Olaf.

Den Mand, du ynder, maa du ogsaa agte;
Men agte kan du ingen modlos Mand.
Drag til din Broder, drag til Svearike,
Tag Drengen med, bevar min Diesteen!

Astrid.

Han er dig mere dyrebar, end jeg.

Olaf.

Jeg elsker ham som Fader.

Astrid.

Er da jeg
Ei Moder mod ham?

Olaf.

Jo.

Astrid.

Gud dig forlade,
Som du miskiender mig!

Olaf.

Nei, Astrid! ved
Den hellige Jomfru, Olaf kiender dig,
Og skionner paa de Dyder, du besidder.

Astrid bitter.

Men dem, jeg ei besidder —

Thormod sagte.

Dem kan han
Ei skiønne paa.

Olaf.

Min Hustru! vi er Synd're
For Gud, og Hver har sine Feil paa Jorden.
Lad os ei spilde Afskedstimen, Astrid!
Med at betragte Livets Skyggesider.
I Afskedsstunden reiser atter sig
Med Duft hver visnet Blomst paa Livets Vei.

Astrid vrider sine Hænder.

Jeg sammenlignes med en vissen Blomst!

Olaf.

Du misforstaaer mig ganske. Hver en Fryd,
Vi her har nydt, det er en visnet Blomst;
Men Afskedstaarens Regn giør, at den groer
Forfrisket op i Paradisets Hauge.

Astrid kiærlig til Barnet.

Kom til mig!

Olaf rækker hende det.

See, der er han.

Astrid kysser den Lille.

Søde Dreng!

Stirrer paa ham, og siger derpaa med Rædsel:

Gud! hvor han ligner Alfhild. Og han seer
Spodsk paa mig med et Smiil, som om han sagde:
Ja, kiæl du kun; du mener det ei ærligt,
Du est dog ei min kiødelige Moder.

Olaf.

Hvor kan en sværmerisk Indbildningskraft
See Sligt i en uskyldig Engels Ansigt?

Astrid om.

Ja, Engel er han. Han er engleskiøn.
Uskyldige Barn! tilgiv mig min Beskyldning.
Nu leer du mildt — som Engel. Alle Børn
Er Engle. Hil det Barn, som tidlig døer!
Det synder ei, det kommer vist i Himlen.

Olaf sagte til Thormod.

Der seer du, Thormod! Fatter du min Angst?

Thormod.

Ja, jeg begynder selv at vorde bange;
Paa slige Fagter bider intet Sværd.

Olaf med stærk Stemme, misfornøiet.

Han skal ei døe, han er min første Søn;
Nei, han skal arve Riget efter mig.
I Slagets Stund er Mindet om min Magnus
Den Tanke, der besiæler mig som Helt
Paa Jorden; skiøndt det Maal, jeg stævner til,
Staaer i Guds Rige.

Astrid med krampeagtig Folsomhed.

Jeg skal pleie ham,
Og lære ham at elske dig, hans Fader.
Og skiøndt hans Blik, som Pile, trænge sig
Dybt i mit Hierte, da de minde mig
Om hvad jeg savner — skal jeg trykke ham
Saa ømt til denne Barm, som om han fik
Af den sin Die.

Hun trykker Barnet saa stærkt i sine Arme, at det skriger.

Olaf vrister Barnet fra hende.

Nei, ved Gud og Mænd,
Det skal du ei. Du faaer ham aldrig meer
I dine Arme.

Astrid.

Grumme! skiller du
Mig ved min sidste Trøst?

Olaf.

Det koster mig,
At tæmme Vreden, Astrid! Var det skeet
For ti Aar siden, da Gud naade dig!
Men jeg har lært at tvinge mig som Christen,
Og jeg skal ei behandle dig med Strenghed,
Selv ei miskiende dig. Gaa! du er syg,
Mat — sialesvag.

Astrid.

Troløse, grumme Mand!
Du aldrig — aldrig har du elsket mig.

Olaf rolig og bestemt.

Nei, aldrig! Jeg tilstaaer det ærligt, Astrid!
Du kræver det. Og aldrig har jeg sagt,
At Olaf elskte dig. Jeg beiled til
Din Søster Ingegerd; din Fader gav
Sit Ja til dette Ægteskab, men tog
Det strax tilbage, da den stærke Drot
Fra Rusland sendte sine Friere.
I Garderike maatte Ingegerd,
Som lydig Datter, ægte Jarisleif.
Da talte du med mine Sendebud,
Og lod dig tydeligt dermed forstaae:
Du ønskte nok at vorde Norges Dronning.
Af Kiærlighed til Land og Rige kom
Jeg dig i Møde, giorde Sveakongen
Til Norges Ven, og Astrid til min Dronning
Og til min Hustru. Og jeg var din Husbond,
Hengiven, ærlig, agted dine Dyder,

Var venlig mod dig. Aldrig har du hørt
Et Ord fornærmeligt fra disse Læber.
Nu sværmer du; men dette Sværmeri
Er fælt og gyseligt og farligt, Kone!
Jeg skilles venligt fra dig — hvis du vil;
Jeg kommer atter til dig — hvis Gud vil;
Men Barnet i dit Værge faaer du ei.

Astrid fortvivlet.

O, jeg Usalige! Nu, saa Farvel,
Du grumme Helt! Jeg ønsker dig ei Ondt,
Endskiøndt du krænker og fornærmer mig.
Gud skienke Held og Seir dig mod din Fiende!

Olaf.

Gud skienke dig Besindighed og Ro,
Og Begge, naar engang vi sees igien,
Samdrægtighed og Fred! Christ være med dig!

Astrid gaaer.

Thormod ryster paa Hovedet.

Det er et farligt Folk at stride mod,
Det Qvindfolk. Mænd — det er en anden Sag,
De være maae saa tappre, som de ville,
Paa dem dog bider Sværd og Spyd og Øxe;
Men intet Sværd kan tvinge Qvindesind.
Og Thorer Hund forskandser sig saa godt
Ei bag sin biarmelandske Hexekofte,
Som slig en Qvinde bag sin Taaresnak.

Olaf.

Nu staaer jeg her med Barnet i min Arm,
Og Øxen i min Haand. Hvor kan jeg kæmpe
Saaledes faren? Magnus! kiære Dreng!
Nei, nei, jeg giver ikke Slip paa dig,

Før Himlen sender mig en venlig Engel,
Der kan bevare dig.

Han gaaer til en Dør, og vinker; Ammen kommer.

Olaf.

Følg med din Amme,
Og leg i Fruerstuen med min Hielm.

Magnus.

Den skal jeg bære, som min Fader bar den.

Olaf.

Det lærte dig din Amme vel at sige?

Ammen.

Jeg vedder, han giør ei mit Ord til Skamme.

Hun gaaer med Barnet.

Thormod seer ud af Vinduet.

Der kommer alt den Engel, som du maned.
Ja, hvis ei Øiet reent bedrager mig,
Faaer du i denne Stund et kiært Besøg
Af Dronning Ingegerd fra Garderike.
Hun stiger af sin Karm ved Fruerstuen,
Hun har alt mødt og taler med sin Søster.

Olaf forbauset.

Hvorledes, Ingegerd? Fløi fra din Mand,
Dit Garderike du til Norges Land?
Est du et Englesyn i Straaleskin,
Som til min store Daad mig vier ind?
Kom du et Nattens Blændværk, Sandhed ei —
Og frister Olaf end paa Livets Vei?
Nei! atter jeg dit Himmeløie seer,
Og tvivler ei om Dyd, om Fromhed meer.
Du styrker mig, min Barm du ei giør trang.
Jeg skal dig see, dig hilse — sidste Gang;

Ja, sidste Gang, hvad end Guds Villie bød,
Hvad enten Seier — eller Martyrdød.

Thormod.

Hvi blev den Lilievand dog ei din Brud?
Peger først ud paa hende, og saa paa sig.
Naar Solen kommer, saa gaaer Faklen ud.
Han gaaer.

Dronning Ingegerd kommer venlig og munter.

Vel mødt, Kong Olaf!

Olaf forvirret.

Ingegerd! Veninde!
Du her? Hvorledes giorde du saa snelt
Den lange Reise? Jeg forbauses, Inggerd! —
Og kort før Slaget? — Ak, desværre kan
Jeg her med Giestfrihed ei favne dig.

Ingegerd smilende.

Min Ven! jeg kommer ikke for at favnes.

Olaf.

Men siig — Saa brat — Knap har jeg taget Afsked
Med Konning Jarisleif og dig —

Ingegerd.

Saa flyver
Den lette Fugl alt lystigt efter Olaf.
Har du ei ofte sammenlignet mig
Med Fuglen, for min Sang og for min Flugt?
Nu vel! jeg følger Fuglenes Natur.
Hvad er en saadan Reise for en Drossel,
Fra Garderikes Mark til Kiølens Field?

Olaf.

Men

Ingegerd.

Hør mig! Du maa ikke meer forbauses.
Forbauselsen ei klæder Helten godt,
Den sommer sig kun lidt den vise Mand,
Og allermindst den christelige Helt.

Olaf.

Saa lær mig da —

Ingegerd.

Først haaber jeg, du veed,
Endskiøndt du Ingenting har hørt endnu,
At denne Reise skeer i bedste Hensigt,
Og at den ei giør Olafs Frænke Skam.

Olaf.

O, gid mit eget vilde Fordumsliv
Uplettet var, som dit, Uskyldige!

Ingegerd.

Du drog fra Jarisleif, endskiøndt han bød dig
Et Rige — sandelig ei noget slet.
Dit Fædrerige vilde du gienvinde;
Men ikke for Ærgierrighedens Skyld:
Det halv begyndte, halv tilintetgiorte,
Men store Værk, at christne dine Landsmænd,
Det vilde du fuldende. Svigted Lykken,
Da skulde det besegles med din Død.

Olaf.

Saa er det.

Ingegerd.

Men til dette fierne Nord,
Paa hvad han kaldte „sværmeriske Tog",
Gav Jarisleif dig ingen Kæmper med.

Olaf.

Jeg skal vel finde dem.

Ingegerd.

Men Helten trænger
Til gode Sold; thi han er ingen Bonde,
Hvis Ax ham skaffe Guld, og ingen Kiobmand,
Hvis Skib ham bringer Sølv; i lange Krig
Giør han i Vikingsfærd ei heller Bytte.
Og skiøndt vel Blod og Æren ei belønnes
Med Penge, var det aldrig Helten ukiært,
At eie skionne Sværd og gyldne Ringe.

Olaf.

Og disse?

Ingegerd.

Bringer Ingegerd i Kister
Paa sine Gangere.

Olaf.

Høimodige!

Ingegerd.

Spar Takken! See, min Gave kun er liden;
Jeg bringer Sværd og Ringe, du, Kong Olaf!
Maa skaffe Heltearmene til dem.

Olaf leer.

Det er ei vanskeligt.

Ingegerd.

Men det er sandt,
Jeg skulde bringe dig af din Forundring;
Thi, skiøndt du tier, undres du endnu,
Og skiøndt du vel har gode Tanker om mig,
Kan du dog ei begribe, hvorfor jeg,
En Qvinde, kommer selv med mine Skatte.
Det kan dog ikke være, mener du,
For at forsvare dem mod Overfald,
Hvis en Flok Stimænd mødte dem paa Veien.

Olaf rækker hende venligt Haand.
Hvi kommer du da selv, min Ingegerd?

Ingegerd alvorlig.
For at bevare dig en Skat, Kong Olaf!
Langt mere stor, end den, jeg bringer dig,
Og som ei nogen Kæmpe kan bevare;
Der hører Qvinde til.

Olaf.
Hvad mener du?

Ingegerd.
Din Magnus, mener jeg, din Diesteen,
Din lille Søn, som kun er slet forvart
Hos en tungsindig, en urolig Astrid,
Hvis Veemod grændser til Afsindighed.

Olaf.
Ved Christ, min Frelser, du har talt mig af
Mit Hiertes Fylde; du har endt min Frygt.

Ingegerd.
Tillader du da nu, jeg tager Magnus
Med mig til Garderike?

Olaf.
Hvad du tager,
Er meer til Held for mig, end hvad du gav.
Jeg veed ham sikker i din Favn.

Ingegerd.
Og sikker
Hos Konning Jarisleif. Du kiender ham,
Den ædle Mand, som ei er svag og nidkiær,
Endskiøndt han veed — vi elske dog hinanden.

Olaf forfærdet.
Ha, Ingegerd!

Ingegerd med munter Rolighed.

Hvi vil du skamme dig
Ved at tilstaae, hvad der er Sandhed, Olaf?
Jeg elsker dig — du mig. Vi har ei sagt
Hinanden det tilforn. Jeg var bestemt
Dig til din Brud, før jeg blev Jarisleifs;
Da havde vi ei seet hinanden end.
Som Garderikes Dronning saae jeg dig
For første Gang; da smelted du mit Hierte,
Jeg dit, vi taug derom, og vi var Venner.
Det vidste Jarisleif, han stolte paa
Vor Ærbarhed og Gudsfrygt, piinte sig
Ei selv, saa lidt som os, med Nidkiærhed.
Og dette Ædelmod, den skiønne Tillid
Blev bedste Vogter for hans Hustrues Ære.
Han blev sig liig, da gierne han tillod mig
At drage hid og see dig sidste Gang,
At redde dig din Søn, dit Riges Arving.
O, misforstaa mig ei, min kiække Helt!
Jeg har det bedste Haab — du vinder Seir;
Men gaae det, som det vil, vi sees ei meer.
Nu, jeg har sagt dig, at jeg elsker dig,
Nu maae vi skilles ad for dette Liv.

Olaf begeistret.

Ja, underlige Syner vises mig,
Mig bæres for, jeg lever ikke længe.
Dog aldrig følte jeg en større Kraft.
Mig tykkes, hisset den Korsfæstede
Tilsmiler mig; som om en stor Seraph
Til Kampen rakte mig sit Flammesværd.
Selv du, min Ingegerd! mig forekommer
Som en af disse Himmelens Cheruber

I Skyer og Straaler om Gud Faders Fod —
Et Englehoved kun med lette Vinger.

Ingegerd.

Ja, lette Vinger, Olaf! har mit Hoved,
Og lette Vinger, Olaf! har mit Hierte,
Det flyver over Bierg og Dal til dig,
Til dig det flyver over Skyer og Stierner.
Omfavn din Ingegerd for sidste Gang!

Olaf omfavner hende.

Jeg favner dig — men ei som Menneske;
Som Aander favnes vi for Evigheden.

De gaae.

Finn Lille kommer med Thormod fra den anden Side.

Finn.

Nu, det var godt, at Olaf gik igien
Med Magnus, Ingegerd til Fruerstuen,
At vi kan bringe Konning Rørik ind
I Hallen her.

Thormod seer sig om.

Den Hal er saare smuk.
Jeg ændsed den ei før, fordi jeg talte
Med Kongen. Han er mere værd at see.

Finn leer spodsk.

Den Digre!

Thormod.

Føer af Lemmer, men ei diger.
Den Tykke kalde kun hans Fiender ham
Til Spot. Man siger, at han giør sig tyk.
Men heller skulde de ham kalde høi,
Thi høit han rager over alle Kæmper.

Finn.

Han er ei meget høi.

Thormod.

I Aanden, Træl!
Veed du, hvad Aanden er?

Finn.

Ja, det er Odin.

Thormod.

Du est en herlig Christen.

Finn.

Jeg er Hedning,
Som Rørik.

Thormod.

Finder sig Kong Olaf i
At Hedning lever under Tag med ham?

Finn.

Fra den Dag, han lod Konning Rørik blinde,
Forfølger ham Samvittighedens Alf,
Og rider ham hver Midnat, som en Mare.
Og derfor taaler han Kong Rørik's Had,
Og straffer aldrig ham, selv ei naar Drotten
Af Lyst til Hevn ham stræber efter Livet.

Thormod.

At Olaf lod den lumske Rørik blinde,
Det var ei Grumhed, det var Skaansomhed;
Thi Døden havde Ridingen fortient,
Da han de andre fire Oplands Drotter
Opbidsed til et feigt og nedrigt Mord
Paa den, de nylig havde svoret Troskab.

Finn seer ud af Vinduet.

Han kommer.

Thormod.

Ledet hid af tvende Mænd,
Der tiene ham; og du, hans Træl, er hos ham.
I Hallen sidder han hos Konning Olaf,
Høisædet deler næsten han med ham,
Og alt det Godt, der kildrer Sandserne,
Det nyder han.

Finn
smiler ondskabsfuld.

Undtagen Diets Sands.

Thormod.

Jeg vil ei see ham, kan ei taale ham.

Finn leer.

Bliv dog og hør! Han nys er staaet op,
Og pleier gierne, mens de andre Helte
Til Ottesang og Morgenbønnen gaae,
At lette Hiertet med en Hoben Skieldsord
Mod Olaf, som den Digre aldrig regner
Til Onde ham.

Thormod.

Den Utaknemlige!
Jeg gaaer, at ikke jeg forgriber mig
Paa denne blinde Riding. Var jeg Olaf,
Jeg varmed ikke Slangen i min Barm.

Gaaer.

Den blinde Kong Rørik ledes ind af to Mænd, som gaae igien, naar de have stillet ham hen i Nærheden af Finn Lille.

Rørik.

O, Nat! du skumle Fængsel, fra hvis Muur
Og Lænker ingen Dag mig kan befrie!
Uendeligt, som Luften, er dit Rum

Til alle Verdenskanter; enten Storm
Med Jis i Skiægget ryster Vinterlokken,
Hvad eller Droslen synger i sin Birk;
Om høit paa Field, i Dal, i Hal, paa Flod.
Usalige Drot, som sidder her til Spee
Ved Gildet med dit Dies Morder, nyder,
Hvad fostre skal og nære kun din Sorg!
Ha, Betleren i Pialter du misunder;
Han seer sin Armod, du din Velstand ei.
Saadan henraver jeg nu femten Aar.
Ei Tid og Rum er Tid og Rum for mig;
Thi som i Nastrond sort Eensformighed,
Bundlose Tomhed straffer Nidingsværk,
Saa drømmer hen den blinde Drot sit Liv
I Mulm, som Dødens Nat, der venter ham.

Henrykt.

Men, Skuld! du skaffer mig mit Syn igien;
Thi Eir i Valhal læge vil med Sundhed
Mit Die, saa det seer Hærfaders Pragt. —
Odin paa Hlidskialf! ha, din bedste Lyst
Er den, at see Alverden fra din Stol.
Forbarm dig, see til den, som Intet seer!
Og, Loke! du, som førte Hødurs Haand
Mod Baldur! leed du min, skienk mig min Hevn;
Da drikker jeg i Døden Suttungs Miød.

Finn ligegyldig.

Er du nu færdig?

Rørik.

Dumme Træl!

Finn.

Ja, skield

Du mig kun ud! Naar Konger taale det,
Saa kan en Træl vel finde sig deri.

Rørik.

Jeg agter dig langt meer, end Kongen, Træl!

Finn.

Saa maa du ikke agte Kongen høit.

Rørik.

Finn! har du Daggerten, og er den sleben?

Finn.

Saa spids og skarp, at den, som Ulven, bider.

Rørik.

Godt, godt!

Finn.

Maaskee just ei saa saare godt.

Rørik.

Hvorfor?

Finn.

To Gange prøved du forgieves
At myrde Kongen, han tilgav dig det;
Men Krukken gaaer til Vands, til Hanken brister.
Lad heller mig! Jeg let kan slippe bort;
Der løber ingen Been omkaps med mine.
Saa koster det dig ei dit eget Liv.

Rørik.

Nei, nei! Jeg hader ham, og han skal døe;
For Trællehaand skal han dog ikke falde.
Og sød er Døden mig, naar Olaf smager
Den kun med mig. Træl! giv mig Daggerten.

Finn giver ham den.

Tag mig mit Bord, min Stol! Sæt Stol til Olaf!
Han kommer nok og giør mig sit Besøg.
Og skynd dig, tag mig saa mit Legetøi!

Jeg mener Poserne med Kuglerne.
Og sæt den gamle Miod, med Urter brygget,
Paa Bordet!

Finn gior det.

Det er skeet. Der kommer Kongen.

Sagte.

Jeg strax paa Stand vil tænke paa min Redning.
Thi falde Kongerne, saa maa jeg med;
Det hielper ei, at jeg med Suk og Taarer
Og Eed beviser min Uskyldighed.

Gaaer.

Olaf træder ind.

Rørik

lader, som han tog Olaf for Finn.

See, Finn! nu leger jeg min gamle Leg.
Jeg tager Kugler ud af Posen her,
En Haandfuld, kommer dem i denne Pose;
Saa tæller jeg — om effen, om ueffen.
Og saadan taber eller vinder jeg.
Er det ei morsomt?

Olaf affides, medlidende.

Usle Tidsfordriv,
For den, der sad med Spiret i et Rige!

Nærmer sig ham, stirrer paa hans Øine, træder tilbage, og siger sagte:

Opgive kan endnu jeg Haabet ei
Om hans Helbredelse. Han er kun blindet
Med lette Saar. En Læge sagde mig
I Garderiket, at slig Blind engang
Fik Synet atter af en Rystelse,
Der klared Øiestenene.

Rørik.

Hvo taler?

Olaf.

Olaf, din Frænde.

Rørik.

Sæt dig hos mig, Olaf!
Kom, vil du spille med mig? Har du Tid?

Olaf.

Ja nok, et Øieblik.

Sagte.

Han, som et Barn,
Maa føies, hvor det skikker sig. Han er
Ei ond og vred i Dag, han smiler lystig.

Rørik famler ham paa Armen.

Har du din Kaabe paa?

Olaf.

Jeg kom fra Messe;
Der bruges intet Harnisk.

Rørik.

Jeg forstaaer
Ei, hvad du siger om din hvide Christ;
Skiøndt vistnok mange underlige Ting
Er skeet i gamle Dage.

Olaf

træder forfærdet tilbage, og siger sagte:

Christ, min Frelser!
En Daggert, slet forvart, har han i Barmen.
Ha, gamle Synder! vil du atter myrde
Den Mand, som skaaner dig?

Rørik.

Kom, sæt dig, Olaf!
Paa Stolen hos mig.

Olaf.

Strax.

Han løser sin Kappe af, og hænger den over Stolen.

Rørik tager i Fligen.

Er det din Kaabe?

Olaf boier sig over Stolen, og siger:

Ja!

Rørik.

Saa lad os spille
Nu effen og ueffen om — vort Liv!

Han støder Daggerten igiennem Kaaben, saa den bliver siddende i Stoleryggen, og raaber:

Dø, mine Glæders, mine Dines Morder!

Da han opdager sin Feiltagelse.

Ha, Olaf! flyer du for den blinde Mand?

Thormod og flere Kæmper styrte ind.

Thormod.

Ha, tænkte jeg det ei? den gamle Synder
Vil atter myrde Kongen. Far til Hel,
Du Hvermands Niding!

Kæmperne strække deres Hellebarder ud mod Rorik.

Olaf

drager sit Sværd, bedækker ham med sit Legem, og raaber:

Naade for den Blinde!

Tæppet falder.

Anden Handling.

En snever Fieldvei.

Kong Olaf. Thormod Kolbrunarskiald.

Olaf.

Jeg næsten troer, vi har forvildet os
Paa dette Field. Jeg vilde skyde Gienvei,
Og ikke ride Bierget rundt. Hvor er vi?
Kun at vi skilles ei for langt fra Flokken!

Thormod.

Du har dit Horn ved Siden jo, som Roland
I Ronceval; blæs kun! saa faaer du Svar.

Olaf

blæser; det besvares langt borte.

Fra Vest — saa er vi ikke steget feil.
Her vil vi tøve, til man bringer Heste.
Der staaer et Steenbord under dette Field
Med Bænk til Sæde for den trætte Vandrer.
Her lad os hvile lidt! Jeg er saa varm;
Thi det er svart at gaae i Harnisket.
Det gik lidt steilt.

Thormod.

Det er en Vane, Herre!

Paa Island er jeg vant at gaae til Fields;
Men denne lodne Kappe tynger mig.
Vil du vel vise mig den Tieneste —
Jeg skammer mig, men du er vennesæl —
At bære den et Øieblik for mig?

Olaf tager Thormods Kappe paa.

Ja nok; saa sætter Heden sig imens.

Thormod seer ud.

Der henne komme Mændene med Rørik.
Vi har ei vundet meget ved at klavre.

Olaf.

Det er et Billede paa Livet, Thormod!

Thormod.

Hvis du tillader det, saa kommer der
Min Landsmand Thoraren, at hilse dig.
Han reiser lige til sit Fædreland,
Men vilde gierne først see Norges Konge.
Han følger op ad Bierget med de Kæmper,
Som vogte Rørik.

Olaf.

Dog vel ingen Speider?

Thormod.

Jeg indestaaer for ham.

Thoraren kommer, og hilser Kongen ærbødigt.

Olaf munter.

Ha, er det dig,
Islænder! Jeg dig saae i Morges, troer jeg,
Hos Rødulfs. Laae du ei og sov paa Svalen?

Thoraren.

Jo, ganske rigtig, min høiædle Herre!
Der var ei Rum i Huset; men den Fryd,

At være dig en Nat i Livet nær,
Fik let mig til at trodse Natteluften.

Olaf.

Du gaaer til Island?

Thoraren.

Strax, min gode Konge!
Tilgiv! — Forretninger — Jeg giorde gierne
Dig Bistand i dit Slag, men jeg er Kiøbmand,
Og ikke just særdeles vaabenvant.

Olaf.

Som Kiøbmand, Thoraren! kan du maaskee
Saa godt mig tiene, som en øvet Kriger.
Den blinde Konning Rørik skal du bringe
Til Viinland, Thoraren! paa eget Skib.
Med denne Guldring jeg betaler Fragten.

Tager en Guldring af sin Arm, og rækker ham.

Den blinde Kong Rørik indbringes af Drabanter.

Olaf.

Min Frænde Rørik! jeg vil ikke meer
Udsætte mig for dine Overfald.
Tre Gange har du stræbt mig efter Livet,
Ulykkelige! Hvis i Fordumsdage
Den Mildhed havde herskет i mit Sind,
Som nu, da var du neppe straffet med
Saa svart Forliis. Jeg sender dig til Grønland,
Til Viinland, hvor man siger Ranken groer.
Der, Rørik! skal man bygge dig et Huus.
Finn Lille bliver hos dig, dine Mænd,
Som ere vant at lede dig; og Intet
Skal mangle dig.

Gaaer hen til Bordet, og skienker i Bægrene.

Her drikker jeg din Skaal.
Christ signe dig, og styrke dig, min Frænde!
Tag Bægeret, drik mig en Skaal til Affked.

Rørik

tager Bægeret, helder Drikken langsomt paa Jorden, og kaster Bægeret med Foragt for Olafs Fodder.

Olaf.

Saa lad ham gaae i Taushed, som i Morke!
Den stive Green kan ikke boies meer,
Jeg nænner ei at sonderbryde den.

Han vinker, Thoraren og Følget gaae med Rorik.

Thormod sagte.

Jo længer jeg ham kiender, desto meer
Jeg faaer ham kiær. Skiøndt — det er Galenskab,
At slippe denne gamle Ræv af Saxen.
Vel var det, Olaf fik min Kappe paa,
Han var saa heed; men nu har Heden sat sig,
Nu er den ham blot til Besvær og Møde.
Nu maa jeg see, at faae den af igien.

Olaf.

Du ryster, Thormod?

Thormod.

Det er koldt i Aften.

Olaf

loser Kappen af, og giver ham den tilbage.

I Skialde blier dog et forkiælet Folk,
Saa hærdede, saa tappre som I ere.
Snart er det jer for varmt, og snart for koldt.

Thormod tager Kappen paa.

Ja, vi er lidt ømfindtlige; deraf
Formodentlig vi pirres let.

Olaf.

Men jeg
Er selv et Stykke, veed du, af en Skiald.

Thormod.

Troer du, jeg har forglemt dit Qvad til Inggerd?
„Jeg saae den fagre Qvinde
Fra Klippen, da hun reiste.
Hun fyrig Ganger styred,
Til Garderik hiemiilte.
Guldslør i Haaret flagred;
Det Freias Taarer pryde!
Snart Glæden er forsvunden.
Hver Siæl har sin Bekymring!"

Olaf.

Et lille Hiertesuk. Gud mig tilgive,
Jeg nævnte Freia!

Thormod.

Det er Skialdeskik.

Olaf.

Du er en ærlig Gut. Man siger, du
Fostbroder var med Thorgeir før paa Island.
Hvad hævede da vel Staldbroderskabet?

Thormod.

Vi havde skaaret lange Strimler Grønsvær,
Og fæstet deres Ender dybt i Jorden;
Gik sammen ind derunder, sværgende.

Olaf.

Det var paa hedensk Viis.

Thormod.

Jeg havde dog
Som Christen holdt den Ed, jeg svor paa hedensk,
Hvis Thorgeir havde løst mig ei fra Eden.

Olaf.

Hvordan?

Thormod.

Vi vilde gaae paa Vikingstog.
Som Skibet skal bestiges, siger Thorgeir:
„Mon vel der gives Kæmper, vore Lige?"
Jeg svared: De vel fandtes, hvis man søgte.
„Men hvo af os to, troer du, vilde seire,"
Qvad Thorgeir, „hvis vi prøved Styrke sammen?"
Det veed jeg ikke, gav jeg ham til Svar;
Men dette veed jeg, Thorgeir! at dit Spørgsmaal
For evig hæver vort Fostbroderskab. —
Jeg vendte Ryggen ham, og saae ham aldrig
Fra den Dag siden.

Olaf.

Velgiort. Du og han
Og Grætter gialdt dog for de Stærkeste
Paa Island.

Thormod.

Ja! Man sagde: „Grætter er
Kun ræd i Mørke, Thormod ræd for Gud,
Men Thorgeir ræddes for slet Ingenting".

Gaukathorer og Afarfaste sees paa Fieldet; den første floiter i en Pibe. I det samme springer en Flok Bevæbnede frem fra Fieldklofterne, og omringe Olaf og Thormod.

Afarfaste raaber til dem:

Bort alle Vaaben! Kaster Sværd og Brynier,
Hielm, Kiortler, Bælter! Ei det nytter eder,
At kæmpe To mod Mange. Eders Folge
Gik bort i Dalen med den blinde Mand.

Olaf

med draget Sværd til Thormod, som ligeledes drager sit.

Nu, tappre Thormod! stil dig Ryg mod Ryg,
Og lad os hugge, som den flakte Ørn
I Skioldemærket, hver med udstrakt Klo.

Afarfaste raaber til sine Mænd:

Ei overfalder ham! Hans Skiold er hvidt
Med Guldkors i, han har den valske Hielm.
Jeg vedder, det er Olaf Digre selv.

Olaf.

Du nævner ham.

Alle raabe:

Velkommen, Herre Konge!

Gaukathorer og Afarfaste komme ned; den Første er især en stor, høi, bredskuldret Kæmpe.

Afarfaste rækker Olaf Haand.

Der havde nær vi slemt forlobet os;
Thi det er netop dig, vi vilde tiene,
Og havde nær dig dræbt.

Olaf.

Hvi overfalder
Du fredelige Mænd?

Afarfaste.

Det er vort Haandværk;
Thi vi er Stimænd, Røvere.

Olaf.

Gud bedre!

Afarfaste.

Ja, Bedre visseligt er bedre, Konge!
Langt heller vil vi være dine Mænd,
I Fald du tager os i Ed og Pligt.

Olaf.

Stimænd!

Afarfaste.

Det har vi Lov til, Herre Konge!
Jeg hedder Afarfaste; men den Kæmpe,
Du skuer der, han hedder Gaukathorer.
Vi stamme ned fra Jarler; vi er Herrer
I Landet, vel saa godt som nogen Anden.
Vi stamme ned fra gamle Drotter, Konge!

Olaf.

Hvad? Allesammen?

Afarfaste.

Alle Tredive.

Thormod.

Ja, hvad vil det forslaae? I Fald de Tredve
Nu gifte sig, og hver kun faaer tre Børn,
Saa bliver det halvfemsindstyve Drotbørn
Med lige Rettighed.

Afarfaste.

Ja, det forstaaer sig.
Og vi vil ikke lyde Knud hiin Rike,
Og Bønderne foragte vi. Vi kæmpe
Paa egen Haand, som en selvstændig Magt.
Vor Borg, vor Hofgaard er en Klippehule,
Hvor vi udskrive Bønderne til Skat
Og Tiende; thi leve maa man jo.
Men da de ei godvilligt vil betale,
Saa maae de overfaldes, pantes ud;
Det er ei meer end billigt. Dog, da du
Tilbagekommer, som Haarfagers Æt,
Vi blues ikke ved at tiene dig.

Olaf.

Besynderlige Mand! Er det din Broder,
Den Rise, som der staaer?

Afarfaste.

Ja, Herre Konge!
Og han er Høvding, jeg næst efter ham.
Men ei det hielper, at du taler til ham;
Thi han har svoret paa, han mæler ei
Et Ord i Verden meer.

Olaf leer.

Og dog jer Høvding?
Hvordan befaler han jer da?

Afarfaste.

Med Piben.
Han er den Stærkeste, den Tappreste;
Det er det Vigtigste. Han er saa stolt,
At han sig skammer ved at mæle meer.
Han mener: Talen er for Qvinderne,
For Børn, for Trælle, for Bedrageri;
At Helt bør ei nedlade sig til Snak.

Olaf leer.

Saa bliver han jo et Umælende.

Afarfaste.

Det er det just, min stolte Broder attraaer.
Ei Biørnen taler, mener han, ei Ulven,
Og Løven snakker heller ei, og Tigren
I Blaaland; og en Kæmpe tier stolt,
Imens han strider. Kort, han tier stille.

Olaf.

Hvorved har han da skaffet sig den store
Berømmelse?

Afarfaste.

Da lidt endnu han mæled,
Da mødte ham engang en mægtig Biørn,
Der havde hærjet fælt i Bondens Hiord,
Og hviilte paa et sønderrevet Faar.
Da raabte Gaukathorer: „Stolte Bamse!
I Fald du tør, giv dig i Kast med mig".
Men Bamsen reiste sig, den saae paa ham,
Og lagde sig igien. Min Broder vedblev:
„I Fald maaskee du synes, jeg er alt
For stærkt bevæbnet, skal det vorde mindre";
Tog Hielmen af, og lagde Skioldet bort.
Men Bamsen satte sig paa sine Bagbeen,
Og rystede paa Hovdet. See, da raabte
Min tappre Broder: „Ha, jeg mærker nok,
At vi skal være lige!" kasted Sværdet,
Og meldte: „Kom nu, dersom du har Hierte!"
Men da blev Bamsen vred; den snelt sprang op,
Den reiste Børster, og blev saare glubsk.
Men Gaukathorer tog den i sin Favn,
Og knækkede dens Ryg i Favnetaget.

Olaf.

Jeg negter ei, det var er tapper Gierning;
Og gierne vil jeg tælle jer blandt Stridsmænd,
Hvis I er Christne.

Afarfaste.

Nei, det er vi ikke.

Olaf.

En Hedning kan ei følge Korsets Banner.

Afarfaste.

Hvad er nu det for Griller, Herre Konge?

Olaf.

Fem hundred Hedninger, som vilde stride
Med mig mod Bønderne, lod jeg gaae hiem,
Da de sig ikke dobe lod i Elven.

Afarfaste.

Men vi er ikke Hedninger, Herr Konge!
For den Ting kan du være ganske rolig.

Olaf.

Hvad er I da?

Afarfaste.

Vi er slet Ingenting;
Vi stole paa vor egen Kraft og Styrke,
Derved befinde vi os saare godt.

Olaf.

Nei, dobes maae I, vil I tiene mig.

Afarfaste til Gaukathorer.

Hvad siger du dertil? Nu var det dog
Ret godt, min Broer! hvis lidt du kunde mæle.

Gaukathorer leer.

Afarfaste.

Du leer?

Gaukathorer rækker Olaf Haand.

Olaf.

Du rækker mig din Haand? Saa sig, vil du
Da vorde Christen?

Gaukathorer nikker.

Afarfaste.

Ja, naar han det vil,
Saa vil vi Andre med.

Thormod.

Ei mine Dage
Saae jeg tilforn saa stort et Klokkefaar.

Afarfaste.

Tag dig i Agt, at ei hans Klokke ringer
Dig ned i Graven.

Thormod.

Det var snel Forandring,
Fra hedensk Røver til en christen Klokker.

Olaf

blinker til Thormod, og siger til Gaukathorer:

Lad ikke Skialdens Spøg fortorne dig!

Gaukathorer ryster paa Hovedet.

Thormod rækker ham Haand.

Tilgiv! Jeg vilde prøve kun din Styrke;
Man siger, stærke Folk ei vredes let.

Afarfaste.

Han bliver aldrig vred. Han slaaer ihiel,
Før han blier vred.

Olaf.

Vil I da vorde Christne?

Afarfaste.

Om du os væder med den Draabe Vand,
Og om vi faae den hvide Skiorte paa,
Det giør vel ingen Skade.

Olaf.

Tværtimod,
Du snart vil see, naar du faaer meer Forstand,
Det giør dig evigt Gavn.

Afarfaste.

Nu, lad saa være!

Man hører Toner af en Luur.

Olaf.

En Kæmpeflok sig nærmer; men jeg hører

Paa Lurens Lyd, at det er gode Venner —
I Fald det ei er Svig.

Afarfaste.

Vi skal forsvare.

Olaf seer ud.

Behøves ei. Biørn Staller kommer med;
Saa har det ingen Nød. Du, Afarfaste!
Du, Gaukathorer! drager jer tilside
Med eders Flok, og lad i Ro mig tale
Med Høvdingen, der kommer. Denne Plads,
Luun under Fieldet, midt paa Landeveien,
Har selv Natur indrettet til en Hal.
Ret godt for mig! Jeg har jo ingen anden.
Tilforn var Olaf Konge for et Rige,
Nu hører der ham ei en Hytte til.

Stimændene gaae.

Olaf

plukker i Tanker nogle Bær af en Busk, smager et deraf, men kaster de andre bort med Foragt.

Ha, usle Bær!

Thormod.

Du mener: usle Bønder!

Harald Sigurdson kommer.

Harald.

Hil dig, Kong Olaf Haraldson! Her komme
Sex hundred gode Kæmper, som vil tiene
Dig tro med Liv og Blod.

Olaf.

Ha, Ungersvend!
Mig tykkes, jeg skal kiende dig, og dog
Est du mig ubekiendt.

Harald.

Det kan jeg tænke.
Da sidst du saae mig, laae jeg fast i Svøbet,
Som Larve; nu er Larven Sommerfugl.

Olaf omfavner ham.

Min Broder Harald!

Harald.

Kiender du mig dog?

Olaf.

Paa Dinene. Det er de samme Dine,
Der ikke blinkte, da jeg giorde dig
Det bistre Ansigt, mens du sad paa Skiødet
Og trak mig i mit Skiæg. Alt som jeg rynked
Mit Bryn, da trak du meer.

Harald.

Da sagde du:
„Hevnlysten vorder du med Tiden, Frænde!"

Olaf.

Og da du ved Leervigen stod og leged
Med Spaanerne, som flød —

Harald.

Da sagde du:
„Den Tid vil komme, Frænde! da du raader
For Skibe".

Olaf.

Harald! husker du, dengang
Jeg spurgte dig og begge dine Brødre,
Guttorm og Halfdan, hvad I ønskte jer
Af Alt i Verden helst?

Harald.

Da svared Guttorm:

„Jeg ønskte mig saa stor en Egn med Græs,
Der kunde dække dette lange Næs".

Olaf.

Da meldte Halfdan —

Harald.

„Jeg mig ønske vilde
Saa mange Køer, at de opæde kunde
Min Broders Græs."

Olaf.

Da ønskte du tilsidst —

Harald.

Saa mange Kæmper, at de æde kunde
Min Broders Køer.

Olaf.

Og jeg — jeg loe, og vendte
Til Moder Asta mig med disse Ord:
„I denne Dreng opfostrer du en Konge". —
Du gode Broder! og du bringer mig
Sex hundred —

Harald.

Christne Kæmper.

Olaf.

Hvordan takker
Jeg dig for Gaven?

Harald.

Ved at bruge den.

Olaf.

Men saae jeg ei Biørn Staller i dit Følge?
Hvi kommer han ei strax at hilse mig?

Harald.

Han skammer sig.

Olaf.

Biørn Staller skamme sig?
Hvorfor?

Harald.

Han staaer ei aabenbare Skrifte;
Men jeg vil lade jer alene sammen,
At han udøse kan sit Hierte for dig.

Han vinker Biorn Staller, og gaaer ud.

Olaf gaaer Biorn venligt i Mode.

Min gamle Ven, Staldbroder i min Nød,
I alle mine Kampe; som saa tidt
Paa Thinget, hvor de vrede Bønder floktes,
Med høi Røst talte diærvt din Konges Sag;
Som voved dig i Døden, da jeg gav dig
Det vanskelige Hverv, at gaae til Sverrig
Og beile der om Ingegerd for mig;
Som sad i Hallen ligeover for
Din Konge mangt et Aar, og deelte der
Ved Øl og Miød hans Glæder og hans Sorger!
Hvad bringer dig dertil, at du i Dag
Med blege Kinder, med usikkre Blik,
Ja — som det lader — fast med Skam og Blu,
Mig hilser her igien?

Biørn.

Jeg vil ei svøbe
Min Gierning i en smuk og broget Kaabe;
Nei, splitternøgen skal den staae for dig.
Bedøm den selv, straf den, benaad den, hvis
Den findes Naade værd. Men har du straffet,
Saa tilgiv mig som Christen, og beklag!

Olaf.

Hvad har du syndet? Tal oprigtig med mig!

Biørn.

Tro tiente jeg dig, mens du var i Landet,
Med Liv og Blod og med mit gode Raad.
Du drog herfra, du opgav Norges Rige,
I lang Tid hørte vi slet Intet fra dig;
Man sagde, Jarisleif dig havde skienket
Et andet Rige. Konning Knud var mægtig,
Og mægtig var i Landet Hakon Jarl;
Og alle Bønder havde vendt dig Ryggen.
Da kom et Sendebud, og lod mig vælge:
„Bliv Knuds og Hakons Mand, hvis ikke fly
For Livstid bort fra Hiem og Fædreland!"

Olaf.

Ha, Biørn! det var tilgiveligt, om du
Da den forlod, som havde dig forladt.

Biørn.

Saa du tilgiver mig?

Olaf.

Og sætter atter
Dig ind i alle dine Værdigheder.

Biørn.

Derpaa jeg kiender Olaf. Men nu skal
Du ogsaa kiende Biørnen: den er stundom
Slikmundet efter Honning, Herre Konge!
Den laer sig lokke — men den er dog ærlig.

Olaf.

Hvad har du meer at skrifte mig?

Biørn.

Som Konge
Var dette nok for dig at vide, hvis
Jeg stod for dig som egennyttig Hirdmand,

Som Rænkesmed; men, Olaf! jeg er Christen,
Jeg er din Ven — og du maa vide meer.

Olaf.

I Herrens Navn, tal af dit Hiertes Fylde!

Biørn.

Man trued mig med Eiendoms Forliis —
Hvad var det meer? Det vindes let igien.
Hvi reiste jeg da strax ei fra det Alt,
Og søgte dig? Blev du i Garderike,
Saa havde der jeg fundet, hvad jeg tabte;
Men drog du hiem at vinde Land og Rige,
Da vinkte Banneret din Mærkismand.

Olaf.

Hvad holdt dig da?

Biørn.

Ha, det fordømte Sølv!
Du veed, jeg er en ærlig, tapper Kæmpe;
Men fra min Barndom har jeg havt at stride
Med denne Helveds Pengegierrighed.
Jeg troer, min Moder har forseet sig paa
Sølvpendinge, Guldskillinger, dengang
Hun bar mig under Hiertet. Kort og godt:
Man trued mig med Marks og Gaards Forliis —
Det agted jeg kun lidt; man loved mig
At vorde Jarl — det rokked ei din Biørn.
Men da de kom med Poserne, saa fulde
Kun af de skiønne, hvide Sølverpenge
Fra Bretland, med slet intet Kobber i,
Og da man aabned dem — da løb mig Munden
I Vand. Og da de mærkte det, og heldte
I Suppekiedelen med Sølvermynten
En Hoben Kringler af det røde Guld —

Da vakled jeg, og bad dem komme til mig
Den næste Morgen; jeg om Natten vilde
Betænke mig.

Olaf.

Og da nu Natten kom?

Biørn.

Da stod du for mig med det hvide Banner,
Hvori den sorte Slange bugted sig,
Og trued mig at stikke mig i Hiertet,
Fordi jeg meer ei var din Mærkismand.
Din Finger peged paa det hellige Kors;
Og Guld og Sølv i Poserne blev Øgler,
Som hvisled op med Braadden efter mig.
Da sadled jeg min Ganger, sendte Trællen
Med Poserne til deres Eiermand,
Og iilte bort i Natten, som Sanct Anton
Fra Diævelen, der vilde friste ham.
Saaledes traf jeg paa din unge Broder.
Han gav mig Mod igien; men Modet smelter,
Som Snee i Solen, da jeg staaer for dig.

Olaf omfavner ham.

Saa lad det hærdes atter nu, som Snee,
I Skyggen ved mit Vennebryst. O, Biørn!
Saa kraftig en Fortrydelse var ægte.
Slaa du kun for mig med din stærke Lab,
Og Honningen skal ikke mangle dig.

Thorberg Arnason kommer.

Ha, Konge! vi har fanget ham. Nu lad ham
Undgielde for sit Nidingsværk!

Olaf.

Hvem, Thorberg?

Thorberg.

Min falske Broder. Hvem i Verden ellers?
Kalf Arnason.

Olaf.

Ham har I fanget?

Thorberg.

Ja.
Min Broder Finn hidbringer ham. Han red
Paa Jagt, med Fem i Følgeskab, paa Fieldet.

Finn kommer med Kalf bundet.

Finn.

Her er han. Nu skal den Forræder ei
Dig svige meer.

Olaf.

Kalf Arnason! du her?
Hvor agter du dig hen saa høit til Fields?
Har du ei Ting af større Vigtighed
At passe nu, end gaae paa Biørnejagt?

Kalf

seer venligt, men forvirret paa ham.

Her vil jeg standse nu, min ædle Konge!
Da jeg har truffet dig. Sandt, mine Sysler
I Landet er ei ubetydelige;
Dog, meget lyves, meget lægges til.
Jeg venter Hædersnavn ei af Kong Knud.
Ved Stiklestad forsamler sig en Hær
Af Bønder, høist fortørnede paa dig;
Den troer, den har stor Overlast at hevne.
Jeg tilstaaer ærligt, jeg har selv en Flok
Krigshelte der; det kommer an paa dig,

Saa staaer jeg dig dog bi. Giv mig et Ord,
Saa tiener Kalf ei længer Knud, men dig.

Olaf

tier et Øieblik, og siger derpaa til Thorberg:

Hvad mener du? Kan man vel troe ham meer?

Thorberg.

Jeg veed ei. Kalf er mere klog, end jeg.
Dog vil jeg ikke raade til det Værste;
Endskiøndt jeg frygter, du har liden Fordeel
Af denne Klogskab.

Finn.

Han er slu, som Ræven.
Lad heller ham en Baand i Haaret snoe,
Saa skal jeg hugge selv hans Hoved af.
Hvad eller læg en Riisqvist om hans Hals,
Og jeg vil skyde Blokken fra hans Fodder;
Saa hænger han i Galgen, den Forræder!

Olaf.

Ha, sær fortørnet maa du være, Finn!
Da ikke du vil egne Hænder spare,
Men søle dem i egen Broders Blod.

Finn.

Saa redder jeg ham fra den værste Svig,
Der vilde styrte ham heelt ned i Helved.
Og bedre, hæderligere han døer
For Broder= end for Boddelhaand.

Olaf til Kalf.

Der seer du
Din Giernings Frugt. Din bittre Fiendtlighed
Har, som en Pest, alt smittet dine Brodre;
Og, som det gaaer, at Hadet tidt blier værst,
Hvor stærken Kiærlighed sig sveget fandt,

Saa raser nu mod dig Finn Arnason,
Fordi han ikke meer kan elske dig.
Du svor mig Troskabsed, du blev min Høvding
I Throndelag; dog hylded du min Fiende.
Den smukke Hakon Jarl gik det, som dig.
Jeg fanged ham i Slaget, og hans Liv
Stod i min Haand. Men det var mig umuligt
At rive ham det kostelige Smykke
Fra lange, gule, silkebløde Haar,
Og farve det med Boddeløxens Blod.
Jeg gav ham Fred. Han svor en hellig Ed,
Ei meer at føre Vaaben imod mig;
Han holdt den længe, men — han blev forført.
Og Havet hevned mig, det slugte ham
Med Mand og Muus, og det troløse Skum
Sang Gravsang over Hakons Troløshed.
Kalf Arnason! hvad giør jeg nu med dig?
Henrette dig, det var mig saare let.
Alt Øxen blinker skarp i mangen Haand,
Der higer efter dig at spalte Nakken.
Men — Oluf tørster meer ei efter Blod.
Jeg kommer ikke, som i vilden Ungdom,
Med Ild og Sværd at plante Christendom;
Med Fredens Palmer vil jeg bane Vei
For Gud min Frelser, som paa Palmesøndag
Mænd, Qvinder, Børn, da han sit Indtog holdt.
Og saadan da begynder jeg med dig.
Og uden at forlange nogen Ed
Og Løfte meer — benytter jeg mig ei
Af denne Fordeel, Hændelsen mig skienker.
Reis bort i Fred, giør, hvad Samvittigheden,
Hvad Hiertet siger dig. I hvad du giør,

Saa skal jeg møde dig som christen Helt.
Som Mand jeg frygter ei din Troløshed,
Men som din Næste frygter jeg for din Skyld.

Der herskер en dyb Taushed Kalf Arnason hilser Kongen taknemmeligt og hiertegreben; han rækker sine Brodre Hænderne til Afsked. De vende ham Ryggen med Foragt. Han gaaer.

Finn halv sagte.

Den Rettergang — den er vi ikke vant til.

Olaf, som har hort det.

Der er saa meget, I er ikke vant til.
Med Guds Hielp haaber jeg at Vanen kommer.

Han lytter.

Hvad er det for en Larm, jeg hører der?

Biørn Staller,

som er gaaet ud, kommer tilbage.

Herr Konge! Sigurd Akison, en tapper
Og ædel Danske — han er Sønneson
Af den Vagn Akison, som slog med Bue
Hiin Digre fordum i Jomsvikingslaget —
Er kommen for at hilse dig.

Olaf.

Med Følge?

Biørn.

Alene kommer han.

Olaf.

Bring ham herhid!
Maaskee han giester mig som Sendebud
Fra Knud hiin Rike. Denne Bondehær,
Der samler sig paa egen Haand, og smykker
Sig med den mægtige Danerkonges Navn,
Er ikke mere hans, end den er min.

Hans Navn den bruger som et Paaskud kun,
At ikke Væbningen skal kaldes Oprør.
Men Knud saa lidt, som jeg, var tient vel med,
At disse Flokke seired; thi de vil
Indføre kun det gamle Hedenskab.
Lad Sigurd komme! Jeg har seet ham før,
Jeg mindes ham; det er en ærlig Kæmpe.

Sigurd Alkison kommer. De Andre trække sig tilbage, og lade ham alene med Kongen.

Olaf.

Velkommen, Sigurd! Jeg dig neppe kiender
Igien. Hvor du est bleg!

Sigurd sukker.

Ja, bleg og svag.

Olaf.

Har du da været syg paa denne Reise?

Sigurd.

Ja — syg paa Livets Reise. Der er Ingen
I Danmarks Land, som kan helbrede mig.
Du er en Viis, en Læge, Konning Olaf!
En hellig Mand, saa godt som vældig Helt;
Og kan du ei helbrede mig, saa veed
Jeg sikkert, du vil ei foragte mig.

Olaf forundret.

Foragte Sigurd?

Sigurd.

Ja, i Danemark
Foragtes jeg.

Olaf.

Hvad har du da bedrevet?

Sigurd.

Slet Intet, Herre! Det er just mit Vanheld,
At nu Bedriften mig saa reent er negtet.
Derfor foragtes jeg.

Olaf.

Løs mig din Gaade!

Sigurd.

Du mig har kiendt i Bretland som en Mand.

Olaf.

Det var du; en af Knud hiin Rikes bedste.

Sigurd.

Nu Hvermands Niding!

Olaf.

Ilden i dit Blik
Mit Hierte siger, at man giør dig Uret.

Sigurd.

Ak, de har Ret; men jeg er dog uskyldig.

Olaf.

Est du da vorden feig?

Sigurd.

Ja, Herre Konge!
Jeg kan ei taale meer at skue Blod;
Naar jeg det seer, besvimer jeg.

Olaf.

Umuligt!

Sigurd.

Nei, virkeligt; derfor foragtes jeg.

Olaf med en mork Mine.

Hvis det var Feighed —

Sigurd.

Det er Hexeri;
Og for maaskee at løses fra min Trolddom,

Hidkommer jeg til dig, da du er viis,
Og da jeg veed, din Viisdom eier Kraft.

Olaf.

Saa skrift mig Alt!

Sigurd.

Engang i Fior, da jeg
Til Venden foer, at sælge mine Varer,
Og havde mig en Aftenstund forsinket
I Maanskin, mødte mig en Hexeflok.
Skindkiortlede, med sorte Haar, der hang
Som Fiskegiæller langt dem over Skuldren,
De havde skræmmet mine Folk fra Baaden,
For mig at røve Varerne. De tænkte
At giøre mig den samme Skiel; men jeg
Forstod dem uret, drog mit hvasse Sværd.
Den største Hex, en fæl og grulig Qvind,
Høi, jettestor, stod for mig med en Stang,
At spærre Veien mig. Men jeg hug Haanden
Af Hexen, saa den faldt, om Stangen klemt,
Til Jorden ned. Da raabte Jettegvinden:
„Det var en tapper Gierning; men det vorder
Den sidste, Sigurd! du i Livet øver,
Thi ei fra denne Stund du taaler meer
At skue Blod, og regnes ei blandt Tappre".
Derpaa hun hæved Armestumpen høit,
Og overstænkte mig med Hexeblodet;
Forsvandt. Jeg troede først, det var en Trusel,
Et blot Mundsveir, et Qvinderaseri;
Men snart opdaged jeg desværre, Konge!
Det var den bittre Sandhed. Thi paa Jagt
Forfulgte kort derefter jeg en Hare;
Da jeg den havde skudt — da gyste jeg,

Og blegned som et Liig, og Haren, Herre!
Det feigeste blandt alle Jordens Dyr,
Ak! det forfærdede den stærke Sigurd.
Saa gruligt havde Hexen hevnet sig.
Og aldrig taalte jeg fra den Dag af
At skue Blod. Hvor længe kunde Sligt
Vel holdes hemmeligt? Jeg sad engang
Til Bords med Knud hiin Mægtige; han ynded
Og regnte mig blandt sine bedste Kæmper.
Da hvisked til ham Dronningen Alvifa.
Dankongen loe; han tog en liden Kniv
Og ridsed sig i Huden, viste mig
Det røde Blod — da blev jeg hvid som Kalk,
Og maatte gaae fra Bordet. Fra den Stund
Foragted Kongen mig, og Hver, som han.
Jeg holdt det meer ei ud i Danemark.
Da lod dit fromme Rygte, man fortalte:
Du havde mange Jertegn giort. „Maaskee
Den hellige Konge kan helbrede dig",
Var den Fortvivltes Tanke. Jeg drog hid.
Og kan du ikke hielpe mig, Kong Olaf!
Nu, saa vil Christ forbarmes over mig,
Og dække min Forsmædelse med Graven.

Olaf stærkt begeistret.

Hvis Christus større Kræfter har, end Satan,
Saa kan han ogsaa frelse dig fra ham.
Dig Jetteqvinden har forhexet med
Sit Hedningblod — her i min Arm jeg ridser
Med Daggerten, skiøndt ganske let i Huden,
Det hellige Kors; en Draabe Blod deraf
Vil vist forløse dig.

Han blotter sin Arm, ridser deri, og strækker den rask ud imod ham.

Sigurd

stirrer glad sukkende paa Blodet.

Jeg er forløst!
O, Gud! nu kan jeg taale Blod igien.
En Draabe Purpur fra det hellige Kors
Har lægt min Affind. Jeg kan atter svinge
Mit stærke Sværd.

Han kaster sig paa Knæe, og kysser Olafs Haand.

Olaf signer ham.

Sving det som christen Helt!

Biørn,

kommen ind med endeel af de øvrige Helte; henrykt over Jertegnet

Vor Konge! ha, du est en hellig Mand.

Alle korse og neie sig for Olaf.

Olaf.

Jeg er et syndigt Menneske, som I;
Men Troen, veed I nok, kan flytte Bierge.

Tredie Handling.

Paa Møre.

Ralf Arnason. Sigrid, hans Hustru.

Sigrid.

Saa fik du da din Villie frem, min Husbond!
Og Høvdingerne samle sig hos os
Paa More, for endnu engang før Slaget
Umulighed at prøve. Med det Gode
Du tænker at betvinge Kongens Hu.

Kalf.

Saa har jeg giort, hvad Ærligheden bød,
Saa maae de rige Guder raade Lykken.

Sigrid.

I fremmed Land har du din Hierne fyldt
Med sære Drømme. Du indbilder dig,
Med Fynd og Klem at dyrke Guderne;
Dog er jeg vis derpaa, din Mening finder
For hver en Normands Hierte Døren lukt.

Kalf.

Desværre da for Hierterne! Hvis saa var,
Da stod de, uden selv at vide det,

Olaf hiin Digre bi. Er Guderne
Fra Nord forsvundet, nu, saa er det billigt,
At andre kom fra Syd; thi Mennesket
Kan ei undvære Guder.

Sigrid.

Nu, det skal
Han heller ikke; men dit Drømmeri
Bidrager til at giøre taaget om dem.
Jeg raader dig, vogt dig for slige Taler,
Naar Thorer Hund, Harek af Thiottø komme.
De tage Tingen paa den rette Maade;
Skal Noget hielpe, maa det være dette.
Fra Olvers Tid staaer Gudebilledet
Af Asa-Thor (som Olaf Tryggvason
Dog ei fik brændt, dengang han Hoffet brændte)
Giemt i min dybe, steenudhugne Kielder.
Det vil de kiøre frem, naar Kongen kommer;
Og Guden skal forfærde ham.

Kalf.

Han vil
Ei meer forfærdes over dette Skræmsel,
End Karlen over Spurven, naar den hopper
Ved Laden.

Sigrid.

Saadan vover du at tale,
Kalf Arnason! om Auka-Thor?

Kalf.

Og troer du,
At Thor staaer spærret i din snevre Kielder,
Og at det Uglebilled ligner Thor?

Sigrid.

Hvor er han da?

Kalf.

I Skyen, over Skyen.
Der tordner og der lyner han.

Sigrid.

Ja, ja,
Der er han ogsaa; det kan ikke negtes.

Kalf leer.

Og dog af Træ, som Klods i Kielderen?

Sigrid.

Du giør mig reent forstyrret med din Snak.
Jeg veed nok, jeg er en enfoldig Qvinde;
Dog bedst med Eenfold dyrkes Guderne.
Og hvis du ei vil Olaf skræmme bort
Med Gudebilledet, hvad vil du da?

Kalf.

Med Ordets Kraft jeg træde vil for ham.
De Christne kalde det at prædike,
Det kan jeg ogsaa, Sigrid! paa min Viis.
Jeg vil fortælle ham: Kalf Arnason
Er ingen lumsk Forræder, som han tænker.
Han troer, jeg hader ham; det er saa fiernt,
At tværtimod jeg voved mig i Gaar
Paa den forvovne Jagt blot for at see ham.
Jeg tilstaaer dig, mit Hierte har ham kiær.
Og altid end jeg elsker mine Brødre,
Skiøndt Meninger og Tro har skilt os ad.
Jeg vilde tale mig til Rette med ham;
Men da jeg stod i den beruste Flok
Af vrede Christne, mærkte jeg for seent,
Det var Umulighed. Jeg blev forvirret,
Hans Blik beherskede mit Sind; dog tabte
Jeg Modet kun et Dieblik. Jeg bad

Ham give mig sit Ord; men det var vel,
At ei han høre fik Betingelsen,
Thi skiondt han nu vil fare frem med Mildhed,
Er han saa lidenskabelig en Christen,
At havde jeg et Ord kun mælet høit
Mod Christendommen — ja, saa havde Finn,
Min vrede Broder, faaet Lysten styret,
At hugge mig mit Hoved fra min Hals.

Sigrid forundret.

Du elsker Olaf?

Kalf.

Han fortiener det
Som Mand, som Drot. Gav han mig ikke dig?
Gav han mig ikke Throndelag til Len?

Sigrid.

See, Kalf! den røde Plet paa Gulvet der,
Som ingen Lud, som ingen Aske tvætter.
Det er min første Husbonds, Ølvers Blod.
Her, Kalf! see, her lod Olaf Ølver dræbe,
Fordi han blotede til Guderne.

Kalf.

Jeg veed det. Men et Drab i Hidsighed
Paa Fienden i sin Ungdomstid, det har
Vel Ølver ogsaa øvet.

Sigrid henter en Guldring.

See, min Husbond!
Den Guldring havde Thorer om sin Arm,
Min egen Søn, den dræbte Faders Søn,
Da Kongen ham henrette lod i Hallen.

Kalf.

Men vilde Thorer ei snigmyrde Kongen,
Og sveg hans Giestfrihed?

Sigrid.

Ha! det var Blodhevn,
Det skyldte han sin Faders Aand i Høien.

Kalf.

I Høien Aanden, Thor i Kielderen!
Som Troen, saadan Frugterne. Nei, Kone!
Man tækkes Guder ei med Nidingsværk.
Og ærligt taler jeg med Olaf Digre.
Jeg har ei sveget Kongen; han har tvunget
Med Magt mig til en Ed mod mine Guder.
Ei den fortørner Guder, som foragter
En Ed, der byder at foragte dem.

Sigrid.

Nu taler du fornuftigt. Vær kun rolig,
Lad Bønderne selv raade! Thorer Hund,
Min Broder, kommen er fra Biarmeland,
Har meget Sølv og Guld, han agtes høit;
Og Harek stammer ned fra gamle Konger.
Nu — hvorom Alting er — saa mødes Olaf
Engang endnu med Bønderne til Fred;
Og kan man ikke tale sig til Rette,
Saa skilles man, og mødes næste Gang
Med Sværd og Øxer.

Kalf.

Ja — der skal jeg møde,
Naar først jeg har forsvaret mig for Olaf.
Men jeg kan ikke taale hans Foragt.
Og, ved de hellige Guder, blot hans Blik
Mig lammede min Arm, hvis ikke først
Jeg havde renset mig for Nidingsværk.

Sigrid.

Nu rolig, Kalf! Der kommer Nogen alt.

En gammel Mand med graat Skiæg, en sid Hat paa Hovedet, og med en Harpe under Armen, træder ind.

Kalf.

Det er en gammel Skiald.

Skialden.

I gode Bønder!
Jeg veed, at Folket samles her i Egnen.
Med Drik og Snak tilbringes hele Natten.
Kong Olaf Digre kommer, naar det dages,
Han stævnet har til Thing i Morgenrøden.
I alle Huse fandt jeg slig en Flok,
At der var ikke Plads til gammel Skiald.
Desuden, stærkt af denne Sag beruste,
De sladdre høit i Munden paa hinanden,
Og lytte lidt kun efter gammelt Qvad.
Men hos Kalf Arnason og hos hans Sigrid,
Der gaaer det fornemt til, paa Herseviis.
Jeg hører, Harek kommer her med Thorer;
Og Harek stammer ned fra gammel Æt,
Saa elsker han vel ogsaa gammel Vise.

Kalf.

Jeg frygter, du giør Regning uden Vert;
Thi Thorer kommer med, den største Snakker
I Norges Land, som hører Ingen, uden
Sig selv. I ham er Harek saa forelskt,
Som unge Beiler i sin skiønne Brud;
Endskiøndt i Tænkemaade saa forskiellig
Fra Thorer Hund, som Dag fra Nat. Men Harek
Er svag i Aanden alt, skiøndt stærk af Lemmer.
Tro mig, vi faae endeel om Biarmeland
At høre, før det dages. Dog skal man
Om Kalf ei sige: han bortviste Skialden.

Sæt dig paa Bænken der! Naar Bægret fyldes,
Skal vi ei heller glemme dig; men vent
Opmærksomhed kun ikke for din Harpe!
Den Tid desuden er forbi, da Kæmpen
Om sine Guder gierne Sangen hørte.
I Tidens Vaar — da qviddre Fuglene;
Men hen ad Efteraaret til, min Gubbe!
Naar Birken visner, blier det stumt i Skoven.

Thorer Hund, Harek af Thiottø og flere Høvdinger komme.

Thorer.

Hil jer og sæl, min Søster og min Svoger!
Da det saasnart endnu vel neppe dages,
Har I vel Intet begge derimod,
Da Harek ønsker det, og jeg endnu
Har ikke ret fortalt jer om min Reise
Til Biarmeland —

Kalf leer.

Nei, nei! fortæl du kun.
Jeg er alt forberedt. Min Hustru! bring
Os Øl og Miød. Jeg flytter Bordet frem.

Det skeer; de sætte sig.

Harek,

som har hilset Kalf og Sigrid venligt.

Jeg længes inderligt. Om slig en Reise
Har, siden Thorkil Adalfar drog did,
Man Intet hørt.

Thorer.

Ja, Thorkil Adalfar!
Det var den rette Karl; den største Løgner
Ved Isefiord. Han fyldte gamle Gorm
Med Dæmesager, saa han rendte selv

Tilsidst jo med en Liimstang. Hvad jeg her
Fortæller dig, er Sandhed. Jeg drog did
Med Gunsteen og med Karle.

Den gamle Skiald henne paa Bænken giør en hurtig Bevægelse, som Ingen uden Kalf mærker.

Harek.

Nu, det var
Jo bolde Kæmper begge.

Thorer.

Store Tosser,
Som jeg tog med for Selskabs Skyld, og for
At have flere Skibe, flere Folk
At raade over. Jeg har narret dem,
Som de fortiente.

Harek nysgierrig.

Nu da?

Thorer.

Biarmeland
Er koldt.

Kalf.

Det veed vi.

Thorer.

Der gaaer Folket om
I Rensdyrskofter. Disse Rensdyrskofter
Er meest forhexede; paa dem ei Sværd
Og Øxer bide. Jeg har bragt her hiem
En halv Snees Stykker, og jeg tænker selv
I sligt et Skind at slaae paa Konning Olaf.
Og vil I hae det lig'saa godt, som jeg —

Kalf.

Nei, mange Tak! Jeg møder ham som Mand,

Og ei som Rensdyr; kun jeg slaaer paa den,
Som er i Stand at slaae paa mig igien.

Thorer.

Det er dit gamle Grillefængeri.
Du, Harek?

Harek undseelig og beskeden.

Du kan kalde det en Svaghed —
Men, da jeg stammer ned fra Harald hiin
Haarfagre, tykkes mig, at jeg bør gaae
I blanken Harnisk, som min Stammefader.

Thorer leer.

Nu — jeg vil ikke nøde Godt i Ondt.
Det vil fortryde jer. Men videre!

Kalf.

Spring over Skiær og Banker, kom i Land!
Vi har alt hørt det før; fortæl kun Harek,
Hvordan du plyndred Biarmelandets Afgud
Jomale, denne plumpe Blok af Træ,
Som Biarmelænderne, de Skrællinger,
(I deres Dumhed maa man dem tilgive)
Tilbede som en Aand, et himmelsk Væsen.

Thorer.

Ja, det var morsomt. See, hans Hof — hans Gaard
Var gierdet af det høie Plankeværk,
Og Porten lukt; men jeg slog Øxen fast
I Plankeværket, klavred op ved den,
Og aabned Døren dristig for de Andre.

Kalf.

De fandt jo Veien did, saagodt som du,
Har du mig før fortalt.

Thorer.

Nu, lad saa være!
Nok sagt: vi kom derind.

Kalf sagte.

Den, som skal lyve,
Den trænger til en god Hukommelse.

Thorer.

I Biarmeland har man for Skik at jorde
De Døde med en Mængde Solv og Guld.
Det laae i Høien skiult. Vi aabned den,
Og fisked godt. Vi bar det ud; der var
Naturligviis en Hoben Gruus imellem.

Harek.

Naturligviis!

Thorer.

Men midt i Gaarden sad
Jomale, deres Gud, med Solverbollen
Heel fuld af skiønne Penge paa sit Skiød.
En Kiæde, smeddet af hiin røde Guld,
Hang om hans Hals. Nu havde jeg befalt,
At Ingen maatte fræk formaste sig
Mod Guden, men kun tage Skat af Høien.
Selv skyndte jeg mig snelt tilbage, da
Jeg fik de andre Tosser giennet bort,
Og hented Bollen. Man er selv sig nærmest.

Harek beskeden.

Naturligviis! Men da du havde dog
Giort Fællesskab med dem, saa synes mig —
Fortryd ei paa min Tænkemaade, Thorer!
Du veed, jeg stammer fra Haarfagers Æt —
Jeg havde deelt mit Bytte med de Andre.

Thorer leer.

Det har du af Haarfager ikke lært;
Thi han tog selv det hele Norges Land,
Og efterlod slet Intet til de Andre.

Harek ryster paa Hovedet.

Det var en anden Sag.

Thorer.

Nu, Karle syntes,
Som du, at jeg for meget fik; han skyndte
Sig ind, og tog Guldkiæden af Jomale.
Men det var Noget, som paa ingen Maade
Jeg fandt mig i. Først bad jeg med det Gode;
Men da han trodsig blev, gav knubbet Ord,
Da giennembored jeg ham, som han stod,
Med dette gode Spyd, og raabte: Karle!
Lær nu at kiende ret en Biarkobo.

Harek.

Men uden Forsvar? Tilgiv, gode Thorer!
Maaskee jeg feiler — men, som Haralds Æt,
Vi altid har den Vane, naar vi stride,
At æske først til Kampen den, vi fælde.

Thorer.

Hver har sin Vane. Han forbittred mig
Med grove Ord.

Harek.

Har du med Bøder, Thorer!
Forsonet Gunsteen, Karles Broder?

Thorer.

Nei!
Den Stakkel løb sin Vei til sine Skibe.
Han flygted bort, jeg har ei seet ham siden.

Den gamle Skiald.

Nu seer du ham!

Han springer op, og vil giennembore Thorer med sin Daggert; men Kalf, som har holdt Øie med ham, griber hans Arm, og holder ham tilbage.

Kalf.

Jeg mærker, Eventyret,
Saa tidt os Thorer end det har fortalt,
Er ei til Ende.

Harek.

Gunsteen!

Thorer

fatter sig, og siger venlig og rolig:

Gunsteen her?
Ei, ei! Hvor var du dog saalænge, Gunsteen?
Jeg spurgte tidt, men fik ei Underretning.
Thi Bøder vilde gierne jeg betalt,
Hvis kun jeg havde truffet dig.

Gunsteen,

der har afkastet Hat og Skiæg.

Tak du
Kalf Arnason, at jeg dig ikke traf.

Thorer.

Vi vil ei kives, Gunsteen! Tilgiv mig!
Og dersom jeg har pralet lidt maaskee,
Saa tilgiv ogsaa! Hvis din Broder Karle
Kun havde skieldt mig ei saa hæsligt ud,
Saa havde vi vel talet os til Rette.
See, Gunsteen! alle mine Kister bragte
Jeg med i Dag; thi jeg har lovt min Søster
At pynte Thor, for at den Digre meer

Skal agte ham. Her har jeg Smykker nok.
Jeg vil betale Bøder for din Broder.

Gunsteen.

Ja, vil du det, saa kan vi end forsones.

Thorer.

Det var jo Spot og Skam, hvis Bønderne
Her klamredes og blev uenige,
Hinanden slog ihiel nu, da det gielder
Med samlet Kraft at kæmpe mod den Digre.
Hvad fordrer du?

Gunsteen.

Ti Mark af røden Guld
Skal du betale Thor, og ti Mark mig.

Thorer.

Hvordan betale Thor?

Gunsteen.

Til Prydelser,
Som du maa siden ei berøve ham.

Thorer.

Godt, godt!

Gunsteen.

Og ti Mark mig!

Thorer.

Godt! Tyve Mark.
Det er lidt dyrt; men det faaer nu saa være.

Sigrid,

som er gaaet til og fra, skienker i for dem alle.

Saa drikker, Venner! da paa det Forlig;
Og Hver i Stuen, til Stadfæstelse.

De sætte sig om Bordet, og drikke.

Thorer selvtilfreds.

Er det nu ikke godt, er det ei smukt,

At vor Gudsdyrkelse tilsteder slig
Forsoning mellem Fiender? Let det kan
Jo hænde sig, man af Feiltagelse,
Fra Tid til Tid, en Landsmand slaaer ihiel;
Men skulde derfor Efterkommerne
Bestandig hevne sig, saa blev der jo
Tilsidst i Landet ingen Folk tilbage.
See, det har vore Fædre sørget for;
Og naar man blot betaler Mandebod
Til den Fortørnede, hvorved man baade
Tilstaaer sin Uret og erstatter Skaden,
Saa er al Hevnen endt. Men det fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade.
Saaledes gaaer det med utallig Viisdom,
Der passer for vor Tilstand, for vort Land.
Har man for megen Fred, for lidt af Penge,
Gaaer man paa Vikingstog og henter Bytte;
Men vil man ei saa langt, og har man Fiender
I andre Dale, saa bekæmpes de.
Hver Bonde selv er som en liden Drot,
Han kriger, slutter Fred paa egen Haand;
Det styrker Heltemodet, men fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade.
Har man for mange Børn, og skrantne Noer,
Som vilde giøre kun Förældre Skam —
Paa Veien sættes de, døe, før de skionne.
Som Æbleblomster falde de fra Træet,
Men hvad tilbage blev, blier moden Frugt.
Den Mængde Børn giør Fadren ei til Prakker.
Er det ei godt? Men, Brødre! det fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade.
Og nu en Ting, der kunde synes ringe,

Men er det ei, thi sund og kraftig Helt
Behøver ogsaa god og kraftig Spise:
Det lækkre Hestekiød — min Søster steger
Til Davre just et saadant herligt Dyr —
Den Hiertestyrkning, ogsaa den fik Ende,
Hvis Olafs hvide Christ kom til at raade.

Harek.

Ha, Thorer taler, som den vise Odin!

Kalf.

Ja, sandelig, han overgaaer ham langt
I heltestor Uegennyttighed;
Thi Thorer Hund har begge sine Øine
Pantsat i Mimers Brønd — for Ingenting,
Og seer nu Verden, som en nyfødt Hvalp.

Thorer vred.

Kalf Arnason!

Fatter sig.

Dog, det er sandt, min Svoger!
Du redded nys mit Liv. Kom, lad os drikke!

Kalf.

Det skiønne Harnisk, som i Høien ruster,
Det elsker du kun Rusten af; veed ei,
At da Thor yndte det, da var det blankt.

Thorer.

Den Snak forstaae vi ei.

Kalf.

I hade Christus,
Men Asatroens Viisdom har I glemt.

Thorer.

Vi vide nok, for at bekæmpe diærvt
Den Digre, der vil ælte Landet om.

Kalf.

I hielpe ham, saafremt I meer ei agte
Gudinden Saga med den høie Lære.

Harek.

Det negter Ingen, Kalf! Men lad os nu
Om Andet tale. Det er Tid engang,
At vælge Drost, som byde kan i Slaget,
I Fald Kong Olaf, hvad jeg meget frygter,
Ei lader sig bevæge.

Thorer.

Det er sandt.
Jeg tænker, dette Valg er hurtig giort.
Harek af Thiottø stammer ned fra Harald
Haarfager, han bør være Høvedsmand.
Han er en duelig, forfaren Helt;
Ugunstig var ham Olaf, hadelig,
Og megen Uret Harek har at hevne.

Harek.

Men jeg er gammel. Olaf blusser end
I feirest Manddom. Den, som byde skal
I dette Slag, maa være frisk af Alder.
Desuden Olaf er min nære Frænde —
Han har fornærmet mig, men han er dog
Min Frænde; det sig sømmer ei for mig,
At jeg gaaer fremst i Striden. Thorer Hund
Bør være Høvding. Det er Pligt for ham,
At hevne begge sine Frænders Drab.

Thorer.

Ei finder jeg mig god, at reise Banner
Mod Olaf; thi jeg kiender Thrøndernes
Stolthed og store Mod, og neppe lyde
De vil en Helgelænder. Og desuden —

Hver har sit Hverv. Hvor List og Styrke hielpe,
Der er jeg med; at speide Vindens Luner,
At liste mig imellem Skiær og Banker,
Forstaaer jeg godt; at sælge mine Varer
Paa Markeder, forstaaer jeg saare godt.
Mit Eventyr i Biarmeland har viist,
At jeg var ikke bange for mit Skind.
Men nu jeg svøber mig i Skind af Rener,
Taer Øxen med paa Nakken, følger jer,
Og kan jeg Olaf Digres Pande kløve,
Saa giør jeg det med stor Fornøielse;
Men være Høvding — nei, det vil jeg ikke.
Kalf Arnason! uagtet du mig driller
Hvert Dieblik med din Stortalenhed,
Saa veed jeg dog at skatte dine Fortrin. —
Han er en Thrønder, han var Lensmand før
I Throndelagen, kiender alle Bierge,
Hver Vei, hver Sti, han er berømt som Kriger,
Hans Mod er stort. Hans Tanke sværmer vildt
I Fredens Tid; men slige Flammetanker
Giør Nytte just i Kamp: som Falken nytter
Til Jagt, men siden maa hae Hætte paa,
For ei at styrte ned paa Gaardens Høns.

Alle.

Kalf Arnason! du est vor Høvedsmand.

Den blinde Kong Rørik ledes ind af Finn Lille.

Rørik i Døren med høi Røst.

Her var en Høvedsmand for jer, I Thrønder!
I Fald han kunde see.

Kalf.

Kong Rørik!

Alle.

Rørik

Hiin Blinde!

Rørik.

Ja — hiin Blinde. Hielp mig, Thor!
En Krøbling af en Konge tog sin Tilflugt
Til eder, Bønder! Vil I huse ham,
Og skiule ham for Olaf?

Sigrid.

Gierne, Herre!

Kalf.

Hvad har befriet dig fra dit Fangenskab?

Rørik.

Den blinde Løve laae i Nettet viklet,
Og Intet hiulpe der dens Kræfter meer.

Peger paa Finn Lille.

Da kom en Muus, og gnaved Traaden sønder
Med skarpen Tand; saadan slap Løven fri.
Min Træl, min Skosvend, stial mig fra Thoraren,
En dum Islænder, som den Digre gav
Det Hverv, at bringe mig til Viinland. Seer I,
Der drikke skulde jeg hans Skaal i Viin,
Da ikke her jeg vilde det i Øl.

Thorer.

Hil dig og sæl, Herr Konge! Du kan tiene
Med Viisdom os, med dine gode Raad.

Rørik.

O, kunde jeg, som Harald Hildetand,
Anføre jer i Slaget, skiøndt en Blind!
Det er umuligt mellem disse Klipper.
Her har man ingen bred Bravallahede.

Velan, saa skal jeg give jer mit Raad.
I har hidstævnet Olaf?

Thorer.

For at prøve
Det sidste Middel. Han vil tale med os;
Men tale vil vi meget ei med ham.
Vi vide dog, det hielper Ingenting;
Thi bedre føier han sit Ord, end vi.
Du kunde vel, Kong Rorik! men har du
I lange Fangenskab forgieves talt,
Saa nytter nok din Talen heller ei.
Dog, hvis det muligt var, at bøie Drotten
Fra denne Galenskab: i Landet ind
Med Ild og Sværd at føre christne Guder,
Saa vilde vi vel vælge ham til Konge.

Harek.

Ved Fødselen har Ingen større Ret
Dertil, end han; jeg har vel ogsaa Ret,
Men jeg er gammel, viger gierne ham,
Thi han er sindrig, han er klog og stærk,
Han har en Konges store Egenskaber.

Thorer.

Det sidste Middel vil vi da forsøge.
Thorsbilledet stod længst i Sigrids Kielder
Fra Olvers Tid.

Harek.

Det er et helligt Billed
Af Asa-Thor, har Underværker giort.
Haarfager blotede til det, dengang
Han undertvang Smaakongerne; Blodøxe
Nedbøied først sit stolte Knæ for det.

Thorer.

Nu har vi vasket det ved Midienat,
Og blotet trende Heste ved dets Fod;
Dem Sigrid steger, og dem siden vi
Fortære ved det store Offergilde.

Harek.

Naar Olaf kommer, vore Goder skal
I hvide Linned og med Egekrandse,
Ved gamle Sange, drage Thor paa Vogn
For Olaf frem. Thor skal forfærde ham,
Saa han forsager sit Afguderi.

Thorer.

Og hielper ikke det — da strax til Slag,
Og da skal Sværd og Øxe skille Trætten.

Rørik.

Nei, Bønder! Thor forsmaaer slig Offerfest;
Han værmmes ved den alt for kiælne Slægt.
Og netop derfor har han vendt os Ryggen,
Fordi den Grumhed og den kraftige Blodtørst,
Fortid besad, forsvandt i svage Tid.
I Valhal — findes der Medlidenhed?
Der dræber Vennen efter Maaltidet
Sin Ven med Øxen; men han lever op,
Thi evig lever Helt, som glæder Guder.
Valkyrien, med Hestehaar fra Hielmen,
Har ei Medlidenhed. Den skumle Skuld,
Dødsnornen, agter ingen Bøn; kun dræbt,
Seer du paa Valhals Væg Staalklingerne.
Derfor maa Dødens Rædsel hærde dig;
Og høist ugudeligt den gamle Skik
Ophørte: Thor at offre Mennesker.
Dog Alt kan vorde godt. Begynder kun!

I Dag et herligt Offer kræver Guden.
Naar Olaf kommer — griber ham! En Hedning
Ei skylder Ærlighed den hvide Christ.
Og slagter ham paa Steen! Naar Olafs Blod
I Morgenluften damper, da vil Thor
Sig glæde høit med Lyn og Tordenskrald.

Kalf.

Dit Valhal er elendigt; thi det savner
Sin Halvedeel. Din Siæl er ogsaa blind,
Blind, som dit Legem. Hvor er Vanerne?
Dem udelukker reent du fra dit Valhal?
Hvor er Lysalferne? Det lader til,
Du kiender blot Svartalfer. Og din Baldur
Er evig død? — ja, det kan jeg begribe.
Men hør nu ogsaa mig! I Fald I ei
Tilsværge mig ved Odin, Vile og Vee,
At holde Løftet, I har svoret Olaf,
Saa gaaer jeg med min Flok strax hen til ham,
Og blotter eders Skiændsel, eders Meened,
Og slaaer for ham, imens min Øxe holder.
Men er I ærlige, som det sig sømmer
Den ædle Thrønder — nu, saa skal jeg føre
Jer kiækt i Kampen mod den hvide Christ.
Giv mig et Svar! Jeg tøver ikke længer.

Harek.

Oprækker Hænder, sværger Eden ham.

Alle Kæmper med oprakte Hænder.

Ved Odin, Vile og Vee, vi sværge den!

Kalf.

Velan, saa kalder mig, naar det er Tid!
Det Abespil med Blokken, der skal skræmme
Fra Landet Olaf, som en Spurv fra Frugt,

Det vil jeg ikke være Vidne til.
End er det Dæmring, end udfolder Solen,
Som prægtig Paafugl, ei sin Purpurvifte,
End blinker Freias Rok paa sorten Himmel.
Nu gaaer jeg ud, og knæler for skiøn Freia.
Hun har ei mistet alle sine Kæmper;
Og hun vil spinde Livets Traad, det veed jeg,
Endnu for mange Slægter paa sin Rok.

Han gaaer

Thorer.

Det er en Sværmer, men en tapper Helt,
Som være kan os til mangfoldig Nytte.
Lad ham nu ene med sit Sværmeri!

Der blæses udenfor i en Luur.

Der gives Tegnet alt, Kong Olaf kommer.
Op nu, at møde ham med Asa-Thor!

De gaae.

Sigrid alene.

Forjage ham med Ord?
Dertil jer fattes Evne.
Men sikkert, Asa-Thor!
Dit Norge vil du hevne.
Du skienker atter Mod,
Naar Heltekraften helder.
Husk, at dit Billed stod
Saa lang Tid i min Kielder!
Tidt lukte der jeg ind
De varme Solens Flammer;
De skinte paa din Kind,
Og straalte paa din Hammer. —
Og jeg faaer ingen Ro,
Hvis ikke Hevn jeg søger;

Thi her i denne Bo
Ved Midienat det spøger.
Her, hvor min Olver stod,
Da Bødlerne ham dræbte;
Hvor flod det kiære Blod;
Hvorfra de Liget slæbte —
Her falder Blod endnu.
Ja, ja! jeg kan det høre,
I Nattens stille Gru
Det drypper for mit Øre.
Da rasler høit i Harm
Guldringen i sin Kiste,
Som Thorer bar paa Arm,
Da han sit Liv forliste.
Det tidt mig jager ned
Til Thor i mørken Hule.
Men dødt han stirrer, leed,
Paa Flammerne de gule,
Paa Fyrrespaanens Røg,
Som om han vilde sige:
Først prøver et Forsøg,
Og skaffer mig mit Rige! —
Ja, snart i Helteværd
Vil Hevnen ikke tøve.
Den Digres hvasse Sværd
Skal vi med Trolddom døve.
Min Broder er en Mand,
Som veed — at Olver blødte.
Han foer til Biarmeland;
Der Hexene ham mødte.
De gav ham — Øxer ei,
Ei Sværde, som saa ofte;

Paa eensom Nattevei
Hver rakte ham — en Kofte.
De stive Rensdyrsskind
De skienkte ham; saa blege,
Som Maanen i sit Skin
Bag Graner og bag Ege.
Thor er en mægtig Gud;
Men større vil I finde
Thorgerdur Hørgabrud
Som hevnende Gudinde.
Hvor Kraften ei forslaaer,
I Mulm — i Farefristen,
Der Asa-Loke staaer,
Og hielper os med Listen.

Gaaer.

En Fieldegn med Udsigt til Throndhiems Fiord.

Under Klang af Lurer, Piber og Trommer trækkes Thorsbilledet, behængt med Solv- og Guldkiæder, ind paa en Vogn, i Optog af **Hofgoder**, der gaae syngende parviis, i Linkiortler og egekrandsede Nogle gaae bagefter.

Hofgodernes Sang.

Vred blev Ving-Thor,
Da han vaagned,
Hamren savned,
Skiægget krysted.
Hlorrida raabte:
Lumske Loke!
Mon i Mulmet du
Miølnir giemmer?

Brat blev begge
Bukkene hentet,
Spændte til Skagler.
Skyen skralded.
Hvi er vel Auk=Thors
Blik saa skarpe?
Ild mig tykkes
Fra Brynet flamme.

Hlorridas Hierte
Loe i Barmen,
Da den Haardføre
Hamren kiendte.
Thurse=Drotten,
Thor! du dræbte,
Fanged Miølnir
Ved Meigingarder.

Under denne Sang har man kiort Thorsbilledet omkring, og standser med det forrest paa Skuepladsen. Thorer Hund, Harek af Thiøtto og flere Høvdinger ere komne til, og slutte sig til Toget. En Psalmemelodie, blæst af Basuner udenfor, tilkiendegiver, at Kong Olaf nærmer sig. Han kommer ind vaabenklædt, med Øxen i Haand, fulgt af Thormod Kolbrunarskiald, Biorn Staller, Finn og Thorberg Arnason, Haukathorer, Afarsaste og flere Hirdmænd, samt Biskoppen, der bærer et gyldent Kors og sin Krumstav.

Olaf.

Jeg træder frem for jer i ringe Flok,
I Bondehøvdinger! som I for mig,
Mens begge vore Hære vente nær
Paa Fieldene, hvad Følgen vorde skal
Af denne Sammenkomst. Jeg lover jer

Venskab og Fred; alt gammelt Had skal glemmes.
En vennesalig Drot jeg eder vorder,
Og Hver beholder, hvad han har i Landet,
Hvis I mig atter sværge Lydighed,
Afskaffer et afskyligt Hedenskab,
Og boie Knæet for den hvide Christ
Og den Almægtige, som skabte Himmel
Og Jord, og styrer Verden ved sin Almagt.

Thorer Hund pralende.

Vi veed ei, hvilken Gud du taler om.
Du kalder den en Gud, som hverken du,
Ei heller nogen anden Mand kan see.
Her er vor Gud. Vi see ham, og du seer ham.
Han skal forfærde dig med samt din Bisp,
Den hornede Mand i Purpurkaaben der,
Hvis Stav sig krummer som et Vædderhorn,
Som Trøske skiort mod Tordengudens Hammer.
Nu er han kommen for at spørge jer.
Han seer paa eders Kors med bistert Die,
Indgyder Rædsel og Forfærdelse.
Viis os nu din Gud, Olaf! har du een;
Og overgaaer han vor, saa vil vi troe dig.

Olaf.

Han kommer snart; han stiger paa sin Høistol
Med bedre Smykker, større Straaleglands,
End dem, jert Afgudsbilled bær om Halsen.
Mod Østen Alle vender eders Dine!
Der kommer han.

I det alle Bonderne vende sig mod Østen, staaer Solen op i sin Herlighed. Olaf hugger i det samme saa stærkt til Thorsbilledet med sin Øxe, at det styrter fra Forhoiningen. Han springer selv op i Stedet; Biskoppen rækker ham det gyldne Kors.

Olaf

til Bønderne, som vende Øinene tilbage, og forfærdes ved at see ham staae i Thors Sted, hoit loftende Korset der straaler i Morgenroden.

Og her bestraaler han
Det hellige Kors, hvorpaa hans Søn har lidt
For alle vore Synder. Det har styrtet
Thorsbilledet i Støv, og det skal seire.

Han giver et Vink. Basunerne blæse Psalmen igien.

Bønderne.

Flyer! flyer! Den hvide Christ har styrtet Thor.

De flye.

Olaf staaer henrykt med Korset i Morgenroden; under Basuntoner falder Tæppet.

Fierde Handling.

Bondehuus i Nærheden af et Nonnekloster i Jemteland.

Astrid. Ingegerd.

Astrid.

Hvorledes er det med min søde Magnus?
Jeg haaber dog, at dette Feberanfald
Var kun et flygtigt Blus, Forkølelse.
Et Barn i spæden Alder er ei vant
Til slig en Reise. Det var koldt paa Fieldet
I Nat, og nu er Sommerdagen heed.
Men her ved dette Nonnekloster vil
Vi dvæle, til han kommer sig igien.

Ingegerd.

Ak, kiære Søster! længe maatte du
Da dvæle her, for Nonnesløret bytte
Din gyldne Dronningkrone.

Astrid.

Christ! Maria!
Han er dog ikke farlig syg?

Ingegerd.

Nei, Astrid!
Nu Faren er forbi.

Astrid.

Gud være lovet!
Det slemme Dieblik — hvad Lægerne
Jo kalde det — det er nu overstaaet?

Ingegerd.

Ja, det er overstaaet — han er død.

Astrid skriger.

Hvem?

Ingegerd.

Magnus.

Astrid.

Magnus død?

Ingegerd.

Sødt sov han hen,
Ukiendt med Verdens Glæder og dens Sorg,
Det lille Noer, som til en Middagssovn.

Astrid.

Og det fortæller du mig nu saa rolig,
Og med saamegen Fatning, kolde Søster!
Og veed ei, at dit Ord, saa fromt det klinger,
Slaaer Tigerkløer i mit ømme Hierte?
Thi Moder — Moder var jeg ham i Hiertet,
Skiøndt ei jeg bar ham under det.

Ingegerd.

Det veed jeg,
Du stakkels Søster! Og jeg tilstaaer dig:
Det giør mig mere ondt for dig, end ham;
Thi han er lykkelig, hvor nu han er,
Men du bedrøver dig kun altid meer.

Astrid.

Ja, jeg er skabt kun til Fortvivlelse,
Til Sorger paa den usle, mørke Jord.

O, det har anet mig! Ja, Ingegerd!
Jeg siger dig det — fra det Dieblik
Jeg saae ham, frygted jeg for Drengens Liv.
Og nu, da han blev syg — umuligt var
Det mig at pleie ham; det vilde knuust mig.
Vildt drevet af min ængstelige Veemod,
Jeg sværmed, som et Spøgelse ved Midnat,
I Nonnehaugen mellem Træer og Buske.
Jeg plukte Blomster: Roser og Kiærminder.
Men Nonnehaugen har kun hvide Roser;
Det var de rette just. Jeg bandt en Krands
Af dødblaae Knopper ved de hvide Kalke;
Og, Gud! det tyktes mig, det var en Liigkrands
Til Barnets Kiste.

Hun tager den af et Som paa Væggen.

Ingegerd.

Du har anet ret;
Og passelig nu kommer just din Krands.

To Mænd træde ind med en lille Liigkiste.

Ingegerd.

Thi her er Kisten med den døde Magnus.
Jeg kiendte nok dit ømme Moderhierte,
Din rystende, for stærke Følsomhed,
Og derfor skaante jeg dig for et Syn,
Som vilde bragt dig Hiertet til at briste.

Astrid omfavner hende.

Gud takke dig for det, min gode Søster!
Ja, briste vilde det — men nu, da du
Har forberedt mig med saa megen Omhu —

Aander let.

Nu kan jeg fatte mig.

Ingegerd.

Ja, giør du det!

Astrid omt smilende.

Han er jo lykkelig!

Ingegerd.

Det er han vist.

Astrid med et Blik til Himlen.

Han er hos Gud.

Ingegerd meget alvorlig.

Der er vi alle, Astrid!
Naar vi er gode, selv imens vi leve.

Astrid sværmerisk.

Uskyldige Barn! her lægger jeg en Krands
Dig paa din Kiste.

Hun lægger Krandsen paa Kisten.

Tidt ved Maanens Glands
Jeg sørge skal for dig. Desværre, nei!
Forbi din Grav ei falder meer min Vei.
Her, i den hellige Klosterkirkes Skiød,
Maae vi nedsænke dig, da du er død.
Men mange Taarer skal i Maaneskin
Til din Erindring flyde paa min Kind.
Hvi græmmes jeg? Han nyder Engles Lyst.

Glad.

O, Gud! en Steen mig falder fra mit Bryst.
Smiil som en Skytsaand fra dit Himmerig,
Skienk mig en Søn — lad ham erstatte dig!

Hun gaaer.

Ingegerd.

Det farligste Bedrageri er det,
Hvormed sig Mennesket bedrager selv.
Jeg haaber, Gud tilgiver mit Bedrag.

Til den ene af Mændene med Liigkisten.

Nu, Halfdan! Tak, du stakkels Mand, som bærer
Med stumme Sorg dit eget Barn til Graven,
Og taaler, for at redde det, der lever,
At vi som Magnus jorde lille Hrolf.
Dog — du forstaaer mig. Jeg bebreider ei
Min Søster; hun har ingen Synd bedrevet,
Men hun er siælesyg, og kan ei taale
Nærværelsen af dette Kongebarn,
Der ei er hendes eget. Gaa nu, Halfdan!
Nedgrav din Skat. Den roves ikke fra dig,
Skiondt du forlader den, du stakkels Fader!
Paa Dommedag du finder den igien.

Halfdan kysser grædende hendes Haand, og gaaer med Kisten.

Ingegerd kalder paa Ammen.

Og kom nu med min lille søde Magnus,
Der er saa frisk og karsk, som Fisk i Vandet,
Og Fugl i Luften. Han maa finde sig
En Stund dog i at hedde Trællebarn;
Men kun saa længe, til min Søster Astrid
Og jeg har taget Afsked med hinanden.
I Garderik er Magnus atter Magnus.
Men, Svanhild! — nu du kalder mig maaskee
Det voxne Barn, som du saa tidt har giort.

Ammen.

Altid i god Betydning, kiære Frue!
Som Born vi komme kun i Himmerig.

Ingegerd.

Da hid jeg reiste fra Kong Jarisleif,
At hente lille Magnus, tænkte jeg:
Maaskee hans fromme Fader alt er død,
Hans Land i Oprør. Det vil røre Folket,

At see det kiære Barn i Kongedragt.
En Mængde sikkert strax vil hylde ham,
Naar saadan jeg frembærer ham paa Thinge.
Da lod jeg smedde ham den liden Krone,
Det lette Kongespiir, og tog det med.
Gud være lovet, det behøvdes ei!
Og dog — jeg sukker ikke blødt, som Astrid,
Det veed du, Svanhild! men jeg har et Hierte.
Hvordan det nu gaaer Olaf Haraldson,
Maa Himlen vide. Haabet er ei stort.
Men, lille Magnus! du skal troste mig.
Du bares ikke bort som Liig i Kisten,
Nei, du er karsk, og du skal bære Kronen
I Norges Land — men jeg vil see den paa dig.
Det Billed af et Liig, som jeg har faaet
I Tanker, maa et muntert Syn fordrive.
Min Søster kommer ei saasnart igien.
Luk Døren først imellem vore Kamre,
Bring Barnet ind!

Aabner en lille Kiste.

Her Kronen er og Spiret;
Ja, jeg vil see min Gut i Kroningsdragt.

Ammen kommer med den lille Magnus.

Ingegerd.

Kom nu, min Magnus, min søde Dreng!
Og see, hvad før jeg dig viste.

Magnus.

Den lille Hrolf, som laae i en Seng,
Han bæres nu bort i en Kiste.

Ingegerd.

Han bæres nu bort.

Magnus.

Og skal han nu døe?

Ingegerd.

Nei, Magnus! han gik til Freden;
Han lægges kun ned som et Englefrø,
Med Vinger for Evigheden.

Magnus.

Hvad vil du mig nu?

Ingegerd sætter ham op paa et Bord.

Jeg pynte dig vil
Med Kronen af gyldne Farve.
Endnu den hører din Fader til,
Men du hans Krone skal arve.

Hun sætter Kronen paa ham.

Magnus berører den.

Ei! hvad betyder den gyldne Krands?

Ingegerd.

Høikongelig Magt og Ære;
Men skienker ei Himlen den sin Glands,
Da blier den dig tung at bære.

Hun giver ham Spiret i Haand.

Magnus.

Og hvad betyder den gyldne Stav?

Ingegerd.

Dig Folket med den vil prise,
Naar du dig mindes, at Gud den gav,
Og peger med den til det Vise.

Magnus.

Du skiælver, Moder! Mig synes, du gøs.
Hvad vil dine Taarer sige?

Ingegerd
tager ham paa Armen, og kysser ham.

Maaskee du i Dag alt er faderløs
Og Konning for Norriges Rige!

Hun gaaer med den lille Konge.

En Lade med Luger mellem Stolperne til begge Sider, hvoraf de fleste endnu ere lukkede.

Thormod Kolbrunarskiald sidder i Midten. Kong Olaf ligger og sover med sit Hoved i hans Skiod.

Thormod.

Saa sød en Søvn kort før en vældig Kamp,
Der muligt dysser ham i Dødens Slummer!
Det tyder paa en god Samvittighed,
Paa Styrke, Helbred, sieldent Heltemod,
Og paa en Tro, saa stærk som Norges Bierge.

Betragter ham.

Det skiønne Ansigt! det er klart og rødt
Og bredt — det passer til hans føre Lemmer.
Og herligt falder ham det askelyse,
Det tykke, glatte Haar om Skuldrene.
Lukt er nu disse skarpe Slangeøine,
Som vinde Kæmpers Hierter, naar de smile,
Men som forfærde, naar de lyne vredt.
Man siger, Oprørsbønderne har meer
Skræk for Kong Olafs Blik, end for hans Øxe.
Jeg maa dog vække ham. Det er paa Tide.

Han rører ved Olaf.

Herr Konge!

Olaf vaagner, og reiser sig strax.

Ak — hvi vakte du mig, Thormod?
Hvi lod du mig et Øieblik endnu
Ei drømme fort?

Thormod.

Jeg lød dit eget Bud,
Min ædle Herre! Fienden nærmer sig.

Olaf.

Ak, kun et Øieblik endnu; saa havde
Jeg mere vidst, og kunde sagt dig, Thormod!
Hvad alle Mennesker vil gierne vide,
Men hvad ei Nogen veed — før efter Døden.

Thormod.

Saa havde du en saadan hellig Drøm?
Fortæl mig den, min gode Konge! Skialden
Er drømmekiær, han drømmer vaagen, veed du.

Olaf begeistret.

Mig tyktes, jeg høit paa Kiølen stod
Og over Norge saae,
Over alle Klipper, i hver en Dal,
Hvor Elven skinner blaa.

Da kiendte jeg mangt et Biælkehuus,
Hvor for jeg Glæde nød.
I Hringerike stod Sigurd Syr,
Min Stedfaer var ei død.

Han stod i Marken med Filtehat
Og i en graalig Peld,
I Haanden en Stok med forgyldte Knap.
Dog var han ogsaa Helt.

Han lærte mig tidlig Kunst og List,
Med Biælker og med Snor.
At Broen i London saa let jeg brød,
Jeg nemmed af Sigurds Ord.

At jeg ved Helgaa dæmmed en Sø,
At jeg vælted Jarl Hakons Kiøl,
Det lærte du mig, min Fosterfaer!
Du var en ægte Døl.

Min Moder Asta, hæderlig Viv,
Stod hist med Ødelsblik;
Hun sagde mig: „Du est Konge fød!"
Det dybt til Hiertet gik.

Nu skued mit Øie til Nidaros;
Der stode de Bønder i Rad.
Fra Clemenskirke min Klokke klang;
Men Glad var meer ei glad.

Saa sørgeligt klemted den over hiin Flok,
Og vinkte mig bort fra Land.
En liden Stund jeg giested Knud
Paa Danmarks Bøgestrand.

Han efter min Guldkrone tog
I høieste Pragt og Glands;
Han bar den kun et Øieblik —
Min Søn fik siden hans.

Da saae jeg atter min Ingegerd
Med liden Magnus hist;

For Altret hun knælte, hvor hellige Mø
Sad med sin liden Christ.

Nu aabned sig en Egn saa fiern,
Hvor før jeg aldrig kom;
En Eremit af Skoven treen
Fra Hyttens Helligdom.

Han spurgte: „Kiender du Tryggvason,
Som Fadder til dig stod
I Hringerike? Som liden Gut
Du viste mig alt dit Mod".

Han bragte mig til Miklagard,
Hvor Væringer holdt Fest;
Han sagde: „Snart som Dødningdrot
Du rider hviden Hest".

Da synlig mig blev det hellige Land,
Hvor alt vort Held kom fra.
Jeg saae de trende sorte Kors
Fiernt, fiernt paa Golgatha.

Jeg blev den Himmelstige vaer,
Jacob i Drømme saae.
En Engel bragte mig derop,
Klædt i en Kaabe blaa.

Han vilde sin Hemmelighed mig sagt,
Og aabnet mig Himlens Port —
Da vakte du mig, du slemme Skiald!
Omfavner ham venligt bebreidende.
Hvi har du dog det giort?

Thormod.

Min ædle Herre! skiøn var denne Drøm;
Men at jeg vakte dig, før Englen lukte
Dig ind i Paradiis, det var dog godt.
Det haster ei, du kommer nok i Himlen;
Men mangt et Aar du leve først paa Jorden,
Og høste Frugt og Glæder af din Seir!

En Kæmpe kommer.

Kalf Arnason selv kommer som Herold
Fra Bondehæren, med en Green i Arm.

Olaf.

Den Green er hellig; dog jeg venter mig
For Resten intet Helligt meer af ham.
Han kommer som Herold; saa lad ham komme.

Thormod og Kæmpen gaae. Kalf Arnason træder ind ubevæbnet, med en Birkegreen i Arm.

Olaf vred.

Kalf Arnason! hvor længe tænker du
At sætte min Taalmodighed paa Prøve?

Kalf rolig.

Saa længe, til du ei miskiender mig.

Olaf.

Du vover atter —

Kalf.

See, jeg kommer som
Herold fra dine Fienders Høvding, Olaf!
Det er jeg selv; jeg røgter selv mit Ærind.
Man siger: det er sikkrest; men hvor sikkert
Det er i Dag, det vil nu vise sig.

Olaf.

Hvad vil du mig?

Kalf.

Jeg vil ei kæmpe mod dig,
Hvis jeg kan undgaae det.

Olaf.

Kan undgaae det?
Oprører du dig ikke mod din Konge?

Kalf.

Oprører du dig ei mod Guderne?
Er Guder ikke meer, end Mennesker?
Og naar du svigter Guderne, hvor kan
Du stole da paa Menneskenes Troskab?

Olaf.

Et grumt, afskyeligt Afguderi
Er ingen sand og from Gudsdyrkelse.
Deri bestaaer det just at være Drot,
At man med Aanden rager over Tiden,
Og giør den bedre. Christendommens Sol
Udbreder sig paa Jorden. Visselig,
I Norge skal det blot ei være Nat.
I skal ei meer, som frygtelige Vildmænd,
Med Blod af Mennesker bestryge Stolper
Og Afgudsblokke.

Kalf.

Deri har du Ret:
Den ægte, gamle Tro er artet ud;
Men hvad kan Troen for, den er fordærvet?

Olaf.

Og hvilken ædel Tro har før I havt?

Kalf.

Var ikke Kiærlighed, Retfærd og Mildhed
I Asalæren, som i Christendommen?
Var Baldur ei den Gode? Kaldes ei

Forsete den Retfærdige? Mon Freir
Og Freia, Frugtbarhedens skiønne Guder,
Forlange Blod? Kan ei Lysalferne
Med Engle kappes? Er Landvætter ei
Saa blide Væsner, at de flye forfærdet
For Skibets Dragehoveder fra Strand?
Har ikke Vola spaaet en bedre Tid,
Da Jorden nyfødt reiser sig af Havet,
Da Baldur lever op igien?

Olaf.

Jo, jo!
Og dette Ragnarokur, som det kaldes,
Det er just det, vi Christne bringe, Kalf!
Thi Baldur lever atter op i Christus.
O, Kalf! du sværmer. Du vil bringe Mildhed
Og Uskyld ind i Asalærens Nat.
Freir kaldes god — og drikker han i Upsal
Ei Mandeblod af store Kobberboller?
Og deler Frei med Odin ei de Slagne?
Jeg mærker paa dit Blik og paa din Adfærd,
Du taler ærligt; men i største Vanvid.
Selv har du smeddet dig en Asatro,
Og bilder nu dig ind, at Verden skal
Herefter artes efter dine Drømme.
Umuligt, Kalf! Hør Sandheds Røst, opluk
Dit Hierte for en hellig Aabenbaring!

Kalf.

Det har jeg giort. — Hør: lov mig i det mindste,
Naar du er Konning, at du taale vil
Forskiellige Gudsdyrkelser; giv mig
Dit Ord derpaa, at du i Fremtid ei
Om Bondens Tro og Fester dig bekymrer;

Sværg mig det til! Saa skal jeg sørge for,
At Bondehæren skilles ad.

Olaf.

Jeg skal
Ei meer, som fordum i en hidsig Ungdom,
Indføre Christendom med Ild og Sværd.

Kalf heftig.

Giør det — saa er vi ikke bange for dig.
Men lov os kun, du ei forsøge vil
At smugle den i Landet ind med Mildhed!
Din Mildhed farlig er, din Grumhed ei.

Olaf.

Nei, Kalf! jeg giør dig ikke sligt et Løfte.

Kalf.

Saa maae vi kæmpe, Konning!

Olaf.

I Guds Navn!

Kalf.

Farvel!

Gaaer, men vender sig om i Døren, og siger:

Dog — det er sandt — eet Løfte giver
Du mig maaskee. Det er ei Høvdingen,
Som beder, det er blot Kalf Arnason.

Olaf.

Hvad kræver du?

Kalf.

At du skal ikke meer
Foragte mig. Du seer, jeg handler ei
Af Egennytte, heller ei — ved Baldur —
Af Fiendtlighed mod dig, men mod din Tro,
Mod dine Forsæt.

Olaf.

Jeg tilgiver dig,
Som Christus paa sit Kors tilgav en Røver,
Fordi du ikke veed, hvad selv du giør.

Kalf.

Det veed jeg saare godt.

Olaf.

Dersom jeg falder,
Da vil maaskee min Død, som Stephani,
Dit Hierte røre; du blier meer ei Saul,
Som stener Christne.

Seer venligt og med Beundring paa ham.

Hvis du blev en Paulus!

Kalf sagte, med hemmelig Frygt.

Der kommer han igien med disse Dine,
Som smelte Hierter og bedøve Hierner.

Hoit i en barsk Tone.

Jeg kiender lidt til eders Guder, Herre!

Mildere.

Dog glæder mig, at du mig ikke holder
For Niding meer.

Olaf.

O, gid jeg kunde sige
Det samme, Kalf! om Hver af dine Brødre,
Som løfte Haand mod mig.

Kalf

med et Blik paa Kongen, der udtrykker dyb, men tilbagetrængt Følelse.

Jeg strænger høit:
For Nidingshaand skal Olaf ikke falde!

Han gaaer.

Olaf ene.

Saa har jeg dog ei taget feil af ham,
Naar man ham kaldte lumsk og underfundig.
Hans Handling bar vel Troløshedens Præg,
Men naar jeg saae ham i det aabne Ansigt,
Begreb jeg ei slig Underfundighed.
Besynderligt! Kalf har en christen Siæl,
I Grunden blød — dog Hedning. Du, min Thormod!
Du er saa stolt, som Thor, og dog en Christen.
Saa selsomt blandes Menneskenes Væsen.

Han gaaer til Døren, og raaber:

Lad Rognvald Bonde bringe Kisterne!

Rognvald kommer med to Trælle, som bære en stor og en mindre Kiste ind i Laden. Trællene gaae.

Olaf.

Rognvald!

Rognvald.

Herr Konge!

Olaf

aabner den mindre Kiste, og tager to store Punge ud deraf.

Disse Penge, Bonde!
Du give skal til Kirker og til Præster.
Glem heller ei de Fattige! Desuden
Betal endeel for Siælemesser, Rognvald!
For dem, der falde nu ved Stiklestad.

Rognvald.

Til Siælemesser over dine Helte!

Olaf.

Nei, Rognvald! det behøves ei med Guds Hielp;
Thi falder jeg og mine christne Kæmper,
Da vil Gud nok forbarme sig. Du skal

Betale disse Siælemesser, Rognvald!
For mine Fiender, for de stakkels Bønder,
Der fare vild. De kan behøve det.

Rognvald kysser Kongens Haand; Olaf lægger den anden paa Bondens Hoved, signer ham, og siger:

Og kald mig nu paa mine Høvdinger!
Jeg maa dog giøre Brug af disse Skatte.

Rognvald gaaer

Thormod kommer.

Olaf.

Ha, Thormod! her du kommer ret som kaldet.
Jeg har endeel fortræffelige Sværd
I denne Kiste, der skal deles ud;
Og Kongen glemmer heller ei sin Skiald.
Det tidt har undret mig, at see dig, Thormod!
Med dette gamle rustne Sværd ved Bælte.
Det seer jo ud, som om det havde ligget
I Jorden.

Thormod.

Ja, det har det ogsaa.

Olaf.

Hvad?

Thormod.

Det har endnu ei truffet sig, Kong Olaf!
At du har spurgt mig om mit rustne Sværd.

Olaf.

Hvi er det rustent?

Thormod.

Det er ædel Rust;
Det er Hrolf Krakes, Leirekongens Glavind,
Hans eget Sværd.

Olaf forundret.

Hvad?

Thormod.

Den berømte Skofnung,
Som Skegge tog af Høien og foræred
Til Kolmar Skiald. Han var min nære Frænde,
Nu har jeg arvet Skofnung efter ham.

Olaf tager det henrykt i Haanden.

Hrolf Krakes Sværd, den store Leirekonges,
Den store Hednings! Skiald! af alle Drotter
Før Christendommen — ingen agter jeg
Saa høit, som Hrolf i Leire. Spurgte man:
„Hvo helst af hine Konger vil du være?"
Jeg svared: „Ingen, thi jeg er en Christen;
Men høiest agter, elsker jeg Hrolf Krake
Blandt Hedninger".

Thormod.

Saa lad mig skienke dig
Hrolf Krakes Sværd, forsmaa ei Skialdens Gave!

Olaf.

Jeg takker dig. Men jeg har selv et Sværd,
Som stod i tre og tredive Slagtninger
Mig troligt bi — og Grebet er et Kors.

Thormod.

Tilgiv! Du trænger ei til Andres Sværd.
Og saa berømt din Hneiter vorde vil,
Som Leirekongens Skofnung.

Olaf giver ham en Guldring, og siger venlig:

Tag den Guldring,
Da du forsmaaer mit Sværd.

Thormod.

Mit Hierte binder
Du fast dermed, men ei min Arm, Herr Konge!
Den slaaer for Olaf med Hrolf Krakes Sværd.

Biørn Staller, Finn og Thorberg Arnason, Dag Rigson, flere Kæmper og Skialdene komme.

Olaf.

I gode Venner! skiøndt jeg veed, at Troskab
Og Tapperhed belønnes ei med Guld
Og med Klenodier, saa vil I dog
Vist gierne, kort før Slaget, af min Haand
Modtage Hver en god og prægtig Glavind.
Den skiønne, fromme Dronning Ingegerd
Bad mig at række Sværdene til jer.
Fra hendes Haand faaer Værget større Kraft.
Thi Christen-Ridder agter ædel Viv;
I Himlen sidder jo vor Frue selv
Og deler Æren i sin Yndighed.
Biørn Staller! dig tilkommer Gaven først.

Med to Sværde i Hænderne, smilende.

Vil du hae dette Sværd?

Biørn

griber begierlig efter det andet, med mere Guld om Haandfanget.

Nei, giv mig dette!

De andre Kæmper see paa hinanden, og lee.

Biørn vred.

Hvad leer I af, Grønskoldinger?

Olaf omfavner ham.

O, lad
Dem lee! Det er jo godt, at vi er muntre,

Før vi skal stride. Men I giør ham Uret.
De troe, du valgte det for Guldets Skyld.

Til de Andre.

Men jeg forsikkrer jer, at ogsaa Klingen
Er bedre. Det forstaaer min Mærkismand
Ved første Blik. Tag Sværdet, gode Staller,
Min bolde Biørn! Jeg haaber, Hver i Flokken
Vil bruge sit saa tappert, som du dit.

Biørn.

Hvad er vort Ordtag, Herre?

Olaf.

Det er: „Fram,
Fram, Christmænd! Korsmænd! Kongsmænd!"

Biørn.

Herre Konge!
Jeg har et Raad at give dig, som vist
Kan være dig til største Nytte.

Olaf.

Tal,
Min gamle Ven!

Biørn.

Oprørerne forsamle
Sig meer og meer i Flokketal. Man siger,
Der er tolv tusind — vi er fire tusind.

Olaf.

Men vi er Helte.

Biørn.

Nogle — visselig,
Ja, selv en dygtig Hob kan kaldes saa.
Men hvad er kraftig Arm i vilden Storm?
Folksraseri — det er en Ildebrand,
Som kun kan dæmpes med en anden Ild.

Olaf.

Vi dæmpe den med Staal.

Biørn.

Nei, Ild, Herr Konge!
Saa har du vundet Seier, før du stred.

Olaf.

Hvad mener du, min Gubbe?

Biørn.

Disse Bønder
Har Huus og Hiem, Hustru og Børn forladt,
For at bekæmpe deres ædle Herre.
Du viser dem for stor en Ære, Konge!
Ved at nedlade dig til Kamp mod dem.
Send dine Trælle blot til deres Bygder,
Lad Alting røve, deres Gaarde brænde!
Saa vende de, som Rævene, til Hulen,
At frelse deres Unger.

Olaf.

Nei, min Ven!
Det strenge Raad kan Kongen ikke følge.
Jeg negter ei, jeg har tilforn engang
For ti Aar siden brugt det grumme Middel;
Det var for Christi Skyld — og dog ei Ret.
I Dag jeg strider for min egen Sag;
Og jeg er meer ei den, jeg fordum var.
At handle saa, det var ugudeligt,
Som det var uklogt. Hvis vi seire, Biørn!
Da er det godt, at Landet, vi har vundet,
Blev ei aldeles ødelagt; men hvis
Vi falde, Biørn! — da er det allerbedst,
At staae for Frelseren med rene Hænder.

Biørn.

Jeg har ei meer at sige.

Harald Sigurdson kommer hurtig.

Broder! faaer
Jeg intet Sværd? Jeg hører, du forærer
Dem til Saamange; faaer ei Harald eet?

Olaf.

Min Harald! du est ikkun femten Aar,
Du est for ung at gaae i dette Slag.
Spar dig til Fremtids Aar! Min egen Søn
Er kun et lille Barn; i Fald jeg falder,
Da er det godt, jeg har en Broder her,
Som overlever mig, at ingen Fremmed
Skal gribe Magten.

Harald.

Det var evig Skam
For mig, i Fald jeg stod med tomme Hænder
Og gabed som Tilskuer blot i Slaget
Ved Stiklestad. Jeg før har været med.

Olaf tager et Sværd frem.

Men er det Sværd ei alt for tungt til dig?

Harald.

Jeg lader det med stærke Remme snøre
Til Armen fast, saa faaer jeg Heelmands Kraft.

Olaf.

I Herrens Navn!

Finn Arnason melder:

Nu øiner Fienden man.

Olaf.

Saa skynder eder ud, I Høvdinger!
At ordne Hæren, som jeg har befalt.

Jeg vil med mine Skialde siunge først
Det gamle Biarkemaal, som Bodvar sang
I Leire, sidste Nat, da Hrolf hiin Gode
Blev overfaldet af Forræderne.
De Hedningord, som Sangen indeholder,
Veed vi at give frommere Betydning.
Men mine Kæmper elske denne Sang,
Der styrker Modet meer, end gammel Miød.
Oplukker alle Luger —

Lugerne lukkes op til begge Sider.

at min Hær
Kan høre Sangen, lade Skioldeklang
Ledsage den.

Til Skialdene.

Nu henter eders Harper!

Hovdingerne gaae. Trællene oplukke alle Luger til begge Sider. Skialdene komme med deres Harper. Olaf drager sin Hneiter, og stiller sig midt imellem dem: Thormod Kolbrunar og Thorfind Mund paa hoire, Gissur Guldbraa og Hofgarde Ref paa venstre Side Kongen siunger med Skialdene til Harpernes Klang; i Mellemrummene horer man Hæren til begge Sider slaae paa Skioldene.

Dagen er oprunden,
Duggen Løvet dækker,
Hanen ryster Hammen,
Kiæk til Kampen galer.
Vaagner nu, I Venner!
Værget slebent vinker
Kongens gode Kæmper,
Kraftige som kiække.

Blodbestænkte Skiolde,
Spyd og Sværde kløver!

Ædel er af Ætten
Ei den bange Feige.
Vakt ei her til Vinen,
Ei med Viv at lefle,
Men til Hildurslegen
Hanen Helten vækker.

Olaf begeistret.

Og nu afsted! Og alle mine Skialde
Skal være med, hvor høit min Hneiter klang;
Thi hvis jeg blegner, hvis jeg skulde falde,
Saa lever jeg dog fort i eders Sang.
Jeg gierne gaaer i Døden, hvis den kunde
Fuldende, hvad ei meer mit Liv formaaer.
Hvis som en Martyr her jeg skulde blunde,
Vil Kirken blomstre, hvor min Kiste staaer.
Min Athelstein! du faldt i feire Dage,
Du kom for tidlig til dit store Kald;
En Hestelever tvang man dig at smage,
Din Død besang en stor — ei christen Skiald.
Min Tryggvason! for streng du vilde tvinge
Til milde Tro dit stolte Fædreland;
Du sank ved Svolder, og der brast din Klinge,
Maaskee du lever end ved fremmed Strand,
Som Eremit maaskee — men langt fra Hiemmet.
Mig vinkte Hiemmet til sit kiære Skiød.
Ja, Christendommen er ei længer fremmed,
Naar Olaf den besegler med sin Død!

Han gaaer med sine Skialde.

Ved Stiklestad.

Fieldegn med fri Udsigt i Baggrunden. Det er Tusmørke.
Solen er bedækket af en Sky.

Under Musik, som udtrykker Stemningen og Folkebevægelsen, kommer et Optog af **bevæbnede Bønder**, og gaaer over Skuepladsen. En Flok bliver staaende, anført af **Kalf Arnason** i Harnisk, fulgt af **Thorer Hund** i Rensdyrkofte.

Thorer.

Vi vil omringe ham med Mængden, Kalf!
Saa fange vi ham sikkert.

Kalf med Foragt.

Saadan fanger
Man Dyr, men ikke Konger. Naar du sælger
I Tønsberg og paa Hlade dine Varer,
Saa kan du være sikker paa din Fangst;
Est du en Helt, da maa du vove Livet.

Thorer.

Troer du, at jeg er bange?

Kalf.

Du har vel
Forskandset dig bag dette stive Pelsværk.
Du ligner Dyret meer end Mennesket.
Du tænker vel at skræmme Olaf bort
Med Hexekoften?

Thorer.

Spotter du din Ven?
Man skulde troe, du holdt med Olaf.

Kalf.

Nei,
Ved Asa-Thor! det skal jeg vise ham,
At Kalf ei holder med ham.

Thorer.

Hvor det bliver
Paa een Gang mørkt! Kan du begribe det?
Vi samles i Skiærsommer efter Middag,
Og alt det aftnes, som ved Vintertid.

Kalf.

Det er en vigtig Stund. De høie Guder
Indhylle sig i Mulm og Mørke, Thorer!

Glad.

Men seer du Freias Rok ved Middagstid?
Jeg tydeligt den øiner. Det betyder,
At vore Guder seire. Olaf skal
Ei med sin Sommerdag fra Syd betvinge
Den norske Vinternat.

Thorer.

Der er han alt.

Kalf.

Til Strid, I Bønder! Husker Løsenet:
„Fram, Bondemænd!"

De gaae.

Skiermydsler begynde, ledsagede af Musik. Det bliver alt mørkere og mørkere. Skyen gaaer bort fra Solen, og den staaer som en sort Kugle med rød Rand, midt paa den blodigtdæmrende Himmel.

Kong Olaf og Biørn Staller møde Thorer Hund og Kalf Arnason.

Kongen hugger til Thorer med sin Hneiter, saa der staaer Støv ud af Rensdyrskoften.

Olaf til Biørn.

Slaa Hunden, som ei Jernet bider paa!

Biørn vender sin Øxe, og slaaer Thorer med Øxehammeren.

Thorer

giennemborer Biørn med sit Spyd; han falder.

Saadan vi bede Biørne!

Til Olaf.

Nu skal du,

Kong Olaf! ogsaa døe.

Kalf kaster ham tilside, saa han tumler.

Men ei for din Haand.

Husk, Olaf! hvad jeg loved dig, da sidst
Vi talte sammen.

Han dræber Kongen.

Ei for Nidingshaand!

Olaf.

Nu hielp mig, Gud!

Falder.

Det bliver aldeles mørkt. Øxerne og Sværdene klinge i Mørket mod hinanden og paa Skioldene. Losenet hores alt imellem fra den ene Side: „Fram, fram, Bondemænd!" og fra den anden: „Fram, fram, Christmænd! Korsmænd! Kongsmænd!"

Tæppet falder.

Femte Handling.

En aaben Plads, med Skov til den ene Side, til den anden et stort Biælkehuus.

Thorer Hund. Hans **Træl**, med en Pose under Armen.

Thorer.

Du seer, at jeg har Tillid til dig, Kimbe,
Min Træl! jeg veed, du er mig tro; og det
Er baade godt for dig og mig, thi flygted
Du bort med disse kostelige Sager,
Saa veed du, jeg kan finde dig. Jeg hedder
For Ingenting ei Thorer Hund: jeg lugter
Paa Jagten Færten lig'saa godt, som Hunden;
Og Vildtet smutter ikke let fra mig.
Men det var ikke det, jeg vilde sige.
Jeg vilde kun befale dig, at du
Skal skynde hiem dig til min Hustru, Kimbe!
Med disse Smykker, som paa Valen jeg
Tog fra de døde Christmænd, og som de
(Endeel dog i det mindste) atter tog
Fra Asa-Thor, da Olaf havde væltet
Ham ned i Støvet. — Alt er ikke fundet
Af hvad jeg savner; derfor vil jeg gaae
Til Lægehusene, de Saarede

Skal flye mig det tilbage. — Hvad er det?
Der kommer Sværmeren Kalf Arnason
Med Bondeflokken og med Olafs Kiste.
Jeg kan ei lide den forrykte Karl.
Jeg veed det, han foragter mig; jeg ham.
Han hader Olaf — nu, det giorde jeg med,
Men han er død, hvad rager han mig meer?
Dog hvad giør Kalf? Først var han saa forbittret,
At ei engang han undte mig den Ære,
At give Kongen Banesaar. Han fik
Mig skubbet bort — blot af Forfænglighed,
For at i Skialdesangen siden efter
Han skulde vorde nævnt som Kongens Bane.
Og nu — nu vil han ei engang tillade
De stakkels christne Mænd at jorde Kongen.
Nu vil han brænde Liget, drukne det.
Hvad bryder jeg mig om de dumme Streger?
Gaa, Kimbe! med din Sæk. Jeg skaffer meer.

Trællen gaaer.

Thorer

ene; han tager et Smykke frem af Barmen.

Det bedste Smykke, dette Christusbilled
Paa Pladen af det tykke Guld, det tog jeg
Af Kongens Liig; det bærer jeg paa Brystet,
Som, Olaf! du, men ei, som du, i Brystet.

Han giemmer det paa Brystet igien, og gaaer.

Kalf Arnason kommer med **en Flok Bønder**, der bære en slet Liigkiste af umalede Fyrrebræder; fulgt af **Drabanter**.

Kalf.

Ja, hører nu, I Bønder! hvad jeg siger:
Jeg deler eders Had til Olaf Digre;

Saa lidt som I, jeg vil, at Munkene
Skal bringe ham i Kirken, giøre Væsen
Af den Bedragers Hellighed, og muligt
Med Optog og med Lys forvirre Hiernen
Paa Mange. Men hans Liig maa heller ei
Paa Baalet brændes; det var Hedninghæder,
Og den fortiener ingen christen Drømmer.
Nedsænker ham da dybt i Throndhiems Fiord,
Betynger Kisten vel med store Stene!
Men aabne maa man ei hans Kistelaag;
Han være, hvad han være vilde, han
Var dog Haarfagers Æt og Norges Drot.
Den Riding, som formaster sig mod Laaget,
Drabanter! støder ham med Spydet ned.

En Bonde.

Vær du kun rolig; vi skal ei berøve
Den salte Fiord sin døde Skat.

Kalf.

Saa gaaer!
Og skynder eder, før en anden Sværm
Af Olafs Kæmper hindrer denne Valfart.

Bonder og Drabanter gaae med Kisten.

Kalf Arnason staaer hensiunken i dybe Tanker. En gammel Mand i Munkedragt træder bleg og forvirret ud af Skoven.

Manden.

Kalf Arnason! Kalf Arnason!

Kalf vaagner af sin Grublen.

Hvad vil
Du mig, du blege Gubbe?

Manden.

Jeg vil sænkes
I Fiorden med min fromme Konges Liig.

Kalf.

Ha, jeg skal kiende dig — hvo est du, Gamle?

Manden.

Jeg var en Bisp, mens Olaf var en Drot.

Kalf.

Ha, Biskop Grimkel!

Grimkel.

Nu er jeg en Munk,
En Tiggermunk, der trygler dig om Døden.

Kalf.

Ulykkelige Gubbe!

Grimkel.

Ha, beklag
Dit blinde Fædreland! Hvor Olaf er,
Og hvor jeg kommer, trives Lykken evigt.
Men dette Liv er usselt og forhadt.

Til Kalf.

Kom, Dødens Engel! Uforsonlige!
Dræb mig. Og har du dræbt mig, kast mit Liig,
Med Steen belæsset, til min fromme Konges.
Da Throndhiems Fiord vil græde salte Taarer,
Og skumme med Foragt mod jer, I Mænd,
I Mennesker, som staae med tørre Dine
Paa Stranden efter fuldendt Nidingsværk!

Kalf.

Og troer du, Kalf har øvet sligt et Værk?

Grimkel.

Befalte du dem ei at sænke Liget
I Fiorden?

Kalf.

Jo; men for at skaane Liget.

Thi kun med Steen og Straae var Kisten fyldt.
Og Kongens Liig henbringe mine Mænd
I Skovens Dyb til bælmørk Klippehule,
Hvor det i Fred kan staae, til Raseriet
Har sat sig, og I kan begrave ham.

Grimkel vil omfavne ham.

Hugprude!

Kalf.

Roes mig ei, omfavn mig ei,
Herr Biskop! Veed I — nei, det veed I ei,
At hellig Olaf faldt for denne Haand?

Grimkel.

Nei, Kalf! Men at du selv ham kalder hellig,
Beviser, at du har fortrudt din Synd.

Kalf atter grublende.

Stundom begaae vi Mennesker en Synd,
Og troe, det er en Dyd.

Grimkel.

Hil dig, i Fald
Dit Hierte røres!

Kalf.

Hvis det var for silde?

Grimkel.

Paa Naadens Dør ei bankes kan for silde.

Kalf.

Den Solformørkelse, mens Slaget vared,
Var et forfærdeligt Jertegn. Jeg det tyded
Til Valhals Ære; men det var ei saa,
Thi knap var Olaf død, og laae paa Valen,
Saa smiilte Solen venligt paa hans Liig,

Der laae saa skiønt med rosenrøde Kinder,
Som om han leved end.

Grimkel.

O, Kalf! det var
Et stort Mirakel. Olaf er en Helgen.

Kalf.

Og dette Jertegn med den danske Mand!

Grimkel.

Det glæder mig at finde dig saa blød.

Kalf.

Blød? Een Ting løber vildt mig om i Hovdet
Og ængster mig, til jeg forstaaer det ret:
Kong Olaf sidste Ord til mig i Gaar.

Grimkel.

Siig mig hans Ord! Jeg haaber, jeg forstaaer dem.

Kalf.

„I Fald jeg falder," sagde han, „da vil
Maaskee min Død dit Hierte røre, Kalf!
Du bliver meer ei Saul, som stener Christne;
Maaskee en Paulus." Hvo var denne Paulus?

Grimkel.

Forblindet først, som du. Da Stephanus,
En hellig Mand, som Olaf Haraldson,
Af vilde Sværme dræbtes, da var Saul
En af de Grummeste; men siden, Kalf!
Da han i Censomhed bedrøvet grubled,
Og vandred ad en Vei, da lød en Røst
Fra Himlen i et vældigt Tordenskrald:
„Saul! hvi forfølger du mig dog saa grumt?"
Og fra det Dieblik var Saul en Christen.

Et stærkt Tordenskrald lyder pludselig over deres Hoveder.

Kalf

kaster sig paa Knæe, med foldede Hænder.

Din Tiener hører, Herre!

Reiser sig.

Kom, Herr Biskop!
Primsignet er jeg længst; men vil I døbe
Mig strax i Skovens Kilde?

Grimkel.

Gierne, Søn!
Men hvor er Fadderne?

Kalf dybt ført.

De hellige Engle!

Han gaaer med Biskoppen.

Forhallen til Sygehuset.

En Skorsteen til den ene Side, med Ild. **Lægequinden** kommer med en Gryde, som hun hænger derover. **Thormod Kolbrunarskiald** træder langtsomt ind, dødbleg.

Lægequinden

rører i Gryden, vender sig til ham, og siger:

Nu trænge de til mig, de diærve Helte.
Midt under Slaget — ja, det er en Stolthed,
Gud naade da det Qvindemenneske,
Der turde nærme sig! Endskiøndt — min Sandt,
Valkyrien, som kalder dem til Valhal,
Er ogsaa Qvinde; Veborg og Ursine
Var stærke Skioldmøer i Bravallaslaget.
Men det er nu det samme. Ingeborg
Er fredelig, som Eir. Jeg laver dem
De bedste Bindsler for de værste Skrammer,
Og styrker dem med kraftig Urtedrik.

Og derfor elske de mig, som en Moder,
Der ammer sine Børn. Nu ligge de
Taalmodige paa Bænkene, de Stakler,
Og Nogle vaande sig, som syge Noer.
Den stakkels unge Harald Sigurdson
Er ogsaa stærkt forhugget; men man hører
Ei Kny af ham. — Mand! hvis du ei er saaret,
Saa kunde du nok hielpe mig, og hente
Det Brændeknippe, som ved Døren ligger.
Jeg — som du seer — har begge Hænder fulde.

Thormod gaaer ud, og henter hende Brændet. Hun kaster noget deraf paa Ilden, og seer paa ham.

Men seer jeg ret? Du est jo bleg, som Døden.
Hvad fattes dig?

Thormod.

Sig Qvinden undrer over
At jeg er bleg? Man vorder ei rødmusset
Af dybe Vunder.

Qvinden.

Lad mig see din Vunde!

Thormod blotter sin Side.

Qvinden.

Der sidder jo et Jern deri.

Thormod.

Ja, ja!
Det er en afbrudt Piil.

Qvinden.

Jeg veed ei, hvor
Den vender hen; om det er Hulsaar, eller
En mindre dyb og mindre farlig Vunde.
I denne Kiedel koger jeg en Grød
Af Løg og stærke Urter; den jeg giver

De Saarede. Naar de har nydt af den,
Saa veed jeg strax, om Saaret ret gaaer dybt,
Thi da det lugter stærkt af Løget. Kom
Og spiis nu ogsaa lidt!

Thormod.

Nei, mange Tak!
Jeg er ei syg for Grød.

Qvinden.

Lad mig dog see!

Betragter Saaret igien.

Ha, det gaaer dybt, det er et Banesaar.
Jeg med en Tang kan trække Stumpen ud,
Men naar det skeer, da har dit Liv en Ende.

Thormod.

Laan mig en Tang, hvis du har een tilovers.

Qvinden giver ham een.

Her har du een. Men tør du selv?

Thormod putter den i Lommen.

Hvorfor ei?
Tak, Qvinde! Jeg er ikke ræd for Døden;
Men friste Livet nogle Dieblik
Endnu, det vil jeg nok. Gak til de Andre!
De Længerlevende behøve dig.

Lægeqvinden gaaer ind.

Thorer Hund kommer udenfra.

Jeg væmmes næsten ved at gaae derind;

Stirrer paa Thormod, og siger drillende:

At høre paa den Jammer og det Hyl.
Stor Skam for raske Karlfolk, ei at taale,
Naar Saaret smerter. Muligt Kongens Mænd
Har Manddom viist i Striden; men kun slet
Udholde Smerten de af Saarene.

Thormod.

Du har vist fine, lange Ører, Bonde!
Da de kan høre Klynk, hvor ingen lyder.

Thorer betragter ham.

Var du i Slaget med?

Thormod stolt.

Det var et Spørgsmaal!

Spodsk.

Var du der ogsaa?

Thorer.

Ja, med Bønderne,
Som bedst var. Est du saaret?

Thormod.

Lige godt;
Det er ei Talen værd.

Thorer.

Du har en Guldring
Om Armen, du est en af Kongens Mænd.
Giv mig din Ring, saa skal jeg skiule dig.
Men dersom Bønderne dig træffe her,
Vil de betale dig Uleiligheden.

Thormod.

Tak, Thorer! Tak! Du har et Hundenavn,
Men skiøndt jeg gierne troer, du deler fleer
Af Hundens Egenskaber, tvivler jeg
Dog meget om, du est saa tro, som Hunden.

Thorer truende.

Giv mig din Guldring!

Thormod rolig.

Thorer! tag den selv.
Kong Olaf har forært mig den. Du veed,
At hvad man i Foræring faaer, det bør

Man ei til Andre skienke. Vold og Magt —
Det er en anden Sag; men Ringen faaer
Du ikke, Thorer! med min gode Villie.

Thorer griber ham om Armen.

Her holder jeg din matte Arm med Guldet.

Thormod.

Den stærkere med Staalet træffer dig.

Han tager hurtig en Daggert ud af Barmen, og støder den mod Thorers Bryst, men Daggerten springer i Stykker paa Guldpladen.

Endnu i Hexeskaller under Koften?

Thorer

slipper ham, træder forfærdet tilside, og siger:

Christbilledet har frelst mig! Hellig Olaf
Har frelst mig! Crucifixet, som bedækker
Mit Bryst, har reddet mig fra Daggertstødet!

Thormod.

Hvad drømmer Hunden?

Thorer.

Lovet være Olaf!

Han korser sig, og gaaer.

Thormod med et Blik til Himlen.

Min fromme Konge! Thormod er just ikke
Saa hurtig til at troe den Slags Mirakler;
Men dersom du har omvendt denne Hund,
Har du som Helgen giort dit Mesterstykke.

Efter et lidet Ophold.

Hvad staaer jeg her endnu og tøver efter
Paa Grændsen mellem Liv og Død? De Andre
Gik alle mig forud: den fromme Konge,
Biørn Staller, mine Landsmænd Skialdene.
Besynge skulde vi Kong Olafs Daad,

Vi var i Kredsen inderst, for at see den,
Men deelte Drottens Skiebne. Heltedaaden
Nu døer med os — og det bedrøver mig.

Sighvat Skiald kommer som Pilegrim med hvid Stav i Haand, Muslingeskaller paa Hatten.

Sighvat.

Jeg stod paa Mont en Morgen
Ved Borgen, og betænkte
Den svundne Tid, da Skioldet
Og Brynien sprang for Breiden.
I Hu jeg kom den Herre,
Den kiække Norges Konning,
I Livets Vaar en Viking,
Gavmild mod alle Giester.

Thormod haanligt.

Ha, Sighvat! Kommer Skialden
Som Vinterslud — for silde?
Det hæsligt frøs i Høsten,
Da Blade faldt fra Birken.
Med Munke sang du Messe,
Mens Miolnir Korset knuste.
Gak, Bløde! nu tilbage;
Hvi dvæler du hos Døden?

Sighvat.

Til Helveds Luer hede
Den hvide Christ mig kaare,
Hvis feigt fra Olaf flygted
Den ellers Tro og Tappre.
Jeg drog til Rom en Reise,
Da Drotten drog af Landet;
Brat iilte jeg tilbage,
Da Haabet atter hørtes.

Jeg agted intet Andet
Paa Floder og paa Fielde;
Jeg saae ei skiønne Syner,
Men Olaf, Kongen, ofte.
Han vinkte mig. Paa Veien
En Bonde ved sin Bolig
Høit klynked over Qvinden,
Hendøet i feire Dage;

Da sang jeg: „Manden sørger,
Som mistet har sin Mage;
Men større Kæmpers Kummer
Er for den store Konge".
Hid iilte jeg — men, Himmel!
For Døden at opdage,
Og for med Spot at saares
Til Velkomst af den Brede.

Thormod rækker ham venligt Haand.
Sighvat! du est uskyldig.
Vær billig mod den Blege!
Jeg gierne gaaer i Graven.
Nu digter du et Drapa,
Langt bedre, bolde Broder!
End Thormod det kan tømre.
Tilgiv min Tidseltale! —
Du est et større Snille.

Sighvat.
Du Sværdet bedre svinger.

Thormod.
Min Nidkiærhed mig nager.

Sighvat.

Lad den dig ei bedrøve!
Hver feiler, mens han færdes.

Thormod.

Saa leed mig ud i Lunden,
Paa Bænken under Birken!
Der tro jeg Alt fortæller
Om Kongen og om Kampen;
At du i skiønne Drapa
Kan høit om Helten sjunge.
Saa skal jeg skue Solen
Og Blomst endnu og Bierget.
Og naar du saa har nemmet
Alt, hvad til Qvadet kræves —

Viser ham Tangen.

Da napper dette Næb mig
Min Qval, jeg gaaer til Christus.

Han gaaer, understottet af Sighvat.

Kalf, Finn og **Thorberg Arnason** komme ud fra Sygekamret, fulgt af **Lægeqvinden.**

Finn

med den venstre Arm i et Klæde; forbittret til Kalf.

Fordømte Hedning! trænger du dig ind
I Piinselskamret, hvor de Tappre stønne,
Der, deres Konge mere troe, end du,
Har deelt hans Saar — og Mange snart hans Død?

Han kaster sin Daggert efter ham; den saarer Kalf i Bristen.

Kalf blid.

Der stod dig Kongen bi, som ei tillod dig
Et Brodermord, men dog at saare mig,
Fordi jeg har en Revselse behov.

Han strækker Benet ud til Lægeqvinden, som strax forbinder ham.

Thorberg holder Finn tilbage.

Du skal ei myrde ham. Han kommer til os
I Sygehuset, venlig, ubevæbnet.
Jeg spored Glæden i hans Øie, da
Han hørte, vi var ikke farligt saaret.
Din Grumhed mod ham ærgrer mig tilsidst.
Han være, hvad han vil, han er dog Broder.

Kalf.

Tak, Thorberg! du est ogsaa Broder.

Finn fnysende.

Jeg
Var Broder dig, før du blev en Forræder.
Du est min Konges Banemand; men ved
Den hellige Tornekrone —

Kalf afbryder ham.

Hør mig, Finn!
Jeg elsked Olaf varmt, som du; men, Finn!
Jeg elsked mine Fædreguder meer,
Og, tro mod Guderne, jeg svigted Olaf.
Dog loved jeg ham Hielp mod Bondehæren,
I Fald han ikke vilde christne Landet.
Han negted det naturligviis; da loved
Jeg ham en ærlig Død. Da Thorer Hund
Med sine Trælle kom i Hexekoften,
Og skilte ham og Skialdene fra Hæren,
Og vilde dræbe ham, da kasted jeg
Den lumske Troldmand med Foragt tilside;
Kong Olaf faldt for ærligt Kæmpesværd.

Finn.

Og har du ikke kastet Kongens Liig
I Throndhiems Fiord?

Kalf.

Nei, jeg har reddet Liget.
Og vil I følge mig ad Skoven til,
Skal I den dyrebare Helgen see,
Og vi vil christeligt begrave ham.

Finn rørt.

Kalf! har jeg giort dig Uret?

Kalf omfavner ham.

O, min Broder!
Afqvit mig lidt kun paa min store Regning
Med dine Synder; jeg har nok tilbage.
Før kaldtes jeg den Første blandt jer Brødre,
Nu skal man kalde mig den Ringeste.

De gaae bort Arm i Arm.

En mørk Klippehule,
kun oplyst af en Straale fra Indgangen.

Kong Rørik ledes ind af **Finn Lille.**

Finn.

Her er vi sikkre, Herre Konge!

Rørik.

Ha,
Hvor staae vi nu?

Finn.

Midt i en Klippehule
Bag Skoven under Fieldet, næsten bælmørk.

Rørik.

Jeg væmmes over dette Jammerliv.
Fra Olafs Baand jeg vilde mig befrie,
Og glemte: Kiæden, jeg er smeddet til,

Er Mørkets Lænke, smidig, blød og glat,
Som den, der Fenris bandt.

Finn.

Det var dog godt,
At denne Hule fandtes; ellers havde
Vi mødt en Skare Bønderfolk paa Fieldet,
Og det var mig umuligt fiernt at see,
Om det var Venner eller Fiender, Herre!
Mig synes, jeg kan høre dem. Der er de.

Rørik.

Skiul mig i Kløften!

Finn skiuler sig med Kongen.

Nogle Mænd bringe Kong Olafs Liig paa en Baare af Spydstager; de lade Liget synke ned paa Gulvet.

Formanden.

Her vi sætte Liget,
Som Kalf befaled. Nu afsted igien!
At Ingen mærker os; thi Sigrid løber
Med sine vilde Karle rundt omkring,
Og snuser, som en Los, der søger Bytte.
Men heldigviis har hun ei Lossens Lugt,
Og denne Hule finder hun vel neppe.

De gaae.

Finn kommer med Kongen.

De er alt borte, Herre! Kom kun frem.

Rørik.

Hvad vilde de?

Finn.

Thor veed; men de er borte,
Det roligt er igien.

Løber til Udgangen, og seer ud.

De gaae herfra.

Staa stille kun, saa vil jeg strax slaae Ild.
Du tidt er saa urolig, uforsigtig.
Staa der, til vi faae Lys!

Rørik.

Ha, dumme Træl!
Som om det derfor lysned meer for mig.

Han giør et Par Skridt fremad, snubler over Liget, og styrter med Hovedet mod Jorden.

Ha! — Jeg har slaaet mig. Jeg faldt — jeg slog
Min Pande hart imod en iiskold Fod.

Han springer op.

Finn,

som har slaaet Ild, og tændt Lyset i Lygten.

I sværmer, Herre! som sædvanlig. Seer
I nu igien?

Rørik forundret.

Tidt har jeg bildt mig ind,
Jeg Synet fik; men aldrig nogentid
Saa klart, som nu.

Finn leer.

Og seer I mig? Hvad giør jeg?

Rørik.

Du truer mig med Haanden, dumme Træl!

Finn.

Ei, hielp mig, Thor! hvad er det?

Rørik ryster paa Hovedet.

Selvbedrag!
Jeg har kun giettet det. Hvor ofte før
I Drømme, naar jeg vaagned halvt, var jeg
Forsikkret om, mit Syn var vendt tilbage!
Mig undrer kun, at denne kiære Drøm
Saa længe varer; thi mig synes end,

Jeg seer dit stygge Ansigt, Finn! hvori
Sig Dumhed blander med Bestyrtelsen.

Finn.

Hvo maa ei her bestyrtes?

Rørik.

Det er Blændværk;
Thi der, paa Gulvet, hvor du Intet saae,
Seer jeg Kong Olafs blodbestænkte Liig —
Smuk efter femten Aar endnu i Døden,
Kun Skiægget mere busket, mere tykt.

Finn forfærdet.

I Guder!

Rørik.

Og det forekom mig, som
Jeg slog min stolte Pande mod hans Fod.
Da brast et dunkelt Horn fra Diets Lygte;
Men Lyset brændte klart.

Føler paa sine Øine, og seer paa sine Hænder.

Hans Blod har vædet
Mit Dielaag. — Men — det er kun en Drøm.

Sigrid med Hielm paa, Haaret flagrende ned ad Nakken, for Resten bondeklædt, fulgt af Bønder og Trælle med Fakler.

Sigrid opdager Liget.

Her fandt vi ham! Og skynder jer nu, Bønder —
Nei — Trælle! Tager Liget, kaster det
I Klippens Dyb, hvor ingen Moders Siæl
Kan øine det, og faae det op igien;
For Kalf, min spage Husbond, og min Broder,
Den tamme Hund — thi nu er Hunden tam —
Hidkomme, for at bære ham til Kirke.

Rørik

stiller sig for Liget, udstrækker sin Haand, tydelig i Fakkellyset for Alle, og raaber:

Lad af! Her byder eder Oplands Konge.

Mængden træder forundret tilbage.

Rørik.

Du søger jo, som Ulven, efter Aadslet,
Du vilde Sigrid! Skammer du dig ei?
Saa smuk endnu, og dog saa vild og grum,
Med Ulveblikket i det store Øie.
Jeg seer dig første Gang; men kiendte dig
Paa Stemmen strax.

Sigrid.

Hvordan? Kong Rørik seer? —
Du fik dit Syn?

Rørik.

Ja — Legemets og Siælens.

Mængden.

Den blinde Konge seer? Ha, hvilket Jertegn!

Rørik.

Ja, ja! jeg seer. Men jeg er vorden blind
For meget nu, som før den Blinde saae:
Jeg seer ei, Asa-Thor! din Hammer meer;
Nei, der er sat et Stykke til dens Jern,
Den blev et Guldkors, klart som Morgensolen.
Nedbøier eders Knæe for denne Helgen,
Tilbeder ham, og vorder alle Christne!

Alle knæle, uden Sigrid.

Kalf Arnason og hans Brødre, med en Flok bevæbnede Kæmper.

Kalf forundret.

Hvordan? Vi troe at finde Hedninger
Mishandle denne hellige Konges Liig —
Og Alle knæle?

Sigrid med et stolt Blik paa Kalf.

Alle?

Hun gaaer hurtig bort.

Rørik

staaer op, og betragter glad de Indtrædende.

Kalf! — Et herligt Ansigt!
Og denne raske Skare tapper Ungdom!
Jeg seer jer, som for femten Aar; dog det
Er jer og ikke jer: den samme Skov,
Men andre Blade, Qviste, Grene paa
Det gamle Træ.

Kalf.

Du seer? Endnu et Under!
Saa bruge vi da ikke vore Sværde,
For at gienvinde Liget. Denne Hule
Blev ingen Røverkule, men Capel
For alle Christne første Gang. Saa kalder
De fromme Munke hid, som staae derude!
Indvier denne Hal, og bringer Kongens
Reliqvier til Nidaros i Kirken!

Rørik urolig.

Tilgiver, Brødre! tilgiv, fromme Helgen!
At jeg for Dieblikket ikke dvæler
Og takker dig med Bøn og boiet Knæ.
Det Syn, du gav den blinde Mand tilbage,
Ham kalder ud i Guds Natur. Jeg kan
Ei længer dvæle her i denne Hule;

Mit Øie længe nok var klippedækt.
Jeg maa paa Bierget ud, og see mit Norge:
Den grønne Gran, guulstammet Fyrr og Birken
Med fine Løvbusk, Elven i sit Løb,
Og Laxen i sit Spring, den hvide Fos,
Og Biergets Tind, og Klippevæggens Afgrund,
Og Blæstens Leg, og Skyens Farvespil —
Og Himmelen, den blaa, den hvalte Himmel.
Der, Olaf! skal jeg see dig hos din Christ,
Der skal jeg kaste mig, som Orm, i Støv,
Og takke dig og den Almægtige.

Gaaer med sin Træl.

Kalf.

O, Rørik! ikke du blot fik dit Syn,
Men hele Norge, ved Sanct Olafs Død.
Thi da først see vi ret Naturen klart,
Naar Mulmet brister for det vantro Øie.
Da først forstaae vi Skovens Hvælving grøn,
Naar den sig hvælver som den hellige Kirke.
Da kiækt bestige vi først Fieldets Tind,
Naar Aanden hæver sig til Gud, som den.
Da følge vi først Elven i dens Flugt,
Naar Siælen længes efter Salighed.
Da først med Sværdene vi vældigt slaae,
Naar Hænder gribe dem om Korsets Hialte.
Da elske vi først Børn og Hustru ret,
Naar vi af Christus Kiærlighed har lært.
Sanct Olaf! ingen Kæmpe vandt endnu
Saa skiøn en Seir, som du ved Stiklestad.

Alle knæle om Liget. Tæppet falder.

Knud den Store.

Tragødie.

Personerne.

Knud, Konge i Danmark, Norge og England.
Emma, hans Dronning.
Hardeknud, hans Søn, et Barn.
Estrid, hans Søster.
Alf Jarl, hans Svoger.
Svend, deres Søn, et Barn.
Edmund Jernside, Konge i England.
Sigfert, hans Ven.
Aldgitha, en Jarledatter.
Eadrik Streon, Hertug.
Alswyn, Biskop.
Tym, først Chordreng, siden Ridder Banner.
Hakon, Jarl fra Norge.
Athelwin, en engelsk Hertug.
Hemming, Staller ved Kongens Hof.
En Eremit.
Steen Skaftesøn, en Islænder.
Velent, en Smed.
En Bondekone.
Riddere, Fruer og Frøkner, Munke, Krigere.

Første Handling.

Et Telt i Edmunds Leir, i England.

Edmund sidder med Haand under Kind. **Sigfert**, en gammel Helt, træder ind.

Sigfert.

Du sidder i dit Telt og grunder, Edmund!
Ja, Ingen kan fortænke dig deri,
Naar du tilbage skuer paa et Liv,
Saa mørkt af Skygger, og saa fuldt af Sorger.

Edmund.

Jeg sørger aldrig, Ven! Jeg skuer fremad.

Sigfert.

Den vise Mand, som stiger over Field,
Maa see til alle Sider, at han ei
Nedstyrter i en Afgrund.

Edmund.

Raske Steenbuk
Kun kiender lidt til slig Forsigtighed.

Sigfert.

Men Jægeren dog træffer ham tilsidst.

Efter et lidet Ophold.

Og Jægeren har ogsaa truffet dig.

Edmund springer rask op.

Hvor finder du mig saaret? Jeg kan røre
Saa stærk og qvik, som forhen, Haand og Arm.
Min Fod vel ikke skikket er til Flugt;
Men fast paa den jeg staaer, som Knud fra Danmark.
Det skal jeg vise ham, i Fald han vover
At møde mig til Tvekamp.

Sigfert.

Tænkte du
Da sorrigfuld nu paa din Faders Død?

Edmund.

Nei, Sigfert! nei; hans Død har trøstet mig.
Som Engel kan han synge Hymner nu;
Men Sværd paa Jord forstod han ei at svinge.
Det er det Kongespiir, som gielder nu.

Sigfert.

Nei, det er ei det Spiir, som gielder meer;
Thi som et Hav i Flod, der altid stolt
Og mægtigt overskyller Stranden meer,
Saa skyller Knud nu frem.

Edmund.

Til Ebben kommer.
Troer du, at disse Danske fæste Rod
I England? Aldrig! Raseri og Vold
Fremtvinger for en Tid slig unaturlig,
Uværdig Tilstand; som en Ildebrand,
Der græsseligt fortærer, hvad den griber.
Men Ilden slukkes dog, og Solen skinner
Igien, og Sæden trives i vor Mark.
Jeg er en Angelsaxer, Alfreds Æt.
Ha, lad mig gaae som Hyrde med min Stav!
Jeg finder Hyrder overalt, som hylde

Den unge Kongesøn. Har Alfred selv
Ei maattet døie Farerne, som jeg?
Og blev dog Bretlands lykkelige Konge.
Snart Hyrdekieppene forvandle sig
Til Sværd og Spyd. Saa prøve vi paa ny
En Dyst med Eventyreren fra Siælland.

Sigfert.

Hvad fattes dig da nu?

Edmund.

Min gamle Ven!
Jeg vil tilstaae dig det. Jeg elsker, Sigfert!
Aldgitha traf mig med sit Himmeløie.

Sigfert.

Nu sørger du, fordi du ei kan byde
Den Hulde Lykken?

Edmund.

Nei! thi Lykken tvivler
Jeg ellers aldrig om; den kommer nok,
Hvis først jeg var saa lykkelig, at vinde
Den Stoltes Hierte.

Sigfert.

Tvivler du om det?

Edmund.

Ja — meget!

Sigfert.

Est du ikke Drot, og ung,
Og smuk, og tapper?

Edmund.

Kiærligheden, Ven!
Har ei Forstand, den spørger ei om Sligt,
Den følger kun sit Indfald og sit Lune.

Sigfert.

Og Indfald, Lune kan beherske dig?

Edmund.

Ja! ene disse kan beherske mig.
Jeg følger selv mit Indfald og mit Lune.
Hvad er jeg Andet, end en Lykkeridder?
Men skal jeg seire, maa jeg, som en Ridder,
Besiæles og belønnes af min Elskte.

Sigfert.

Religion og Fædreland og Ære
Besiæle dig!

Edmund.

Ja — aabenbar't i hende.

Sigfert.

Hvi est du da forstemt?

Edmund.

Hun kommer selv
I Dag som Bud fra hendes gamle Fader.

Sigfert.

Det tykkes mig just Kiærligheds Beviis.

Edmund.

Nei! Kiærlighed har ei saa dristigt Mod.

En Kriger kommer, og melder:

Fra Nottingham hidkommer Jarlens Datter —

Edmund.

Jeg veed det alt. Bring hende, fierner eder!

De gaae.

Aldgitha træder ind med Hielm, i Pandser, med Spyd i Haand. Et lidet Sværd hænger ved hendes Side.

Aldgitha alvorlig.

Jeg kommer Drot — tilgiv en Mø,
Som du vel neppe kiender!

Edmund venligt spøgende.
Nei, kiende giør jeg dig vel ei,
Men Hiertet for dig brænder.

Aldgitha.
Jeg veed ei, om jeg før dig saae.

Edmund.
Det var en Aften silde,
Da træt paa Jagt i Nottingham
Jeg traf dig ved en Kilde.
Jeg tørstig bad om en Drik Vand,
Strax du mig Hornet rakte;
Men Blodet kom i større Brand,
Saasnart jeg Vandet smagte.
Ha, mon det ei var Hexeri?
Thi man forvist vil sige,
At Ridder lokkes i Skoven tidt
Af slig en Ellepige.

Aldgitha rolig.
Saa har du været i vor Egn?
Vel muligt, at i Lunden
Jeg rakte dig en Lædskedrik.
Erindringen er svunden.

Edmund for at prøve hende.
Det var et deiligt Horn af Guld,
Som du mig monne bringe.

Aldgitha stolt smilende.
Det var et fattigt Oxehorn
Med tynde Sølverringe.

Edmund glad.
Nu, Jomfru! har jeg grebet dig;
Hukommelsen er sikker.

Aldgitha
fatter sig, med den forrige Alvor.

Jeg mindes ikke dig; det Horn
Kun, hvoraf Vand jeg drikker.
Men her ei Tiden er til Spøg.
Maaskee du med mig spøger,
Fordi jeg som en Skioldmø klædt
Dig i din Leir besøger?
Min Fader havde Sønner tre —

Edmund.

Jeg veed det.

Aldgitha.

Ingen kommer,
De seer ei tiere Vintrens Snee,
Ei Blomsten i Skiærsommer;
De faldt i Slaget.

Edmund medlidende.

Sønneløs!

Aldgitha.

Og syg, nedtrykt i Sorgen,
Den sølvgraa Gubbe ligger nu
Og græmmer sig paa Borgen.
Nu tomme staae, reent uden Fryd,
De gamle Fædrehaller;
Nu spotter ham den hule Lyd,
Naar sine Børn han kalder.
Ak! han har Ingen uden mig,
Paa hvem han sig forlader;
Men Møen vorder ogsaa Helt,
Naar Kampen gielder Fader.

Edmund.

Du loved ham at gaae til mig?

Aldgitha.

Hans Hær er ikke slagen;
Men den har ingen Høvding meer.
Jeg er med Hæren dragen.
Den staaer en halv Miils Vei herfra,
Og den til din vil støde,
For at forstærket, Edmund! du
Den stolte Knud kan møde.
Lov mig, at du vil slaae Kong Knud!
Da hiem jeg drager atter,
Og er ei stolt Heltinde meer,
Men kun en kiærlig Datter.

Edmund.

Aldgitha! du est just den Mø,
Som Edmunds Hu kan vinde;
Thi du har Mandens Kraft og Mod,
Og est dog deilig Qvinde.
Jernside kalder mig mit Folk,
Stærk, som mit Sværd ved Bæltet;
Gud veed, hvordan dit Jomfrublik
Mit Jern saa reent har smeltet.
Nok — jeg er din, og, Mø! din Ast
Jeg haaber at fortiene.
Jeg møder dine Diekast
Med Heltedaad, du Vene!
Jeg tænker, snart jeg rødder ud
Af Blomsterne vor Nælde.
Den mægtige, den stolte Knud
I Tvekamp skal jeg fælde.
Fra Faren eder jeg befrier,
Din Fader Seiren bringer;

Og hvis jeg tvinger Knud til Fred -
Mon jeg Aldgitha tvinger?

Aldgitha.

Den Tid den Sorg!

Edmund.

Den Tid den Fryd!

Aldgitha.

Saa frels os først fra Sorgen!
Nu er ei Ro til kiælen Leg;
Red Oldingen paa Borgen!

Edmund.

Det skal jeg vist. Men mindes du
Den Rosenkrands, du fletted
Ved Kilden, hvor jeg sidst dig saae?

Aldgitha.

Det har jeg reent forgiettet.

Edmund.

I Fald jeg skaffer England Fred,
Og Faderen sit Rige,
Siig, skienker du mig slig en Krands
Af Roser, stolte Pige?

Aldgitha

tager en Krands ud af sin Hielm.

At skære denne Krands, min Sax,
Mit korte Sværd, jeg hvæssed;
Den skienker jeg dig, Edmund! strax.
Jeg meied den i Græsset.
Hvor grumme Danskes Blodbad stod,
Frem disse Blomster komme;
Du veed, de kaldes Daneblod —
Det er en deilig Blomme.
Vand disse Blomster, Bretlands Helt!

Paa mig du ikke tænke;
Skienk Fædrelandet først en Mand!
Det græmmer sig som Enke.

Gaaer.

Edmund.

Troer jeg mit Syn i Teltet her?
Og skal jeg Gaven prise?
Var det dog Ellepigen ei
Fra gamle Kæmpevise?
Hun sang mig kun om Mord og Blod
I Skumringen, i Skyggen;
Og som jeg efter hende greb —
Hun vendte huul mig Ryggen.

Krigeren kommer.

Herolden fra Kong Knud er kommen, Herre!
I Harnisk, med nedslaget Hielmegitter;
Men han forlanger først Heroldens Ret.

Edmund.

Det Løfte sværges ham, forstaaer sig selv.

Krigeren gaaer. En harnisklædt Mand med nedslaaet Hielmgitter træder ind.

Edmund.

Nu, Krebs! kryb, hvis du kan, ud af din Skal.

Eadrik Streon

slaaer Hielmgitteret op, og siger rolig:

Ei noget Dyr saa ringe tænkes kan,
At Mennesket jo lærer Noget af det,
Hvis Stolthed sløver ei Opmærksomheden;
Og saadan ogsaa Krebsen lærte mig
I rette Tid — at trække mig tilbage.

Edmund forbittret.

Ha — Eadrik Streon!

Cadrik.

Jeg var myrdet alt,
Hvis ei mig lovet var Heroldens Ret.

Edmund.

Elendige! du vover at fremtræde
For mine Øine?

Cadrik.

Ja, jeg vover det,
Og, som du seer, det voves uden Gysen.

Edmund.

Forbittrelsen fast røver Mælet mig.

Cadrik.

Du har en Krands i Haand af Daneblod —
Glem ikke reent i din Forbittrelse,
At jeg har hadet Danskerne, som du;
At det var mig, der raadte Ethelred
Til dette Blodbad, hvoraf Blomsten udsprang.

Edmund.

Som altid, raadte du til Nidingsværk.
I Fredens Tid blev Morderdolken stødt
I de Troskyldig-ubevæbnede;
Men da den høie Thorkil kom med Flaaden,
Da svigted feig du Ethelred.

Cadrik.

Da først
Hans egen Kiækhed havde svigtet ham
Og hele Folket. Da først Anglerne
Hinanden solgte bort for Brød, som Trælle,
Til Dansken; da en Dansk med Lethed slog
Paa Flugt ti bange Briter — ja, da svigted
Jeg Ethelred. Da Knud til England foer
Med gyldne Løvehoveder i Stavn,

Og spotted engelsk Tapperhed med Fugle,
Veirhaner over Masterne, der spræted
Med tynde Vinger — svigted jeg din Fader,
Fordi han selv sig havde svigtet alt.

Edmund.

Og underkasted dig den vilde Hedning
Svend Tveskiæg, der ei kiendte Grændser for
Sin Plyndrelyst og Gierrighed; der fræk
Forgreb sig paa min Navne, Bretlands Helgen,
Sanct Edmund; men som ogsaa Straffen fandt,
Da han besvimet styrted fra sin Ganger,
Og Helgenen ham dræbte med sit Spyd.

Eadrik smiler.

Et Folkesagn, et Eventyr, som Hadet,
Uvidenhed, Lettroenhed har smeddet.

Edmund.

Det hører med til Lastens Egenskaber,
At det med Vantro spotter hellige Sagn.

Eadrik.

Jeg tiener ikke Svend, jeg tiener Knud.
Forskiellen er saa stor paa Knud og Svend,
Som paa Kong Edmund og Kong Ethelred.

Edmund.

Vil du nu smigre mig? Og tænker du,
Jeg er saa daarlig, at jeg derved glemmer
Dit sidste Nidingsværk, da du — min Svoger —
Løb under Slaget med din Hær til Knud?
Da, for at svække vore Landsmænds Mod,
Du viste Hæren et afhugget Hoved,
Der lignte mit, og raabte: Angler! flyer;
Edmund er falden alt — her er hans Hoved!

Eadrik.

Det giorde jeg kun for at redde dit,
Det virkelige, som sad sundt paa Kroppen.

Edmund.

Jeg væmmes over din Løgnagtighed.

Eadrik.

Det er naturligt, du miskiender mig.
Hør mig! Hvert Dyr maa følge sin Natur.
En Ræv kan ikke flyve, som en Ørn;
Men den har meer Forstand, og hvad der siges
Om Rævens Troløshed, det er kun Snak.
Den bruger Listen til sin egen Frelse,
Deri kan Ingen vel fortænke den. —
Jeg forudsaae, det var umuligt, Edmund!
At kæmpe mod Kong Knud; thi han forstaaer
Krigskunsten, som en Alexander, Cæsar,
En Carl den Store. Intet standser ham.
Han bringer ikke Kæmper med, men Diævle;
Saaledes kan vel kaldes disse danske
Barbarer, der i Blodet bade sig
Saa qvikt og lystigt, som en Fugl i Vand.
Og Intet agte de — kun Kongens Bud.
Velan, det Bud maae vi os underkaste;
Saa lyder det ei meer med Lovens Strenghed,
Det vorder os et Evangelium.

Edmund.

Jeg agter ei hans Lov, og jeg foragter
Hans Evangelium. Jeg har ham æsket
Til Tvekamp; har han taget mod min Handske?

Eadrik.

Nei! han har begge sine Handsker paa.
Din passer ikke Knud; den er for stor

I vis Forstand, i anden alt for lille.
Han blotter ei for dig sin Haand, saa lidt som
Sit Hoved, hvis du tvinger ham dertil.
Han tilstaaer, du er mere stærk, end han,
Hvad Kroppen angaaer, Hænder, brede Skuldre;
Men — siger han — en Seierherres Krop,
Det er hans Hær, og han er Hærens Hoved.
Han skiller ikke Hovedet fra Kroppen,
For at fornøie, for at føie dig.
Han deler ei din Fordom; han fortiener
Din Agtelse, foragter din Foragt.
Det er det Svar, jeg bringer som Herold.

Edmund.

Og saadan, af Heroldens Krebseskal
Forskandset, bræger du til mig, som Faaret
Til Ulven, da det sikkert stod paa Klippen.

Eadrik.

Lær først at kiende mig, for du fordømmer!
Du est min Svoger, min Edgivas Broder;
Med Skieldsord har du mig vel tidt fornærmet,
Men Skieldsord af et hidsigt Menneske
Betragtes maae, som Hundens Biæf.

Edmund gior en truende Bevægelse.

Eadrik.

Glem ei
Heroldens Hellighed! — At lignes ved
En Hund, er ingen Skam; thi hvad var Jagten
Vel uden den? Og du est vel afrettet
Til denne Leg; du est af ægte Kuld.

Edmund.

Herolden har jeg lovet Sikkerhed,
Ei Ridingen, som giftigt mig fornærmer.

Eadrik.

I Fald, som du, jeg er lidt mundkaad, Edmund!
Jeg Aarsag har dertil, saavel som du;
Thi du er vred, men jeg er saa fornøiet
Ved Evangeliet, jeg bringer dig —
Tilgiv! det er et Evangelium —
At det mig dristig giør og overgiven.

Edmund.

Hvad bringer du?

Eadrik.

Hvad ei du kunde vente:
Et Tilbud efter dette Slag, der faldt
Ulykkeligt kun ud for dig, saa herligt,
Som om du havde vundet bedste Seier;
Og derfor kan du takke mig, din Svoger.

Edmund.

Tal! Troer du, jeg, letsindig som et Barn,
Alt venter mig stor Fordeel af din Pral?

Eadrik.

Knud er en ædel Drot, som sparer Blod,
Hvor ei det strider mod hans store Plan.
Han ynder dig som tapper Helt; han agter
Dig som den gamle Kongestammes Æt;
Han troer, at dit og at hans eget Held
Kan fremmes ved en broderlig Forening;
Og derfor vil han dele Land og Rige
Med dig som Ven, og slutte Fred med dig.
Han kræver Mercia, samt hvad der ligger
I Nord og Øst for Themsen; dig afstaaer han
Vestsaxen med alt Land i Vest og Syd.

Edmund.

Vil du mig giekke?

Eadrik rækker ham et Pergament.

Her er Kongens Brev.

Edmund læser forundret.

Et ærligt Tilbud! meer, end jeg kan vente!

Eadrik.

Af Kiærlighed kun til mit Fædreland
Lod jeg mig skielde for en lumsk Forræder;
Af Kiærlighed til Edmund, til min Svoger,
Lod jeg, som om jeg havde spillet Riget
I Danskens Hænder. Ord er ogsaa Vaaben;
Knud vandt jeg med mit Ord, og var han vundet,
Da blev det mig ei vanskeligt, med Ord
At vinde ham for dig, og Land for dig.

Edmund efter at have læst Brevet.

Hvis jeg har vundet Knud, da veed jeg vist,
Jeg takker ikke dig derfor, men ham.

Eadrik.

Du snart vil see, vi mene dig det ærligt.
Tag med en Deel af Hæren, hvis du ei
Troer Knud!

Edmund.

Ham troer jeg, men jeg troer ei dig.
Knud er for stolt til, som en Rottejæger,
At stille Fælder ud; og Ulven lader
Sig heller ikke fange, som en Rotte,
Den bider, selv i Fælden, til den døer.
Jeg gaaer, at give mine Mænd Befaling.

Gaaer.

Eadrik ene.

Det giver mig et Skin af Trofasthed
Hos Knud, at jeg har hiulpet denne Svoger.
Jeg frygter Edmund ei, han er for plump.

Thi hvad er Ærlighed i Verden Andet?
Bedrag ei skilles kan fra vor Natur;
Det svøbes og det vugges alt med os.
Hvi smiler Noret venligt til sin Moder?
For at hun ei skal trække Vorten bort.
Hvi lefler Beileren sødt for sin Mø?
For at opnaae den Gunst, der kildrer ham.
Hvi bukker Stolthed dybt for Rigets Stormænd?
For at erhverve Guld og Magt og Glands.
Hvi dyrke de en Gud? De Daarer troe,
At ogsaa ham de vinde kan ved Smiger.
Men jeg meer ærlig er, langt meer oprigtig.
Min List gaaer ei saa vidt. Var der en Gud til,
Saa satte man ham ei Voxnæser paa.
Men, evige Natur! kun du er Gud,
Derfor tilbeder jeg dig i mig selv.
Det er den rette Tro. De Fleste har den,
Men tør ei være sig det selv bekiendt.
Jeg frygter ikke for min Selvbevidsthed.

Edmund

kommer tilbage med Algithas Krands i Haand.

Min Hest er sadlet, mine Mænd i Plade.
Nu jeg besøger Knud i Canevdon.
Ved Gud, jeg hader Mord og grusom Blodtørst
Saa stærkt, som han; jeg slutter Fred med ham.
Og skiøndt Aldgitha gav mig denne Krands,
Saa sønderriver jeg den strax, og kaster
Den dybt i Støvet.

Han gior det.

Det var første Gang,
At Beiler handled saadan med en Gave,
Der skienktes ham af dyrebare Mø.

Men hun vil selv bifalde denne Daad,
Naar kun hun Sandheden faaer ret at vide.

Gaaer.

Eadrik

tager den sonderrevne Krands op.

Den, Edmund! hun erfare skal af mig.

Gaaer.

Knuds Borg Canendon, i Nærheden af London.

En skion stor Hal, med tilgrændsende Sidegange, der staae i Forbindelse med den ved aabne buede Dore. Igiennem Buegangen i Baggrunden seer man en Hauge, og i Slutningen af Handlingen skinner Fuldmaanen over Trætoppene.

Biskop **Alfwyn.** **Tym**, en Chordreng, med rød Callot paa Hovedet, et Banner i Haand.

Alfwyn.

Nei, er det muligt, Tym! min Søstersøn!
Du Barn paa femten Aar, Chordreng i Kirken,
Og alt en Mærkismand?

Tym.

Ja, kiære Morbroer!
Kong Knud har selv udkaaret mig dertil,
Fordi jeg ved et heldigt Indfald — Gud veed,
Hvordan jeg fik det Mod -- i Slaget redded
Endeel af Hæren.

Alfwyn.

Ha, fortæl mig Alt!
Det tykkes mig et Eventyr, utroligt.

Tym.

Mig med; og havde jeg ei giort det selv,
Saa svor jeg paa, det var kun lutter Tant.

Alfwyn.

Nu, altsaa?

Tym.

Jeg og flere Kirkens Drenge
Var fulgt med Præsterne; før Slaget skulde
Vi synge de latinske Psalmer, Morbroer!
At styrke Modet ret i Kæmperne.
Det er jo gammel Skik.

Alfwyn.

En hellig Skik!
Knud sang vel ikke med?

Tym.

Nei, ikke meget!
Han havde Hovdet fuldt af andre Ting.

Alfwyn.

Og Fromheden, som skulde fylde Hiertet,
Den agter han kun ringe.

Tym.

Nu — vi sang,
Og derpaa kæmped da de Ældre. Jeg
Var gierne gaaet med paa Dieblikket;
Du veed, jeg arved efter salig Faer
Den Smule Mod, det var den hele Arv.
Men, Morbroer! du optugted mig til Klerk.
Naturen dog ei lader sig fordrive
Reent, siger man jo for et gammelt Ord.
Jeg stod ved Skoven, saae paa Rytterne,
Hvor flinkt de brugte deres Sværd og Spyd.
Snart klapped jeg i Hænder, snart jeg vred dem,
Og tænkte: Var du dog en saadan Karl!

Alfwyn.

Et herligt Duske!

Tym.

Som jeg saadan tænker,
Da blier der midt i Slaget største Tummel,
Uorden; Flokkens Bannerdrager flyer
Ad Bierget til, fulgt af en fiendtlig Rytter,
Der just indhaler ham ved Skovens Indgang,
Hvor jeg og flere Kirkens Drenge staae;
Nedhugger ham, saa han fra Hesten styrter.
Den bistre Fiende vrister Banneret
Ud af den Dræbtes Haand, og rider bort.
Vor Rytters Hest stod stille, som den vented,
At Manden atter skulde stige paa den;
Men han fik Forfald, Stakkel! red ei meer.
Da giennemgloded mig et selsomt Mod;
Jeg tænkte: Skal nu Edmund vinde Seier?
Nei, aldrig! Skal de Danske flye? Nei, aldrig! —
Et Bøgetræ just luded med sin Green
Hen over Liget; see, da drog jeg snelt
Den Dræbtes Sværd, hug Grenen af, og svang mig
Med den paa Hesten. Ha, det var et Banner!
Du havde tidt mig sagt, at Bønnen styrker;
Det mærkte jeg. Jeg læste, jeg sang Psalmer,
Alt som i Fiirspring jeg red hen til Hæren,
Og raabte høit: „Flyer ikke, Danemænd!
Her er et Haabets Banner, grønt igien,
Et Banner af en Bøg. Vort Danmarks Bøg
Vil glæde sig ved denne Heltespøg".
Og uden at betænke mig, foer jeg
Afsted mod Fienden, Flokken fulgte mig,
Adspredte Briten, jog ham til hans Leir;
Og før vi vidste det — var det en Seir.

Alfwyn.

I denne Daad jeg skuer Herrens Finger.
Han sendte dig, et Barn, vor Kirkes Tiener,
At redde ham, den Stolte, Mægtige.
Hvad giorde Knud? Græd han ei høit af Glæde,
Da han erfared Alt?

Tym.

Nei, høit han loe;
Men det var ei Foragt, det var Beundring.
Han tog mig paa sit Skiød, og kyssed mig;
Og derpaa rakte han mig dette Banner,
Og raabte: Banner er dit Fremtidsnavn.

Alfwyn

lægger sin Haand paa hans Hoved.

Vær from, priis altid Gud, som du har giort,
Saa vil fremdeles han din Idræt signe.
Du est ei meer et Barn, du est en Mand,
Ei blot en Mand — du est en Mærkismand,
Og du fortiener min Fortrolighed.

Tym.

Hvi sørger du?

Alfwyn.

Jeg sørger for Kong Knud,
Thi han sit Hierte bort har vendt fra Gud.
Hvad hielper hans Forstand, hans Mod, hans Magt,
Naar blot han hylder denne Verdens Pragt?
Naar kun han bruger, hvad han kan og veed,
Til Mættelse for sin Ærgierrighed?
En Engel vandred ved vor Konges Side,
Vor hulde Dronning Emma. Længe lide
Jeg hende saae, fordi al Bøn var spildt
Paa dette Hierte, der blev haardt og vildt.

Da Intet hun udvirked ved sin Bøn,
Da reiste hun til Danmark, til sin Søn.
Fra den Tid nær en Diævel Kongen staaer,
Der giver snart hans Dyd sit Banesaar.
Forræder Eadrik Streon! du tilsidst
Omspænde vil ham med din Argelist. —
Ak, Tym! han hører ikke meer Guds Ord;
Kun offentlig han gaaer til Herrens Bord
For Folkets Skyld, men ei af Hiertets Trang.
Ei meer opbygger ham vor fromme Sang.
I Skriftestolen — taler jeg om Gud,
Da smiler han, og leer mig næsten ud.
Og rynker jeg min Pande, siger han:
Lær du mig ei at handle, gamle Mand!

Tym.

O, Morbroer! tro mig, det har ingen Nød.
Hans Fromhed slumrer kun, den er ei død.
Den vaagner nok igien, naar han faaer Ro. —
Giør mig bedrøvet ei! jeg er saa fro.
Berøv mig ikke Tillid til den Drot,
Der lønte mig saa kongeligt og godt.
See her mit Banner!

Henter Løvgrenen i den anden Haand.

Det er grønt endnu,
Saa bør ei heller haabløs være du.

De gaae.

Der træder en Flok danske og engelske Stridsmænd ind fra modsatte Sider. Eadrik Streon iler ind, og stiller sig imellem dem.

Eadrik.

I danske Kæmper, og I Angler! træder
Ei ind i Salen, holder jer tilbage

Hver i sin Dør, som med en aaben Hvælving
Til Hallen støder. Der I kan bemærke
Hver Mine, hver Bevægelse, som yttres
Af Kongerne. Men de vil tale sammen
I Eenrum. Knud beholder her kun mig,
Og gamle Sigfert følger med Kong Edmund.

De træde tilbage.

Knud og Edmund komme i Purpurkaaber, med Kronhielme, Sværd og Skiolde. Sigfert følger; han og Eadrik træde tilbage.

Edmund.

Lavard, Kong Knud! Jeg seer dig første Gang
Saa nær. Man siger, du er spæd af Vækst;
Men Rygtet overdriver alle Ting.

Knud smilende.

Hil dig, Kong Edmund! Man har ogsaa sagt,
Du var en Kæmpe, som en Vade Rise;
Men, Gud skee Lov! jeg veed, du est en Mand
Saa smuk, som Nogen, og af Middelhøide.
Dog — for at vide, hvordan jeg seer ud,
Behøved du just ei at spørge Rygtet,
Men kun Hukommelsen. Du har dog ei
Forglemt, det var dig selv i Slaget, som
Mig Skioldet kloved, stak min Hest i Bugen,
Og saared med dit Sværd min venstre Skulder?
Det var din alt for store Tapperhed,
Der vristed Seieren dig af din Haand.
Da dine Landsmænd saae, du voved dig
Saa langt, omringet af de danske Stridsmænd,
Da troede de dig fangen, tabte Modet.
Det gav den Skielm, den Eadrik der, det Indfald
At hugge Hovdet af et Liig paa Marken;

Og med den døde Mand, der lignte dig,
Bortskræmmed han de Levende fra Seiren.

Edmund.

Ja, List maa til, hvor Kraften ei forslaaer.

Knud.

De trænge til hinanden, tænker jeg,
Som Mand og Hustru. Dygtige Bedrift
Blier ægte Søn af sligt et Giftermaal.

Edmund.

Du byder mig Forlig, som er anstændigt;
Jeg tager derimod.

De række hinanden Hænder.

Knud bestandig munter.

Og jeg behøver
Vel ei at giøre dig Undskyldning for
At nys jeg kæmped mod dig?

Edmund alvorlig.

Tappre Ridder,
Som elsker Eventyr og Kamp og Farer,
Kan aldrig ret af Hiertet være vred
Paa den, som skaffer ham, hvad han behøver.
Der er vel de, som dadle jer, I Danske!
Fordi med Herreskiold I overfalde
Det fierne Land, som ei vedkommer jer;
Men jeg er ei af dem.

Knud.

Det kan jeg tænke.
Du, som en Drot, naturligviis du kiender
De gamle Sagn udi dit eget Land;
Du veed, at Angelsax og Iyde kom
Omtrent herover paa den samme Tid,
Og bortjog feige Briter. Og hvorfor?

Fordi de vare feige! Vel du veed,
At om vi ogsaa just ei Alting troe,
Hvad gamle Sagn har sagt om Regnar Lodbrok,
Som bygte London — Borgen har han bygt —
Saa veed vi dog: Northumberland, Ostanglen
Beboedes længst af Danske. Vore Fædre
Har ført en rædselsfuld, en blodig Krig;
Vi vil ei dadle dem i Døden.

Edmund.

Nei!

Knud.

Velan! vi arved Krigen efter dem,
Men vi vil slutte Fred paa egen Haand,
For at tilintetgiøre denne Jammer,
Der kuer Landet.

Edmund.

Ja, det er en Rædsel.
I Kamp — det er en anden Sag; der har
Jeg ei Medlidenhed, jeg hugger ned,
Hvad Sværdet træffer. Men i Fredens Tid
Vold, Ødelæggelser og grumme Piinsler
For Guldets Skyld, nedrevne Klostre, Nonner
Og Munke dræbte, hellige Kirker brændt!

Knud.

Beskæmme vil vi ei de døde Fædre,
Har nylig jeg, og har du selv jo sagt.
Du kiender Blomsten, Edmund! Daneblod,
Som voxer der, hvor Danerblodet randt,
Da Ethelred i Freden lod dem myrde.

Edmund med et Blik paa Eadrik.

Du tog hans Bøddel i din Tieneste.

Knud rynker Panden.

Du sagde selv, at Rygtet overdriver;
Det giorde dig for stor, og mig for lille,
Det sværted Eadrik Streon ufortient. —
Du leged med en Krands af disse Blomster
I Dag, da Eadrik kom.

Edmund.

Jeg sønderrev den,
Endskiøndt min Mø mig havde bundet den.

Knud formildet.

Det Træk beviser mig dit gode Hierte.

Rækker ham atter Haand.

Velan! vi holde Fred, og Fredens Frugt
Skal vise sig.

Edmund.

Hvad Fred? Med samlet Kraft,
Jeg tænker, drage vi paa Eventyr,
Som vældige Normanner.

Knud.

Edmund! nei.
Hvad Alfred har begyndt, maae vi fuldende.
Det skiønne Bretland vorde skal en Hauge,
Der sender sine Planter først til Danmark,
Naar ret det trives i sin hele Fylde.

Edmund.

Jeg ei forstaaer dig. Alfred var en Helt,
Og ingen Bonde.

Knud smilende.

Just en Bonde, Ven!
Som drev sin Ploug, sin Avling i det Store,
Da Sværdet hviilte.

Edmund.

Jeg har kun ham fulgt,
Saalænge Sværdet giorde ham berømt.

Knud.

Du veed dog vel, han var en Harpespiller,
En Skiald, som qvad og digted skiønne Sange?

Edmund.

Det var en Svaghed af ham. Ei en Konge
Bør slaae paa Harpe, digte Skialdesange.

Knud.

Og giorde det maaskee Kong David Skam,
At siunge Psalmer ved sin Strængeleg,
Som end besiæle hvert et christent Folk?

Edmund tier.

Kong Alfred dyrked ogsaa Videnskaber.

Edmund.

Du selv har sagt, at vi vil ei beskæmme
De døde Fædre.

Knud leer.

Og beskæmmes de,
Naar vi beundre dem?

Edmund.

Jeg tilstaaer dig:
Jeg fatter ikke slig en sær Beundring.

Knud.

Velan! med Tiden du forstaaer mig bedre.
Her vil vi slutte nu Forlig og Fred,
Og bytte Vaaben, hvis det tykkes dig,
Til Tegn paa broderlige Sindelag.

Edmund.

Ret gierne! Men hvad skal vi bytte?

Spodsk.

Handsker

Vil du ei bytte; min var dig for stor.
At bytte Hielm, det er vel ogsaa misligt;
Mit Hoved er dig uden Tvivl for lille.

Eadrik leer.

Nei, Edmund! det er mere tykt, end hans.

Knud smilende.

Det er jo ikke Aanden, vi vil bytte;
Den hytter sig usynlig uden Hielm.
Lad Aandens være da, hvad Aandens er!
Her gielder det den legemlige Magt.
See, Skiold og Sværd — hvad tykkes dig om det?

Edmund.

Ret gierne! Lad os bytte Skiold og Sværd.

De bytte.

Knud alvorlig.

Vi længe nok var Sværd imod hinanden,
I Fremtid vorde vi hinandens Skiold.
See, Maanen, Edmund! den er Tidens Tegn;
Vi, Tidens Børn, vi lignte den i Ondt,
Saa bør i Godt vi ogsaa ligne den.
I kaaden Ungdom dæmred kun vor Maane
Som Kul, og sværted Jorden i sit Ny;
Saa krummed den sig ud som Segl, som Sværd,
Og Blod randt strømmeviis, som Regn fra Sky.
O, lad den nu i modne, skiønne Manddom
Sig runde som et herligt Sommerskiold!

Edmund.

Velan! der hører ogsaa Mod til Tillid;
Mistænkelighed, dreven alt for vidt,
Er Nidingsværk. Jeg bød dig før min Handske,
Den vraged du; her byder jeg dig, Knud!
Forsonet, Ven! min nøgne høire Haand.

Knud.

Den tager jeg imod med største Glæde.

De gaae.

Eadrik seer efter dem.

Nei, Knud og Edmund! I kan ikke sættes
I Spiltoug sammen; om I ogsaa stoppe
Det fuldt af Venlighedens Lammeuld,
Saa stode dog I ved det mindste Ryk
De skarpe, stolte Horn imod hinanden.

Gaaer.

Anden Handling.

Hal i Kongeborgen.

Eadrik. Velent.

Eadrik.
God Morgen, Velent! Nu, hvorledes gaaer det?
Velent.
Godt, Herre Jarl! Min Jernhelt er alt færdig.
Eadrik.
Og naar en Piil du lægger ham paa Stræng,
Og stiller ham til Sigte, træffer han
I fierne Skive midt i sorte Plet?
Velent.
Det giør han, Herre! som en øvet Skytte.
Eadrik.
Fortræfligt! Ha, det er et Mesterstykke!
Velent.
Kong Knud fandt mig som Finn, jeg var hans Træl;
Han mærkte, jeg var nævenyttig, tog
Mig til sit Hof, indretted mig et Værksted.
Han kaldte mig sin Velent, sin Vaulundur.
Mit Hoved lagde jeg saa tidt i Blød,
Hvordan jeg skulde vise mig taknemlig.

Tilsidst udsandt jeg denne Mand af Jern,
Og skienkte Kongen ham; men Kongen skienker
Mit Arbeid til den fremmede Kong Edmund,
Der ei forstaaer det mindste sig paa Kunst.
Er det ei ærgerligt?

Eadrik.

Jo, ganske vist!
Men der er meget Ærgerligt i Verden,
Min gode Smed! der ei kan smeddes om.
Ild smelter Jern; men Intet smelte kan
Et menneskeligt, et forhærdet Sind.
Det veed jeg vist, jeg taler af Erfaring.

Velent.

At skienke sligt et Mesterstykke bort!
Tilgiv — I kaldte det et Mesterstykke;
Jeg veed, man skal ei rose selvgiort Arbeid.

Eadrik.

Kong Knud er gavmild. Den, som vinder let,
Let skienker ogsaa Noget bort igien;
Men Alt kan overdrives.

Velent.

Ikke sandt?

Eadrik.

Dit Mesterstykke siger ikkun lidet;
Men ubetænksomt gav den gode Knud
Til Edmund, som var overvunden alt,
Erobringen tilbage, halve Bretland,
Og Edmund takker ham — med stolt Foragt.

Velent.

Den Uforskammede!

Eadrik.

Du siger, Knud

Har skienket dig din Frihed og sit Venskab
Og Hæder ved sit Hof.

Velent.

Det har han giort.

Cadrik.

Og, gode Smed! du est forbittret over
En Andens Utaknemlighed; saa vil
Du sikkert selv ei utaknemlig være.

Velent.

O, vidste jeg en Maade blot, hvorpaa
Jeg kunde lønne Knud!

Cadrik.

Den har du, Smed!
Din Helt af Malm den bærer i sin Haand.
Jernside kaldes Edmund — det er kun
En Talemaade; vær forsikkret om,
At Buens Piil sig trænger i hans Side,
Hvis kun den sigter mod ham, rigtig stillet
Af kunsterfarne Haand.

Velent.

Du mener —

Cadrik.

Hør!
Her er ei Tid til Omsvøb, og jeg sætter
Mit Ord paa Skruer ei; jeg taler ærligt,
Jeg mener ligefrem. Jeg stoler paa dig.
Thi jeg har ogsaa lidt at sige, veed du;
Jeg kan vel være dig til Fremtids Nytte,
Ja smedde dig engang til Riddersmand.

Velent.

Tal, Herre!

Eadrik

rækker ham et lille Guldkors, som han har i et Baand paa Brystet.

Hvis du sværger mig ved Korset
En evig Taushed.

Velent lægger sin Haand derpaa.

Evig!

Eadrik putter det i Barmen igien.

Jeg har Mænd,
Der ogsaa skyde, Velent! træffe godt,
Skiøndt ei af Jern.

Velent.

Jeg veed det, Herre! Tal!

Eadrik.

Kong Knud fortryder alt, hvad han har giort;
Men Burren, han har sat sig i sit Haar,
Har ind sig filtret i en Marelok,
Og kan kun klippes bort med skarpen Sax.
Den gavner Kongen, gavner Fædrelandet,
Som fælder Edmund. Og den, som ham fælder
Saa kløgtigt, at det ingen Opsigt giør,
Og ei Mistanke vækker — i det mindste
Saa Skinnet undgaaes, Intet kan bevises —
Den gavner dobbelt. Edmund kommer til dig
I denne Morgenstund, at see din Dukke,
Som han jo kalder den; om den kan træffe —
Beviis ham det!

Velent.

Hvad mener du, Herr Jarl?

Eadrik.

Lad Pilen flyve mod ham, naar han kommer
— Af Uforsigtighed — en Vaadesgierning!

Velent efter en kort Betænkning.

Jeg er en Finn; vi Finner lide sielden
Af alt for ængstelig Samvittighed.
Jeg hader Edmund, han foragter mig.
Jeg er min Konge tro, som ærlig Pudel,
Thi han har givet mig et gyldent Halsbaand.

Eadrik.

Hvis der var Krig, faldt Edmund let i Slaget,
Og Ingen græmmed længe sig derover.
Han er bekiendt for Uforsigtighed,
Fremfusenhed.

Velent.

Vel! lad ham fuse frem;
Jeg træffer ham.

Eadrik.

Dog hør! du har dit Værksted
Her ligeover for i Fløien hist;
Jeg vil dog give dig et Vink endnu.
Seer du det Banner, som der staaer i Krogen?

Velent.

Jeg seer det, Herre!

Eadrik.

Sætter jeg det Banner
I Vindvet hen, betyder det: jeg bliver
Fast ved mit Forsæt. Seer du Ban'ret ei,
Saa tøver du med Drabet — til i Morgen —
En anden Gang. Det vil ei vare længe.

Velent.

Godt, Herre! godt.

Eadrik.

Der kommer han. Giv Agt!

Nu skal du see, hvor slet han skiule kan
Sit Fiendskab og sit onde Sindelag.

Edmund

kommer opbragt med et Brev i Haand, og siger til Eadrik:

Ha, finder jeg dig, Judas, som forraader
Uskyldigheden med dit falske Kys?

Eadrik leer.

Hvis selv du kalder dig Uskyldigheden,
Saa har den aldrig faaet Kys af mig.

Edmund.

Du Loke, sammensat af lutter Spot!

Eadrik.

Ret saa, min Ungersvend! kram ud din Viisdom.
Du er saa god en Hedning, som en Christen.

Edmund.

Ha, Diævlen frister Hedninger og Christne;
Hvor Diævlen er — er du!

Eadrik kold.

For megen Ære!
Jeg er kun dødelig — et Menneske.

Edmund.

At du est dødelig, det skulde jeg
Dig vise strax, hvis ei jeg stod som Giest
I Hal hos Knud. Et Menneske har aldrig
Du været, Eadrik!

Eadrik.

Hvi est du saa vred?
Hvad har du der i Haand? Et Elskovsbrev?

Edmund.

Aldgitha hader mig, fordi med Knud
Jeg slutter Fred; den Misforstand var let

At hæve. Men hun vender Ryggen mig,
Forbittret — evig —

Træder ham nærmere.

Veed du vel, hvorfor?

Eadrik rolig.

Nu da?

Edmund.

Fordi jeg hendes Blomsterkrands
I Stykker rev og kasted for min Fod.

Eadrik.

Nu, det er ogsaa sandt: det har du giort.

Edmund hidsig.

Det har jeg giort; men hvordan har jeg giort det?
Det var af Kiærlighed til Gud og Næsten.

Eadrik.

En Mø er nidkiær; hendes Beiler maa
Ei elske Gud og Næsten høit, som hende,
Og giør han det, da har han stærkt forseet sig.

Edmund.

Men hvordan har hun faaet det at vide?
Der var i Teltet Ingen, uden du.

Eadrik.

Den laae i Støv; maaskee har Nogen kiendt den,
Og sagt Fyrstinden, hvordan hendes Beiler
Behandler hendes Gaver.

Edmund.

Ingen Anden
Har seet det, uden du.

Eadrik.

Om nu saa var?

Edmund.

Forræder!

Eadrik.

Hvis det var en Spøg af mig,
En skaansom Straf for alle dine Skieldsord?

Edmund.

Godt, Eadrik! Hvis du har en Æresgnist,
Mød mig til Tvekamp!

Kaster sin Handske til ham.

Du er dog vel ei
For fornem? Selv du troer dig ei for lille,
I Virkelighed er du ei for stor —
Saaledes bliver du jo ret tilpas.

Eadrik tager hans Handske op.

Jeg møder dig, ung Edmund! Der er min.

Kaster den venstre Handske til ham.

Edmund.

Den venstre kaster du?

Eadrik.

Var det den venstre?
Der tog jeg altsaa feil. Men skeet er skeet.
Jeg bøier anden Gang ei Ryg for dig.
Jeg veed jo nok, at du er ikke keitet,
Og jeg saa lidt, som du. Vent til i Morgen,
Og —

Med et lumsk Blik paa Velent.

jeg skal ganske sikkert træffe dig!

Gaaer med Velent.

Tym kommer.

Edmund.

Hvo kommer der? Ha, hvilket Drilleri!
Den Dreng, den Fusentast, der rev mig Seiren
Af Haanden. O, hvad er selv Heltedaad,
Naar Indfald af et Barn kan Helten kue?

Tym,

der har hørt hans sidste Ord, standser i nogen Afstand fra ham, betragter ham skielmsk, med sammenslyngte Arme, Fingeren under Hagen, og siger:

Stort Læs tidt væltes af en lille Tue.

Edmund.

Det er da dig, du drabelige Chordreng!
Der rev mig Egekrandsen af min Haand?

Tym.

Jeg overskatter ei min egen Daad;
Men du kan ei fortænke mig deri,
At jeg forelsket er i dette Banner,
Som unge Beiler i sin skionne Brud,
Og at jeg kysser det, saasnart jeg seer det.

Han gaaer hen, og kysser Banneret.

Edmund.

Saa gak nu atter til din Celle, Pog!
Og agt den underlige Heltegierning
Som Daaden af en Nattevandrer. Ham
Tidt lykkes, hvad en Vaagen ei formaaer.

Tym.

Nei, Konge! nei! jeg var lysvaagen, da
Jeg hented dette Banner.

Edmund.

Ja, som Lykken,
Du greb dit Bytte med tilbundne Øine.
Sligt hændes eengang, men ei oftere;
Hvis atter du fordrister dig, da kysser
Du Døden.

Tym.

Nædsomt er ei Dødens Kys,
Hvis det mig vier til Udødligheden.

Edmund.

Forlad mig nu! Det sømmer sig ei Drotten,
At giøre sig fortrolig med en Dreng.

Tym.

Og troer du, Drengen taalte dine Skieldsord,
Da Knud ham gav en Bannerherres Rang,
I Fald jeg ikke vidste, du er syg?

Edmund.

Du vover, Knøs! —

Tym.

Troer du, jeg dvæled her
Uædelmodig, for at friste dig
Til en uværdig Tale, der beskæmmer,
Hvis ikke jeg en Læge var, som kiender
Den Sundhedsurt, der kan helbrede dig?

Edmund.

Hvad mener Drengen? Gaaer han fra Forstanden?

Tym.

Nei, Herre! men Forstanden gaaer fra Hiertet.
Jeg føler fremfor Alt mig oplagt til
At være ret i Faren, hvor det kniber,
Et letbevinget, dristigt Sendebud.
Af alle Helgene var Michael
Mig kiærest, som Vorherres Bannerdrager.
Blandt Hedningernes Guder var der en,
Jeg troer, han kaldte sig Mercurius,
Med Vinger paa sin Hat og ved sin Hæl;
Ham kan jeg ogsaa lide grumme godt,
Og jeg mig føler halvt i Slægt med ham.
Det er at sige: jeg er da en Christen.

Edmund.

Hvad mener du?

Tym.

Jeg hented dette Banner
Til Danskerne, som var i Nød bestedt;
Dit Hierte trænger til en Elskerinde,
Det er i Nød — jeg henter hende med.

Edmund.

Min Elskte?

Tym.

Rigtig! Hun er hos min Morbroer,
Hos Bispen, som var hendes Skriftefaer.
Farvel! Jeg dig tilgiver, stolte Drot!
Dit Skieldsord, al din Haan og al din Spot.
Du sønderrev de Blomster, from og god,
Som spired frem af mine Landsmænds Blod;
En Rose skion derfor jeg skal dig hitte,
Og veed du vel dens Navn? — det er Aldgithe.

Iler bort.

Edmund.

O, hør mig, Tym! Tilgiv Fornærmelsen!

Han følger ham.

Kong Knud

kommer fra den anden Side i dybe Tanker.

Det er dog skiønt at herske. Da Gud skabte
Det første Menneske, gav han ham Alt;
Og hvor den rette Manddom træder frem
I ægte Kraft, der vaagner Lysten atter
Til den oprindelige første Vælde.
Stort Rum behøver Egens brede Green,
Den lille Blomst kan trives i sit Bed.
Og dog — hvor sielden er en mægtig Aand!
Hvor meget kan i Verden den udrette,
Naar den staaer høit nok til at vorde seet,

Og hørt, og adlydt. Nede, dybt i Dalen,
Der kiævles Dværgene. Det er et kløgtigt,
Ret flittigt Folk, de hamre, smedde godt;
Men Helt fra Valhal maa befale dem,
Hvis ikke vende de kun Hamrene
Mod egne, dumme Pander. —
Jeg vil ei speile mig i Folkevrimlen,
Sig Folkevrimlen speile skal i mig;
Jeg Frihed ei forvandle vil til Trældom,
Nei, tværtimod, nei, jeg giør Trællen fri,
Fremrykker ham et Par Aarhundreder
I Kløgt og Sæder.
Men negt det heller ei, du stolte Knud!
Hvor er en Vellyst, stor som Herskerens?
Ha! lykkes det engang mig at forene
Med Danmarks Bøgelund det skiønne Bretland
(Det norske Sneefield hylder alt Kong Knud),
Da vil det kaste Glands paa Leirekronen.
Hver Dansk vil rødme stolt, som nævner mig,
Og sige: Knud den Store var min Landsmand!

I det han vender sig om, og træder tilbage, moder han Eadrik, som er kommen ind, og har hort hans sidste Ord.

Eadrik.

Og Saxen vorde vil saa stolt, som Dansken,
Af Knud, og sige: Mellem Angelsaxer
Fremraged Knud, som Fieldet over Skoven.

Knud misfornoiet.

Har du nu atter luret? Eadrik! ha,
Det er en hæslig Vane. Hæslig er
Min Vane ligerviis: at tænke høit.

Eadrik med Lune.

Ja — man maa ikke tænke alt for høit.

Tilgiv mig, Herre! Du har sagt i Spøg:
Der var endeel af Kattenes Natur
I mig; jeg sniger mig paa Tærne.
Jeg skammer mig ei ved min Kat-Natur;
Selv Tigren, Leoparden er en Kat,
Og Løven, — Skovens frygteligste Dyr.
Dermed gav Skaberen os selv et Vink:
At Styrken bør forene sig med List.

Knud.

Ja, som hos Løven; ikke som hos Tigren.

Eadrik.

Man ogsaa mig har lignet ved en Ræv.
Hvorfor ei det? Mig huer dette Navn.
Den stakkels Mikkel var mig altid kiær.
De plumpe Dyr var efter ham; men han
Vandt Løvens Gunst — og Begge hialp hinanden.

Knud.

Høist utaknemligt var det vist af mig,
Hvis ikke jeg tilstod, at du har været
Mig til mangfoldig Nytte. Du har Evner.
Kun savner jeg en vis Høimodighed,
Som —

Eadrik.

Ak, det er kun i vor Forestilling;
I Handlingen vi stemmer overeens.
Det er et Sving kun i vort Tankesæt,
Der danner sig forskielligt efter Blodet
Og Nerverne. Fuldblodig, yngre, du
Er meer elskværdig, aaben. Ældre, jeg
Er vranten tidt i mine Talemaader;
Men ofte var det godt, i Fald min Tale
Blev mere hørt, og agtet meer.

Knud.

Du dadler
Mit Forhold til ung Edmund?

Eadrik.

Hvad har du
Nu vundet ved din Menneskelighed,
Som du jo kalder den? Tilgiv mig, Herre!
Men havde det ei været meget bedre,
Hvis du ham havde mødt i aaben Mark,
Og fældet ham som Helt? Saa var du Drot
I hele England.

Knud.

Kald det Svaghed af mig,
Men noget Hemmeligt dybt i mit Bryst
Bekæmper ofte denne kolde Klogskab.
Forstanden giver dig vel altid Ret,
Den isnende, beregnende Forstand.
Maaskee det er en Fordom fra min Barndom,
Og stræbe vil jeg at betvinge den.
Men — Edmund er dog Angelsaxers Konge,
Jeg en Erobrer. Han er stærk og tapper,
En ægte Ridder. Gierne tilstaaer jeg:
En Ridder, som er tapper blot og sværmer
For Elskov, duer maadeligt til Konge;
Men Konge var han dog engang. Og Ømhed
Og Kiærlighed bør heller ei foragtes.
Tro mig, det ofte græmmer mig i Hiertet,
At Emma, min elskværdigskiønne Dronning,
Forlod mig, drog til Hardeknud i Danmark —
From, trøsteløs — fordi jeg hende var
For verdslig og for hedensk.

Eadrik.

Tak du Gud,
At du en stakket Tid blev skilt fra hende;
Thi aldrig, Knud! var du til Maalet naaet,
Hvis Emma havde viet dig til Præst.

Knud.

Jeg veed det; derfor lod jeg hende reise.
Men der er mange Ting i Verden, Eadrik!
Ret gode, herlige; skiøndt ei de passe
For Drotten, agtes dog de bør hos Andre.

Eadrik.

Hos Undersaatten, ja; men Edmund aldrig
Vil nøies med at kaldes Undersaat.
Hvad vandt du da ved denne Skaansomhed?
Du havde haabet at beherske ham
Med Aandens Overvægt, at giøre ham
Paa denne Maade til din Underkonge.

Knud.

At spare Blod og Angelsaxers Fred.

Eadrik leer.

Ja, man har ogsaa bragt engang en Skrælling
Fra Grønland ned til Hladejarlens Hof.
Der han foragted Alt, hvad ei var Snee
Og Nordlys; Øllet var ham væmmeligt,
Thi han var vant kun til at drikke Tran.
Paa Viisdom stirred han med dumme Øine,
Og vilde kun tilbage til sin Ørk.

Knud.

Ha, Eadrik! der er Malurt i din Tale.

Eadrik seer ud.

Der kommer han. Jeg træde vil tilside.
Han hader mig, og jeg vil skaane dig

For plumpe Talemaader, høie Herre!
Der ikke sømme sig din kongelige
Nærværelse. Dog, hvis du det tillader,
Staaer jeg saa nær, at jeg kan høre ham.

Gaaer hen i Galleriet.

Edmund kommer.

Edmund.

Jeg kommer, Knud! deels for at takke dig
For al den Godhed, som du har beviist mig,
Al Giestfrihed; deels for at sige dig:
Jeg ønsker ikke meer at være Giest.

Knud.

Hvorledes, Edmund! du forlader mig?

Edmund.

Ja, Knud! og det blot af Taknemlighed.
Jeg ikke vil udsætte dig for min Skyld,
Og heller ikke mig for din, naturligt,
For skiæve Domme, for Bagvaskelser.
Man siger: „Edmunds Venskab og Besøg
Hos Knud er feigt, frivilligt Slaveri;
Knud vil ham binde med forgyldte Lænker,
Og skiøndt de deelte Riget, er dog Edmund
Ei Andet end en lydig Underdan,
Der lystrer Knud i Alt". Du kan begribe,
Hvor stærkt jeg higer efter snart at hæve
Slig Misforstaaelse.

Knud.

Af Frygt for Pøblens
Bagtalelser og taabelige Domme
Bør ingen Drot indrette sin Bedrift.

Edmund.

Ei Folkets Røst er taabelig. Jeg agter

En saadan Røst. Hos mig er ingen Thinglith,
Hvor prægtig Hielm og Sværd, forfængeligt,
Min Hofmand skiller fra de andre Stridsmænd.

Knud.

Jeg hader Indiernes dumme Kaster;
Men Alt paa Jord kan ikke være lige.
Kun Livet trives i Forskiellighed.
Min Thinglith er en udvalgt Krigerflok,
Der lærer Skarerne med Kunst at stride;
Thi Krig er Kunst, og Kunster maa man lære.

Edmund hidsig.

Nei! Krig er ikke Kunst. Kunst er et Haandværk
For Arbeidsfolk, for Trælle; men den Fri,
Som ædelt Dyr, udvikler selv sin Kraft.

Knud.

Mænd er ei Dyr.

Edmund.

Og mindre Trælle. Trællen
Staaer under Dyret.

Knud.

Har du da besluttet
At skienke dine Trælle Frihed, Edmund?

Edmund.

Nei! Hver maa være, hvad han fødtes til.

Knud.

Ja, ganske vist! Men Fødselen ei endtes
Med Byrden, og saa længe som vi leve,
Saa længe fødes vi. Lidt efter lidt
Udvikles Evnerne; men Evnerne
Bestemme netop Menneskenes Rang.

Edmund.

Jeg er en Ridder, vil ei være meer.
Kun Kongen er den bedste Riddersmand.
Den skiønne Tapperhed, der bruser frem,
Vel tidt uoverlagt, men altid diærv,
Den hylder jeg. Som Rytter paa min Hest
Jeg stormer hen saa stærkt, at Gangeren
Faaer otte Fødder tidt, som Odins Sleipner.
Og styrter jeg og snubler — nu, saa stiger
Jeg i mit Fald som Christen, gaaer til Himmels.
Jeg styrter, som den skumbekronte Fos,
Selv stolt i Faldet.

Knud.

Det er daarlig Krone,
Som kun er Skum. En Drot ei styrte bør
Uoverlagt til Undergang, ei prale
Med sin Fremfusenhed. Som Nilen, skal
Han med sin Svulmen Bredderne befrugte,
Ei øve Krig for Krigens Skyld.

Edmund trodsende.

Just derfor!

Knud heftigere.

Nei, nei! Saa vist som Aand beherskér Krop,
Skal Aandens Kraft betvinge Kroppens Kraft.
Krig skal ei være galne Hundes Bid,
Ei heller kaade Drenges Børneleg,
Men mandigt Arbeid, for at naae et Maal.
Og derfor dyrker Krigen jeg som Kunst,
Og forudseer den Old, da Vid og Kløgt
Vil bringe Ridderdrengene, der sværme
Med broget Skiold og Fiærbusk, til at lystre.

Edmund.

Mig faaer du aldrig til at lystre, Knud!
Jeg siger dig Farvel, og gaaer til Hæren.
Jeg veed, du har alt været i min Leir,
Uddeelt det Bytte, som du havde taget.

Knud.

Jeg plyndrer ikke fra min gode Ven.

Edmund.

Med skiønne Taler har du smigret Hæren.

Knud.

Hvad Eadrik talte — han var Sendebudet —
Veed ikke jeg.

Edmund.

Han er din høire Haand.

Knud smilende.

Nei, Edmund! han er kun den venstre; men
En Mand, især en Drot, maa bruge begge.

Edmund.

Hvis Eadrik er din venstre Haand (nu først
Forstaaer jeg, hvi jeg fik den venstre Handske),
Saa frygter jeg, der snart gaaer Koldfyr i den.
Farvel, Kong Knud! Nu jeg bestemmer selv
Min Fremtid.

Knud.

Den bestemmer Skiebnen, Edmund!

Edmund.

Den sande Skiebne, Knud! bestemmer Gud.
Hvad du bestemmer, rager ikke mig.
Din Thinglith og din Witherlagets Ret
Kan være gode nok for dig; mig komme
De lidet ved. Du vil opdrage Dukker,
Som lystre dig, med Orden, Lydighed;

Jeg gaaer som Riddersmand til mine Helte,
Forlanger kun at staae i Spidsen af dem,
Og falde først, i Fald det giøres nødigt.

Spodsk.

Alt, hvad jeg tager med — hvis du tillader —
Er Dukken, som din Velent Smed har hamret.
Den vil jeg vise mine Angelsaxer
Som Billed paa de Mænd, du danner dig
Til store Fremtid: døde Værktøi nemlig,
Der ledes kun ved Trykket af din Haand.

Gaaer.

Eadrik kommer frem.

See saa! nu kan jo Legen frisk begynde
Fra ny.

Knud.

Jeg træffer ham!

Eadrik.

Du traf ham tidt,
Din Fader traf hans Fader; men du træffer
Utallige, som nødig du vil træffe.
Hvo veed, om ei du træffes selv tilsidst.
Hvad blev nu af den Fred, du drømte dig,
Din Blomst, dit Korn, de Frugter, du vil plante?
Kun rasende Tilintetgiørelse
Udbreder nu, som Furie fra Helved,
Kulsorten Banner med en brandguul Drage.
Nu brænde Byer, Kirketaarnet vakler,
Og styrter om i Røgen, strækker meer ei,
Som i fleerhundred Aar, sit Spiir mod Himlen.
Guds Tiener myrdes bedende for Altret;
Ei Solvhaar, Purpur, Korset ham beskiermer.
Vanærte Qvinder graves ned til Brystet,

Og Hunde sønderslide deres Skiønhed.
Smaaglutter kastes mod Dørstolperne,
Saa Hiernen oversprøiter Morderen —

Knud.

Ti, ti! jeg beder dig.

Cadrik.

Kan du ei taale,
Man taler om det, hvordan taaler du
Da vel at see derpaa?

Knud.

Hvad ei en Hær
Formaaer, formaaer din hierteløse Skildring.
Den faaer mig til at gyse.

Cadrik.

Ha, min Konge!
Viis dig som Helt. Den er ei Helt endnu,
Som blot foragter Sværd. Der gives Kamp
I Sindet, hvortil hører større Mod:
Kamp mod en indgroet Fordom, og især
Naar denne sminker sig med falske Dyd.
„Man Ingen myrde skal, det er en Synd";
Ja, det er let at tænke, snart at sige.
Men er det altid sandt? For enkelt Mand
I Freden er det sandt; for Undersaat,
Som Lov skal følge, ganske sandt; for Fader
Og Moder, Børn og Søskende — hvor sandt!
Men er det ogsaa sandt for Drotten, Herre?
Er det bestandig sandt, i hvert et Forhold?
Jeg veed, det strider imod christen Skik;
Men christen Fordom trykker ikke dig.
Og selv i Christendommen — blev ei Uskyld
Opoffret, for at redde Mennesket?

De gamle Hedninger — et kraftigt Folk,
I mange Ting vort Mønster — offred stedse
Ved vigtig Leilighed. Forbyder Hiertet
Med sine svage Qvindefølelser
En Enkelts Undergang for Manges Redning?

Knud.

Eadrik! jeg føler Vægten af dit Ord.

Eadrik.

Men har kun ikke Mod, selv at befale,
Hvad du med din Forstand dog billiger?
Nu, saa lad Andre raade!

Han tager Banneret, og sætter det hen i Vinduet.

Knud.

Frister! Frister!
Hvad giør du der?

Eadrik.

Jeg flytter Banneret,
Som Tym saa kiækt os hented, hvorved Dansken
Blev hurtig reddet. Lad det staae i Vindvet,
At Solen med sit Lys det kan bestraale!
Jeg har min Overtro, saa godt som Nogen,
Og aner, der er Held ved dette Banner.

Knud.

Du forekommer mig saa underlig;
Din Adfærd og din Tale —

Eadrik sagte.

Nu er bedst,
At bringe ham i Hast paa andre Tanker.
Nu Sendebudet komme maa fra Danmark.

Han gaaer hen til Doren, og vinker.

Harald, en gammel Sømand, træder ind, og hilser Kongen.

Knud.

Harald! jeg kiender dig. Hvad bringer du?

Harald.

Fra Siælland, Herre Konge! først mig selv;
Det er kun lidt, men altid bedre dog,
End Tidenden, thi den er slettere.

Knud.

Ulf Jarl har sendt dig til mig?

Harald.

Nei, Herr Konge!
Det hytter han sig for af gode Grunde.

Knud.

Hvorfor?

Harald.

Fordi, skiøndt Jarlen er en Ulv,
Er Ulven ikke Jarl. Mens du, vor Hyrde,
Drog til et fremmed Land, fælt hærged Ulven
I Faarehiorden. Det beviser, Herre:
Man Ulv ei sætte bør til Faarevogter.

Knud.

Du spøger dristigt.

Harald.

Lad min Dristighed,
Optaget vel, mig være Lønnen for
Livsfaren, jeg har staaet ud for din Skyld,
Da paa min lille Baad jeg trodsed Stormen,
Og seiled dristig ud fra Isefiord
Til Themsen, for at vare dig i Tide.

Knud.

Tal!

Harald.

Jeg er kun en ringe Sømand, Herre!
Jeg har ei lært at veie mine Ord.
Du maa ei vredes, hvis de støde dig;
Thi det er ærligt meent.

Knud.

Tal, Harald! tal!
Jeg vredes ei, jeg skiønner paa din Troskab.

Harald.

Din Dronning er gudsfrygtig, gaaer i Kirke
Hver Dag, og bygger Klostere paa Siælland,
Saa ret det er en Gru.

Knud.

Fra Klostret gaaer
Oplysningen ud over hele Landet.

Harald.

Ja, det er meget muligt, Herre Konge!
Hun var nok ikke staaet op endnu,
Da sidst jeg heised Seil ved Danerkyst;
For jeg har ikke seet den gode Frue.

Knud.

Kun Feilen ligger i dit eget Øie.

Harald.

Ja, det kan være. Men mit Øie saae
Dog Ulf paa Thing opfordre Danemænd
Til at forlade dig, og kaare Drengen —

Slaaer sig paa Munden.

See der, der har vi atter os forplumret!
Jeg mener Hardeknud, din unge Søn,
Et Barn paa syv Aar, til de Danskes Konge.

Knud.

Umuligt! — Ulf! — Saa skiendigt han misbruger
Den Magt, jeg gav ham?

Harald.

Ja, Mænd giør han saa!

Knud.

Ulf, som jeg troede var saa ærlig dansk,
Som nogen Helt ved Isefiord!

Harald.

Det er han.
Forstaa mig ret: det er af bare Danskhed,
At han forlader dig. Det er hans Orm;
Han næsten er forrykt af Fædrelandskhed.
Han hader tydske Sværd, og valske Hielm,
Og engelsk Øl, og franske Viin. Alting
Maa være dansk. Du er ham alt for engelsk.
Han frygter, du giør os til Engelskmænd;
At du med fremmed Skik og fremmed Brug
Vil ødelægge Landet.

Knud.

Og min Dronning?

Harald.

Hun græd andægtigt; men det var af Glæde.
Hun kyssed Hardeknud, og strakte Haanden
Mod Himlen; hvad hun bad, det veed jeg ikke.
Jeg skyndte mig til England og til dig,
At give dig et Vink om den Forandring.

Knud.

Det trækker op til Torden, Eadrik Jarl!
Jeg staaer paa Heden snart, omringt af Skyer,
Der tætte sig til Fæstninger og Taarne.

Eadrik
giver Sømanden et Vink, han gaaer.
Maaskee slaaer Lynet ned, hvor ei det ventes.
Der hores et Skrig udenfor.

Knud.

Ha, hvad var det?

Sigfert kommer fortvivlet.
O, alle Helgene!
Min gode Herre dræbt! O, hellige Jomfru!

Knud.

Hvo?

Sigfert.

Edmund! Edmund!

Knud.

Ha, det er ei muligt!

Sigfert.

Han døer!

Velent kommer.
Herr Konge! det var Vaadesgierning.
Jeg er uskyldig. Edmund vilde see
Min Bueskytte, tog sig ikke Vare —

Sigfert.

Nei, nei! den sigted mod ham, da han kom.
Just som han treen i Døren, segned han.
Jeg saae det.

Velent.

Fiædren sprang maaskee paa Laasen —
Maaskee gik Pilen af, da Gulvet rysted.

Eadrik kold.

Det sønderknuser mig.

Knud med et stivt Blik paa Eadrik.

Ha, Eadrik, Eadrik!

Eadrik aldeles rolig.

Hvad er det, Herre?

Knud dybt rystet.

Intet! Intet! Intet!
Storhed er Intet, naar den kiøbes med
Forbrydelser.

Han gaaer, Eadrik og Velent følge ham.

Aldgitha
kommer fortvivlet med en Daggert i Haand.

Der gaae de Mordere, de tør ei see
Ham bløde. Edmund! hevnes skal din Død,
Og jeg er Hevnens Mø. De døde fra mig,
Ak, Alle: Fader, Brødre — du, min Edmund!
Før jeg fik sagt dig, at jeg elskte dig.
Nu flyer jeg fra den skumle Fædreborg.
Jeg vil ei sidde der og hyle kun,
Som eensom Ugle; nei, som Ravn, som Ørn,
Jeg flagrer efter Hæren. Store Knud!
Som lille Sværdfisk følger jeg min Hval.
Du spotter Christendom og Dyd og Troskab —
Velan! her sværger jeg paa Edmunds Daggert,
Og ved hans Blod, og ved Guds hellige Blod:
Saa vist, som aldrig sig din Krone bøier
For Christi Kors — saa vist jeg træffer dig!

Gaaer.

Tredie Handling.

Landlig Egn i Nærheden af Roeskilde i Siælland.

I Baggrunden seer man en Klosterbygning paa en Bakke, med Blomsterkrands og Kors i Sparværket.

Dronning Emma. Hardeknud. Ulf Jarl. Munke og Krigere.

Emma.

Saa vidt er Klosteret, at det sin Muur
Hoit reiser i den herlige Natur
Paa Siællands Ø. Nedsvæv nu, Helligaand!
Sneehvide Due! Dronning Emmas Haand
Har bygget dig en venlig Rede her
Imellem Herthadalens gamle Træer.
Ja, snart ved Spade, snart ved stærken Plov
Sig breder Haugen, Agren bag din Skov.
Og Gartner-Munk, klog paa Naturens Kraft,
Den Syge rækker Urtens Sundhedssaft,
Velsigner, trøster Gubben før hans Død,
Som Lærer, med hans Barnebarn paa Skiød.
Smaaglutter — hvad nu Voxen knap formaaer —
Skal læse Credo, læse Fadervor.
O, see den skiønne Krands i Luften blaa

I Sparværk over unge Kloster staae!
Til Arne vier den ei ind sin Hal;
Der ingen Slægt troloves, fødes skal.
Alvorlig Fædreflok, til Guds Behag,
Kun der, den ene som den anden Dag,
Forkynder, hvad en høi Begeistring bød.
For Livets Lyst er Siælen der alt død;
Men ud fra Klostret, fra den Frommes Bryst
Sig blander Salighed i Livets Lyst.

Ulf Jarl.

Det hielper ei, at kæmpe mod de Skridt,
Som bringer Aanden, Hiertet mere vidt;
Og derfor alle Danske være froe,
At Hedenskabet svandt for hellig Tro.
Vi dele dit, vor hulde Dronnings Sind,
Med dig vi gierne vie Klostret ind.
Men Helten, som er Fædrelandets Ven,
Af Nyhedssygen aldrig rives hen;
Han slipper kun, hvad der er vildt og raat,
Men holder paa det Gamle, som er godt.
Du elskte Knud, men du forlod ham jo
Med saaret Hierte, da han sveg sin Tro.
Hans Arm er kraftig, og hans Hoved lyst;
Men Knud forlod sin skiønne Fædrekyst,
Hans Følelse for Danemark blev mat —
Derfor igien har Danmark ham forladt.
Hvad hielper det, han er en mægtig Mand,
Behersker, stolten Drot af Engeland?
Nei, Brødre! vi er ikke saa til Sinds;
Ei Danmark blier af Bretland en Provinds.
Kong Knud har Isefiorden glemt for Thems;
Han agter dens Bedrift, men ei sit Hiems.

En Underkonge sender han maaskee —
Og Danmark aldrig skal sin Konge see?
O, fy! Hver Arne, selv den mindste Krog,
Selv Træl i Hytten har en Fader dog;
Og Danmark faderløs slaae sig til Taal?
Nei, før skal Anglen vride Vand af Staal!
Kong Knud er død for os — saa er min Bøn:
I Danske! vælger Hardeknud, hans Søn;
Thi ei den Undersaat sin Troskab brød,
Som valgte Sønnen efter Faders Død.
Det skeer af Kiærlighed, og ei med Vold.
Saa slaaer, I tappre Danske! Sværd paa Skiold,
Og bryder i et Raab forenet ud:
Knud os forlod, vi vælge Hardeknud!

Alle.

Knud os forlod, vi vælge Hardeknud!

De slaae paa Skioldene, og gaae.

En Bondestue, ved Strandbredden.

Tym Banner. Steen Skaftesøn, en Islænder.
En Bondekone.

Tym.

Tak, kiære Moer! at du tillader mig
At see dit Huus.

Konen.

Ak, Gud og hellige Mænd!
Der er kun lidt at see.

Tym.

O, altid nok,
Meer, end det hele Bretland kunde vise.

See Krogen der! der stod min Vugge, Steen!
Der stod min Seng, da jeg var lille Pog.

Konen.

Jer Fader boede her?

Tym.

Ja, før han drog
Til England, tog mig med som Barn paa sex Aar. —
O, Gud! der er det Søm, jeg kiender det,
Hvorpaa jeg altid hængte hen min Hat.
Men vil du nu tillade mig en Ting, Moer?
Det sagtens er en uforskammet Bøn.
Men Brædegulvet, seer jeg der, er raaddent.
I Spræk ken har jeg tabt engang en Skilling,
Jeg græd den hele Dag. O, maa jeg see,
Om Skillingen er der endnu?

Konen.

Ja, gierne.

Tym bryder Brættet op.

Der ligger den — bestøvet — ganske grøn!

Hopper af Glæde.

O, Gud skee Lov, jeg fandt min Kobberskilling!
See, Steen! der er den. Skulde man vel troe
Sit eget Die? Der har den nu ligget
Vist i en halv Snees Aar. See, Steen!

Steen tor.

Ja, ja!
Jeg seer det nok, det er en Kobberskilling.

Konen.

Lidt kan fornøie Børn. Men I er dog
Ei længer Barn.

Tym.

Nei, jeg er Mærkismand. —

See, Steen! Dørstolpen kiender jeg. Seer du
De Furer der? Dem har jeg skaaret med
Min lille Kniv.

Konen.

Og det er Alt?

Tym brister i Graad.

Ja — Alt!
Alt! Alt! — De ligge hist paa Kirkegaarden.
Men Morbroer lever dog, og han er Bisp.
See saa!

Torrer sine Øine.

Det var en Hilsen til de Døde;
Nu vender jeg tilbage til mit Liv. —
Nei! jeg vil drømme lidt om dem endnu.
Moer! bryd dig ei om mig, tal med den Mand;
Han, tænker jeg, han vil nok more dig.

Han sætter sig hen ved et Bord, med Haand under Kind, og falder i dybe Tanker.

Konen.

I hedder Steen, min Faer?

Steen enfoldig.

Ja, Moer! jeg hedder
Steen Skafteson. Det Navn har selv jeg valgt.
Jeg er fra Island, jeg er Skiald — berømt.
Steen Skafteson, det var en herlig Skiald,
Var hos Kong Knud, og fulgte ham, som jeg;
Men da med Guldskoe han beslog sin Hest,
Blev Kongen vred, og jog ham fra sit Hof.
Nu har jeg taget Navnet efter ham;
Jeg er i Slægt med ham paa mødre Side.

Konen.

Og I er Kongens Skiald?

Steen.

Ja, jeg har giort
Et Drapa til ham, kaldet Hovedløse,
Og det er vidt berømt.

Konen.

Ak, Herregud!
Kan ogsaa Skialden være hovedløs?

Steen leer.

Ja, det var ikke saadan at forstaae.
Der var en anden Skiald af mine Landsmænd
Ved Kongens Hof, som hedder Thoraren.
Jeg leed ham ei. Man sagde, Moer! han digted
Langt bedre Qvad, end jeg. Det mig fortrød,
Og derfor satte jeg bestandig ud
Paa hvad han sang.

Konen.

Ja, det var da naturligt.

Steen.

Nu vilde jeg engang bevise Kongen,
At ogsaa jeg, som Andre, kunde digte,
Da dog jeg er fra Island. I skal vide,
Der er vi alle født af gammel Slægt,
Og alle Skialde.

Konen.

Alle?

Steen.

Ja, de Fleste.
En Dag, da Kongen var lidt vred i Hovdet —
Det var en Feil af mig — hentraadte jeg
Og sagde: Herre Konge! jeg har digtet
Et Qvad til dig. „Nu har jeg ingen Tid
At høre dig," giensvarte Kongen mut.

O, det er ganske kort! giensvarte jeg.
„Hvad?“ raabte Kongen opbragt, „vover du
Til mig at digte ganske korte Qvad?
Du til i Morgen Middag digter mig
Et Drapa langt om alle mine Seire;
Hvis ikke, koster det dit dumme Hoved.“
Og dermed gik han.

Konen.

Det var tydeligt.

Steen.

Nu kan I selv begribe, Moer! hvordan
Jeg blev til Mode. Møie havde det
Mig kostet, at forfærdige det korte;
Hvorledes blev jeg færdig med det lange
Til næste Middag? Og dog gieldte det —

Tym halv hoit.

Dit dumme Hoved.

Konen.

Det gik altsaa galt?

Steen.

Nei! Heldigviis var Thoraren tilstede,
Han, som saa tidt jeg havde revet ned.
Men det fortrød ham ei, han vidste nok,
Jeg meente ham ei Ondt dermed. Han hialp mig
Til Rette, mellem os — han digted Drapet.
Jeg lærte det om Natten udenad.
Jeg fik ei mindste Time Søvn; jeg kunde
Tilsidst opremse det paa mine Fingre,
Og stod og læste det til Bords for Kongen.
Han loe, og var særdeles vel tilfreds;
Han gav mig tre Mark Sølv, og Lov at blive
Ved Hoffet hos ham, som —

Tym som før.

Hans Nar.

Steen.

Hans Skiald.

Var det ei skiønt?

Konen.

Men det er underligt:
I bærer fremmed Navn, og andre Skialde
Maae digte Viser for jer, og I høster
Dog Frugten af det?

Tym reiser sig.

Ja, det skeer saa tidt.

Steen.

Men, Tym! imens vi tøve her og sladdre,
Skeer der maaskee i Roeskild stor Fortræd.
Kong Knud er kommen, maa I vide, Moer!
Han overrumpler Ulf og Dronning Emma.
Han bringer Hæren over paa sin Flaade.
Vi seiled med; men paa den lille Baad
Jeg fulgte Tym, at see hans Barndoms Egn.

Sagte til hende.

I vide maa, det er en fornem Mand,
En Mærkismand.

Konen forundret, høit.

Hvordan? den Dreng?

Steen som før.

For Guds Skyld,
Tag jer i Agt! Husk, hvordan det gik mig!

Tym, som har hørt det.

Vær rolig, Moer! det siger Ingenting.
Jeg er en Dreng af Aar, der har du Ret.
Det er jo godt, at have Livet for sig.

Tak nu, fordi du tillod mig at see
Min Barndomsstue! Tak for Skillingen!
Til Takke tag, i Vederlag for den,
Med denne Guldmynt! Kobberskillingen
Tilhører mig, den faaer du ei tilbage.

Kysser den, og gaaer, fulgt af Islænderen.

Borgen i Roeskilde.

Kongshallen.

Hardeknud, Svend Estridson, Børn.

Hardeknud grædende.

Min Faer er kommen hiem!

Svend.

En herlig Dreng,
Som græder, for hans Faer er kommen hiem!

Hardeknud.

Saa sige de, han slaaer mig vist ihiel,
For jeg blev Konge.

Svend.

Hvilken tosset Snak!
En Faer slaaer ei sit eget Barn ihiel,
Fordi det var uartigt. Muligt faaer du
Lidt Riis, og saa er det forbi.

Hardeknud.

Moer græder.

Svend.

Hvad er det værd at græde! Skal vi lege?

Hardeknud.

Nu lege, naar min Faer er kommen hiem,
Og er saa vred?

Svend.

Han blier nok god igien.
Der er min Faer, han er vist ogsaa bister;
Men Moer nok stiller ham tilfreds igien.

De gaae.

Ulf Jarl kommer med Estrid.

Ulf.

Min Hustru! da jeg træffer dig alene,
Tag mit Farvel. Thi Hiertet ogsaa har
Sit Krav, og Ulf er ikke hiertelos.

Estrid.

For Himlens Skyld, min Ven! vær ei fortvivlet.

Ulf.

En Mand er ei fortvivlet, som forudseer
Med Rolighed sin Skiebne. Knud er kommen
Med Folk og Skibe; Mængden, som det gaaer,
Den Stærke hylder; jeg staaer som Forræder.
Jeg — efter Loven — har forbrudt mit Liv,
Og finder mig med Fatning i min Død.

Estrid.

Du skal ei døe. Jeg er hans Søster, Emma
Hans Hustru, Hardeknud hans Barn. Os dræber
Han ei, og han skal ikke dræbe dig.

Ulf.

Jeg handled ei af smaalig Egennytte.
Ei Magten vilde jeg tilvende mig,
Men kun hans egen Søn. Du veed min Grund.
Jeg feiled, da jeg troede ham forviklet
I Bretland i en lang og farlig Krig.
Alt England hylder ham. Ha, Lykken følger
Ham blindt i Alt!

Estrid stolt.

Ja! Lykken følger ham;
Han viser Lykken Veien, den skal vandre
Som lydig Terne. Han er stor, den Broder!

Ulf.

Hvad stor? Nu kalder man saameget stort.
Min Farfaer Styrbiorn var vel ikke mindre;
Min Fader Thorgils Sprakaleg ei heller.
Jeg deelte Krigens Farer tidt med Knud
I Norge, som i Bretland; jeg har seet
Ham raadvild der og nærved at fortvivle.

Estrid.

Nu skal jeg sige dig, min Husbond! hvad
Der trykker dig: det er Misundelsen.

Ulf.

Saa nedrig Grund kan du tillægge mig?

Estrid.

O, den er ei saa nedrig i sit Udspring!
Alt, som den voxer, bliver den først bitter.
Thi Spiren til slig Nidkiærhed er god,
Den sporer Evnen, og den skærper Blikket;
Men hvis du lukker Øiet for det Store,
Da giør du selv dig til den blinde Mand.

Ulf.

Det er en daarlig Mand, min gode Estrid!
Som af en Qvindes Tale lære skal,
At agte Stort. Jeg agter det i Godt,
Men hader det kun i Forbrydelsen.
Et Menneske det driver stundom vidt,
Forsikkrer Munken, naar han sig forskriver
Til Diævlen.

Estrid fortornet.

Om min Broder vover du —

Ulf rolig.

Han vover meest. Men den har ingen Dine,
Som ikke Satan i hans Følge seer,
Formummet i den Niding Eadrik Streon.
Man mumler meget om Kong Edmunds Død.
I Kampen har din Broder ham ei fældet,
Han faldt ved Trolddom for en kulsort Ridder,
Et Spøgels uden Liv, en Helvedslarve;
Og det har sat Kong Knud paa Englands Throne. —
Farvel, min Estrid! modtag mit Farvel!
Det aner mig, at det er sidste Gang,
Vi tale sammen ene. Dømmer Knud
Mig strengt, saa ligger snart paa Blok mit Hoved;
Men er han mild og sød, og sig forstiller,
Saa sætter det ondt Blod, jeg veed forud,
At jeg kan ikke længe tvinge mig —
Og Enden bliver dog tilsidst den samme.

Estrid.

Tænk paa din Søn!

Ulf pludselig munter.

O, han har ingen Nød!
I Aftes saae jeg ham med flere Børn
At lege Konge. Legen var saa smuk:
Sex Sønner fulgte ham paa Danmarks Throne.
Forunderligt! naar Virkelighed svigter,
Da griber Hiertet Drømmens Sæbeboble.
Kom nu, græd ikke!

Estrid.

Knud min Broder er,

Du er min Husbond. Dette grumme Forhold
Mig sønderslider Siælen.

Ulf.

Kiære Hustru!
Den evige, udødelige Siæl
Kan ikke Jordens Ondskab sønderslide.
Den Tanke styrke dig og være Trøst!

De gaae.

Kong Knud kommer i Optog med en Skare bevæbnede **Kæmper.** En Marsch spilles. Han sætter sig paa Thronen. **Dronning Emma** kommer ind med **Hardeknud** ved Haanden. Naar Musiken tier, knæler hun for Thronen.

Emma.

Jeg har forbrudt mit Liv. Tag det, min Herre!
Men skaan det stakkels Barn, hvis unge Siæl
Endnu ei kiender denne Verdens Synd;
Der Kronen greb kun som et Legetøi,
Den Ældre bød ham — og jeg var den Ældre.
Mit Hoved falder let, i Fald du vil.
Af hellige Martyrer har jeg lært,
I Død at staae med Palmegreen i Haand;
Jeg vender fro tilbage til min Skaber.
Men hvis du ikke kræver Emmas Blod —
Send mig som Nonne til mit stille Kloster!
Der er mit Hiem, der er min Virkekreds.
Jeg overlader gierne dig den store.
Jeg veed dog, min, saa lille som den er,
Blier større regnet hist, hvor Jordens Tal
Bortsvinde som et Nul for Evigheden.

Knud

staaer op, reiser hende venligt, og omfavner hende.

Du Ædelsteen og Blomst fra Normandie!

Hvor kan du dog saa reent miskiende Knud?
Strenghed er Grumheds eller Dumheds Barn,
Og Knud er hverken grusom eller dum.
Bagvaskelsen har sværtet mig for dig;
Du troede mig ugudelig, og derfor
Har du forladt en Husbond, der dig elsker
Saa høit, som nogen Beiler skiønne Brud.
Jeg fordrer kun Retfærdighed af dig,
At du skal see med dine egne Øine.
Det kan en Christen af en Christen fordre —

Emma.

Ja, selv en Hedning af en Hedning, Knud!

Knud.

Kom, Hardeknud! kom paa din Faders Skiød.
Knæsætte vil jeg atter dig, min Søn!

Han indbyder Dronningen til at sætte sig ved hans Side, og tager Barnet paa Skiodet.

Og nu til Lystighed og munter Fryd!
Der er kun Een, som Straffen venter paa,
Det er Ulf Jarl. Lad ham ei komme mig
For Øine meer; thi han er en Forbryder,
Som bøde skal og bløde for dem alle.

Estrid kommer med Svend, og knæler rask for Thronen.

Estrid.

Begynd da med at dræbe først hans Hustru
Og Barn; thi, Knud! du kan vel selv begribe,
Vi vil ei overleve ham.

Knud

sætter Hardeknud ned, og siger rørt:

Min Søster!
Stat op. Du er uskyldig. — Lille Svend!

Svend

løber hen, springer op paa hans Knæ, og omfavner ham.

Det vidste jeg jo nok, at, Morbroer! du
Blev god igien, og dræber ei min Faer.

Knud.

Du springer paa mit Knæ?

Svend.

Ja, ikke sandt?
Kiæk maa jeg være, hvis du skal erkiende
Svend for din Søstersøn. Jeg springer paa
Dit Knæ, og, Morbroer! derfra springer jeg
Dig lige ind i Hiertet.

Kysser ham.

Knud.

Ved Guds Blod,
Det Barn afvæbner mig.

Emma til Estrid.

O, han er god,
Min Søster! der er Haab endnu.

Knud.

O, Estrid!
Græd ikke. Du mig ligner alt for meget,
Og jeg begriber nok, hvad ydmyg Taare
Maa koste Tveskiægs Datter. Jeg har givet
Dig Ulf til Mand; saa vil jeg ikke være
Den, som dig røver ham. Jeg kiender ham,
Han er ei nedrig — han er tapper, klog,
Selv tro, men det er paa en daarlig Maade:
Sin Særhed og sin Fordom er han tro,
Men ei sin Konge.

Estrid.

Just sin Konge, Knud!

Han blev dig utro, da han tvivled om,
Du længer var hans Konge. Det var Eenfold;
Men — du har sagt, at Strengheden er dum.

Knud.

Saa lad ham komme, lad ham giøre Afbigt!
I Hoffets Paasyn jeg ham Naade skienker.

Estrid.

Man kan med Æren døe, min gode Broder!
Man kan med Skammen leve. Fordrer du,
At Ulf skal komme som en Skolepog,
Der har forseet sig, ydmyg kysse Riset —
Saa har du skilt din Søster ved en Mand,
Dit Danmark ved en Helt, dig ved en Ven.

Knud.

Guds Død, hvad skal jeg da?

Estrid.

Tilgive ham
Med Ædelmod, ei lade dig betale
Tilgivelsen med Sønderknuselse.

Knud.

Du fordrer meget af mig, Estrid!

Estrid.

Knud!
Den Biælke, som du bruger i din Borg
At bære Loftet, maa du ikke knække.

Knud efter nogen indvortes Kamp.

Vel, lad ham komme! Jeg tilgiver ham
Selv uden Afbigt. Jeg vil sanke Gløder,
Ulf! paa dit Hoved. Der skal ikke tales
Et Ord meer om det Skeete.

Høit.

Svende! Piger!

Nu hilser eders Konge, som hiembringer
Britanniens Krone, med en festlig Dands.

Sagte til Estrid.

Det forekomme vil Forlegenheden.
Og hent ham saa, imens de Andre dandse!

Musik og Dands. Estrid henter Ulf; han knæler for Knud, som reiser ham op, omfavner ham, og indbyder ham til at sætte sig ved Thronen. Dandsen og Musiken varer endnu en Tid lang; derpaa fierne Alle sig paa Kongens Vink.

Estrid sagte til Ulf.

Nu har jeg giort, hvad trofast Viv formaaer;
Nu viis dig ogsaa som en Mand! En Mand
Behersker med Besindighed sig selv.

Gaaer.

Kong Knud. Ulf Jarl. Tym Banner, som er bleven tilbage efter Kongens Vink.

Knud.

Det glæder mig at see dig her igien
I Danmark, Ulf! Vær ei undseelig for mig!
Jeg har med Estrid talt, din Viv, min Søster;
Hun har forklaret mig din Daad, undskyldt den.
Du troede, jeg var troløs mod de Danske —

Smilende.

Du dig bedrog. I lang og blodig Krig
Du troede mig forviklet — men bedrog dig;
Det hele Bretland hylder nu Kong Knud.

Ulf.

Du viser dig høimodig, Herre Konge!
Og dersom virkelig du i dit Hierte
Tilgiver mig —

Knud.

Det giør jeg, Ulf! det giør jeg.

Ulf.

Saa maa dit Hierte være godt endnu;
Og er det godt, saa maa det aabne sig
For Tro og Christendom. — Tilgiv mig, Herre!
Det var ei blot, fordi jeg troede, du
Forsaged Danmark; det var meget meer,
Fordi jeg troede, du forsaged Gud,
At Ulf forraadte dig.

Knud.

Vær rolig, Ulf!
Jeg frygter Gud saa fromt, som du og Nogen.

Afbrydende.

Men — jeg er træt af denne lange Reise,
Af al den Spænding, jeg har været i,
Og trænger til Adspredelse. Der kommer
Desuden sielden Godt af slig Forklaring;
Og naar man ikke vogter sig, forsvinder
Den gode Stemning let, man først var i.
Kom, lad os spille Skak! Du er en Mester
I dette Spil; men jeg forstaaer det ogsaa.
Jeg har ei spillet, siden jeg var her —

Leer.

At sige da med Brikkerne paa Tavlen;
Thi Bretland sagtens er et større Skakbræt.

Ulf med et stivt Blik paa ham.

Ja, Knud! Der satte du jo Edmund mat.

Knud

bliver mørk og forstemt, men skiuler det, og siger venligt til Tym:

Aa, Tym! vil du vel hente mig et Skakbræt?

Tym skynder sig ud.

Ulf.

Er det din Smaadreng?

Knud.

Nei, det er en Høvding.

Ulf.

Det Barn? Han gaaer jo med Calot og Lintøi
Endnu som Chordreng.

Knud.

Ja, det var han før.
Han hented i den værste Strid et Mærke,
Som Fienden havde taget fra min Hær.
Det bidrog ikke lidt til Kampens Udfald.
Jeg gav ham Banneret at føre; men
Han er beskeden. Han er altid om mig,
Og — skiøndt jeg ikke lider det — han selv
Har giort sig paa en Maade til min Smaadreng.

Ulf.

Det passer ogsaa bedre for hans Alder.

Knud rynker Panden.

Vil du nu lære mig at vælge Mænd?

Tym kommer med Skakbrættet.

Knud.

Kom, lad os spille Skak!

Tym sætter Skakbrættet paa et lille Bord, og en Stol for Kongen. Knud og Ulf sætte sig. Tym dvæler.

Ulf til Tym.

Ja, det er godt.

Tym stirrer forundret paa ham.

Ulf.

Ei Kongen trænger til Opvartning meer.

Tym seer smilende paa Kongen.

Knud misfornøiet.

Jeg har jo sagt dig, han er Mærkismand,
Saagodt som du. Han bliver her i Hallen,
Saagodt som du. Men — lad os spille Skak!

Ulf

seer foragtelig paa Tym, men tvinger sig.

De spille. Imidlertid har Eadrik Streon sneget sig ind, staaer bag Kongens Stol, og lader, som han tog Deel i Spillet, i det han med et afskyeligt Smiil betragter Ulf.

Ulf

slaaer Øinene op, bliver ham vaer, og raaber med en undertrykt Forbittrelse:

Ha! —

Eadrik iiskold smilende.

Blev du bange for mig, Ulf?

Ulf halv sagte.

Man skiælver
For Satan.

Eadrik.

Jeg har ikke hilst dig end.
Hil dig og sæl, min tappre Jarl i Danmark!
Lykønske maa jeg dig til al den Naade,
Dig Kongen har beviist. Han har vel ikke
Befordret dig; men derfor just, jeg tænker,
Maa man lykønske dig.

Ulf.

Er det din Villie,
Kong Knud! at Eadrik skal forhaane mig?

Knud smilende.

Gaa, Eadrik! og lad Jarlen fatte sig.
Forstyr ham ei i Spillet! I kan siden
Jo altid hilse venligt paa hinanden.

Eadrik gaaer, men stirrer fælt tilbage paa Ulf; Ulf følger ham med Øinene, til han er ude af Døren. Kongen byder Ulf med en Haandbevægelse at vedblive Spillet. Tym bliver staaende bag Kongens Stol.

Ulf afsides, forbittret.

Det er et aftalt Spil, for mig at krænke.

De spille.

Ulf.

Der tabte du en Ridder.

Tager den.

Knud.

Jeg forsaae mig.
Lad om igien mig giøre dette Træk!

Han sætter Ridderen paa Brættet igien.

Ulf

springer op, kaster Brikkerne overende paa Brættet, og gaaer til Døren.

Knud raaber opbragt efter ham:

Ha, Ulv hiin Rædde! flyer du nu?

Ulf i Døren, ude af sig selv.

Ei kaldte
Ved Helgaa du mig ræd, da jeg dig kom
Til Hielp, da Svensken slog jer ned som Hunde.

Gaaer.

Knud flammende af Vrede.

Det er for meget. Jeg benaader ham,
Misdæderen, som har forbrudt sit Liv
Saa skammeligt; og han, til Giengield, skielder
Sin Konge for en Hund! Nu skal du døe,
Om end du havde tusind Liv, du Riding!

Kalder:

Hei! Er der Nogen?

Tym træder frem.

Jeg.

Knud.

Skynd dig! Hvis dig
Dit eget Liv er kiært, adlyd mit Bud,
Send strax en Træl afsted, at dræbe Ulf,
Hvor han saa finder ham: for Alteret,
I Estrids Arm, med Barnet paa sit Skiød.
Nu Intet — Intet meer skal redde ham.
Hans Stav er brudt, saa vist jeg er en Konge.

Til Tym.

Og Vee dig selv, hvis du ei lyder mig!

Gaaer.

Tym forfærdet.

Hvordan det gaaer mig selv, det veed jeg ikke,
Det bryder jeg mig ei det mindste om;
Saa meget veed jeg: at jeg ikke lyder.
Jeg ellers er et villigt Sendebud,
Og kan jeg hente flere Mærker til dig,
Saa giør jeg det med Glæde, store Knud!
Men Bud til Helved gaaer jeg ikke for dig.
I Morgen har du sovet Vreden bort;
Da vil du takke mig, og ikke straffe
Den Ven, der skaante dig for Nidingsværk.

Gaaer.

Eadrik kommer listende ind.

Til Helved gaaer du ikke Bud for Kongen?
Velan, min Dreng! saa skal jeg gaae for dig.
Min Vei just falder lige der forbi. —
Det var kun Kongen om et Bud at giøre,
Det første, bedste. Tym er alt for god
Til denne Gang at kalde sig den Bedste.

Gaaer.

Fierde Handling.

Kong Knuds Sovekammer.

Han ligger paaklædt og slumrer urolig paa en Loibænk. En Symphonie har udtrykt en rædselfuldt truende Drøm, afbrudt af himmelske Anelser, og vedvarer endnu, da Tæppet gaaer op. Man seer **Kong Edmunds** og **Ulf Jarls Gienfærd** staae Arm i Arm, i sneehvide Klæder, ligeover for Knuds Leie. Ulf holder et sort Kors opstrakt i Haand, og Edmund peger dertil med sin Finger, i det de begge betragte Kongen med alvorlig Medlidenhed I det Knud vaagner, vende de ham Ryggen, gaae hen imod Væggen, og forsvinde. Musiken tier.

Knud reiser sig op.

Der var de atter! Jeg faaer neppe lukket
Et Øie til, før disse Spøgelser
Staae for mig — som lyslevende, skiøndt Døden
Har ramt dem begge. Blegt, som hvide Taager,
Dog tydelige, vise de mig Siælens
Bevægelser. Jeg kiender Ansigtstrækket.
Edmund er stolt, godhiertig meer er Ulf.
Men Ingen af dem saae fortørnet ud.
Som Engle, sendt fra den barmhiertige Gud,
De stod for mig, som for en grov Forbryder. —

Man siger ellers, Gienfærd komme for
At varsle Ondt, at true sunde Liv;
Men disse svæved, som fra Lysets Egn,
De saae paa mig, som om jeg var et Gienfærd,
Var mere angst for mig, end jeg for dem.

Ha, lad mig fatte mig! Hvor er jeg henne?
Jeg uafklædt har kastet mig paa Leiet
I Aftes — rettere: langt over Midnat,
Da Søvnen, som saalænge flyede mig,
Mig overfaldt. Ulf Jarl — du est da død!
Det glæder mig, du est en salig Aand;
Men Døden havde tifold du fortient. —
Edmund! det var ei mig, som fældte dig. —
Og derfor trued de mig ei med Hevn.

Men — hvorfor peged de paa sorten Kors?
Og hvorfor vendte de til Jorden atter?
Vil I bevise mig et Aandeliv
Hiinsides Graven? Vil I overtale
Det stolte Hierte til at troe paa Christus?

Er jeg en Synder?
Med en pludselig smeltet, heftig Anger.
O, elendige Kløgt!
Udflugter! Sandskorn, der vel kastes kan
I Støvets Øie — du ei blænder Gud!
Spidsfindige Forsvar! Spaan, hvorpaa en Orm
Stolt seiler hen ad Tidens korte Flod!
Du est et daarligt Fartøi op til Himlen. —
Til Himlen? Stolthed agter ingen Himmel,
Troer ei paa den; dens Himmel er paa Jorden,
Og Daaren saa forgabet i sit Flitter,
At reent han glemmer Stiernerne deroppe.

Men naar det brager i den sidste Nat,
Naar usle Taage brister fra dit Øie,
Som prægtige Forhæng i et Jødetempel
Ved Christi Død — da seer du, og forfærdes.

Ja, jeg har Edmund dræbt! En Niding var
Mit Værktøi; thi den Niding var min Ven.
Ulf har jeg dræbt! Har han fortient sin Død,
Saa skal han fældes under aaben Himmel
I Solens Lys, ei af en Morderdolk.
Og en uskyldig Siæl, min Redningsengel
Har jeg giort til en skammelig Forbryder.

Han ringer, en Tiener kommer.

Knud.

Jeg tale maa med Tym, kald mig paa Tym!

Tieneren.

Han staaer derude.

Knud.

Venter han alt paa mig?
Ha, den Ulykkelige! — Lad ham komme!

Tieneren gaaer.

Tym kommer, og synker paa Knæ.

Tym.

Min Konge!

Knud vender sig smerteligt fra ham.

Kom mig aldrig meer for Øine!
Vi kan ei see hinanden meer.

Tym reiser sig.

Jeg gaaer,
Og endt er alt min korte Vei paa Ærens
Forførerske Bane.

Knud.

Stierneskud!
Du lyste smukt, men du sank dybt — og sluktes.

Tym.

Ulykkelig i Gaar jeg vilde følt mig
Ved Tabet af din Naade, Herre Konge!
Men at du vred forstøder mig i Dag,
Vel ogsaa krænker mig, dog ei for min Skyld.
Ja, du har ganske Ret, det maa saa være,
Vi To kan aldrig see hinanden meer.
Jeg gaaer tilbage til min stille Kirke.
Min Fane vil jeg tage med og plante
Ved det Guds Lam, som bar al Verdens Synder.
Der ofte, Knud! jeg bede skal for dig.

Knud.

Og hielper det?

Tym.

Desværre da for dig!
Jeg havde troet, din Synd var kun et Blus
Af Vredens Ild, en Lygtemand i Mosen,
Af Natten tændt, men slukt af Dagens Straale.

Knud.

Og var det ei et Lyn, som slog og dræbte?

Tym glad.

Du ønsker, det var ikke slaaet ned?
Ha, glæd dig da, min lykkelige Konge!
Jeg troede, du fortørnet var paa mig,
Fordi jeg ikke lød dit Bud.

Knud henrykt.

Ulf lever?
Saa lever ogsaa jeg, saa lever end
Min Siælero, min Trøst, min Salighed.

O, Tym! du hented mig et bedre Banner
Ved denne Dvælen, end paa snelle Ganger
Det første fra min legemlige Fiende;
Det var fra Siælefienden denne Gang,
At du mig hented Banneret tilbage.

Biskop Alfwyn udenfor.

Jeg tale maa med Kongen, stands mig ei!

Han træder ind.

Knud.

Hvo kommer der? Herr Bisp! du træder i
Mit Sovekammer uanmeldt?

Alfwyn.

Jeg maa.
En Rædselstidende —

Knud.

Guds Blod! hvad er det?

Alfwyn.

Jeg vilde læse tidlig Morgenmesse
Ved Solens Opgang i Luciæ Kirke;
Jeg ene med en Chordreng gik derhen,
Før Sværmen kom. Det er saa skiønt, at staae
I Kirkens Hvælving, naar i Østen Solen
Staaer op, og skinner paa de brogede Ruder;
Det fylder Siælen med Gudfrygtighed.

Knud.

Hvi spænder du min Angst paa Pinebænken?

Alfwyn.

Jeg kom. Det var saa tyst — tyst, som i Graven,
Og Helgenbillederne saae paa mig
Med en besynderlig Medlidenhed.
Jeg hørte Spurvene paa Taget qviddre

Saa ynkeligt. Paa Veien havde Svalen
Omkrydset mig i lave Flugt. Og Duggen
Græd udenfor stærkt paa Liigstenene.
Jeg stod i Skibet, skued til Høialtret,
Og aned Intet.

Knud.

Ha! jeg aner Alt.

Alfwyn.

Jeg vandred over de glatslidte Stene,
Hvor Ridderstoltheden i Hielm og Harnisk
Betrædes nu af hver en Bondes Fod.
Jeg kom til Altret.

Knud.

Giv mig Naadestødet!

Alfwyn.

Jeg stirred til vor Frelsers hulde Billed;
Endnu jeg aned Intet. Da jeg gled
Med Foden i en slibrig Vædske, Knud!
Og det var Blod; og da mit Die sank,
Saae jeg Ulf Jarl at ligge dræbt for Altret.
Hans Ansigt vendte hen mod Altertavlen,
Hans brustne Dine, som stod vidt opspilet,
Saae paa Forløseren. Han holdt sin Haand
Paa Brystet, af hvis Saar end Blodet randt;
Men Munden med forfærdelige Smiil
Skreg stum Forbandelsen imod hans Morder.

Knud.

Og hvo er denne Morder?

Alfwyn.

Det er du!
Og derfor høit forbander jeg dig, Knud!
Og vender mig med Afsky fra dit Purpur,

Som farvet er i Menneskenes Blod;
Og fra din Krone, der med Guldet skiuler
Din lumske Pande. Jeg forbander dig,
Om ogsaa du maaskee med Løgn og Gaver
Forblinder Paven i det fierne Rom,
Og man mig røver Pallium og Stav.
Kom, Tym! mit stakkels Barn! Han skal ei ogsaa
Fordærve dig. Du skal ei høre ham
Med sledsk Undskyldning sminke sine Liig.
Følg mig i Skoven til min gamle Ven!
Der Eremit jeg være vil med ham.
Den sidste Tieneste du der skal vise
Din gamle Morbroer, og tiltrykke mig
De Dine, Tym! som brast i denne Glands,
Da jeg i Helvedsild saae Knud den Store.

Han drager Tym med sig, og gaaer.

Knud ringer, Tieneren kommer.

Knud.

Lad Eadrik komme!

Tieneren.

Han kun venter paa
At kaldes ind.

Knud.

Det tænkte jeg jo nok.
Saa lad ham komme! Men Drabanterne
Skal staae bevæbnede, for paa mit Vink
At gribe ham.

Tieneren gaaer.

Eadrik kommer, og siger smilende:

Der har jo Fader Alfwyn
Angrebet ret de sidste, svage Kræfter.

Han skieldte, saa man hørte ham derude.
Det er dog sandt, naar Mænd blier gamle, ligne
De meer og mere gamle Kiærlinger,
Og bruge Munden værre fast, end de.

Knud.

Du har ei Lyst da til at vorde gammel,
For at ei Munden skal forraade dig?

Eadrik.

Naturlig er din Vrede, Herre Konge!
Men husk — det var ei mig, som dig fornærmed.

Knud.

Er Trællen grebet, som har dræbt Ulf Jarl?
Thi du har dog vel hørt, at han er dræbt?

Eadrik.

Jeg veed, hvad der er skeet.

Knud.

Det kan jeg tænke;
Og meget maatte jeg vist tage feil,
Hvis Morderen og Trællen ei var funden.

Eadrik.

Du selv har sendt ham, Konge!

Knud.

Jeg?

Eadrik.

Forstaaer sig;
Du est jo Herren over Liv og Død.
Din Vrede traf i Aftes Ulf med Ret.
Dog Opsigt vilde du ei giøre med det;
Men da den Tølper atter overfaldt dig
Med Skieldsord, blev tilsidst du kied deraf,
Og saae dig om, at træffe paa et Bud,
Der brat udrette kunde din Befaling.

Uheldigviis traf du den stakkels Tym.
Jeg mærkte nok, at han var bange for
At lyde dig; men da det her jo blot
Kom an paa, Knud! at vorde hurtig lydt,
Saa skyndte jeg mig, som tilfældigviis
Var nær, at gaae det Bud, du sendte Tym.

Knud.

Elendige! hvor længe tænker du
At slaae den Mand, som England, Danmark, Norge
Behersker, i din usle Trællelænke?

Eadrik.

Drot! jeg forstaaer dig ei.

Knud.

O, hvad Forstand
Forstaaer, forstaaer du med. Men du er dum
Uagtet al din Kløgt, Dumdristige!
Fordi du troer, at Alt i Verden kun
Udrettes kan med Kløgt. Jeg kiender dig,
Slet intet Godt og Stort behersker dig.

Eadrik.

En Mand ei lade maa sin Aand beherske,
Som Barn, som Qvinde. Dunkle Følelser
Og brogede Billeder — det er kun Rangler,
Kun Sukkergodt for Glutten, men ei Næring
For Voxnes Aand.

Knud.

Og, Træl! hvad er en Aand?
Har du med kolde Kløgt udgrundet den?
Hvad er dit Giøgleværk og al din Idræt?
Dit Liv? Hvad er det hele Jordens Liv?

Eadrik.

Det veed jeg ei. Jeg lever — det er nok;

Og netop, Knud! fordi jeg veed ei meer,
Indskrænker jeg mig til at leve her.

Knud.

Du troer slet ikke paa Udødligheden?

Eadrik.

Nei! for at tale ærligt, siden dog
Man sætter Kniven mig paa Struben.

Knud.

Ha,
Man lægger Strikken dig om Halsen, Niding!
Thi du skal døe i Galgen.

Eadrik.

Dræber du mig,
Saa handler du særdeles uforstandigt.
Du mig saa lidt undvære kan, som Skipp'ren
Aarvaagne Styrmand. Husk paa al den Nytte,
Jeg giorde dig!

Knud.

Ja vist; og iblandt Andet,
Dengang du myrded Edmund.

Eadrik.

Hvoraf veed du,
At jeg har myrdet ham? Jeg aldrig har
Tilstaaet det.

Knud.

Har du ei selv mig sagt,
Du est en Ræv, en Tiger, en Hyæne?
Og dog jeg skulde troe din Ærlighed?

Eadrik.

Indret din Bygning blot, som hidindtil,
At Begges Fordeel stemmer overeens;
Saa holde vi hinanden, som to Biælker,

Der mødes over Floden til en Bro.
Just begges Tyngde hindrer deres Brist.

Knud.

Ha, jeg foragter din elendige Bro;
Jeg springer dristig over Tidens Flod,
Med Daad og Siæl jeg vil beherske Tiden.

Eadrik.

Er det dit Alvor, Knud? vil du mig dræbe?

Knud.

Hvor ofte har du Døden ei fortient?
Du har forført, tildeels fordærvet mig;
Men aldrig kølte du min Siæl til Jis.
Beherske vilde jeg kun Mennesker,
Fordi jeg elsker dem, fordi jeg troer
Med Kraft og Vid at fremme deres Tarv.
Du elsker kun dig selv, du blege Træl!

Eadrik.

Jeg tigger ei om Livet, har min Stolthed,
Saagodt som Nogen.

Han griber en Daggert af sin Barm, og vil dræbe Knud; men denne, som har havt et vaagent Øie med ham, griber hans Arm, vrister Daggerten af hans Haand, og kaster ham til Jorden.

Knud.

Det var sidste Spræt
Af Listen; det var Kraftens lette Seir. —
Drabanter!

De træde ind.

Griber ham!

De gribe ham.

Eadrik.

Jeg skal da doe?

Knud.

Bered dig kun dertil!

Eadrik kold.

Jeg er beredt.

Knud.

Husk, hvad du vorder nu!

Eadrik.

Hvad du skal vorde:
En Ormesæk, et Støv.

Knud.

Og intet meer?

Eadrik.

Slet intet.

Knud.

Og du gyser ikke for
Tilintetgiørelsen?

Eadrik.

Jeg er en Mand.
Naturen gyser ikke for sig selv;
Har du seet Bladet gyse, naar det faldt?
Luften bevæged det, selv følte det
Ei mindste Rædsel. Skulde Helten gyse?
Nei! Gysen — det er kun en Følelse,
Og Skrækkebilledet — er kun et Billed.
Skal Mennesket da, naar hans Time kommer,
Staae ængstelig, som taabelige Dreng,
Der skiælver, naar hans Moder lukker ham
Ind i det mørke Kammer? Nei, Kong Knud!
Jeg skiælver ikke for min Moders Strenghed.
Jeg er saa vant alt til at gaae i Mørke,

Saa jeg kan godt undvære dette Lys.
Om kort Tid er det ogsaa slukt for dig.

Drabanterne gaae med ham.

Knud.

Forfærdelig er denne Nidings Død.
I denne kolde Trods, i sidste Spræt
Af hierteløs og uforskammet Hovmod
Seer jeg det allergyseligste Selvmord.
Han dræber Siælen, hvis den dræbes kan.

Pause.

Og denne Mand — det var din Styrmand, Knud?
I lang Tid lod du ham indbilde dig,
At Storhed kan fornedre sig til List,
At Herskersiemed kan adle Synd?
Hvad er jeg nu? Som Konge staaer jeg vel
For Englands, Danmarks og for Norges Riger,
Men har dog ikke drevet det saa vidt,
Som mangen Betler, Hyrden ved sit Led,
At jeg kan kaldes en uskyldig Mand.

Smeltet.

O, himmelske Natur! lær mig at vorde,
Hvad ei hovmodig Svig kan lære mig.
Jeg iler ud i Skoven, i din Favn;
Og Krone, Scepter, Purpur blier tilbage.
Ja, dvæle vil jeg, som den unge Sværmer,
Ældgamle Leireskov! blandt dine Bøge.
Lær, Fugl! lær, Hiort! enfoldige Lam paa Marken!
Lær Knud, den store Knud, Uskyldigheden.
Og har jeg lært at være Menneske,
Saa vil jeg være Menneskenes Konge.

Han gaaer hurtig ud af en Lønder.

I Skoven ved en Eremithytte.

Et Kors af tvende Grene, sammenbundne med Bast, staaer paa et lille Alter, bygget af Grene, tættet med Mos.

En gammel Eremit. Aldgitha.

Eremiten.

Unge Pige! hist en Hytte
Seer du i mit Nabolag;
Straaet med sit lave Tag
Vil for Storm og Regn beskytte.
Derfra kan du altid flytte,
Naar dig Klosteret sit Skiød
Aabner, hvor ei Taarer flød
Over Jordens korte Smerte;
Hvor det kummerfulde Hierte
Styrker sig ved Christi Død.

Aldgitha.

Der min Taare standse skal,
Der jeg skal min Elskov glemme,
Naar til Himmelen min Stemme
Lyder i de Frommes Tal.
Men i Skovens grønne Hal,
Gubbe! ved din Faderrøst
Finder alt mit Hierte Trøst.
Enebygger! ved din Bolig
Dulmer mere blid og rolig
Lidenskaben i mit Bryst.

Vilde Smerte bragte mig
Over Sø og salten Bølge
Med den fromme Bisp i Følge,
Gamle Fader! hen til dig.

Thi forhadt er Bretland mig
Fra den Stund, da, kiæk og god,
Edmund segned i sit Blod.
Bort mig drev hans vrede Skygge;
Nu skal Uglerne kun bygge,
Hvor min Faders Haller stod.

Eremiten.

Bliv da her, og see dig om,
Priis din Skaber i det Grønne!
Skoven er, den hele skiønne,
Din Betragtnings Eiendom.
Sielden her en Fremmed kom,
Hvor et tæt indvoxet Krat
Næsten Dagen giør til Nat.
Dog forgieves du ei venter;
Bispen dig til Klostret henter,
Himlen har dig ei forladt.

Gaaer ind i Hytten.

Aldgitha seer stolt efter ham.

Gubbe! jeg dig kun bedrog —
Ogsaa Bispen paa min Reise.
Thi mit Mod skal atter kneise,
Naar mig Hevnens Time slog,
Naar jeg i sin Stolthed vog
Denne kongelige Træl,
Der behandled mig saa vel,
Edmund! giested dig saa vakkert.

Tager Edmunds Daggert frem af sin Barm.

Kiender, Knud! du denne Daggert?
Ha! den sender dig til Hel.

Ja, jeg svor en hellig Ed,
Intet kan mit Had forsone,
Og saa vist som ei din Krone
Bøier sig for Korset ned,
Straffer jeg din Troløshed.
Selv du har mig Daaden lært,
Hevnen i mit Hierte nært.
Døer du, vil jeg ogsaa bløde;
Thi kun nu iblandt de Døde
Finder jeg, hvad mig er kiært.

Gaaer.

Knud

kommer grublende fra den anden Side med en Krands af Roser og Torne i Haand.

Skoven har jeg giennemsøgt;
Trøsten er dog ikke funden,
Hvor den muntre Fugl i Lunden
Paa sin lille Green har spøgt.
Meer det har min Qval forøgt.
Haabet paa den skumle Vei
Stod ei som en Blomst i Mai.
Leen blev imod mig hvæsset;
Løvetanden stod i Græsset,
Men Kiærminden — var der ei.

Meget vist Natur formaaer;
Den kan skienke sunde Blade,
Den kan læge mangen Skade,
Men kun ikke Hiertets Saar.
Selv naar Nattergalen slaaer,
Slaaer den i de dunkle Lunde
Mere dybt kun Hiertets Vunde.

Siælen i Naturens Fred
Føler først sin Lidenhed,
Og — hvor stor den være kunde.

Saadan med forvirret Sands
Ingen Lindring fandt jeg atter;
Og jeg bandt med haanlig Latter
Denne Torne-Rosenkrands.
Ja, din korte Purpurglands
Drukner i et Tornehav,
Som Naturen Jorden gav,
Stakkels Liv! Og dine Minder,
Hvad er de, naar du forsvinder?
Visne Roser paa en Grav.

Hvad staaer der? Et Kors af Træ,
Længstafhugne, sorte Grene
Ved et lidet Alter ene,
Midt i Skovens Sommerlæ.
Eremiten sine Knæe
Bøied daglig, naar han kom
Hid til denne Helligdom. —
Ak, hvor lidt i prægtig Kirke
Kunde Korset paa mig virke!
Her — sig føler Siælen from.

Ja, paa Korset hænge skal
Tornerosen, og jeg bliver
Christen atter, og mig skriver
Ind i fromme Brødres Tal,
Frygter intet værre Fald.
Søvn, som flyede mig! kom brat,

Qvæg mig her i dette Krat.
Under Korset ingen Fare
Truer; thi hans Engleskare
Har endnu mig ei forladt.

Han lægger sig under Korset, og sover ind.

Aldgitha kommer tilbage.

Saa finder jeg dig, Knud? I Morgenrøden
Du iler selv til Døden.
Som Jæger, der sit Vildt med Lyst forfølger,
Jeg iler. Vinden bølger
I Træets Qvist. Vel tier Nattens Ugle
Nu for de muntre Fugle;
Men snart vil Ravnen skrige,
Naar, store Knud! du falder for en Pige,
Hvis Daggert ei forfeiler
Den Morder, der har truffet hendes Beiler.
Hvor blev han af? Mig tykkes,
At hid han Veien vendte.
Jeg tydeligt ham kiendte,
Skiøndt han af kongelige Dragt ei smykkes.

Opdager ham.

Hvad seer jeg? Som en Tigger,
I Støv henkastet, bedende han ligger
Med Hænder foldede? — Det ei mig hover.
Han hviler under Korset, og — han sover.
Ha! Eden fra min Læbe
Lød: jeg ham skulde dræbe
Saa vist, som ei for Korset og den Høie
Hans Krone sig mon bøie;
Og nu — nu har en Krands han hængt derhenne
Paa Korset. Vel er denne

Just ikke Kronen; men en Krands — en Krone
Har eens Betydning for Alfaders Throne.

Betænker sig.

Her kan jeg ham ei dræbe;
Min Ed forbød det paa min egen Læbe.
Vel, Knud! saa gak tilbage;
Jeg skienker end dig et Par Levedage.
Thi ei det lindre kan mit Hiertes Kummer,
At dræbe dig ved Korset — og i Slummer.
Nei, i din stolte Vælde
Vil jeg dig mellem dine Kæmper fælde
Med Purpur og Guldkrone.
Kun saadan Edmunds Drab jeg kan forsone,
Samt ende denne Smerte,
Som — trods min stolte Tale —
Vil Hevnens Stund forhale,
Og truer med at knuse mig mit Hierte.

Gaaer.

Alfwyn og Tym komme.

Tym seer Aldgitha gaae bort.

Aldgitha! — Hun har funden
Alt Kongen her. Der sover han i Lunden.

Alfwyn.

Afmægtig, strakt i Græsset.
Ak! Brødens Byrde har han her aflæsset
For Korset, som en Synder.
Medlidenheden i min Barm begynder
At vende mild tilbage.

Tym munter.

Den aldrig i mit Bryst Hiem kunde tage;

Nei, aldrig Knud den Store kunde synke
Saa dybt — at du maa ynke.

Alfwyn.

At han er sunken, det kan her vi skue.

Tym.

Sank aldrig du, med samt din Bispehue?
Var vi ei alle lunkne
For Dyden stundom? Er ei Alle sunkne?
Men efter Regnen kan selv Græsset kneise —
Og Helten sig skal reise.

Alfwyn.

Jeg offrer ham min Taare.

Tym.

Jeg ikke. Han blev daaret af en Daare;
Ei Daarlighed kan faae mig til at græde.
Men snart er Knud tilstede
Som Sol, indhyllet ei af Skyen længer;
Thi Nidingen alt hænger.

Alfwyn.

Troer du, at Knud i Fremtid Herren dyrker?

Knud

vaagner, springer rask op, og da han seer Alfwyn, siger han:

Alfwyn! o, jeg har havt en Drøm, som styrker.

Tym glad.

Hvad sagde jeg?

Alfwyn.

Herr Konge! giv Forklaring
Mig af din Gaade.

Knud.

— Hellig Aabenbaring!

Alfwyn.

Saae du din Frelser hist i Straaleklæde
Med Engleskaren i sit Herresæde?

Knud.

Jeg saae ham, som Disciplene saae Manden:
I ringe Dragt, med Haaret skilt i Panden.
Han talte til mig.

Alfwyn.

Tungen dog, den svage,
Kan ei hans Ord gientage?

Knud.

Det var enfoldigt, dog en kraftig Lære:
„Nei, Knud! du vil mig ingen Judas være".

Alfwyn.

Og derpaa?

Knud.

Han forsvandt.

Alfwyn.

Du?

Knud.

Stirred efter
Det kiære Syn; og med gienskienkte Kræfter
Jeg sprang af Græsset med nyfødte Vinger,
Som Blomsten, naar den ud af Knoppen springer.

Alfwyn.

Hvad vil du nu?

Knud.

Strax til mit Hof tilbage.

Alfwyn.

Din ædle Viv vil Afsked med dig tage,
Hun gaaer i Kloster.

Knud.

Hun skal sig forsone
Med Knud igien, og smykke Danmarks Throne.
Nu følger mig til Hove — til min Ære!

Alfwyn.

Hvad vil du?

Tym jublende.

Han vil ingen Judas være!

De gaae.

Femte Handling.

Kongens Hal i Roeskilde.

Hemming, Kongens Staller. **Hakon**, Jarl fra Norge.
Athelwin, Hertug fra Bretland.

Hemming.

Velkommen, Athelwin! Du drager som
Herold fra Svend i Skotland, Kongens Søn.
Knud er her strax, han har kun lagt sig hen
At hvile lidt; thi Reisen har ham trættet,
Og meget Andet med. Den store Konge
Behøver lidt Opmuntring. Er den Tidend,
Du bringer, god?

Athelwin.

Den unge Svend, hans Søn,
Slog Duncan og Macbeth; saa seired Skotten,
Anført af Banco. Ei dog tvivler Svend
Om snare Seier, naar han faaer Forstærkning.

Hemming.

Tal ei dog om Forretninger i Dag!
Det gielder her at muntre Kongens Sind;
Thi han har viist et selsomt Sværmeri,
En Veemod, en Forstemthed og et Mismod,

Som aldrig jeg har kiendt hos ham tilforn.
Det gaaer nok over. Eadrik ærgred ham;
Det var en Riding, og nu hænger han
Til Straf i Galgen. Han har myrdet Ulf,
Og Jarlens Død bedrøved Kongen dybt.
Hvad værst er, Dronning Emma gaaer i Kloster
Af overspændte, fromme Følelser.
Det gielder her om at faae Kongen adspredt
Og munter stemt. — Ei, smukke Hakon Jarl!
Velkommen os fra Norge. Vil du gierne
Fornøie Kongen?

Hakon.

Derfor kommer jeg;
Thi jeg har gode Tidender at bringe.

Hemming.

Desbedre! — Men tillader mig dog først
At vise jer, hvad jeg har ladet hamre!

Han viser dem tre Kroner, som ligge paa et Bord.

Tre gyldne Kroner, smykt med Ædelstene,
For Danmarks, Norges og for Englands Konge.
Og see! Guldkrandsene kan sammensættes,
Saa kun det vorder een. Den danske Krone
Vel holder sig beskeden nederst, men
Dog Panden, Hiertet næst; thi han er dansk.
Den norske Krones Middelkraft forener
De andre Kroner. Englands straaler øverst
Med lukket Hielm; men bæres af de andre. —
Vi Tre maae række Kongen, som Herolder,
De trende Kroner, naar han staaer i Hallen.

Hakon.

Ha, det var vel betænkt!

Athelwin.
Særdeles vel!

Hemming.
Naar Kongen kommer, har jeg ogsaa tænkt,
At lade Herrer, Jomfruer og Fruer
Modtage ham til Velkomst med et Qvad.
To Skialde findes her ved dette Hof:
Sighvat, som er berømt, af Kongen agtet;
Og saa Steen Skafteson, vel ei saa stor,
Lidt underlig — man veed ei altid, om
Knud roser ham for Alvor eller Spøg.
Saa meget er dog vist, at Steen i Dag
Har overtruffet Sighvat. Vil I høre?

Hakon.
Jeg kan kun slet bedømme Skialdeqvad.

Athelwin.
Jeg ogsaa. Det, som Sialleren har valgt,
Er vist det bedste. Vi tilbagetræde.
Jeg kan ei synge.

Hakon.
Heller ikke jeg.

Athelwin.
Men giv os blot et Vink, naar Kronerne
Skal rækkes Knud; saa ere vi tilstede.

Hakon og Athelwin gaae.

Hemming ene.
Jeg er dog lidt forlegen med den Sang;
Thi Kongen tidt har egne Griller, veed man,
Og egen Smag. Der kommer Tym, som kaldet,
Thi han forstaaer sig bedst paa Kongens Smag.

Tym gaaer over Skuepladsen.

Hemming.

Tym Banner! bi et Dieblik, min Ven!
Jeg har en Ting at spørge dig til Raads om.

Tym.

Herr Staller! det er alt for megen Ære.

Hemming.

Den, Kongen ærer, ærer ogsaa jeg.

Tym.

Jeg takker skyldigst.

Hemming.

Sagen, Ven! er denne:
To Skialde digted hver et Qvad til Kongen;
Nu veed du nok, hvorledes Skialden er:
Den, som ei vinder, troer, man giør ham Uret.
Sighvat har digted eet, Steen Skaftesen
Eet ligerviis. Han er din gode Ven.

Tym.

Ja, jeg fordriver ofte Tiden med ham.

Hemming.

Og den, som Tym fordriver Tiden hos —

Tym leer.

Forlad mig det: jeg har ei sagt, at jeg
Fordriver Tiden hos ham, men kun med ham.

Hemming.

Jeg veed nok, Sighvat er et større Snille;
Men denne Gang har Steen ham overtruffet.
Her har jeg begge Viserne. Vil selv
Du læse dem?

Tym.

Ja, gierne!

Hemming.
Der er Sighvats.

Tym læser:
„I den Kraft, som Himlen skienker
Jordens bedste Dødelige,
Blander sig dog Svaghed tidt.
Modgang spræange Smaaheds Lænker,
Svinge dig til Aanders Rige!
Da kan du med Sandhed sige:
Siælen hersker kongefrit."

Hemming.
Oprigtigt talt: jeg finder dette Digt
En Smule næsviist.

Tym.
Steens?

Hemming rækker ham det.
Ja, det er bedre.

Tym læser:
„Hvor kan en Helt i Norden,
Med Magt, som Faa paa Jorden,
Om Fremtids Held vel spørge?
O, Knud! hvor kan du sørge?
Du største Drot i Nord!
Alt kan du overbyde,
Hver Modstand kan du bryde,
Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord."

Hemming.
Det er en Hylding; saadan bør det være.
Ei sandt?

Tym.

I siger jo, I synger Sangen
For at fordrive Kongens dybe Tungsind,
Og faae ham — om just ikke til at lee —
Dog til at smile lidt?

Hemming.

Det ønske vi.

Tym.

Ja, saa maa dette Qvad vist foretrækkes.

Hemming.

Nu er jeg rolig, naar du siger det.
Du er hans Yndling; du forstaaer dig bedst
Paa hvad han ynder.

Tym smilende.

Det er ikke sagt.
Jeg indestaaer for Intet. Kongens Smag
Er ikke altid min.

Hemming.

Jo, bild mig det ind!

Gaaer.

Steen Skaftesøn kommer fra den anden Side.

Tym.

Hvad fattes dig? Du seer jo saa forknyt ud,
Som om du havde væltet Kongens Ølkruus;
Og har dog vundet Prisen.

Steen.

Ja, det har jeg,
Og ingen Modersfiæl har hiulpet mig.
See, her er Ringen! Den er kun til Fingren;
Men det var ogsaa blot fra Stalleren,
Jeg tænker, Kongen gier mig een til Armen,
Hvis Qvadet huer ham.

Tym.

Det giør han nok;
Maaskee til Halsen med.

Steen.

Du giør mig ræd —
Tym! du forfærder mig. Troer du maaskee,
At ogsaa dette Qvad er alt for kort?

Tym.

Dets største Skiønhed er, at det er kort.

Steen.

Du spøger i Utide. Troer du, Kongen
Vil tykkes om det?

Tym.

Sikkert! Blier han vred,
Og fordrer atter, du skal digte meer
(Hvad ikke dog jeg kan tiltroe hans Viisdom),
Saa skal jeg bede Sighvat om at skrive
Dig noget Bedre.

Steen.

Ja, men, Tym! du glemmer,
At det er reent imod hans egen Fordeel,
I Fald jeg vinder.

Tym.

Nei, paa ingen Maade.
Det er jo store Skialdes bedste Seir,
At overgaae sig selv.

Steen.

Men jeg ham skiller
Jo ved den Ring, som han har selv fortient.

Tym.

Ja, du har Ringen, han Fortienesten.
Hvordan det gaaer, han fik dog Broderparten.

Steen.

Men det maa holdes hemmeligt.

Tym.

Forstaaer sig.

Det er en aabenbare Hemmelighed,
At du dig pynter steds med laante Fiær;
Hvo ei det veed, faaer aldrig det at vide.

De gaae.

Hemming kommer med Hoffrøkenerne, lidt efter lidt følge de andre Hoffolk efter.

Hemming.

I kiære Jomfruer og hulde Møer!
Nu sørger ei for meget over Emma.
Vel sandt, hun var vor Dronning; men hun er
Det ikke meer. Og hun er ikke død.
Ja, var hun død, det var en anden Sag;
Men kun en egensindig Grille skiller
Ved Kronen hende, Kongen ved sin Viv.
Han elsker hende vel endnu desværre;
Men Elskov er en Lidenskab, der svækkes
Ved Frastand, og som Nærhed giver Tønder.
I ere Kongen nær, I ere smukke —
Her gielder det kun rigtigt at slaae Ild.

Der kommer han. Han seer forstyrret ud,
Nedslagen, bleg. Og dog han feire vil
En Fest, og har befalet hele Hoffet
At samles her i bedste Prydelser.
Og Veiret er saa mørkt, som han er selv;
Det trækker op til Torden, vi faae Regn.
Og dog en Fest! Det er en Ynk, i Sandhed,
At være Staller i deslige Forhold.

Knud kommer i Kroningsdragt, men bleg og med blottet Hoved. I det han træder ind, synger Choret Steen Skaftesons Sang. Athelwin, Hakon og Hemming knæle, og række Kongen Kronerne.

Hemming.

Hvad Skialden synger, høit gientage vi:

„O, Knud! hvor kan du sørge?
Du største Drot i Nord!
Alt kan du overbyde,
Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord."

Mængden.

Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord.

Knud alvorlig.

Jeg takker eder for jer gode Mening.
I har særdeles høie Tanker om mig;
Men det er vel, en Drot har Folkets Tillid. —
Ha, hvilke skiønne Kroner!

Hemming.

Danmarks,

Hakon.

Norges

Athelwin.

Og Englands.

Hemming.

Som forene sig til een,
At smykke, Knud! din kongelige Tinding.

Han sætter dem sammen, Knud sætter den tredobbelte Krone paa sit Hoved.

Knud.

Jeg takker eder for den sieldne Pryd.
Og nu skal Festen ogsaa strax begynde.

Hemming.

Tilgiv mig, høie Drot! — hvori bestaaer den?
Du har endnu ei talt et Ord derom
Med mig, din Staller, og det er min Pligt
At tilberede Hoffet slige Fester;
Men da jeg ikke veed —

Knud.

Behøves ei;
Den er alt tilberedt. Vi gaae tilsammen
En Vandring giennem Skoven ud til Stranden.
Det glæder mig, at see jer alle pyntet
I bedste Stads. Jeg selv har ogsaa taget
Min Høitidskiortel paa.

Hemming.

Men, store Konge!
Jeg frygter, vi faae Regn.

Knud.

Det har ei Nød.

Nogle.

Det bliver et Guds Veir.

Hemming.

Med lysgraa Rand
Staae sorte Skyer over Mark og Sø.

Knud.

Nu — et Guds Veir er godt. Kan man vel ønske
Sig bedre Veir, end det, der kom fra Gud?
Saa følger, alle Hirdfolk! mig til Stranden,
Med Spil og Klang; men glemmer ei, for Alting,
Uagtet Storm og Regn og røde Lyn,

At gaae nøiagtigt efter eders Rang,
Thi derpaa kommer det just an i Dag.

Han gaaer med Hoffolkene.

Hemming.

Jeg veed ei, hvad jeg sige skal om Kongen
I Dag — og derfor tier jeg bomstille.

Gaaer.

En Hytte.

Emma. Aldgitha.

Emma.

Bedrøveligt fornye vi vort Bekiendtskab;
Jeg Bretlands Dronning før, du Bretlands Brud!
Med Edmund misted du den Krone, som
En stakket Tid jeg deelte med hans Fader,
Som Knud mig gav igien.

Aldgitha.

Bestænkt med Blod.

Emma.

Som nu jeg tager af et skyldfrit Hoved,
Fordi den ikke længer hædrer mig.

Aldgitha.

Besynderlig din Skiebne var, Veninde!
Men aldrig har jeg kunnet ret forstaae,
Hvorledes du gav denne Eventyrer
Din Haand.

Emma.

Forundre burde det dig meer,
Hvordan jeg ægted Ethelred, den Gamle,
Den Svage, Feige. Men jeg lød min Fader,

Og da min første Husbond døde, lød jeg
Mit eget Hierte.

Aldgitha.

Det bedrog dig.

Emma.

Knud
Er deilig og elskværdig, mild og tapper.

Aldgitha mørk.

Ja — mild!

Emma.

Du dømmer ham for strengt, Aldgitha!
Du troer ham skyldig i din Edmunds Død.

Aldgitha.

Jeg troer det ei; man troer ei, hvad man veed.
Lettroende! du troer uskyldig Knud,
Og dog forlader ham, og gaaer i Kloster.
Har han ei heller dræbt Ulf Jarl?

Emma.

Nei! Eadrik,
Hans onde Engel, han har dræbt dem begge.

Aldgitha.

En saadan Engel vælger Mennesket
Sig selv, og Diævlen har ei Magt i Hiertet,
Naar ikke Villien først forlader Gud.

Emma.

Der har du Ret. Og det er ogsaa Grunden,
Hvorfor jeg flyer fra Knud, og gaaer i Kloster.
Thi uden Tro og Gudsfrygt i sit Hierte
Giør ingen Drot lyksalig Folk og Land.

Aldgitha.

Saa stemme vi tildeels dog overeens —
I Hovedsagen.

Emma.

Vi vil leve sammen
Som gode Søskende. Det Held, som Skiebnen
Tillod os ei som Dronninger at øve,
Det vil vi øve nu i mindre Grad
Som fromme Qvinder. O, et Menneske
Kan meget — selv indskrænket — naar det vil.

Aldgitha.

Du kan slet Intet, naar ei Himlen vil.

Emma.

Hvad Himlen vil, det grunder du ei ud,
Det lærer dig din egen gode Handling.
Vi vil besøge Fattige; vi gaae
Fra Klostret ud som Lægeqvinder, Søster!
Som Gartnersker og som Raadgiverinder.
Og Psalmer, hellige Legender vil
Vi skienke stakkels Bønder. Hardeknud
Besøger mig, jeg lærer ham at læse —
Med andre Børn.

Aldgitha.

Og røgter dem maaskee?
Nei, Emma! nei! du faaer mig ikke med.
Slip gav jeg paa et herligt Helteliv,
Paa Kiærlighed, paa Livets Ungdomslyst;
Slig Usselhed kan ikke trøste mig,
Og jeg nedværdiger mig ei til Terne,
Fordi jeg ingen Dronning blev. Min Stav
Er brudt for dette Liv. Saa vil jeg vandre
Til Døden værdigt. Gravsang, Miserere
Skal vorde nu min Fremtids Brudeqvad.
Nu er mig Kirken kun en Dødens Hvælving,
Hvori jeg levende begravet sidder.

Martyrerne mig vise blodige Saar,
Som Edmunds, da han faldt for Nidingspilen;
Det er den Rose nu, som blomstrer mig.
Af Roser fik jeg kun den nøgne Torn;
Den vikler sig omkring min Frelsers Hoved,
Og presser Braadden i mit eget Hierte.
Dog er det ikke brustet plat endnu,
End er der Kraft og Mod i dette Hierte.
Eet Hverv det har endnu paa denne Jord,
Saa fanger Hiertet Ro. Men jeg dig bliver
Langt mindre kiær maaskee ved denne Ro;
Thi, som det lader, daares du endnu
Af Verdens Synder og Forfænglighed.

Emma.

Een Svaghed har jeg end for dette Liv;
Og den tilgive Gud! Jeg har ei sagt ham
Farvel — og jeg kan ikke sige det,
Thi som han farer, farer han ei vel;
Men see ham vil jeg dog endnu engang —
For sidste Gang. Han kommer her forbi.
Med alt sit Hof igiennem Skoven gaaer han
Til Stranden, som er nær, har man fortalt.
Bag Busken vil jeg see den stakkels Knud
I al sin usle Jordens Herlighed,
For sidste Gang; saa gaaer jeg i mit Kloster.

Aldgitha.

Det regner, og det tordner; troer du, Knud
Sig vover ud i saadant Veir?

Emma.

Spot ei!
Din Vrede han fortiener, ei din Spot.

Tys! hører du ei Lyd af Fløiter, Krumhorn?
Han kommer — jeg begriber selv ei, hvi.

Aldgitha.

Maaskee vil han aftvætte sine Synder.
Men slige Pletter sidde fast i Huden,
Afvaskes ei med Vand, som faldt fra Himlen.

Sagte.

Forbrydelsernes Lud — er Hierteblod.

Emma.

Hvor dybt bevæge disse Toner mig!

Aldgitha.

Ha, svage Søster! knap jeg kiender dig.
Est du en Christen, Dronning, en Heltinde?

Emma.

Aldgitha! jeg er Hustru — Moder — Qvinde.

De gaae.

Skoven med Strandbredden i den nære Baggrund.

Under en styrtende Regn og et frygteligt Tordenveir med hyppige Lyn, hvis Virkning og Majestæt en prægtig Symphonie udtrykker, kommer **Kong Knud** i Optog med sit Folge. Først **en Skare Musikanter**; derpaa **Stridsmænd** med Hielme og Landser; saa **Munke**. Foran **Biskoppen**, som i Ordensdragt bærer et stort Guldkors, gaaer **Tym** og svinger et Rogelsekar, som Chordreng, men med Banneret i Arm. Strax efter Bispen følger Kong Knud med den tredobbelte Krone; derpaa **Hoffolkene, Herrer og Fruer. Tienere** og **Terner** slutte Toget.

Knud,

naar han er kommen midt paa Skuepladsen, raaber:

Holdt, holdt! Her dvæle vi.

Musiken tier, og Toget standser.

Her har Naturen
En prægtig Høisal, hvælvet Bøgekirke;
Og Havets Kirkegaard staaer fuld af Grave,
Med Høi ved Høi, skiøndt uden Skrift og Navn.
Her vil vi standse Toget. — Da I troe,
Jeg er en Helt, som overbyder Alt,
Naturen selv, og faaer den til at lystre,
Saa vil jeg vælge her min Kroningssal.
Maaskee forundres I, at jeg udjager
I bedste Pragt jer i et Styrtebad?
Der findes vistnok Mange blandt jer nu,
Der ansee det for Vanvid, troe: Kong Knud
Har tabt Forstanden. — I Kortsynede!
Naar har jeg vel viist meer Forstand og Kløgt?
Thi, skal jeg give jer en Prøve paa
Den Herremagt, som I saa høit beundre,
Kan jeg da vælge bedre Tid og Sted,
End her, hvor Stormen raser, som en Jette,
Der har afslidt sin Lænke; Bølgerne
Vildt fraade, skære Tænder, som da dybt
I Mulm fra Himlen styrted Lucifer?
Hvor Ilden hvirvler kaad i Vandets Favn,
Som paa den første Skabningsdag, da Herren
Ei havde vristet Elementerne
Med Almagtsarmen kraftigt fra hinanden? —
Men jeg skal tæmme dem. Bring mig min Stol,
Min Kongestol af Guld og Ædelstene;
Bring mig min Throne!

Stolen bringes, han sætter sig.

Rækker mig mit Spiir!

Det gives ham.

Her sidder Knud den Store paa sin Kongstol.
Og nu befaler jeg dig, vilde Kraft,
Som vover i mit kongelige Paasyn
At giøre slig en uforskammet Larm,
Og glemmer reent den Ærefrygt, du skylder —
Ti for mit Bud! Ydmyg dig, Hav og Himmel!

Et stærkt Tordenskrald lyder, en Lynstraale slaaer ned i en gammel Eeg, som Kongen sidder under, saa at den brister, og en stor Green styrter lige ned for hans Fødder. Havet svulmer frygteligt, og overskyller Stranden.

Knud reiser sig rort.

Det har ei dræbt mig!

Kaster Scepteret, og folder sine Hænder mod Himlen.

Han forstod min Spøg!
Jeg har ei spøget med hans Herlighed,
Men kun med eders taabelige Smiger.

Vender sig til dem alle, og seer med et giennemtrængende Blik paa dem.

I Sandhed! hver en Christen burde vide,
At der er Ingen mægtig, uden Gud.
Han danned Himlen, han lod Havet glide
Med evig Vexel ved sit stærke Bud.
Han ene mægter Luft og Hav at tvinge;
Mod hans er al min Vælde saare ringe.

Og derfor ham tilhører denne Krone.
Hans Naade laaner mig kun Brug deraf.
Jeg syndet har, jeg vil min Synd forsone;
Jeg bærer den ei meer, ei til min Grav.
Nei, den skal straale ved den Tornekrone,
Som Livet sine bedste Roser gav.

Vinker Bispen, som kommer med Korset.

Knud hænger Kronen paa Korset.

Her hænger den. Mit Bryst har atter Freden.
Fra nu af herske kun Uskyldigheden!

Aldgitha træder hurtig ud af Krattet med Emma ved Haanden; hun fører hende hen til Knud.

Aldgitha.

See, Knud! her af din Daad den første Frugt:
Jeg bringer dig din ædle Viv tilbage.

Tager heftig Daggerten ud af Barmen.

Her — Edmunds Daggert!

Stirrer paa Kronen, der hænger paa Korset, og siger sagtmodig:

Jeg har ei den brugt.

Du som et Minde venligt den modtage!
I Bretland, som i Danmark, straale smukt
Dit Fremtidsnavn! Sig Ingen skal beklage.
Aldgitha gaaer i Kloster nu fornøiet.
For Korset, Knud! har sig din Krone bøiet.

Hun gaaer.

Emma omfavner Kongen.

Min elskte Knud! jeg ei forlader dig.

Knud.

Da jeg fandt Himlen — da gienfandt du mig.

Dina.

Tragisk Drama.

Personerne.

Kong Frederik den Tredie af Danmark.
Corfitz Ulfeld, Rigshofmester.
Eleonora Christina, hans Frue.
Walter, Geheimeraad og Oberst.
Hofmarsken Lars Lykke.
Dr. Theol. Hennings.
Dr. Med. Otho Sperling.
Dina Vinhofer, en ung Pige.
Rudolf, hendes Broder.
Johanna, hans Kone.
Lille Dina, deres Barn.
Otho Krag, Slotsherre.
Paul Gebhard, gammel Muursvend.
En Gartner.
En Fangefoged.
En Page.
En Tiener.

Første Handling.

Værelse i Ulfelds Palads.

Ulfeld i Slaabrok. Dr. Hennings.

De sidde ved et Bord med en Foliant.

Hennings reiser sig.

Jeg takker jer ydmygeligst, Herr Greve!
Og tilstaaer, at jeg næsten skammer mig
Ved, som en Mand af Faget, som en Lærd,
At undervises i det græske Sprog
Af Danmarks Rigshofmester. Men — det veed man —
For Corfitz Ulfeld er der Intet tungt,
Og næsten Intet, troer jeg, ubekiendt.
Den babyloniske Forvirring, da
Man talte vildt i Munden paa hinanden,
Hver i sit Tungemaal, har ingen Virkning
Paa eder havt; thi hvert et Sprog, Herr Corfitz!
Er eders Modersmaal. I kan dem alle.

Ulfeld.

At kunne mange Sprog, Herr Doctor Hennings!
Dertil udfordres tidlig Skolegang,
En god Hukommelse, samt nogen Flid;
Men vidner ei om nogen stor Forstand.

Det forekommer mig omtrent, Herr Hennings!
Som godt at spille Skak. Thi jeg har seet
De største Dummerjahner spille gänske
Fortræfligt Skak og kunne mange Sprog.

Hennings.

Sandt nok! Det ei beviser just endnu
Et stort Genie og nogen kraftig Aand;
Men er dog godt. Det er en dygtig Grund
At bygge paa.

Ulfeld.

Jeg maa modsige jer;
Thi Grunden har alt Aanden i sig selv,
Hvis den har nogen. Kunne mange Sprog,
Er ei engang at eie stort Forraad
Af Bygningstømmer. Nei! men det er Penge,
Courante Penge, som man skaffer sig,
Og som man med en god Oeconomie
Kan kiøbe meget for.

Hennings.

Saa takker jeg
Ærbødigst da for Hielpen, for den Agt
Og den Bevaagenhed, I viser mig.

Ulfeld.

Den er fortient. Og vær ei hiertegreben,
Fordi Lars Lykke viste jer Foragt,
Og lod jer staae en Times Tid og vente
I Forgemakket blandt hans Tienere.
Det er en Dosmer, han har Intet lært,
Og derfor veed han ei at giøre Forskiel
Paa sieldne, lærde Mænd og Almuesfolk.
Det var en Feil ved Reformationen,
At Geistligheden tabt har i sin Agt.

I veed, jeg er en ivrig Adelsmand,
Og viger ei en Fodbred fra min Ret;
Men Geistligheden — den har ogsaa Ret,
En Ret vel hævdet i Aarhundreder,
Som Adelens. Den høie Ridderære
Samt Statens Ror tilhøre Adelen;
Men Lærd og Præst og Kunstner kan en Borger
Med Hæder være. Dengang Ridderskabet
Stod høiest i sin Flor, lød det en Præst,
Der stundom først var fattig Tiggermunk.
Det kommer ikke Slægten ved. Sin Slægt
Kan Borgeren ei adle med sit Hverv.
Aarhundreder maae adle Blod, som Rhinskviin;
Men hvo der negter jer personlig Agt,
Som er fortient, fortiener selv Foragt.

Hennings tager Folianten.

Jeg takker eder for den gode Mening
Om mig og om min Stand, og for den Hielp,
Som I har ydet mig.

Ulfeld

bliver siddende i Lænestolen, og siger venligt:

Guds Fred, Herr Hennings!

Dr. Hennings gaaer langsomt gravitetisk bort, og moder i Doren hilsende Lægen Dr. Otho Sperling, der kommer meget hurtig.

Sperling bukkende, med Lune.

Jeg kommer underdanigst, Herr Hofmester!
At see til eders ene, venstre Been,
Som ikke fattes Noget.

Ulfeld leer.

Sperling! giør
I mig til Hest med tvende venstre Been?

Sperling.

Det var en lapsus linguæ, naadig Herre!
Dog — I har Ret: en Doctor loquens bør
Udtrykke sig præcist i daglig Tale,
For ei at vænne sig til Skiødesløshed
Paa Lærerstolen. Altsaa — classisk talt —
Hvordan befinder sig jert ene Been?

Ulfeld.

Tvetydighed endnu bestandig! Men
En Doctor vænnes til Tvetydighed,
Som fordums Tid det Delphiske Orakel;
Den Form er netop god, naar man skal spaae.

Sperling.

Det glæder mig at finde jer saa lystig.

Ulfeld.

Der har maaskee dog Psychologen stærkt
Forregnet sig. Har I ei mærket tidt,
At Overgivenhed er Mismods Søster,
Og vidner om et mørkt, uroligt Sind? —
See nu mit Been!

Sperling

blotter det, trækker paa Skuldrene, og siger:

Det fattes Ingenting.

Ulfeld.

Den Byld, jeg havde der, som I cureerte,
Da jeg som Brudgom maatte vente lidt,
Før jeg var værdig til at byde Christian
Den Fierdes Datter, Frøken Leonore,
Min Haand — maa ikke være ret cureert.

Sperling.

Den er cureert. Men mulig trykker eder

En anden Byld, som jeg kan ei curere,
Men som der hører større Doctor til.

Ulfeld.

Jeg vil ei volde jer Uleilighed,
Dog — hvis det skulde giøres nødigt, maa
I give mig Attest paa, at mit Been
Ei skikket er at bære mig til Hove.

Sperling.

Hvis det behøves, faaer jeg vel.

Ulfeld.

Fortæl nu
Lidt Nyt, der kan adsprede mig. En Doctor
Og en Barbeer, der har saamegen Liighed
I andre Ting, maae begge bringe Nyt:
De komme rundt omkring i mange Huse
Fra tidlig Morgenstund, og høre meget,
Hvad siden da, udpyntet med lidt Kunst,
Kan more mange stakkels Patienter
Og muntre Sindet. Jeg har ladt mig sige,
At Munterhed er bedste Medicin.

Sperling.

Jeg er ei stemt just til at muntre Nogen;
Thi jeg har nylig ærgret mig.

Ulfeld.

Hvorover?

Sperling.

Hvorover? Over Peder Vogensen.
Han kalder mig distrait. Distraction
Er for en Doctor en afskylig Feil.
Men jeg er ei distrait, fordi jeg stundom
— Og just fordi jeg har saamange Ting
Af Vigtighed i Hovdet — glemmer Smaating.

Ulfeld.

Hvad glemte da I der?

Sperling.

At tae min Hat,
Da jeg gik bort. I Fald jeg havde glemt
Mit Hoved — det vil sige, hvis jeg glemte
Besindigheden, hvor jeg skulde handle,
Var det en anden Sag. Men glemme Hatten!
Jeg nys har faaet mig en ny Paryk,
Som er for varm. Der hiemme gaaer jeg altid
Med skaldet Hoved; men naar jeg er ude
Med den formaledidede Paryk,
Mig tykkes tidt, at jeg har Hatten paa.

Ulfeld.

Saa tag den af og giør jer her commode!
Vi er jo gamle Venner.

Sperling.

Spøg aparte!
Jeg kommer fra et Sted, hvor ei, desværre,
Der vanked Spøg. Gud hielp os! nei, det var
En Sag af alt for stor Alvorlighed.
Jeg kommer fra en gammel, gyselig
Giftblanderske. See, her er Flasken, Herre!

Tager en sleben lille Flaske frem.

Vi har forseglet den, som den er funden,
Og som det medicinske Facultet
Har undersøgt. — Det er dog skrækkeligt,
Hvor Sligt taer Overhaand. Den Synd, den Ondskab,
Der gaaer i Svang i Rom, Italien,
Hidplantes strax. Viindruer, Appelsiner —
De kan ei trives her; men Synd og Ondskab

Fra Syd — de finde snart en frugtbar Grund.

Han sætter den hen paa Kaminranden.

Jeg vil ei giøre jer, som alt er trist,
Meer trist med slige Ting. Jeg bringer eder
Langt bedre Sager, mere morsomme.
See, her er Ertser, Sølv fra Norges Bierg;
Og her er nogle sieldne Planter, Herre!
Til eders Cabinet, som jeg bestyrer.
Jeg skal nok bringe Sagerne derhen.

Han lægger det paa Bordet.

Ulfeld

tager Ertsen, og betragter den.

En deilig Erts! Vist rig er denne Grube.
Der har I ogsaa været, Sperling! Mindes
I vel, dengang I vandt Jens Bielkes Hierte,
Statholderens, med Spil paa Clav'cembal?

Sperling.

Ja, jeg blev Spillemester for hans Datter.

Ulfeld.

Men Juel fraraadte jer at gaae til Throndhiem,
Fordi Folk der, naar de er syge, selv
Curere sig med stærkt Rostockerøl,
Med gammel Miød og friske Multebær.
Ja, ja! der stifted vi vort Ungdomsvenskab.

Lægger Ertsen hen, og tager en af Planterne.

Hvad har I der for Planter?

Sperling.

Ogsaa norske.
Jeg saae dem, da jeg var der, fik dem nu først.
En Birk, som kryber langs ad Jorden. Jeg
Har kaldt den Chamæ-betulam repentem
Norvegicam.

Ulfeld

betragter Planten, og lægger den paa Bordet igien.

Erindrer I, dengang
Paa Rosenborg Kong Christian den Fierde
Bød jer til Taffels paa min Anbefaling?
Men Jørgen Vind blev vred, da salig Kongen
Kun talede med jer, og ei med ham.
Fra Haugen hented han en Haandfuld Nælder,
Med Handsker paa, bad jer benævne dem.
I svared: „Eders Handsker veed alt Navnet.
Men Brændenælden brænder ikke mig;
Naar kun man griber rask om saadant Ukrud,
Saa mister det sin skadelige Kraft".
Da loe Kong Christian, saa Salen rysted,
Og raabte: „Jørgen! kom igien og spas;
Han greb dig hardt, du brænder ikke ham".

Sperling.

I forekommer mig som stolten Ørn,
Der lægger Mærke til en Spurv, som hopper.
Vil I ei ogsaa rose mig for Flid
I Padua — I, som har været med
At slutte Fredstractater, Alliancer
Med Axel Oxenstierner, Mazariner?

Ulfeld.

Jeg faaer kun liden Tak for Tienester,
Jeg viste Fædrelandet.

Sperling.

Hvad der er
For stort, misundes. I kan speile jer
I Tycho Brahe.

Ulfeld.

Nei, min gamle Ven!
Det Speil ei duer, har en daarlig Ramme.

Sperling.

Var Tycho ei en Viis?

Ulfeld.

I Stiernetydning,
Men Daare dog paa Jorden. Hvordan kan
Man fegte, gifte sig og døe, som han?

Sperling afsides.

Han er misundelig paa Ligemænd.
Det er en Feil; men vi har Alle Feil.

Hoit.

Tilgiv mig, naadig Herre! Tycho Brahe
Var dog en stor Mand.

Ulfeld.

Der, med samt sin Storhed,
Haardnakket stred imod Copernicus,
Forud indtaget af sit Hiernespind,
Fordi han havde læst, at Sol stod still'
I Gibeon, og Maanen — hvor det var —
I Ajalon.

Sperling.

Tilgiv mig! Tycho Brahe
Var dog en stor Mand. Dette Hiernespind
Var troet i flere tusind Aar, og Biblen
Gav Tycho Medhold. Tycho Brahe var
En stor Mand; ikke blot som Astronom,
Men som Mechanicus og Physicus.
Og hvis ei Avind og Misundelsen
Ham havde drevet bort, saa havde snart
Vort lille Hveen i Danmark overgaaet

Det store Storbritannien, ligesom —
Hvis Ulfeld maatte raade — Kiøbenhavn
Fordunkle vilde London og Paris.

Ulfeld.

I klapper, efter Skik, mig venligt paa
Den ene Kind, og slaaer mig paa den anden.
Men lige meget! Jeg forlanger ei,
At Vennen blot mig snakker efter Munden.
Der kommer Frøken Leonore. Hun
Vil ei forsvare Tycho Brahe, tro mig!
Hun holder med sin Fader.

Eleonora Christine,
som er kommen ind, og har hørt Ulfelds sidste Ord, siger venligt:

Corfitz Ulfeld!
Du holder ikke med ham, hvis du roser
En Ungdomsdaad, hvortil man ham forførte,
Men som den modne Konge tidt fortrød.

Ulfeld.

See saa! der fik han Medhold.

Eleonora til Sperling.

Hvordan lever
Jer Hustru, eders Børn?

Sperling.

Godt, ædle Frue!
De gaae i Skole, de velsigne jer,
Som overtaled deres blinde Fader
At bringe bort dem fra den Bondeby,
Hvor de var voxet op som andet Ukrud. —
Hvordan befinder sig jer Arm?

Eleonora.

Den er
Alt lægt, og Ulfelds med.

Sperling slaaer sig for Panden.
Ak, det er sandt,
Jeg reent har glemt at spørge til jer Arm.
Ulfeld leer.
Af lutter Iver for mit ene Been.
Jo — den er ogsaa lægt.
Sperling.
Et selsomt Indfald,
At lade Blodet gaae ved Transfusion
Fra eders Aare hen i hendes Aare!
Ulfeld.
Blot nogle Draaber Blod, hvad siger det?
Det var ei mit, det var min Dames Indfald.
En Ridder underkaster sig sin Dame,
Selv da, naar han er vorden Ægtemand.
Sperling.
I har ei mærket Følger? Jeg tilstaaer,
Jeg giorde det ei gierne.
Eleonora sværmerisk.
Det ei skader.
Nei, det vil gavne; thi det sætter mig
Uskilt i nær Forbindelse med den,
Som er mig Alt. Der komme vil en Tid
Maaskee, da man adskiller os paa Jorden;
Men om end Rummet med sin Kæmpearm
Os kaster tusind Mile fra hinanden,
Skal vi dog føle Sympathie og Nærhed.
Ulfeld griber hendes Haand.
Med Hiertet? O, min kiære Leonora!
Dertil behøve vi ei Lægens Hielp.
Eleonora.
Ja, Hiertet er for Evigheden; men

Peger paa sin Arm.

Paa dette Sted, hvor vores Blod blev blandet,
Skal en Fornemmelse forkynde, Corfitz!
Naar Døden skiller os i Tiden ad.

Ulfeld sagte til Sperling.

Lad hende sværme! Det er smukt og qvindligt.
Berøv ei med Forstandens Fingergnidning
Violens Blad sin Skiønhed og sin Duft!

En Tiener kommer, og melder:

Hofmarsken Herr Lars Lykke vilde gierne —

Ulfeld.

Siig, jeg er syg!

Tieneren.

Han kommer fra Monarchen.

Ulfeld.

Det er en anden Sag. Saa luk ham ind!

Sperling.

Der Tausend! saa maa jeg jo før jo heller
Afsted med alle mine Siebensacher.

Han putter Ertserne og Planterne i Lommen, men glemmer Flasken paa Kaminen.

Eleonora.

I Fald I ei vil møde ham, Herr Doctor!
Saa gaa I kun ad denne Vei med mig.

Eleonora og Sperling gaae ind i Sideværelset. Ulfeld giver Tieneren et Vink, som aabner Døren i Baggrunden for Hofmarsken, og sætter en Stol til ham.

Ulfeld bliver siddende.

Velkommer, Ridder Lykke! Megen Ære!
I seer til mig, imens jeg skranter end.

Lykke.

Ja, dertil vilde Venskab drive mig,
Hvis ikke Pligten drev end stærkere.

Ulfeld smilende.

Saa driver eder ikke Venskabs Pligt?

Lykke forlegen.

Jo, netop den, just den!

Ulfeld.

Kort sagt — I drives;
Og ligegyldigt er det mig for Resten,
I hvilket Driveri den smukke Blomst,
Som her I rækker mig, er klækket ud.

Lykke.

Jeg kommer fra Hans Majestæt — vil sige:
Jeg kommer ikke fra Hans Majestæt
I streng Forstand, jeg kommer fra mig selv.
Et Vink, et Venskabsraad — forstaa mig ret!
En Ting, der burde meldes jer sub rosa.

Ulfeld leer.

Nu, bedre Rose kan man ikke vælge.

Lykke.

Bestandig munter, altid spøgefuld!

Ulfeld.

Ja, hvorfor skal jeg ikke være munter?

Lykke.

Der har I Ret; I er en Philosoph,
Som ikke lader jer decontenancere.
Og hvad jeg har at sige, kan desuden
En Adelsmand med slig Forstand, som eders,
Ei krænkes over, ei bedrøves over.
Men der er Noget til i denne Verden,
Som kaldes Etiquette — den er dybt

Rodfæstet i Naturen, Staten slet
Bestaaer kun uden den, og den maa følges.

Ulfeld.

Jeg har stor Ærefrygt for Etiquetten,
En Menuet, som intet andet Dyr,
End Mennesket, kan dandse.

Lykke.

Spot ei Dandsen!
Den hører til en god Opdragelse.

Ulfeld.

Men vi beskæmmes dog af Katte, Høns,
Som gaae paa Tæer uden Dandsemester.

Lykke.

Til Sagen, hvis I gunstigt det tillader!

Ulfeld.

Tal, Ridder Lykke!

Lykke.

Kongen — Dronningen —
Har megen Agt for den høisalig Kong
Christian den Fierdes Børn, stor Godhed for dem;
Men da de kiære kongelige Børn
Er af et morganatiskt Ægteskab
(Vil sige: Ægteskab til venstre Haand),
Ei med en Fyrstedatter, men en Frøken
Som andre Ridderfrøkner — mener man,
De kiære Børn herefterdags vel kunde,
Som andre Hoffets Damer, Hoffets Herrer,
Staae af ved Porten, udenfor ved Slottet,
Og ikke kiøre meer paa Gaarden ind;
En Ret og en Udmærkelse, som blot
Tilkommer Kongehuset — Kongehuset
I streng Forstand.

Ulfeld.

Jeg takker, Ridder Lykke!
Ei blot med streng, men med en god Forstand
Har I fra Höffet røgtet eders Ærind.

Lykke.

Jeg beder eder ei at misforstaae mig;
Jeg kommer ei qua Marskal, men qua Ven,
At give jer et provisorisk Vink.

Ulfeld.

Det Vink er godt, og jeg benytter det.
Naar min Upasselighed mig tillader
At giøre min Opvartning, kommer jeg
Og holder udenfor ved Slottets Port,
Før det forbydes mig.

Lykke.

Det er ei sagt,
At det forbydes jer, det er ei sagt;
Det kunde skee, og som jer gode Ven
Jeg varer jer i Tide.

Ulfeld.

Mange Tak!
I Nøden skal man kiende sande Venner.

Lykke bukker, i det han gaaer.

Mon cher ami! à revoir.

Ulfeld.

Adieu!

Lykke afsides, i det han gaaer.

Fordømt! jeg havde haabet, at han skulde
Forløbet sig. Han fandt sig dog deri
Med mere Fatning, end jeg havde ventet.

Gaaer.

Ulfeld ene.

„Allhier agirt der Pickelhering", staaer
Der i de gamle tydske Sorgespil,
Som tidt begynde med en lille Farce.

Tieneren melder igien:

Herr Greve! Oberst Walter, kongelig
Geheimeraad, forlanger Audients.
Han bringer Budskab fra Hans Majestæt.

Ulfeld.

Jeg er beredt at høre Kongens Bud.

Tieneren gaaer.

Ha, sagde jeg det ei? Nu gielder det
For Alvor. Jeg har aldrig seet ham før.
Hvi sender Kongen mig min Avindsmand?

Walter kommer, Ulfeld bliver siddende i Lænestolen, og hilser fornemt.

Walter.

Herr Rigshofmester! — tilgiv, at jeg her
Ei siger „Greve". Keiseren har givet
Jer Grevetitlen; men jeg kommer fra
Hans Majestæt i Kongens Ærinde,
Og bruger Titlen, som han skienkte jer.

Ulfeld smilende.

Særdeles smigrende. Der voxe Titler
Som Blade jo paa Træer; en Rigshofmester
Er mere sielden — ja, saa sielden, Herre!
At selv jeg neppe troer, jeg er det ret.
Saa meget er da i det mindste vist:
Jeg intet Rige har at hovmestrere.
Derfor tilkommer egentlig slig Titel
Mig heller ikke. Kald mig bare Ulfeld!

Det er et gammelt Navn, som jeg har Hævd paa,
Som hverken Konger eller Keisere
Har skienket mig — og kan berøve mig.

Med Foragt.

I hedder Walter?

Walter med Fatning.

Ja! Men dette Navn
Er ikke gammelt, skriver ikke sig
Fra Paradiis, hvor al den ældste Slægt
Af Adam, af Stamfaderen fik Navne.
Af Fødsel er jeg borgerlig. Jeg takker
Min Kaarde for min Lykke. Da de Svenske
Beleired Rendsborg, var jeg Commandant.
Man fandt, at Byen skyldte for en Deel
Min Tapperhed sin Redning. Jeg blev Oberst.
Hans Majestæt har naadigst skienket mig
Opmærksomhed. Han fandt, jeg kunde tiene
Ham ikke blot med Haanden, men med Hoved,
Og kaared mig til sin Geheimeraad.

Ulfeld spydig.

Geniet agter ei Sædvaners Lov,
Og voxer stundom mere snelt i Veiret,
End Paddehatten. I blev nobliteert?

Walter.

Ja, efter Skik og Brug. Jeg takker Kongen
For Æren, for det Præg, han satte paa mig,
Nødvendigt til at møde Mængdens Fordom.
Hvad Tingen angaaer i det Væsentlige,
Saa troer jeg ei at være bleven meer
Som adelig, end før som borgerlig.

Ulfeld stolt.

Har Adelsmanden ikke hævet sig
I Verdenslivet over Borgeren?

Walter ligesaa stolt.

Nei, det benegter jeg aldeles.

Ulfeld.

Saa?

Walter.

Fra Middelaldren regnes Begges Aner.
Det store Fremskridt fra vildt Barbarie
Til Aandsforædling kom fra Stæderne,
Men disse var beboet af Borgere.
Fra Stæderne gik Handel, Industrie,
Kunst, Videnskaber ud, mens i Europas
Afsides fierne Kroge Jæger, Bonde
Vedblev at være plumpe Adelsmænd.
Som Helt har Borger viist sig kiæk, som Adel.
Italieneren var forfængelig:
I Florents, i Venedig, Genua
Sig pynted Borgeren med Adelskaaben.
Germanen folte meer sit eget Værd.
Glem ikke Schweitzerbonden! glem ei Hansen!
Syv og halvfierdsindstyve „Hänse" var
Ei „Gänse", skiondt en ædel Konge dem
Engang saaledes i sin Vrede kaldte.
Lybekkerne har spillet vigtig Rolle
Den sidste Tid i Rigshistorien,
Og ofte foreskrevet Norden Love.

Ulfeld.

Ja, Jørgen Wullenweber, Marcus Meyer
Var hele Karle, fik fortiente Løn!

Walter.

Vi vil ei giennemgaae Historien
Om Landsforræderi; jeg tænker, hvad
Det angaaer, staaer ei Adelen tilbage
For Borgerne. — Men til mit Hverv, Herr Corfitz!
Jeg kommer i min Konges Navn. Han har
Ei sendt mig efter eders Bifald her
Til Naaden og til Æren, han har viist mig;
Ei for at jeg skal høre paa jer Dadel.
Nei — jer tilkommer det, Herr Rigshofmester!
At komme med Undskyldninger til mig.
Thi Kongen spørger eder, og ved mig:
Hvorfor I ei besøger ham endnu,
Aflægger Regnskab over jert Gesandtskab,
Og viser skyldig Underdanighed?

Ulfeld fatter sig.

Sygdom er hver Mands Herre.

Walter.

Kongen mener —
Tilgiv, Herr Rigshofmester! det er hans Ord:
At Skaden ei er saa betydelig,
At Benet vel kan bære jer til Hove,
Og giøre Regnskab, hvis I selv har Lyst.

Ulfeld.

Naar selv jeg taler med Hans Majestæt
(Jeg haaber, jeg i Morgen ud kan kiøre),
Skal mundtlig jeg undskylde mig for ham.

Walter.

Heel vel, saa har jeg røgtet her mit Ærind.

Vil gaae.

Ulfeld.

Men siig mig dog, Herr — Herr Geheimeraad!

Hvorfor er Kongen vred paa mig? Der skulde
Dog aldrig nogle Skumlere til Hove
Sat Ondt for mig i min Fraværelse?

Walter.

Naar selv I taler med Hans Majestæt,
Vil han nok svare jer. Vel er jeg hans
Geheimeraad i hans Forretningssager,
Men i privatgeheime Ting indblander
Jeg aldrig mig.

Ulfeld.

Det giør I meget vel i.
Man siger, han er vred, fordi jeg ikke
Har faaet Holland til at giøre meer
For Danmark.

Walter.

Jeg har ei Befaling til
At foregribe Majestæten i
Hans Meninger og Dom om eders Daad.
Det vil han sige jer, saasnart I finder
Det passeligt, at træde for hans Throne.
Jeg har ei meer at tale med jer her
Som Sendebud fra Kongen; men da I
Mig fast behandler som et andet Bud,
Der gaaer fra Undersaat til Undersaat —
Saa maa jeg sige jer, Herr Corfitz Ulfeld!
At siden mig min Konge slog til Ridder,
Veed jeg at værne for min Ridderære;
At — ei Geheimeraad — men Oberst Walter
Er jer til Tieneste, naar I forlanger.

Ulfeld.

Saa sagte, Herr Geheimeraad! saa sagte!
Det er ei sagt, at Corfitz Ulfeld jer

Den Ære giør, at slaaes med jer som Lige,
Fordi jer Kongen gav en nybagt Adel.
I glemmer vel, I er en Hiulmands Søn?

Walter.

O, nei! saa lidt, at Hiulet tværtimod
Staaer i mit Vaaben. Hiulets Tegn er smukt:
Det tyder paa, at man maa hurtig frem,
Ved egen Duelighed, egen Flid;
Om Lykkens Hiul, som Ingen kan undvære,
Om Hiulet minder det i Parcens Rok,
Som løber snelt afsted, og varer os
Om vel at bruge knap tildeelte Tid,
Før Lachesis afklipper Tidens Traad.
Men Hiulet truer ogsaa den, som stolt
Henvandrer Veien, blind for alle Farer,
At han maa vogte sig for Overfiørsel.
Herr Rigshofmester! jeg er eders Tiener.

Gaaer.

Ulfeld springer forbittret op.

Fordømte Træl! du truer mig med Steilen?
Ha, var han kommen ei fra Kongen selv,
Jeg skulde stoppet ham den frække Mund,
Jeg skulde glemt hans usle Byrd, og tugtet
Den Uforskammede, saa aldrig meer
Han havde denne Tærskel overtraadt.

Eleonora kommer bekymret ind.

Ulfeld altid hidsigere.

Hvad siger I nu, Frøken Leonora?
Indstormer grumt ei Helvede paa mig
Med alle Plager, alt sit Raseri?
Kun Utaknemlighedens Tornekrands

Blier flettet mig. Der voxer ingen Laurbær
I dette usle Land for sielden Daad;
Nei, Middelmaadighedens Afgud plumpt
Med tykke Hoved, dumme Blik tilbedes;
Og hvo, som vove tør at føle meer,
At være meer, end Hverdagsstymperne,
Det er en farlig Mand for Landets Fred,
Og han bør foses bort og trædes ned. —
Hvi vendte jeg tilbage? Hvorfor drog
Jeg bort ei med den herlige Christina?
Og hvorfor hades jeg? Fordi jeg vover
At vide, hvem jeg er; fordi jeg følte,
Hvad jeg som Herremand var Standen skyldig:
At Adlen vælger sine Konger selv
I Danemark, selv Konge paa sit Gods,
Fri for hver Skat, Drot over Hals og Haand.
Det har jeg ikke glemt, det fordred jeg;
Og derfor skrev jeg, som mig Æren bød,
For Bremens Erkebisp Haandfæstningen
En Smule hvast. Det blev ei heller glemt.

Han gaaer forbittret hurtig frem og tilbage.

Eleonora.

Hør mig, min Corfitz!

Ulfeld.

Veed du, hvad Besøget
Af Lykke her betød? Dog nei, hvor skulde
Du vide det? Jeg veed det selv først nu.
Saa hør da: Fierde Christians elskte Datter,
Ham af hans Børn det allerkiæreste,
Christin' Eleonora maa ei meer
I Karmen age til sin Faders Gaard,
Hun skal staae af i Skarnet udenfor.

Det Bud fra — Dronningen dig bragte Marsken.
Jeg veed det nok, det kommer dog fra hende.

Eleonora.

Og om saa var — hvad er det da vel meer?
At gaae et Par Skridt længer. Ei jeg finder
Min Fader længer i min Faders Borg,
Om agende jeg kommer, eller gaaer;
Det veed jeg nok.

Ulfeld

standser i sin Frem- og Tilbagegang for Kaminen, og stirrer paa Giftflasken, som Sperling har glemt.

See der! der har igien
Den gale Doctor glemt — ei sin Paryk,
Men — næstendeels sit Hoved.

Tager Flasken.

Denne Gift
Skal være fiin. Var jeg en Richelieu,
En Mazarin, Cathrin' af Medici,
Og frygted ikke, nordiskangst, borneert,
Macchiavel! din raske Politik —
Hvad var det meer? Han hensov i en Dvale,
En Drot blev atter valgt, og Ulfelds Navn
Paa Danmarks Sletter har saa god en Klang,
Som Vasa-Navnet over svenske Fielde.

Eleonora seer forundret paa ham.

Er du nu færdig, Ulfeld?

Ulfeld,

som vaagnende, sætter Flasken hen igien.

Hvad for Noget?

Eleonora.

Har du din Crisis overstaaet?

Ulfeld.

Hvad?

Eleonora.

Gud være lovet, at her Ingen var,
Som hørte dine Tanker, uden jeg.
Jeg kiender dig, og kan bedømme dig.
En Anden vilde du bedrage til
Din egen Undergang, i Fald han troede,
Han saae dig i et saadant Dieblik
I Hiertets Grund. Men det er ei dit Hierte,
Som handler, kun din Phantasie, som sværmer.
Det er en Raptus af dit stolte Blod,
Der i sligt Dieblik behersker dig.

Ulfeld rækker hende Haanden.

Ak, du har Ret!

Eleonora.

En Ulfeld — kunde han
Nedlade feigt sig til et usselt Snigmord?

Ulfeld.

Før Ørnen skulde søle sine Vinger
I Mudderpølen.

Eleonora.

Ha! nu taler du
Dig værdigt. Nu din gode Engel kommer,
Og frelser dig.

Ulfeld omfavner hende.

Du er min gode Engel.

Eleonora.

Jeg kiender dig: naar du begynder først
Med Had, Foragt mod Bønder, Borgere,
Samt med din Vrede paa Regieringen,
Saa er der ingen Ende paa din Stoien;

Dog virked du som Sendebud fra Danmark
Alt, hvad dig muligt var til Landets Tarv.
Fortienesten du agter, hver Mands Held;
Din Ret du roser over Hals og Haand,
Dog gav du stedse ringest Almuesmand
Sin Ret, selv naar den stred mod egen Fordeel.
Vær nu fornuftig! Lover du mig det?

Ulfeld blod.

Jeg lover det.

Eleonora.

Og gaa den Dag i Morgen
Til Kongen, til min Broder! Han er god.
Som venlig Biskop i en rolig Kreds,
Hans milde Sind, fri for hver Lidenskab,
Blev modnet; og hans Lærdom og Forstand
Forstaaer at skatte dine Egenskaber.
Men ei du maa fornærme ham. Sandt nok,
Mig har man krænket; men det siger Intet.
Sophia, Dronningen, er fremmed her,
Hun troer, jeg trænger mig hovmodig frem.
Maaskee jeg stundom var lidt utaalmodig;
Hver har sin Feil. Det vil nok give sig.

Ulfeld.

Min kiære Hustru!

Eleonora.

Lover du mig da,
I Morgen Formiddag at gaae til Kongen?

Ulfeld.

Jeg lover det.

Eleonora.

Og Walter — vil du ogsaa
Forsone dig med ham?

Ulfeld.

I Fald jeg kan.

Eleonora.

Nu er du ret elskværdig.

Ulfeld stirrer vort paa hende.

Leonora!

Tidt undrer jeg mig over, hvordan du
Kan elske mig saa høit.

Eleonora.

Jeg kiender dig.

Ulfeld.

Mit Sind er vildt og stolt, jeg tilstaaer det.
Det hede Blod, det løber af med mig;
Dog hersker Aandens Kraft, naar Blodet køles.

Eleonora.

Ja, Corfitz Ulfeld! du er en Vulcan.
Men det gaaer mig, som i Sicilien
Og i Neapel Bønderne: de elske
Dog Bierget, skiøndt det ofte spruder Ild.
De boe derved, de bygge deres Hytter
Derpaa; thi Grunden er velsignet, frugtbar,
Og skienker deres Viingaard ædle Druer,
Som langt, langt overgaae den sikkre Dals.

Ulfeld.

Men — hvis engang der kom et Jordskiælv med
En Lavastrøm, som slugte dig og Bierget?

Eleonora.

Saa synker jeg, som alle Mennesker,
I Jordens Skiød. Det skal vi Alle dog.
Vogt dig for Udbrud, hvis du elsker Danmark,
Og hvis du elsker mig! Da vil vort Land
Sundt vederqvæges af din ædle Drue.

Anden Handling.

Et lille Værelse hos Rudolf Vinhofer, med tarveligt Bohave. Hans Kone gaaer til og fra, og rydder op. Dina klæder den lille Dina paa.

Dina kysser Barnet.

Nu er du færdig, nu skal du i Skole.

Johanna.

Det er endnu for tidligt; Klokken har
Endnu ei slaaet tre Qvarteer.

Barnet.

Saa maa
Du først fortælle mig det Eventyr,
Du loved, Faster!

Dina.

Nu, saa kom da, sæt
Dig paa mit Skiød!

Hun sætter sig med Barnet.

Her er i Danemark
En Kyst, hvor Sandet strækker sig i Havet.
Man seer ei Andet trindt end Sand og Vand,
Og naar det blæser, seer man Ingenting,
Saa blander Sandet sig med Havets Bølger,

Og man kan neppe skimte Lynet ret
Fra Skyerne.

Barnet.

Naa! hvad saa meer?

Dina.

Der staaer
En Kirke, hvor engang en deilig Brud
Blev dræbt om Natten og begravet der,
Just som hun viet var for Alteret.
Dog — det er sandt, det har jeg alt fortalt dig.
Men ikke langt derfra, ved Høiby, kneiser
En Ridderborg; der staaer en anden Kirke
Med Billeder. Man seer to Jomfruer
Paa Sottesengen, blege, de skal døe,
Med Afladsbreve lagt paa Dynerne
Fra Paven for et for begaaet Mord.
Der var to Riddere, som elskte dem,
Men som bedroge dem, og giorde dem
Ulykkelige; men de tvende Frøkner
Var kiække Piger, lod sig ei forhaane.
De gik til Kirken med to skiulte Knive;
Der traf de Ridderne, som gik til Guds Bord,
Og stak dem strax ihiel for Alteret.

Barnet.

Saa kom i Himmelen dog Ridderne,
Fordi de havde været først til Alters.

Dina.

Ja! Derfor valgte disse Jomfruer
At straffe dem paa denne Viis. De vilde
Kun røve dem det timelige Liv,
Men ikke deres Salighed hos Gud.
Og Paven gav dem ogsaa siden Aflad.

Men det var dog en stor begaaet Synd,
Og derfor fandt i Graven ei de Ro;
I Kirken spøge de hver Midnat end,
Naar Maanen skinner bleg, og blander sig
Med deres løse, lange gule Haar,
Imens de svæve hen ad Kirkegulvet,
Og bukke sig ned mod Blodpletterne,
Med hvide Lokker bort at viske Blodet;
Men ei det lykkes, Pletten gaaer ei bort,
Og naar saa Klokken slaaer i Taarnet tolv,
Forsvinde de med Suk.

Stueuhret slaaer tre Qvarteer, den lille Dina gyser, og seer bange til Uhret.

Johanna.

Der slog din Klokke.
I Skole, Barn! Kys Faster, og afsted!

Dina.

Kom, lad mig først ombinde dig din Kyse!

Hun sætter en lille Kyse paa hende, og binder hende den under Hagen. Barnet tager sin Bog, kysser Moderen og Fasteren paa Haanden, og gaaer.

Johanna.

Min gode Dina! bliv ei vred paa mig,
Fordi jeg tager dig, min Svigerinde,
Der er langt klogere, veed meget meer,
End jeg, en Smule selv i Skole. Du
Fortæller altid Barnet disse fæle
Historier. Hvad skal det til? Fortæl
Det noget Nyttigt, Noget, der kan giøre
Den Lille klog og god. Men hvorfor hidser
Indbildningskraften du med slige Rædsler?

Dina.

O, tro mig, der er Noget i, min Søster!
At Aanden styrkes ved at rystes stundom
Af en høitidelig, en panisk Skræk.
Vi stakkels Mennesker i Hverdagslivet,
Som af Naturen skienktes Phantasie
Og Følelse, saa gierne vil opleve
Lidt Usædvanligt i den tomme Verden;
Dog lykkes det saa sielden. Legemet
Ei trænger meer til Næring, end vor Aand
Til hvad der sætter den i Samqvem med
Det Høie, Sieldne, det Forunderlige.
Men det er fast forbi. Kun Børnene
Og Digterne befatte sig med Sligt,
Og Ridderne — især i gamle Dage,
Men dog tildeels endnu.

Johanna.

Jeg ei forstaaer
Mig, kiære Dina! paa dit Væsen ret.
Mig synes, du er sammensat af to
Forskiellige Naturer.

Dina leer.

Ja — som Alle.
En god, en ond; en dum, og en forstandig;
En sund, en syg; en rolig — det er den,
Som er i Slægt med Døden; en urolig —
Og det er Livet selv, thi Livet er
Kun idel Uro. Nu det kommer an paa,
Hvo der er stærkest af de to Naturer.
Den ret Phlegmatiske — han vænner sig
Til Døden let, og sover alt saa sødt
I Lænestolen, som i Graven siden.

Men den, der lever Livet nogenledes
Med Levekraft, den nøies ikke med
At sove, vaage, spise, drikke, trælle,
Paaklæde sig, afklæde sig, bevæges
Som en Maskine til gientaget Hverv;
Den trænger til Bedrifter, til at glædes
Og gyse — til at folde Vingen ud,
Som Sommerfuglen i det skiønne Solskin,
Og flagre lidt, før Vingen falder af.

Johanna.

Tilgiv mig, Dina! det er Sværmeri.
Du læser alt for meget for dit Kiøn
Og for din Stand. Du har et herligt Hoved,
Det veed jeg nok, og du har lært dig selv
Fransk, Engelsk, troer jeg, Spansk, Italiensk.
Du læser Kroniker, og vover dig
Til Grublerier selv i Vises Skrifter.
Og dog opfylder du saa tro din Pligt,
Var for din syge Moer en kiærlig Datter,
Som pleied hende med Opoffrelser
Af egen Glæde. Du er kiærlig Søster;
Du vasker, stryger, feier Gulv, og spinder.
Gud veed, hvorledes du faaer Tid til Alt.

Dina.

Ak, Gud! jeg spinder den dog ikke bort,
Den falder tidt mig alt for grusomt lang.

Johanna.

Din Moder døde.

Dina.

Ja! det Tab var stort;
Og mens hun leved, glemte jeg alt Andet.
Men neppe var hun død — thi jeg kan ei

Med Graad og Veemod pleie Sorgen, som
En afbrudt Blomst, hensat i et Glas Vand.
Jeg finder ingen Salighed i Taarer;
Forgietmigei, Violen er kun blaae,
Som ei erstatte mig den røde Rose.
Min Moder døde, hun var knækket længst
Af Svaghed; det var Pligt at qvæge hende,
Mens der en Oliedraabe var i Tanden.
Men den er slukt. Skal jeg nu ogsaa døe?

Johanna.

Gud frie os fra slig Tanke! Du er kommen
Fra Holsteen atter hid til Kiøbenhavn.
Den smukke lille Sum, du arved efter
Din Faster, som du først var hos i Høiby,
Dig muligt giør, at hielpe paa din Broder,
Min stakkels Mand, som, skiøndt en dygtig Murer,
Dog aldrig ret forstaaer og er i Stand til
At skaffe sig og Sine det Fornødne.
Du boer hos os, du holder af vort Barn;
Men troer du, jeg forlanger, at du skal
Opoffre dig for os? Nei, Dina! Men
Der lober mig en vigtig Sag i Hovdet,
En Plan, jeg vil meddele dig. Den er
Ei hverdags; hvis den lykkedes, saa vilde
Den sætte dig i Hoihed, i et Lys,
Hvor du fik Evne til at efterkomme
Hvert Ønske, Dina! fra din Phantasie,
Som du jo kalder det.

Dina.

Siig mig din Plan!

Johanna.

Jeg veed, at du som Barn, halvvoxen Pige,

Ja, jeg kan sige vel heelvoxen Pige,
Har kiendt en Mand, der holdt saa meget af dig,
Skiøndt ikke du af ham. Da var han Lieutnant,
Og laae en Tid i Garnison i Holsteen;
Nu er han Oberst og Geheimeraad,
Og Kongens Yndling, siger man.

Dina.

Du mener
Vel Walter?

Johanna.

Ganske rigtig! Hvis han nærer
Endnu den gamle Kiærlighed for dig?

Dina.

Det skulde giøre mig ret ondt for ham,
Johanna! thi jeg nærer end for Walter
Den gamle Ligegyldighed. Men frygt
Kun ei for det! Han er vist alt for sindig
Til saadan Daarskab, saadant Sværmeri:
At sukke for en stakkels ringe Pige
Saa mangt et Aar, selv uden Haab om Giengield.
Det skikkede sig ogsaa slet i Sandhed
For slig en Oberst og Geheimeraad.

Johanna.

Hvad har du imod Walter? Er han ei
En exemplarisk, en fortræflig Mand?

Dina.

O, alt for exemplarisk og fortræflig;
Saa regelmæssig, troer jeg, at der i
Hans Liv ei gives en Undtagelse
Fra Reglen. Han fik tømret sig en Stige
Af godt, forsvarligt Træ til Lykkens Tempel;
Ad den han klavred op, og mens han klavred,

Til Høire saae han ei, og ei til Venstre.
Nu er han der, nu er han kommen op;
Troer du, han skulde stirre ned til mig?

Johanna.

Den Stige, som han satte til sin Lykke,
Var Tapperhed som Byens Commandant.
Du siger selv: han holdt bestandig trofast
Ved sin Beslutning, med sit Maal for Die;
I Fald det Maal nu havde været dig?

Dina leer.

Jeg? Nei, Johanna! Hvad man sigter til,
Maa smukt staae stille, det maa sidde fast;
Og jeg var alt for vild, bevægelig
Til Plet i Skiven for slig Lykkejæger.

Johanna.

Saa meget kan jeg dog fortælle dig:
I dette store Huus, hvor vi har faaet
Os nogle ringe Værelser i Qvisten,
Boer der i Bel-Etagen, som den kaldes,
En anden høi og fornem Officeer,
En Ven af Walter, som han tidt besøger.
For nogle Uger siden mødte jeg
Paa Trappen Walter. Herr Geheimeraaden
Mig hilste venligt, spurgte — som det lod —
Deeltagende, ret hierteligt om dig.
Og da jeg ham fortalte, du kom snart
Til Byen, at du skulde boe hos os —
Lod det til at fornøie ham særdeles.

Dina neier.

Særdeles høfligt! — Bliv ei vred, Johanna!
Jeg veed, jeg er uartig; men jeg kan

Ei lade være. Intet forekommer
Mig meer utaaleligt, end Baand og Tvang.

Johanna.

En Mand maa tvinge sig imellemstunder,
Naar han vil frem i denne strenge Verden,
Og meer en Qvinde.

Dina.

Men jeg vil ei frem.
Jeg vil ei klinge med i Melodien,
Men skurre som en selsom Dissonants;
Den løser sig dog op i Harmonien.

Johanna.

Jeg kiender dig, jeg veed, du er uskyldig,
Jeg er derom i Hiertet overtydet;
Men ved din Levemaade, gode Dina!
Du ofte gav Bagtalelsen et Vaaben,
Som kunde skade dig.

Dina.

Det veed jeg nok,
At ikke just jeg har det bedste Rygte.
Jeg kiender mange knibske Damer, Hanna!
Saa gode sikkert ei, som deres Rygte;
I Fald jeg — til Forandring — nu er modsat,
Kan det vel skade mig?

Johanna.

Ja, fra maaskee
At giøre snart et godt Partie.

Dina leer.

Men jeg
Vil ikke giftes.

Johanna.

Og dog bærer du
En Guldring paa din Finger.

Dina.

Det er ei
Paa Giftefingren.

Johanna.

Altid skiuler du
For Alle, hvo dig skienkte denne Ring,
Hvad den har at betyde.

Dina.

Jeg har skiult det
For Alle hidtil; men for dig, Veninde!
Vil jeg nu aabenbare det. Jeg veed,
Du er mig tro; jeg veed, at du kan tie.
Lov mig at giøre det for Alle, selv for
Din Mand, min Broder!

Johanna.

Jeg det lover helligt.

Dina.

Du hørte mig fortælle Barnet nys
Et Eventyr om Ridder Ebbes Døttre
Fra Bnrø — hvordan Sand og Vand paa Stranden
Omtumles — om den Brud ved Midienat,
Som dræbtes der. Det var tilfældigt ei,
At alle disse Syner kom tilbage.
Min Phantasie har slaaet Rod derude,
Og hvor ei Andet trives kan, Johanna!
Der voxer min Indbildnings Tidselblomst,
Og folder ud de store Purpurblade.

Johanna.

Du spænder min Nysgierrighed.

Dina.

Saa hør!
Jeg var hos Faster et Aars Tid, og vandt
Den gamle Kones Hierte; men det var
Et Offer vistnok af to skiønne Foraar.
Gold er Naturen der og sørgelig.
Dog boede der en Ridder nær, paa Burø,
Og han fik just den Tid et kort Besøg
Af Een fra Kiøbenhavn, en anden Ridder,
En deilig Mand, som ofte mødte mig
I Ridderborgens Hauge, der er smuk,
Og hvor jeg søgte hen, fordi det var
Det Sted i Egnen, og det eneste
Med grønne Træer, med Urter og med Blomster.
Han gav sig tidt i Snak med mig, og mortes
Vel over, i en simpel Landsbymø
At finde, hvad han just ei altid fandt
I Byens Damer. Vi blev gode Venner —
Forstaaer sig selv, i al Uskyldighed.
Han sagde mig dog ei sit Navn; jeg spurgte
Ham heller ei derom, jeg var saa stolt,
Som han, og det var ei hans Fornemhed,
Jeg brød mig om, det var hans Vid, hans Aand,
Hans Ild, hans Kundskab fast til alle Ting.
Tidt bad han om et Kys, men fik det ei.
Nu maa jeg sige dig — du veed jo nok,
Jeg er catholsk, det er min Broder ogsaa;
Derfor jeg aldrig gaaer i lutherst Kirke,
Naar Klokken ringer til Gudstieneste,
Men tidt om Aftnen, naar jeg gaaer forbi,
Og Kirken aaben staaer, gaaer jeg derind.
De fleste Kirker vare jo catholske,

Før de blev lutherske. De gamle Minder
Staae der endnu fra den catholske Tid;
Nu maae de giøre fremmed Tieneste.
Men naar i Maanskin jeg seer Altertavlen,
Med Englene forgyldt i Skyerne,
De gamle Helgenbilleder af Steen,
Som ei er sønderslagne — knæler jeg,
Og holder Bøn, og læser Paternoster.
Det giorde jeg en Aften seent i Høiby.
Men tænk dig min Forundring, da jeg hæved
Mit Hoved efter en andægtig Bøn,
Og saae en Ridder knæle ved min Side.
Det var min Ridder. Han omfavned mig,
Han stak mig denne Guldring paa min Finger,
Og sagde: Dina! nu er du min Kiærest,
Og naar vi kommer ud af Kirken, maa
Du give mig det længst forlangte Kys.
Bedøvet stod jeg op, og fulgte ham;
Men da jeg vendte mig i Gangen om,
Steg Ridder Ebbes blege Døttre ned
Fra Billedrammen med udslagne Haar,
Og jamred sig, vred Hænder, trued mig.
Jeg skyndte mig paa Kirkegaarden ud,
Meddeelte Ridderen min Skræk — han loe.
Han fik mig til at gaae i Haugen med sig
I Maaneskin — der tog han mangt et Kys;
Saa iilte han til Borgen, til sin Ven,
Og reiste bort. Jeg har ei seet ham siden. —
Det var, mit Liv! din lykkeligste Stund.
Det var den herligste Skiærsommerdrøm,
Og aldrig Solen straale vil saa klart
For mig, som Maanen smiilte denne Nat.

Johanna.

Og fik du ei at vide, hvo han var?

Dina.

Naturligviis! Nu var det mig jo vigtigt.

Johanna.

Hvad hed han?

Dina.

Corfitz Ulfeld.

Johanna.

Store Gud!

Dina.

Ja, det forundred mig saa stærkt, som dig,
Da jeg det hørte første Gang.

Johanna.

Veed du,
At han er gift?

Dina.

Nu veed jeg det; dengang
Fortaug den Skielm mig Alt.

Johanna.

Du spøger med det?
Du kalder ham en Skielm?

Dina leer.

Maa den ei kaldes
Saaledes, som, imens hans Kone ligger
I Barselseng, og mens en gammel Ven
Til Tidsfordriv han skienker et Besøg —
Indbilder en ung Pige, han er Ungkarl,
For at faae hende ret forelsket i sig?

Johanna.

Jeg finder det afskyeligt.

Dina.

Ja, vist!
Jeg ogsaa. Men af hvem? Af Amor, Hanna!
Cupido. Han er Gud, men, ak desværre!
Han er en hedensk Gud; det mærker man.
Hans Lyst er Andres Suk og Siælevee.
Ulfeld forelskede sig stærkt i mig,
Og derfor drev ham Kiærligheden til
At vinde mig igien.

Johanna.

Sand Kiærlighed
Tilbeder ingen hedensk Gud, i den
Man lyder Hiertet, og ei Fristelsen.

Dina.

Det er en anden Sag, naar man vil giftes.

Johanna.

Ha, Dina! faa mig ikke til at rødme,
Jeg vil saa gierne agte dig.

Dina.

Jeg haaber,
At ikke jeg forspilde skal din Agt.

Johanna.

Forlanger Kiærlighed ei Ægteskab?

Dina.

Indretningen i Verden kræver den,
Og Ærbarheden kræver den, saasnart
Blomsten paa Livets Træ skal vorde Frugt;
Men naar man nøies med den blotte Blomst,
Hvortil behøves da Forvandlingen?

Johanna.

Du sværmer altid. Hvad du siger der,
Ei grundet er i Menneskets Natur,

Og bringer den til Fald og Undergang,
Som agter ikke Faren.

Dina.

Tapperhed
Ei agter Faren. Jeg har Characteer.
Venus er sandselig, Diana kydsk;
Men en forelsket og dog kydsk Diana
Blev noget Nyt. Jeg holder meget af
Originalitet, og troer mig stærk nok
Til slig Diana.

Johanna.

Gud i Himmelen,
Hvor dog vort Væsen er forskielligt, Dina!
Den hele Verden bruger du letsindig
Til Tumlepladsen for din Phantasie —
See denne lille Stue, dette Bord,
Dragkisten, disse Stole, Speilet der,
Det lille bitte! Alt stort nok for mig,
I Fald jeg maatte kun beholde det.
Min Mand! mit elskte Barn! Men — gode Gud!
Min lille tarvelige Nøisomhed
Er bygt paa Lava, som dit stolte Luftslot,
Og muligt styrter jeg deri, før du.

Dina bekymret.

Du giør mig bange. Naar slig Turteldue,
Der ellers saa taalmodigt, venligt kurrer,
Slaaer Vingen ud, og skriger, ængstes man.
Hvad fattes dig? Er ei min Broder god
Imod dig?

Johanna.

God, som du; men, ak desværre!
Han eier Noget af din Characteer,

Og agter ikke nok en daglig Ordens
Velsignede Nødvendighed. — Du troer,
At han er gaaet til sit Arbeid alt?

Dina.

Ja, er han ikke det?

Johanna.

Ak, gode Himmel!
Han har ei været hiemme hele Natten.
En Sværm Forførere har atter faaet
Ham til at tage Deel i Sviregildet.
Det er ei første Gang.

Dina.

Det giør mig ondt.
Hvis det jeg havde vidst, min gode Hanna!
Jeg havde givet Pengene til dig,
Og ei til ham. Men vær du rolig, Barn!
Han kommer snart. — Ei, ei, min gode Rudolf!
Saa har du ei aflagt den gamle Vane?
Det gaaer ei an. Har A du sagt, saa maa
Du ogsaa sige B. Nu skylder du
Din Hustru og dit Barn at være stadig
Og sparsom. Hvad du har, er ikke dit.

Lytter.

Der kommer Nogen.

Johanna.

Ak! jeg gyser, hvergang
Der gaaes paa Trappen. Mon det er min Mand?

Det banker.

Dina.

Kom ind!

Walter kommer, og hilser venlig og undseelig.

Tilgiv, at jeg saa dristig kommer!

Dina forundret.

Herr Oberst Walter!

Neier dybt.

Johanna glad.

Herr Geheimeraad!

Walter til Dina.

Madam Vinhofer har fortalt mig alt:
Hun vented et Besøg i disse Dage,
Et hende kiært Besøg — og kiært for mig,
Der ikke glemmer Barndoms hulde Minder
Og Ungdomsvenskab. Lykken føier det
Saa vel for mig, at jeg i Huset her
Har alt en Ven; hos ham erfared jeg
Den kiære Dinas Komme. Hun tilgiver
Min Dristighed?

Dina.

Ak, Herr Geheimeraad!
Den Ære var for stor. Nu, da I er
Saa fornem, skikker det sig ei for jer meer,
At mindes mig.

Walter smilende.

Jeg veed fra gammel Tid,
At Dina synes godt om Ironien,
Og tidt betiener sig af denne Form.
Særdeles mange Fortrin har jer Aand,
Jer Siæl; men Ydmyghed — tilgiv mig, Dina!
Den troer jeg ei kan regnes med blandt disse.
Og for en kiæk, en ædel, stolt Natur
Var det ei heller Dyd, men Hykleri.
I veed ret godt, I viger ingen Damer
I Skiønhed, Kundskab, Yndighed, Talent;
Hvortil da Ydmyghed?

Dina neier.
Særdeles artigt!
Jeg takker, Herr Geheimeraad!

Walter.

I vil
Ei mindes meer den Tid, da Walters Fader
En Hiulmand var i Rendsborg, eders Nabo,
Og da jeg som Fricorporal, Cadet,
Besøgte jer i mine Ferier,
Og fandt den hulde Dina siddende
Med Bøger, læsende, til Morskab for
Min stakkels gamle, blinde Bedstefader?

Dina.

Det mindes jeg heel vel. Og eders Spot
Jeg mindes ogsaa, naar med Hovdet fuldt
Af eders Videnskab — Mathematik,
Og Fortification, og hvad det hed —
I giorde Nar af mig, fordi jeg holdt
Saameget af de gamle Eventyr.

Walter.

Nu, Herregud! det var ei heller Bøger,
Som passede sig for den snilde Dina;
Men det var barnligt, og det var naturligt.
Og af en næsviis, halv opdragen Dreng
Var det ei mindre barnligt og naturligt,
At spotte Sligt og troe sig superklog.

Dina.

O, det var Næring for min Phantasie;
Det forberedte mig til bedre Kost.

Walter.

Jeg mærker, I har gammel Kiærlighed
For Poesien. Gammel Kiærlighed

Ei ruster, siger man; jeg troer det selv.
Et Fruentimmer ynder Poesie —
Hvad kan der vel indvendes derimod?
Der gives ingen Leg og intet Spil
Saa fiint, saa smukt, saa aandeligt, som det;
Især naar man, som J, forbinder det
Med færdig Kundskab i saamange Sprog.
Vi Mænd — det er en anden Sag, vi maae,
Naar vi vil drive det lidt vidt i Verden,
Anvende Tiden paa det Nyttige,
Paa det Alvorlige.

Dina fortørnet.

Nyttigt! Alvorligt!
Er Poesie ei nyttig og alvorlig?

Stamper i Gulvet.

Man kunde springe virkelig til Flint
Af Vrede, ved at høre Sligt af Een,
Der gielder dog for en fornuftig Mand,
Og er det ogsaa, men i andre Ting.
Foragt kun Poesie, Begeistringen;
Bortjag af Livet Alt, hvad der er sieldent
Og eventyrligt, stort; tag jer til Mønster
Spidsborgeren og Bonden bag sin Ploug;
Lug alle Blomster ud af Livets Hauge;
Slib Industriens Øxe paa jer Pande;
Hug hvert et Frugttræ bort, som bar ei Brød;
Saa Havre, Rug, Byg, Erter overalt;
Nedriv hver herlig gammel Ridderborg,
Og byg en Faaresti, en Lo i Stedet;
Pløi Kæmpehøien bort, som staaer paa Marken!
Hvad skal vi ogsaa meer med Kirkerne?
Med Taarnene? Sløif Kirketaarnene!

Man træffer dem i Krigstid dog med Bomber.
Giør Alting fladt og flaut, og byg saa smukt
Paa denne Slette Stræbsomhedens Alter;
Saa har I virket som en sielden Helt,
Og Tiden har ved jer giort Kæmpeskridt.

Neier dybt, vender ham Ryggen, og gaaer ind i Sideværelset.

Johanna affides.

O, Gud! nu har hun opbragt ham imod sig.

Walter affides.

Saa yndig, som tilforn, med samt sin Særhed.

Johanna som før.

Han hevner sig. Nu bliver han vor Fiende.

Walter.

Skiøn var hun før, nu er hun skiønnere.

Johanna.

Hvad skal jeg sige til Undskyldning dog?

Walter.

Det gamle, løste Baand, som flagred frit,
Har atter Amor bundet i en Knude.

Johanna høit.

Tilgiv os, høivelbaarne Herre! Hun
Er taabelig, uagtet sin Forstand.

Walter.

Det klæder hende godt, at være vred.

Johanna.

Saa I er ikke vred?

Walter leer.

Mig vilde det
Vist klæde hæsligt.

Johanna.

Gud velsigne jer!

Fat ikke Nag til fattigt Folk; betænk,
At hun, uagtet sin Opfarenhed,
Har gode Egenskaber.

Walter.

Jeg betænker
Det saare vel.

Johanna.

I kommer dog engang
Igien? I slaaer ei Haanden af os?

Walter smilende.

Dina
Har viist mig Døren, men I er Vertinden,
Og dersom I tillader det —

Johanna.

Hvor gierne!

Walter.

Saa vil jeg prøve paa engang igien
At slutte Fred med hende.

Johanna.

Ædle Herre!

Walter.

Det hele Skum, hvoraf saa stolt hun steg,
Som Aphrodite giennem Havets Bølger,
Beroer kun paa en Misforstaaelse.
Hun troer, jeg hader Poesien.

Johanna.

Ak!
Hvis I kun ikke hader hende.

Walter leer.

Nei,
Saa lidt som Poesien.

Johanna.
Mange Tak!
Walter.
Hils hende!
Johanna.
Jo, det skal jeg.
Walter.
Siig, jeg gaaer
Aldeles uden al Fortørnelse.
Johanna.
Det skal jeg.
Walter.
At det glæder mig, min Mening
Om hvad hun agter, har fortørnet hende,
Fordi hun troer, den mangler Sympathie.
Det vidner om, at Walters Mening er
Ei Dina ligegyldig.
Johanna.
Godt, Herr Oberst!
Walter.
Lev vel! Og har I Noget mig at sige,
Saa veed I jo, hvor I kan træffe mig.
Johanna.
Jeg takker ydmygst, Herr Geheimeraad!
Walter gaaer.
Johanna alene.
Jeg arme Kone! hvordan kommer jeg
Dog ud deraf med disse Mennesker,
Der mangle reent snnd Menneskeforstand?
Galt var det før i Sandhed med min Mand;
Men nu, da Søsteren er kommen til,
Blier Faren dobbelt. Og dog elsker jeg

Dem begge; thi de er elskværdige,
Og det er Jammerskade, Jammerskade,
At ei de fik lidt mere jævn Fornuft.

Paul Gebhard,

en gammel Muursvend, kommer med Levningerne af en Natteruus.

O, Gud! Madam — er det Madam Vinhofer?
Tilgiv, jeg har forglemt at banke paa!
Jeg gierne vil gaae ud igien og banke
Paa Døren.

Johanna.

Bliv kun her! Jeg kiender jer.
I er —

Paul Gebhard.

Ja, ganske rigtig — Mestersvend,
Polerer, af jer Mand en gammel Ven —
Og Broder.

Johanna.

Svirebroder!

Paul Gebhard.

Ja, desværre!
Jeg vil ei rense mig, undskylde mig;
Men hvis oprigtig Sønderknuselse,
Hvis Taarer kan aftvætte slig en Brøde,
Saa græder jeg. Jeg græd den hele Tid.

Johanna.

Hvor er min Mand? Han er dog ikke kommen
Til Skade?

Paul Gebhard.

Tværtimod! Nei, han er heel
Paa alle Lemmer, han er rask og rørig.

Gud give, han var falden ned, som jeg,
Engang fra Stigen, slaaet Benet krumt,
Saa var der ikke skeet, hvad nu er skeet.

Johanna.

Hvad er der skeet?

Paul Gebhard.

Men det forstaaer sig selv,
Det er jo Æreis Vei; og en Soldat
Kan avancere, blive General.
Spørg Oberst Walter kun! Jeg mødte ham
Paa Trappen. Han kan tale med om Sligt.

Johanna.

Gud frels os! Rudolf hvervet til Soldat?

Paul Gebhard.

Ja — det kan ikke negtes. Han har taget
Haandpenge — som blev drukket op. Jeg selv
Drak med. Det giør mig ondt, særdeles ondt;
Men vi er alle Mennesker, Madam!

Johanna.

O, Gud i Himlen!

Paul Gebhard.

Jeg skal sige jer,
Hvordan det kom sig. Denne Hververknegt,
Der sniger sig omkring, som en Hyæne,
Han snuser om, hvor han kan giøre Bytte,
Og blander sig i skikkeligt Folks Selskab.
Vi sammen sad in bona caritate,
Som Studioserne jo kalde det,
Og drak. Det var en ærlig Sag — Frimandag!
Men ei, fordi en ærlig Haandværksmand
En Ruus sig drikker, skal man tage ham
Og sætte ham derfor i Slaveriet.

Det er upassende. Den Straf er alt
For exemplarisk, og den Drik for dyr.
Der kommer han.

Rudolf Vinhofer i Mundering, med Hat med Fiær i, Kaarde ved Siden, fulgt af en Sergeant. I det han kommer, træder Dina ud af Sideværelset.

Rudolf med fortvivlet Kiækhed.

Nu er det skeet, min Hustru!
Min Søster! og nu hielper ingen Taarer.
De græd ei Baldur ud af Helvede,
Og Rudolf grædes ei af Regimentet,
Som han er hvervet til.

Til Sergeanten.

Min Herr Sergeant!
Gik der et Bud paa Skolen op til Barnet,
Da vi kom der forbi?

Sergeanten nikker.

Hun kommer strax.

Rudolf.

Jeg ogsaa tager Afsked med den Lille,
Og saa afsted! Her vil jeg ikke blive;
Vil ei, som mig Captainen tilladt har,
Betale for en Anden i mit Sted,
Imens jeg gaaer paa Arbeid. Det var usselt.
Er jeg Soldat, saa vil jeg ogsaa slaaes.
Jeg vil i Krig. Jeg haaber, vi faae Krig
Vel snart igien; saa kæmper jeg mig op
Til Lieutnant, til Captain, og kommer hiem
Med Hæder, Hanna! giør jer lykkelige.

Johanna.

O, Gud! min høist ulykkelige Mand.

Dina,

dybt bevæget, men søger at skiule sin Følelse med Raskhed.

Gaaer du i Krig, saa følger Dina dig.
Ja, jeg vil være Marketenterske.

Torrer sine Øine.

Jeg altid tyktes godt om denne Stand.
Det er en Slags Valkyrie — forstaaer sig,
Lidt travesteert, men dog Valkyrie.
Halvt klædt som en Soldat og halvt som Qvinde,
Gaaer hun omkring og skienker Mod i Bægret
Til trætte Kriger, og opmuntrer ham.

Der farer hende en Tanke giennem Hovedet.

Men bi dog lidt! Jeg faaer en god Idee —
Min Broder! det er bedre, meget bedre.
Vi har jo Fred, da kan ei avanceres.
Du trækker kun paa Vagt, og fryser i
Dit Skilderhuus, med fingerløse Vanter,
Og med lidt tørt Commisbrød i din Taske.
Det duer ei. Bi lidt; jeg kommer strax.

Hun løber ud.

Paul Gebhard nærmer sig Rudolf med Deeltagelse.

Min kiære, gode, gamle Kammerat!
Kan du tilgive mig? See mine Taarer,
Min Ruelse, min Bod og min Forbedring!

Vender sig til Johanna.

Mig var det, som forførte ham, Madam!
Ja, jeg var Slangen i hans Paradiis,
Og derfor græder jeg. Men Gud skal vide,
Det er ei falske Crocodilletaarer.

Rudolf.

Gaa, gamle Fiante! Vil du bilde Folk ind,
At mig en saadan Stymper har forført?

Paul Gebhard.

Nu er du bleven stolt, fordi du bærer
Felttegnet, Rudolf! Nu vil du ei meer
Vedkiendes gamle Venner. Det er ei
Saa smukt just, som det burde være; men
Det er jo Mode blandt de Militaire.
Ja, ja! saa gaaer jeg nu, og ønsker Lykke
Til dit fremtidige Avancement.

Gaaer.

Den lille Dina kommer.

Rudolf.

Min lille Dina! Barn! omfavn din Fader
Til Afsked. Muligt sees vi ei saasnart.

Barnet trækker sig frygtsom tilbage, og skiuler sig bag Moderen.

Johanna.

Hun kiender dig ei meer i denne Dragt.

Rudolf.

Kom, kiære Barn! du ønskte jo saa tidt
At see en Sabel. Faer har faaet een.
See, hvilken deilig Klinge!

Han drager Sabelen ud. Barnet skriger, og skiuler sig bag Moderens Skiort.

Rudolf.

Men, Dina! kiender du din Fader ei?

Walter, som triner ind med Dina.

Du kiendte dig ei selv, Forblindede!
Tak Himlen, at det træffer sig saa vel,
At just du styrted dig i Havet ud,
Hvor der en Fisker sidder i sin Jolle,
Som svømme kan, og som kan redde dig.

Sergeanten.

Herr Oberst! han er netop hvervet til
Jert Regiment.

Walter.

Jeg veed det. Han er fri.
Tag Hatten, Kiolen, Kaarden!

Til Johanna.

Giv ham atter
Sit Skiodskind, Hue, Muurskee!

Johanna.

Gode Gud!
Troer jeg mit eget Øre?

Dina klapper i Hænderne.

Det er herligt.
Det gaaer jo til, som i et Eventyr,
Med pludselig Forvandling: først en Murer,
Saa en Soldat, saa Murer strax igien.

Sergeanten gaaer paa Walters Vink med Munderingen. Johanna henter Hue, Troie og Skiodskind. Dina binder ham Skiodskindet om Livet, sætter Huen paa ham, og henter en Muurskee, som hun giver ham i Haanden.

Dina.

Nu er du atter Murer; husk nu paa,
At du skal bygge op, ei rive ned!

Den lille Dina løber hen, og kysser ham.

Som Fader kiender dig dit Barn igien.

Rudolf kaster sig for Walters Fødder.

Min Redningsmand!

Dina lidt forlegen.

Det er han rigtig nok. —
Herr Oberst! jeg kan ikke knæle for jer,

Men jeg kan takke jer, og Dinas Tak
Har aldrig mistet sin Hukommelse.

Walter.

O, kiære Venner! hvor det glæder mig,
At Skiebnen føier det saa let for mig,
At være jer til Redning og til Nytte.
Min stakkels Rudolf! har de fanget dig?
Fordømte Skik, afskyelige Daad,
Hvorved den ædleste blandt alle Stænder
Nedværdiges, og taber al Betydning!
Hvad Ære kan det være vel for mig
Og andre brave Krigere, med Hug
At drive frem en Skare kiøbte Trælle
Til — Heltedaad? Ha, latterlige Navn
For — Slaver, smeddede med Lænker sammen,
Som Tyve paa Galeien! Naar skal atter
Fri Landets Søn slaae for den danske Frihed?
Naar skal han atter føle sig en Helt,
Med Sværdet i sin Haand for Fædrelandet?
Naar det fordømte Hververi er endt;
Naar fremmed Skildvagt ei fortvivler meer
I fremmed Stad og Fæstning; ha, naar Bonden
Er atter, som i Oldtid, Odelsmand —
Da skal han kæmpe som den gamle Helt,
Og skaffe Danemark sin gamle Ære.

Johanna, som mærker, at Dina er rort over Walter, vinker sin Mand, og gaaer sagte ind i Sidekammeret med ham og Barnet.

Dina.

O, Walter! jeg har miskiendt jer, tilgiv.
Altid har jeg hoiagtet eders Sind
Og Flid og Handlekraft, men troede jer

Kold, som de Tal, de Linier og Cirkler,
Hvormed I regned eders Planer ud,
Og som det Sværd, hvormed I tappert slog.
Hvor taabelig og skiæv var denne Mening!
Nei, Walter er en stærkbevinget Aand;
Og — hvad der koster mig af Alting meest —
Frivilligt jeg — ydmyger mig for ham,
Og beiler venligt om — Tilgivelse.
Taknemligheden glemmer ei Velgierning;
Men Høimod har en slet Hukommelse
For Krænkelsen — der ærlig er fortrudt.

Walter.

Man lærer stundom i et Dieblik
At kiende, hvad ei mange Livets Aar
Tilforn har øinet. Ogsaa, Dina! jeg
Miskiendte dig, uagtet varmt mit Hierte
Hang ved Erindringen om dine Fortrin.
Jeg troede dig, med samt hver sielden Evne,
Beherskket af et daarligt Drømmeri,
Der nød kun Livet som et Skyggespil.
I denne Morgenstund opdaged jeg
I Dinas skiønne Barm et kraftigt Hierte.
Den, som sin Broder elske kan saa høit,
Kan ogsaa vorde Hustru, Venneviv.
Jeg beiler om din Haand. O, ræk mig den!
Jeg deler med dig Rang og Lykke, Dina!
Jeg ønsker ingen fornem Adelsfrøken.
Man skal ei kalde mig Roturier
Og Parvenu; jeg agter ei at trænge
Mig ind i deres Æt. Fortienesten
Og Kongens Naade har ophøiet mig;
Det skal de lade gielde. Vord min Viv!

Med Dina ved min Side — begge kiække,
Skal vi nedlyne dem med stolte Blik,
Som vove tør vor Adel at fornegte.

Dina bedrøvet.

O, Walter! hvorfor hersker Mennesket
Ei over Villien, over Lykken meer?
Hvi skal en Grille tidt bestemme Hiertet
Til hvad der ofte blier vor Undergang?
Du troede mig beherset af et daarligt,
Vildt Drømmeri. Maaskee har du dog Ret.
Og er det saa, da blier vist ikke Dina
Den Eneste, den Sidste. Hvad er Elskov
Vel Andet, end et saadant Drømmeri?
Men skiøndt ei Kiærligheden har Fornuft —
Hvad er vel al Fornuft og al Forstand,
Som mangler Kiærlighed?

Walter.

Hvem elsker du?

Dina viser ham Ringen paa sin Finger.

Hvo gav dig Ringen, Dina?

Dina.

Corfitz Ulfeld.

Walter.

Ha, Ulykkalige! Farvel for evig!

Gaaer.

Dina.

Ak, der bortstødte jeg min sidste Ven.
Hvem har jeg nu — hvem har jeg nu igien?

Tredie Handling.

Hele Forgrunden af Skuepladsen indtages af en tæt Lovhyttegang med klippede buede Aabninger, hvorigiennem man seer en smuk lille Hauge med Frugttræer og Blomster, og Ulfelds Palads, en gammel gothisk Borg med Spiir, i Baggrunden.

En Gartner. Dina, klædt som Amagerpige, paa Armen har hun en Kurv.

Gartneren.

I kommer for at sælge Blomstersvibler?

Dina.

De skiønneste, de bedste; nylig sendte
Fra Holland.

Gartneren.

I vil sælge dem til Fruen?

Dina.

Jeg tænker, Blomstervæsnet her i Haugen
Vedkommer hende.

Gartneren.

Ja, for saavidt, naar
De staae der, kan hun plukke, lugte til dem,
Fornøies over deres Farver; men
I Fald I troer, at hun umager sig

Med Kiøben, Planten, Vanden og deslige,
Saa taer I feil. Nei, Frøken Leonore
Har Andet at bestille.

Dina.

Saa? hvad giør hun?

Gartneren.

Nu, for Exempel, sidder hun og læser
Latin.

Dina.

Latin? Det er Pedanterie,
Det skikker sig ei for et Fruentimmer.

Gartneren.

Hun skal vel lære Sædlighed af jer?

Dina fatter sig.

Bliv ikke vred! Jeg meente kun — det er
En Sieldenhed blandt Qvinder, at de lære
Latin.

Gartneren.

Hun er i dette, som i Andet,
Undtagelse fra Reglen. For Exempel,
I troer vel ei, at hun kan giøre Vers?

Dina.

Som due noget? Dem gad jeg dog seet.

Gartneren.

Forstaaer I jer paa Sligt.

Dina fatter sig.

Nei;

Leer.

men bedømme
Kan man jo nok, fordi man ei forstaaer.

Gartneren.

I er satirisk, mærker jeg.

Dina.

Satirisk —

Hvad er da det?

Gartneren.

Ja, det kan, for Exempel,
Jer Frøken Leonore bedst forklare. —
Her er et Vers til hendes Ægteherre,
Det har hun giort paa Grevens Fødselsdag.

Rækker hende et Stykke Papir.

Hvad synes jer om det?

Dina, efter at have læst det.

Jeg finder det
Lidt mat, en Smule flaut, men yderst velmeent.

Gartneren.

Ja, hvad forstaae vel Bønder, for Exempel,
Sig paa Agurksalat?

Dina leer.

Amagerbønder
Forstaae det nok.

Giver ham Verset tilbage.

Gartneren.

Ja — hvad jeg vilde sige —
Min Frue kan I neppe faae i Tale.
Jeg kiøber ingen Svibler; man kan ei
Bedømme deres Værd, før Blomsten kommer.
Jeg kiøber ikke Kat i Sæk.

Dina.

Men Herren
Maaskee?

Gartneren.

I siger Noget! Han bedømmer
Ved første Diekast, hvad ei vi Andre

Forstaaer os rigtigt paa vort hele Liv.
Ja, ja! jeg henter Herren, for Exempel!
Han lider smukke Blomster, smukke Piger.

Gaaer.

Dina ene.

Jeg troer, jeg holder mig godt i min Maske.
Og hende, som jeg nødigst seer af Alle,
Jeg lod mig melde hos, for siden ei
At overraskes. Kom hun selv, saa lod hun
Formodentlig mig gaae med mine Svibler,
Og Sagen var for denne Gang til Ende;
Men nu — nu kommer han — og Fruen læser
Latin. Det træffer sig særdeles heldigt.

Gud, hvor mit Hierte slaaer! — Er det da vist,
Er jeg forelsket end i Corfitz Ulfeld?
Hvad hielper det at negte Sandheden?

Seer sig om.

O, hvor forskiellig er Naturen her
Fra den, hvor sidste Gang vi saaes! Der kiendte
Det vilde Sand- og Vandstøv ingen Skranker;
Her drømmer Blomsten bag den snevre Muur,
Som om den sad i Fængsel. — Dina! hvis
Du i din Blomsterungdom saadan sad
Indsluttet af den skumle Fængselsvæg?
Hvis Blomster her du saae for sidste Gang? —
Hvor falder Sligt mig ind? Den Phantasie,
Den løber dog bestandig af med mig,
Og viser mig tidt Skrækkebilleder,
Som om den vilde røve mig mit Mod.
Aandskraften maa bekæmpe Phantasien
Og tvinge den til Lydighed; hvis ei,
Blev alle vi Begavede forrykte.

Ulfeld kommer.

Min Gartner siger mig, her er en Pige
Med Blomstersvibler.

Dina

vender sig halvt fra ham, og rager i Kurven.

Svibler har jeg nok af;
Som dunkle Haab, som uopfyldte Ønsker,
Som Børn i Svøbet ligge de i Kurven.
Det kommer an paa eder selv, Herr Greve!
Om de skal plantes her i eders Hauge,
Om der skal blive Hyacinther af dem.

Ulfeld forundret.

Hvad seer jeg? — Dina!

Dina neier.

I seer ikke feil.

Ulfeld.

Amagerpige!

Dina.

Denne Dragt er kun
Et Svibelskiul.

Ulfeld.

Der skiuler Skiønheden?
Den Lignelse sig passer ikke her;
Thi Dragten klæder dig særdeles godt.

Søger at skiule sin Forlegenhed.

Min kiære Dina — du besøger mig?

Dina.

Det undrer eder? Mindes I, dengang I
Besøgte mig?

Ulfeld.

O, jeg har ikke glemt det.

Dina.

I undres over, at jeg kommer her;
Forsikkrer mig, at I har ikke glemt mig?
Saa har I glemt mig. — Der er eders Ring!
Jeg kom kun for at flye jer den tilbage.

Ulfeld smilende.

Saa kort for Hovedet, som hidindtil,
Saa ubetænksom nu, som hidindtil!

Dina næsten med Taarer.

Ha, det er smukt af jer, at forekaste
Mig Ubetænksomheden — I, som selv
Benytted jer deraf!

Ulfeld.

Hvor kan du dog,
Med samt dit gode Hoved, misforstaae mig
Saa reent?

Dina.

Hvad vil I sige da med eders
Forlegenhed og fornem kolde Tale?

Ulfeld.

Jeg negter ei, at jeg er lidt forlegen.
Du søger mig i Haugen her — i Fald
Min Kone, Frøken Leonora, kom?

Dina.

Saa stod jeg ydmyg som Amagerpige,
Og solgte Svibler. Hvis I kun er bange
For eders Kone, kan jeg trøste jer.
Hun sidder jo fordybet i Latin,
Hun er i Rom; imedens kan vi to
Vel snakke sammen lidt i Kiøbenhavn.

Ulfeld.

Raskvovende, som altid!

Dina.

Giør I atter
Mig Forekastelser, saa gaaer jeg strax.
Der har I eders Ring!

Ulfeld.

Hvormed har jeg
Forbrudt det Venskab, som den skulde tyde?
Du tog den selv jo som et Venskabstegn.

Dina fatter sig.

Saa lad den sidde! — Altsaa — Dina kommer
Her som Veninde. Hun besøger jer,
Og gratulerer jer til eders Ankomst.
Hvis hun var fornem nok, lod hun sig melde,
Saa kom hun i en Vogn — sex Heste for —
Drak Thee og Kaffe med jer, hos jer Frue,
Og spurgte, hvordan Eders Excellence,
Herr Greven, i den lange Tid sig havde
Befundet. Men — da jeg er borgerlig —
Saa maa jeg vælge til Audientsgemak
Et Sted, som det kan falde sig. Det sidste
Var stort: en Ork — en Kirke; dette smaat.
Mig synes selv, at I er bleven mindre,
Skiøndt mere trind. Hielp, Sanct Christopher! troer
Jeg ikke næsten, at I bær Paryk.

Ulfeld.

Nei, Dina! nei. Det er mit eget Haar,
Men langt og krøllet efter Tidens Mode.

Dina.

Gud være lovet! Hvis I bar Paryk,
Da var det ude med os.

Ulfeld.

Du henrykker

Mig atter med din Kiækhed, med dit Lune.
Jeg seet har mange skiønne Fruentimmer
I London, i Paris, i Wien, i Haag;
Men Ingen lignte dig.

Dina.

Dog har I glemt mig.

Ulfeld.

Nei, paa min Ære, nei!

Dina.

Paa eders Ære?
Jo, I maa tale vel om Æren, I,
Som sneg jer ind i Kirken efter mig,
Og profanerede Guds hellige Huus —
Og satte denne Guldring paa min Finger.

Ulfeld.

Du lille Hedning! profaneerte du
Ei Kirken først? Hvor tør en Catholik
Indsnige sig vel i en lutherſk Kirke?

Dina.

Hvor tør en Rigshofmester lyve sig
Til Ungkarl, naar han alt er Ægtemand?

Ulfeld.

En Rigshofmester og en Lutheraner
Dog aldrig havde kunnet ægte dig,
Den Borgerlig-Catholske, om han altid
Var bleven Ungkarl.

Dina.

Derom taltes ei.
Og sæt nu, at I havde fundet ei
Hos mig det Sindelag, den Kraft, Bestemthed,
Som dog I fandt — hvad var der blevet vel
Af Dina?

Ulfeld.

Hvad Italien og Frankrig
Har mange Mager til: den skiønne Dina
Var bleven Ulfelds Herskerinde.

Dina.

Nævn
Ei Ordet mig paa Fransk, saa rødmer jeg.

Ulfeld.

Hver Tid sin Fordom har. Den skiønne Dina
Var altid Hader af sin egen Tid
Og Tidens Tænkemaade. Men hvorfor?
Det er dog den, man lever i, dog den,
Man er afhængig af. Den skiønne Dina
Forelsked sig —

Dina neier.

I Corfitz Ulfeld.

Ulfeld.

Hør mig!
I gamle danske Kæmpe-, Ridderviser,
I engelske Ballader. Hun fik Lyst til
At være den „nødbrune Pige", som
I Mandsdragt fulgte trolig med sin Ridder.
Jeg fandt i den vansmægtende Natur,
Som hvirvler Sand hist ved et stormfuldt Hav,
En deilig Mø. Den tryllende Contrast
Stærkt virkte paa mig; jeg forelsked mig,
Og vandt, det veed jeg, atter Dinas Ømhed.

Dina.

Er I saa vis paa det?

Ulfeld.

Dit søde Kys
Har sagt mig det. Dog vandt du ikke blot

Min Elskov, men min Agtelse, da du
Dig viste stærk nok til at væbne dig

Dina.

Imod Forførelsen.

Ulfeld.

I Edens Hauge
Forførte Eva Adam; siden, da
Vi joges ud af Uskylds Paradiis —

Dina.

Forfører Adam Eva. Nu maa Eva
Beskæmme Adam. Mener I ei saa?

Ulfeld.

Du har beskæmmet mig, jeg tilstaaer det,
Og bragt tilbage mig paa Pligtens Vei.
Saa stærk en Characteer, saa usædvanlig,
Som din, kan trøstig man betroe sig til;
Thi du er ikke som en anden Qvinde.
Saa hør da, Dina! Jeg har elsket dig;
Men nu — nu elsker jeg dig ikke meer,
Nu elsker jeg — Eleonora Ulfeld.

Dina forundret.

Jer egen Kone?

Ulfeld.

Hendes Fromhed, Troskab,
Deeltagelse, Forstand — og Modren til
Mig kiære Børn — Ledsagersken paa Livets
Tidt tornefulde, farefulde Vei —
Har ganske vundet Corfitz Ulfelds Hierte.

Dina.

Saa at der er igien ei mindste Stykke
Tilbage nu for Dina?

Ulfeld.

Jo — for Venskab
Er der et stort, et aabent Hiertekammer.

Dina.

Hvor der er Rum nok, tænker jeg; man siger,
I har ei mange Venner just. Nei, Tak!
Der har I eders Ring igien.

Ulfeld.

Du vil ei
Beholde den?

Dina.

Hvad skulde jeg med den?
Den vækker jo kun ærgerlig Erindring.
Jeg vil ei giøre jer Bebreidelser.
At være smukt forelsket i sin Kone,
Det er jo christeligt. Men, som jeg mærker,
Har I saa kiendeligt forandret jer,
At Folelsen, jeg havde for jer før,
Er ogsaa qvalt, som Sæd i Nattefrost.
Jeg saae jer sidste Gang — dansk Herremand,
Der mindte mig om Oldtid, Middelalder;
Nu er I bleven — fornem Diplomat.
Det slebne Frankrig og Italien
Har slikket eder Ridderminen bort,
Til søde Smiil optrukket eders Læber,
Og giort jer til — en fiin Ambassadeur.

Ulfeld.

For Himlens Skyld, skiul dig! Der er min Kone.

Dina smutter bag Hækken.

Eleonora Christina kommer med Giftflasken.

Min bedste Corsitz! bliv ei vred paa mig,
Fordi jeg varer dig med denne Flaske.

Du sagde selv, det er en rædsom Gift.
Dit Ord om Kongen, da du var fortørnet:
„Han hensov strax derved, som i en Dvale",
Mig klinger end forfærdeligt i Øret.
Jeg skiælver over alle mine Lemmer,
Naar jeg seer Flasken paa Kaminen end.
Dog stod den der, uvogtet som i Gaar.
Jeg har ei Ro, før denne Dødens Saft
Er heldet bort og reent tilintetgiort.
I Haugen har man gravet hist et Hul,
Hvoraf man løftet har en Kampesteen,
Der stod i Veien for Rabatterne;
Lad os i Hulen gyde Giften, Corfitz!
Vælt Stenen ovenpaa; saa er det glemt,
Saa er det, som det aldrig havde været.

Ulfeld

forfærdet, men med Fatning, tager Giftflasken.

Min bedste Leonora! du har drømt.
I Middagsheden er du slumret ind
Nok over den latinske Classiker,
Der stundom er kiedsommelig; jeg veed det.
I Drømme har du blandet Tant med Sandt.

Eleonora.

Jeg har ei sovet, Corfitz! jeg var vaagen;
Hvis Nogen af os drømte, var det dig.

Ulfeld

blinker til hende, slaaer Øinene fortvivlet til Himlen, og skotter til Siden.

Jeg siger dig, at du har drømt, min Hustru!
Gaa, skynd dig, gaa til Sengs! Du er ei vel.
Sov Febren bort!

Eleonora, som mærker Uraad.

O, Gud i Himmelen!

Hun iler ud.

Dina

kommer langsomt frem, og siger forbauset, i det hun maaler Ulfeld fra Isse til Fodsaal:

Vil Du med Gift berøve Kongen Livet?

Ulfeld.

Hør, Dina! Doctor Sperling kom i Gaar
Med denne Flaske, der var vel forseglet,
Som du den seer endnu, frataget nylig
En farlig Morderske. Han er distrait,
Som Hvermand veed; han glemte den hos os.
Min Hustru, der er noget alt for følsom,
Kom til, og hørte det, og gøs for Giften;
Og i en Drøm nu, i den hede Middag,
Hun phantaseerte lidt. Det er ei værd
At tale meer om det.

Dina.

En Sag, som denne,
Fortiener, Corfitz! vel at tales om.
Jeg gyser. Hvad betyder denne store
Forlegenhed og Angst? Jeg seer, I kæmper
Med eder selv. Jesu, Maria, frels mig!
I være vil en Kongemorder?

Ulfeld med Kraft og Stolthed.

Nei!
Saa sandt Gud lever og min Ridderære.
Og dette, Dina! maa dig være nok.

Dina.

Nei, Corfitz Ulfeld! det er ikke nok.

Ulfeld.

Hør nu et Alvors Ord, et vigtigt Ord,
Som ikke spildes. Jeg har leget med dig,
Og det var ikke Ret.

Dina.

Ja — løiet for mig,
Som nu. See, det er Sandheds, Alvors Ord.

Ulfeld.

Ha, driv mig ikke til det yderste!

Dina.

O, det behøves ei; thi efter al
Sandsynlighed staaer I saa yderligt,
Som I kan komme.

Ulfeld.

Spænd ei Buen, til
Den brister!

Dina.

Den er brusten.

Ulfeld.

Nei, ved Gud!
En Qvindehaand skal ikke bryde den.
Hør mig! Du kom til mig — og du har Ret
Til dette Møde; jeg har elsket dig,
Og jeg bør ogsaa giøre Noget for dig.
Det vil jeg gierne, skiøndt jeg skammer mig
Ved det ungdommelige Sværmeri,
Hvortil i alt for modne Manddomsaar
Din Deilighed forførte mig. Din Skiønhed
Anklage du derfor, men ikke mig.
Og mine Følelser blev mødt af dine;
Du kom i Møde mig den halve Vei.
Det er forbi.

Dina.

Forbi!

Ulfeld.

Jeg skienker dig
En aarlig Sum, hvoraf du godt kan leve,
Et Huus med Meubler, Hauge — hvad du vil.

Dina.

Saadan belønner man — sin Herskerinde;
Men da jeg aldrig var det, vorder det,
Saa vil jeg ikke nyde denne Gave.

Stolt.

Jeg har, hvad jeg behøver, for at færdes,
Som andre Dyr, i denne usle Verden.

Ulfeld.

Hvad vil du da?

Dina.

Kun sige dig Farvel,
Og give denne Guldring dig igien.

Giver ham Ringen.

Ulfeld.

Til Had forvandles da din Kiærlighed?

Dina.

Nei — til Foragt!

Ulfeld opbragt.

Ved mine Fædres Ære,
Den har jeg ei fortient. — Skomagerdatter!
Hør mig for sidste Gang: Jeg er uskyldig;
Det sværger jeg dig til ved Frelsens Gud.
Men dette, Dina! maa dig være nok.
Thi dersom du anklager mig — skiælv, Dina!
Man siger: Forord bryder ingen Trætte —
Jeg staaer i misligt Forhold her til Danmark,

Har mange Fiender og Misundere,
Kan ei indlade mig, og vil ei heller
Nedlade mig til uanstændigt Forsvar.
Jeg negter Alt, du staaer som Løgnerske —
Og Døden, Dina! blier din visse Løn.

Dina.

Saa er det ikke første Gang, at Døden
Uskyldigheden traf, og skaante
Forbryderen.

Gaaer hurtig bort.

Eleonora Christina kommer tilbage.

Hvad var det for en Pige,
Som talte med dig, og som bragte dig
Ud af dig selv?

Ulfeld.

Det var en Hex fra Heden,
Der hilste mig til Undergang, som Macbeth.

Eleonora.

Hun vilde sælge Blomstersvibler, sagde
Vor gamle Gartner mig.

Ulfeld.

Nei, Leonora!
Det var Skarntyder — dem fik vi for Intet.

Eleonora.

Min Gud! hvad fattes dig?

Ulfeld.

Alt, Alt maaskee,
Og derfor takker jeg din latterlige,
Urimelige Følsomhed. At du
Bestandig i det timelige Liv,
Med al din Lærdom, Viisdom, bærer dig
Saa keitet ad — det styrter mig til Helved.

Eleonora.

Igien du raser.

Ulfeld.

Hvorfor hader os
Vel Dronningen? Fordi til hendes Kroning,
Da vi besøgte Juveleren, du,
Der endelig skal prøve hendes Krone,
Laer Kronen falde, saa en sielden Perle,
Den bedste, springer af, og sønderknuses.
At det var Hændelse, det vil Sophia,
Det vilde Kongen selv ei troe; de troede,
Det var af Ondskab, af Misundelse,
Du lod den unge Dronnings Krone falde —
Og Hevnen fletter os en Tornekrone.

Eleonora med Taarer.

Tidt nok har du bebreidet mig det Misgreb.

Ulfeld.

Et Misgreb har du atter giort, langt værre,
Hvorfor maaskee der ingen Frelse gives.

Eleonora.

Du dræber mig med Skræk.

Ulfeld.

Hvi kunde du
Ei lade den fordømte Flaske staae,
Til Sperling hented den igien? Hvad skulde
Den ned i Haugen? Hvorfor plaprer du,
Der steds vil lære mig Forsigtighed,
Saa stor en Hemmelighed ud — et Ord,
Som selv du takked Gud for Ingen hørte;
Der nu, som Pest, bragt i et uldent Fnug,
Udbreder Ødelæggelser for os;
Der, som en Gnist, der kunde været slukt,

Af dig oppustes til en Ildebrand,
Der indebrænder os i Husets Aske!
Nu løber hun maaskee forrykt til Hove,
Fortæller der: „Ulfeld vil myrde Kongen“;
Hvad giør vi saa?

Eleonora.

O, Gud i Himmerige!
Min elskte Corfitz! dyrebare Ven!
Har din Eleonora styrtet dig
Til Undergang? Da — da, som en Alceste,
Jeg selv nedstige vil i Tartarus
Og redde min Admet.

Ulfeld.

Nu taler du
Dig værdigt. Og jeg haaber, vi kan reddes,
At ei du skal opoffre dig for mig.
Men denne — jeg vil ikke sige Last,
Men store Feil, hvormed du tidt har skadet,
Den alt for overdrevne Følsomhed
Maa du aflægge.

Eleonora.

Tal, min bedste Mand!

Ulfeld.

Først — uden smaalig Qvindenidkiærhed,
Som her især var yderst slet anvendt,
Maa du taalmodigt, uden Klynken, høre,
At denne Pige, som besøgte mig,
Og som jeg kiendte før vor sidste Reise,
Kom — at fornye det flygtige Bekiendtskab,
Men harmedes, fordi jeg elsker kun
Min Hustru Leonora. — Troer du mig?

Eleonora.

Ak, gode Gud! hvor mangen bitter Skaal
Maa man udtømme dog i dette Liv.

Ulfeld.

Du troer mig ikke?

Eleonora.

Ak, jeg faaer vel troe dig!

Ulfeld.

Det er et Barn, en Sværmerske; men just
Derfor saa farlig. Jeg bortviste hende
Med Strenghed; hun er stolt, fremfusende —
Jeg frygter, at hun hevner sig.

Eleonora.

Saaledes
Jeg til dit Vanheld Aarsag er igien!

Ulfeld.

Kun Følsomheden og den alt for store
Betænkelighed bort! saa er vi frelste.
Jeg strengt har varet Dina; røbes jeg,
Skeer det til hendes egen Undergang.
Jeg negter Alt; hun staaer som Løgnerske.
Saaledes maa det være. Corfitz Ulfeld
Kan ikke staae for Kongen som Forbryder,
Som Fiende, der beslutter Fredriks Død
I Dag, men faaer i Morgen andre Tanker,
De forrige maaskee i Overmorgen.
At det var et Mundsveirs Phantasterie,
Der aldrig slog i dette Hierte Rødder,
Troer Ingen, som erfarer det. Det er
Nu eengang Menneskets Tilbøilighed,
Om Næsten altid kun at troe det Værste.
Hvis du vil redde mig — du, som har bragt mig

Til Afgrundssvælget — maa du staae mig bi,
Og negte Alt.

Eleonora.

Aflægge skulde jeg
Falskt Vidnesbyrd?

Ulfeld.

Nei, sandt; du vidne skal:
„Jeg er uskyldig, vil ei Kongens Død".

Eleonora.

Det kan jeg godt, thi det er hellig Sandhed.
Men — tale dog med Forbeholdenhed —

Ulfeld.

Det maa du.

Eleonora.

Hvis det kom til Ed?

Ulfeld.

Saa vidt
Vil Sagen ikke gaae. Hans Majestæt
Vil nøies med mit Ridderord.

Eleonora.

Og Pigen?

Ulfeld.

Jeg frelser hende, naar jeg selv er frelst.

De gaae.

Værelse hos Walter.

Walter. Rudolf Vinhofer.

Walter lægger nogle Papirer hen.

Hvad du har skrevet af for mig, dermed
Er jeg særdeles vel tilfreds.

Rudolf.

O, Herr
Geheimeraad! saa lad mig blive hos jer.
Jeg er ei uden Kundskab, jeg kan Tydsk,
Min stakkels Søster lærte mig lidt Fransk.

Walter.

Fransk har hun lært dig?

Rudolf.

Og Retskrivning i
Mit Modersmaal.

Walter.

Forunderlige Skabning,
Af stridige Naturer sammensat:
Letsindig, som en Sommerfugl, og flittig,
Som Spindevæven; smidig, vild, som Katten —

Rudolf.

Og tro, som Hunden.

Walter med Foragt.

Tro! Hvem er hun tro?

Rudolf trækker paa Skuldrene.

Den Synder, som har stiaalet hendes Ro.

Det banker. Rudolf lukker op. Dina kommer bleg og forvirret.

Dina.

Tilgiv mig, Herr Geheimeraad! Jeg vidste,
Min Broder var hos jer. Jeg trænger høilig
Til Raad — af Mænd. Han er den Eneste,
Som jeg tør vente Hielp af — som jeg vover
At tye til i min Nød. Men — Rudolf er
Hos jer, og Sagen kræver Hast.

Walter.

I har jo
Grev Ulfeld; gaa til ham!

Dina.

Jeg kommer fra ham.

Walter.

Har Greven havt en Fest, en Maskerade?
Jeg seer, I er formummet.

Dina.

Spot ei den
Ulykkelige!

Walter.

Ha — saa sander I
Mit Afskedsord?

Dina.

Araberen i Orken
Behandler ædelmodigt selv sin Fiende,
Som træder over Tærsklen i hans Hytte.

Walter.

Med eders Broder ønsker I at tale?
Velan, saa vil jeg Pladsen vige ham.

Dina.

Bliv, Herr Geheimeraad! I denne Sag
I bedre kan, end Rudolf, raade mig.
Jeg kommer ikke til min Ungdomsven,
Til Walter, som jeg krænked og fornærmed;
Jeg kommer til Geheimeraaden, Kongens
Fortrolige, den Helt, hvis Pligt det er,
At staae sin Konge bi med Sværd og Liv —
Til ham jeg kommer.

Walter.

Atter nye Gaader!

Dina.

Jeg gik til Ulfeld, ham Farvel at sige
Maaskee for evig — og det blev for evig.

Walter.

Ei, ei! saa har I ogsaa brudt med ham?

Dina.

Det Baand, som bandt til ham, var let at bryde.
Det var ei Løftets, var ei Pligtens Baand.

Walter.

Men Hiertets!

Dina.

Kald det, hvad I vil! Hos ham
Ei havde Hiertet Deel deri; og muligt
Var det hos mig meer Lunets Egensind,
End Følelsens. Men jeg er ikke kommen
For at forsvare mig; thi der har Ingen
Ret til at spørge mig om mine Luner.
Hvad jeg har hørt i Haugen hos Grev Ulfeld,
Det byder Pligten mig, som Undersaat
At aabenbare tro for Kongens Mand,
Og det er eders Pligt at høre mig.

Walter.

Hvad har I hørt?

Dina.

Et lavt Forræderi,
Som aldrig skulde tiltroes Corfitz Ulfeld.
Jeg havde klædt mig ud som Blomsterpige
Og kom i Haugen, for at træffe ham.
Da nærmed, som jeg stod og talte med ham,
Sig Frøken Leonora. Ulfeld bad
Mig træde lidt tilside, til hun gik.
Hun viste ham en Flaske — det var Gift,
Og forekasted ham med Ængstelse
Beslutningen, i Harm han havde fattet,
Dermed at dræbe Kongen, „saa han hensov,

Som i en Dvale". Ulfeld blev forfærdet,
Fordi han vidste, jeg var nær nok til
At høre hende. Flux hun maatte gaae,
Og mig han drev med Trusler ogsaa bort,
Forsikkrende sin Uskyld, men desværre
Med Raseri, som vidned om hans Brøde.

Walter.

Det er en Sag af største Vigtighed.
Bi, Dina! Hurtigt jeg mig klæder paa,
Og strax igien skal spændes for min Vogn.
Til Slottet maa du med, maaskee til Kongen.

Han gaaer ind i Sideværelset.

Dina vender sig hurtig til Rudolf.

Min Broder! elsker du den stakkels Dina?
Troer du, du skylder hende nogen Godhed
Og Giengield for den Kiærlighed, hun hidtil
Har viist dig?

Rudolf.

Dina! kan du tvivle derom?

Dina rækker ham et Brev.

Nu vel, saa bring det Brev i største Hast
Til Ulfeld, giv det til den gamle Gartner,
Siig ikke, hvem du er, men ufortøvet
Lad Ulfeld læse Brevet!

Rudolf.

Og hvad skrev du
I Brevet?

Dina.

At hans Liv i Fare staaer,
At han er klaget an, og at han strax
Maa flygte bort.

Rudolf.

Du klager over ham,
Og du vil redde ham?

Dina.

Jeg klager ikke;
Jeg redde vil min Konges Liv —
Sukker, med Haanden paa Hiertet.
og, hvis det
Er muligt, ogsaa hans. Afsted, min Broder!
Rudolf gaaer.

Fierde Handling.

Slotsfængselet.

Otho Krag. Tvende andre Herrer fra Retten.
Dina i Lænker. Tienere i Baggrunden.

Otho Krag.

Vi komme, Dina! for at sige dig,
At Bytingsdommen over dig er fældet,
Hvorefter du dit Hoved miste bør,
Og Hovedet skal sættes paa en Stage.

Dina.

Det var en naadig, en retfærdig Dom.
Min Boeslod har man ei berøvet mig?
Den kan jeg skienke mine fattige Frænder.
Og derved bliver det?

Krag.

Som alle Livs=
Og Æressager, appelleres den
Til Rigets Raad; men trøst dig ei med det!
Stadfæstet vorder vist den fældte Dom.
Der gives kun eet Middel til at reddes,
Og det er Ulfelds Forbøn, Kongens Naade.
Men Greven kan ei bede for dig, Kongen

Kan ei benaade dig, saalænge frækt
Du bliver ved den skiændige Beskyldning.

Dina.

I kalder Sandheds Udsagn skammeligt?

Krag streng.

Løgn var ei Løgn, hvis ikke Løgneren
Den kaldte Sandhed. Men hvor sand den Løgn er,
Som du har vovet dristig at frembringe,
Dertil behøves ei Jurist og Dommer;
Selv Uoplyste, ringest Almuesmand,
Enfoldige, ja Børn kan skielne det.
Man kiender vel dit Forhold til Grev Ulfeld:
Du været har hans Frille, som det lader,
For sidste Reise; nu, han kommer hiem,
Besøger du ham i Amagerdragt,
Maskeret vil du skiules for hans Frue,
For at forføre ham til gamle Synder.
Han vænmes over din Paatrængenhed,
Og viser bort dig med sit Vredesord;
Da fatter du det skammelige Forsæt,
At hevne dig med taabeligste Løgn.
Grev Ulfeld — han har Feil, det veed vor Herre,
Og med sin Stolthed egger han imod sig
Den Adelige, som den Borgerlige;
Men er der nogen Riddersmand endnu
Fra Heltefædres Tid med Adelsaand,
Da er det Ulfeld. Heller troede man,
Han havde sat sig ned at sye for Penge
Som Skrædder, end at Ulfeld havde havt
Det Forsæt, Danerkongen at forgive.
At være stødt, at være vred paa Kongen —
Det kan han nok, af en umættelig

Ærgierrighed, som aldrig tilfredsstilles.
At Hidsighed og Fusentasteri
Ham kunde drive til et farligt Spil,
Hvis Diævlen fristed ham — det var vel muligt;
En stor Forbrydelse var tidt beslægtet
Med kraftig Aand og med et sieldent Hoved.
Med offentligt og kiækt maa Ulfeld handle;
I Mørke koge Seid, som gammel Hex,
Af arrig Hevnelyst — det kan han ei.

Dina.

I dømmer haardt den, som I vil forsvare.

Krag.

Det giør jeg, Dina! for at vise dig,
At Sandhedskiærligheden er mig hellig.
Jeg holder ei med dig, og ei med Ulfeld,
Men med Retfærdigheden. — Hør da nu
Et Venneraad, og lad din Galskab fare!
Du kommer jo dog ingen Vei dermed.
Herr Doctor Otho Sperling var hos Kongen,
Og kiendte Flasken strax, der er forseglet
Med Facultetets Segl; og Doctoren
Tilstod, at han har glemt den hos Grev Ulfeld.
Grevinden, Christian den Fierdes Datter,
Uskyld og Dyden selv, Eleonora
Christina — hun er bleven farlig syg,
Er sengeliggende. Saa dybt har hende
Din Ondskab krænket.

Dina.

Ja, det troer jeg nok;
Lad hende negte det, i Fald hun tør.

Krag.

Din Frækhed, Dina! kiender ingen Grændser.

Du skal bevise dine Løgne, du!
Grev Ulfeld vidned for sin Gemalinde,
Som ikke kunde være selv tilstede:
Hun kommen var til ham i Haugen ned
Med Flasken, som var funden paa Kaminen;
At hun af overdreven, ængstelig
Forsigtighed bad Greven om at kaste
Giftflasken i et Hul, for at der ei
Ulykker skulde skee dermed. Det havde
Du hørt, der smuttet var i Hast bag Hækken,
For ei at vække Fruens Nidkiærhed.
Og nu har du fordreiet hendes Ord,
For at betiene dig deraf til Hevn.
Jeg selv med Vidner været har i Gaar
Ved Leonores Sygeseng; og mat
Forsikkred hun, med Haanden paa sit Bryst,
At Ulfeld er uskyldig, og at du
Har misforstaaet hendes Ord, hørt feil.
At alt Samvittigheden dig har varet,
Det vidner Sedlen om, du skrev til Ulfeld,
Hvori du raader ham at flygte bort,
Fordi der Nogen staaer ham efter Livet.
Mens du anklager ham som Landsforræder,
Vil underfundig dog du redde ham,
Vil straffe ham paa Æren, ei paa Livet,
Og giøre dig troværdig ved hans Flugt.
Tilstaa da, Dina! din Forblindelse,
Saa svinder Sagen i sin egen Taage;
Grev Ulfeld beder Kongen om Benaadning,
Og muligt slipper du med ringe Straf.

Dina.

Og Walter?

Krag.

Walter gaaer det ikke godt.
Han er en Mand, en høit betroet Mand,
Som af Forbittrelse mod Corfitz Ulfeld
Giør fælles Sag med — en berygtet Qvinde.
Sit Embed mister han og Kongens Naade.

Dina.

Saa mister ogsaa Dina Livet. — Ha!
Berygtet Qvinde? I har dræbt mig alt;
Det Bedste har I dræbt, det Andet kan
I ogsaa tage.

Krag.

Du fremturer i —

Dina.

At tale Sandhed. Hvert et Ord var sandt,
Og ikke viger jeg en Fingersbred
Fra hvad jeg sagde. Men du, Otho Krag!
Som kalder dig Sandfærdigheden selv,
Mig lyver paa. Jeg var ei Nogens Frille,
Jeg er uskyldig, som den stakkels Blomst,
Man knækker og letsindig træder ned.
Din Themis med sit Bind for Øinene,
Sin Vægtskaal, er ei mere reen, end jeg.

Krag trækker paa Skuldrene.

Saa nødes vi da til at gribe til
Det haardeste, det sidste Middel.

Dina.

Hvilket?

Otho Krag til Tienerne.

Luk Døren op!

Floidøren aabnes; en Lampe brænder under Loftet i det halvoplyste Værelse.

Dina.

Hvad seer jeg?

Krag.

Pinebænken.

Dina forfærdes, men fatter sig kiækt.

O, det er herligt! Hvilken skiøn Indretning,
Til at faae Sandheden at vide paa;
At tvinge Hiertet, naar det ei vil lystre
Fornuftens, Dydens, Religionens Røst,
Og agter ikke meer den Pinebænk,
Samvittigheden bygged i hvert Bryst.
En skiøn Indretning, sagtens noget plump:
Haandskruer, Strikker, Hiul skal giøre fyldest
For Overtydning, Villie, Tanke, Pligt —
I Mennesket det Allerhelligste.
Hvi giør man ikke Hierner, ikke Hierter
Af Jern og Træ? — Pilatus spurgte Christus,
Hvad Sandhed er — her, her han kunde lært det.
Ved Himlen, en fortræffelig Indretning,
Som giør vor Tid og Christendommen Ære!
I offre Mennesker endnu til Moloch,
Saa godt som Mexicaner og Carthager;
Og saadan dyrker I — Retfærdigheden.

Krag.

Afstaa fra din Haardnakkenhed, bekiend!
Saa true Piinsler ei, maaskee ei Død.

Dina efter en liden Betænkning.

Frisk, Dina! Mod! Hvad er det Hele da?
Dit sunde Legem falmer, disse Former,
Som Ynglinger beundred, sønderslides;
Det smerter — men dit Rygte har du frelst.

Om nogle Dages Tid er Alt forbi,
Du efterlader et uplettet Navn.

Til de Omkringstaaende.

Jeg træder ind i eders Helligdom,
Og frygter ei den røde Offerpræst.
Gab, skumle Crocodil! og slug dit Rov.

En Mand i røde Klæder træder i Døren.

Dina blegner, og vakler.

Aanden er villig — Kiødet skrøbeligt.
Jeg tør det ei — jeg holder det ei ud.
Jesu! Maria! tilgiv denne Brøde —

Skriger høit til Otho Krag:

Jeg tilstaaer, jeg har løiet Ulfeld paa!

Hun falder til Jorden i Afmagt.

Krag.

Hun er besvimet. Bringer nu med Omhu
Den arme, den ulykkelige Qvinde
Til Liv igien, og vedergvæger hende!
Jeg iler med at bringe dette Bud;
Og den frivillige Bekiendelse
Har — haaber jeg — for Alle bedste Følger.

Dina bæres bort.

Kongens Audientsgemak.

Kong Frederik den Tredie. Corfitz Ulfeld.

Kongen

til Ulfeld, som kommer, og bukker dybt.

Jeg vil dig spare, Corfitz! for at komme
Til mig med alt for stor Forlegenhed.

Først — hvad den hele Sag angaaer med Dina,
Saa kiender jeg den af Processens Acter,
Og tvivler ei om din Uskyldighed. —
Du rødmer stolt, som om du vilde sige:
Derom bør tvivles ei, selv uden Acter.
Der har du Ret. Hvis Sagen angik mig
Og dig, var Alting afgiort med et Ord;
Men da det gielder Undersaatters Liv
Og Ære, maa det gaae sin Gang ved Retten.
Og snart er det jo skeet. Bagtalersken
Faaer sin fortiente Løn, og Walter straffes
Med Embedstab, thi under Sagen har
Han viist saa megen Hidsighed og Had
Mod dig, mod Adelen, mod Rigets Raader,
Ja dristig selv forløbet sig mod mig —
Saa jeg kan ei beholde ham. Dog skal
Han ikke lide Nød i fremmed Land.

Ulfeld.

Min Konge! allerunderdanigst Tak.
Men dersom Eders Majestæt vil lægge
Til Naade Naade, saa forund mig, blot
At sanke gloende Kul paa Fiendens Isse,
Og straf dem ei!

Kongen.

Jeg viser dig ei Naade,
Jeg under dig din Ret, som billigt er,
Og Dina heller ei skal mangle Ret.
Men Retten dømme! Ei Retfærdighed
Kan være naadig mod Forbrydelsen,
Det var unaadigt mod Uskyldigheden.
Tal ikke meer om hende! Denne Sag
Er sørgelig, den har bedrøvet mig,

Forstemt mig, og berøvet mig min Ro.
Derfor vil jeg i Dag ei heller høre
Forretningsting, men holder mig kun til
Hvad der personligt angaaer mig og dig. —
Du troede, jeg var vred paa dig, fordi
Du ikke havde virket meer i Holland.
Der tog du feil. Jeg veed at skatte dig
Som Diplomat. Det var ei din Skyld, Corfitz!
At Fredens Frugter ikke bedre blev
I Holland, som tilforn ved Bromsebro.
I Cabinettet var du altid klog;
D'Avaux, La Thuillerie, samt Oxenstierna,
Ja Mazarin gav dig fortiente Roes.
Men — du mig forekommer, som en Qvinde,
Alt for forelsket i din egen Skiønhed.
Ja, du er en forfængelig Narcis.
Hvor du kom frem — i Haag, Paris, i London,
Du holdt et Indtog, som det kunde været
Mig selv.

Ulfeld.

Jeg forestilte din Person,
Min allernaadigste Konge!

Kongen smilende.

Alt med Maade!
Der er dog Forskiel.

Alvorligere.

Var det ogsaa mig,
Du forestilte, da til Frankrigs Dronning
Du sagde: „Frankrig har ei Adelsmænd;
De findes kun i Danmark"? Var det mig,
Du forestilte, da før Hyldingen
Du bandt mig Haanden ved Haandfæstningen —

Thi du var Siælen i den hele Modstand —
Saa stærkt, at skiøndt Gud satte mig til Hyrde
For Danmarks Folk, jeg maa dog taale daglig,
At Adelsmanden hersker selv som Drot
Paa Herregaarden, klapper Hund som Broder,
Mens Bonden han behandler som en Hund,
Foragter Borgeren, vil tvinge ham til
Igien at binde Skoene med Bast?

Ulfeld.

Hvad der er bundet, Eders Majestæt!
Kan atter løses.

Kongen.

Ja, det haaber jeg.
Og faaer jeg Haanden fri — det sværger jeg
Ved den Almægtige, da skeer det blot for
At række hver en Dannemand min Haand,
Til Tarv og Ret, den Lave som den Høie.

Ulfeld.

Hvis alle Konger vare som Kong Fredrik,
Da blev Haandfæstninger nødvendig ei.
Det er for Intet ei, at Himlens Gud
Beskytter Kongedømmet paa sin Jord.
Thi Splid, Misundelse, Spidsfindighed
Og hidsig Kappelyst, der aldrig hviler,
Oprøre Staten, som et Hav i Storm,
Med idel Stranden, Havarie og Skibbrud,
Hvor alle Bølger raade. Kongens Kraft
Kun skaffer Medbør til den sikkre Havn,
En Medbør, der forstyrres ei af Blæst.
Og Naade, Herre! Hiertets skiønne Ret,
Ei udelukkes af iiskolde Form,
Der tidt med plumpe Kæmpefingre knuser,

Som Hiulet i en maadelig Maskine,
Hvad i en sindrig, ædel Kunstnerhaand
Til Fædrelandets Nytte kunde trives.

Kongen.

Du taler smukt; men ei du taler i
Den Aand, der drev dig hidindtil.

Ulfeld.

Talent
Har Manden ung, i Fald han noget fik,
Og Kundskab bedst erhverver sig den Unge.
Hukommelse har Barnet allerstærkest.
Men Modenheds, Dybsindighedens Frugt
(Ei Skarpsinds Blomst, den springer tidligt ud)
Tilhører Manden, det er Mandens Høst.

Kongen.

Jeg altid hørte Corfitz gierne tale.
Du er den Klogeste blandt mine Hofmænd,
Det smukke Spil af Tanker, Meninger
Forstaaer du godt. Jeg spiller gierne med dig.

Ulfeld.

Jeg haaber at bevise dig, min Konge!
Alvorligheden, Ærligheden i
Min Siæl. Jeg leger ei med Sandheden.
Og hvad jeg ikke før saa ret forstod —
Jeg vover at tilstaae dig det, min Herre! —
At skatte Danmarks Frederik den Tredie,
Det har jeg lært i Frankrig og i England,
Hvor Frondens Pøbel, Puritanersværmen
Beviste Manglen af en Kongesiæl.
Men det beviste ligerviis, at Poblen
Bør aves, hvor den ikke rase skal.

Kongen.

Jeg tænker, det er netop Kongens Hverv,
At sørge for sit Land saa faderligt,
At efterhaanden Pøbelen forsvinder,
Og han behersker kun et ædelt Folk.

Ulfeld.

Skal Nogen virke Sligt, da er det Fredrik.
O, det var ei for Intet, ædle Konge!
Da du som Yngling gik i Sorø Skole,
Og Egeløvet nedfaldt paa din Isse
Som Kongekrone, skiøndt din Broder leved.
Jeg stod i Saint Denys, jeg saae den Krands,
Den hellige, fromme Ludvigs Kongering,
Som passed dig — den Eneste, skiøndt Følget
Var stort. Jeg saae den gamle Munk i Kirken,
Som spaaede dig, som hilste først dig Konge.

Kongen.

Du saae den Gamle? Lever han endnu?

Ulfeld.

Han lever, og velsigner dig.

En Page kommer, og bukker.

Kongen.

Hvad vil du?

Pagen.

Herr Otho Krag beretter underdanigst:
„I Fængselet har Dina frit bekiendt,
At hun har skiændigt løiet Greven paa.
Hun underkaster sig fortiente Straf".

Kongen nikker, og vinker. Pagen gaaer.

Kongen.

Det glæder mig — for dig. Jeg trænger ei
Til slig Forsikkring; men — for Folkesnak.

Det giør mig ondt, at du har ærgret dig;
Mig har det krænket ligerviis. Nu er
Den Sag forbi, og den Strafværdige
Forsoner Brøden med sit Blod.

Ulfeld dybt hiertegreben.

Min Konge!
Anvend nu Kongemagten, brug dit Magtsprog.
Nu er det Tid, nu er der skiøn Anledning.
Lad Naade gaae for Ret! Før, da jeg stod
I Skyggen, var tildeels mig Tungen bunden;
Men nu, da Dina selv frikiender mig —
Nu tigger jeg om hendes Liv.

Kongen.

Jeg maa,
Saa nødigt som jeg vil, afslaae din Bøn.

Hilser ham naadigt, og gaaer ind i sit Cabinet.

Ulfeld alene.

Saa kold som Jis! Han troer mig ikke ret,
Og har just heller ingen Grund dertil.
Men han begriber ikke Corfitz Ulfeld,
Han skiønner ikke paa ham. Nei, det har
Han aldrig giort. Kun den Udmærkede
Forstaaer, hvad der udmærket er i Verden.
Han er en Hverdagsaand; jeg tilstaaer det:
En lærd, en skikkelig, fornuftig Mand.
Han lader sig ei rokkes, aldrig ledes;
Det passer sig godt for den store Hob,
For Pøblen, som han giøre vil til Folk,
Men ei for hvad der Ædelst er og Herligst.

O, hvor forskiellig er dog du, Christina!
Du er en Dina — men i større Stiil,

Som Magt har til at bringe Ridderaand
Og Poesie og Eventyr tilbage. —
„Hun er forrykt, den store Gustavs Datter,"
Skreg Oxenstierna; men den gode Mand,
Skiøndt med en Oxepande frem han stanger
Med sielden Kraft, har heller ei den Sands,
Der fatter det Elskværdige, det Skiønne.

Her er mit Hverv-forbi. Jeg drager bort,
Jeg over Holland reise vil til Sverrig,
Og prøve Lykken der. Først redde Dina;
Den arme Stakkel skal ei lide for
En taabelig Haardnakkenhed og Hevnlyst.
Nu vil hun døe for mig — det er dog smukt.
Velan, saa lever atter jeg for hende.

Min Hustru kan ei heller trives her.
Hun er for øm, for blød; af lutter Omsorg
Hun vilde vist forraade mig. — Afsted!
Med paatagen Munterhed.
Det gaaer paa Jorden, som i Skuespillet:
Man trænger til Forandring. Nye Skiermer
Og andre Scener for os voxne Børn,
Indtil det sidste sorte Tæppe falder!
Gaaer.

Et Værelse paa Slottet.

Walter. Rudolf.

Walter.

Du traf ham ikke selv?

Rudolf.

Nei, naadig Herre!
Han var endnu hos Kongen; men jeg bad
Lakaien, som jeg saae, fortælle ham,
At der er Nogen her i denne Hal
Paa Slottet, som ham gierne bringe vil
En vigtig Nyhed, før han kiører hiem.

Walter.

Godt! godt!

Rudolf.

Min stakkels Søster har bekiendt
Sig skyldig — ak!

Walter.

Af Frygt for Pinebænken.

Rudolf.

Der er han.

Walter.

Træd tilside, men bliv her!

Ulfeld kommer.

Man siger mig, her skulde være Nogen,
Der mig en vigtig Nyhed vil berette.
Maaskee fra Dina?

Walter træder ham i Møde.

Ikke just fra Dina,
Men fra den Ven, hun har endnu paa Jorden.

Ulfeld overrasket.

Ha — Walter!

Stolt.

Hvad har I at sige mig?

Walter.

At Dina løi —

Ulfeld.

Jeg veed det, jeg har hørt det.

Walter.

Da hun af Skræk for Piinslerne bekiendte
Sig skyldig.

Ulfeld.

Atter vover frækt I her
At insultere mig?

Walter.

Jeg bod jer strax
Satisfaction, da først vi saaes. I afslog
At duellere med en Borgerlig.
Nu er jeg hverken Adel eller Borger;
Ved eder har jeg mistet Alting. Hvad
Jeg har igien, er et fortvivlet Mod
Og denne gode Klinge. Træk fra Lædret!
Een af os bæres død fra dette Sted.

Ulfeld rolig.

Og hvis jeg trækker, er det Begges Død,
Fordi vi Vaaben drog i Kongens Slot.
Mod mig et andet Sted!

Walter forbittret.

Her maa det skee,
Her fik jeg Ræv i Fælden. Er du ei
En topmaalt Niding, Ulfeld! saa forsvar dig.

Ulfeld.

Jeg nødes til at tugte dig.

De fegte. Walter saares i Haanden, og taber sin Kaarde.

Walter fortvivlet.

Fordømt!
Hvi tog du ikke Livet fra mig reent?

Min Haand er saaret — jeg kan ikke stride,
Ei give dig din velfortiente Løn.

Rudolf springer til, og forbinder ham med sit Lommetørklæde.

Ulfeld rolig.

Da jeg har givet jer Opreisning, Walter!
Behandlet jer som Adelsmand, vil I
Med Uqvemsord og grove Skieldsord ei
Nedværdige jer selv til Pøbelen.
Hør mig, og vær fortvivlet ei! Fortvivle,
Det er det Sidste dog, en Mand bør giøre.

Walter.

Hvad er der meer for mig vel, end det Sidste?

Ulfeld.

O, meget! — Lad os slutte Fred, og hør mig
Med Rolighed! Maaskee min Tale vil
Aldeles til min Fordeel stemme jer,
Naar I erkiender klart, at jeg vil eders.

Walter.

I min?

Ulfeld.

Kun kort var vort Bekiendtskab, Walter!
Men i den korte Tid, jeg tilstaaer det,
Har I mig tvunget til at agte jer.

Walter.

Jeg ønsked, at om jer jeg kunde sige
Det Samme.

Ulfeld smilende.

Giv kun Tid; det kommer nok.
I er lidt mere langsom af Begreb,
Men jeg er en taalmodig Skolemester.

Walter.

Spot kun! I har jo Magten.

Ulfeld.

Gid jeg havde!
Saa var snart Sagen endt til Alles Fryd.
Men da jeg ikke Magten har, da Vinden
Ei blæser gunstigt os, maae vi lavere.
Saaledes kommer ogsaa man til Maalet.

Til Rudolf.

Pas paa, min Ven! hold Vagt ved Døren der.

Rudolf gaaer.

Walter.

Ha, jeg forstaaer jer ei.

Ulfeld.

Jeg tvivler ei
Om Dinas Uskyld — om Uskyldigheden
I Hiertet; men det er ei nok for Verden.
Uheldigviis hun agted aldrig Andet.
Jeg er forsikkret om, hun bilder selv
Sig ind, at hun har hørt mig yttre Brøden.
Nu vil hun i en Afgrund styrte mig,
For selv at staae med Palmer i sin Haand.
Det kosted hende blot et lidet Ord:
„Maaskee jeg hørte feil; at ikke ret
Jeg fatted, hvad jeg lured efter, skiult
I Busken, da fortrolig Mand og Hustru
Tilsammen taled". Men nu er det skeet,
Til Yderlighed er alt Sagen bragt —
Til Doms; og hun kan ikke reddes meer
Ad den alfare Vei.

Walter.

Men reddes dog?

Ulfeld slaaer paa sin Kaarde.

Ja, ved Guldkorset paa mit Riddersværd,
Hun er mig dyrebar endnu, den hulde,
Forunderlige Sværmerske. Hun skal
Ei skiændigt døe.

Walter.

Men pines skulde hun —

Ulfeld falder ham i Talen.

Kun trues med. Det svor mig Otho Krag,
Hvis Menneskelighed og Ædelmod
Er Borgen for, han havde holdt sit Ord.
Men dersom Ulfeld skulde redde Dina,
Saa maatte selv han være frelst; og derfor
Den Skiebne vi velsigne bør, der bragte
Tilstaaelsen paa hendes stolte Læbe.

Walter.

Hvad har I da i Sinde?

Ulfeld.

Hun skal flye.
Med Guld vil jeg bestikke Vagterne,
Og let det vorder mig at aabne Fængslet
For Dina Natten før Henrettelsen,
Naar Hiertet stemt er for Medlidenhed.
Vil I ledsage hende, hielpe hende?
En Baad skal ligge færdig ved Blaa Taarn,
Som bringer eder over til Landskrone.

Walter.

Godt, Ulfeld! — Men I selv — hvad vorder I,
Naar I har reddet Dina?

Ulfeld.

Ogsaa Flygtning.
Her er min Magt, her er mit Hverv forbi.

Ei Kongen troer mig ret; og flygter Dina
Ved Ulfelds Hielp, da vil han mindre troe mig.
Jeg frygter ogsaa Frøken Leonoras
Bedrøvelse paa dette Sørgested.

Med rask Letsindighed.

Nei, vi maae prøve Lykken udenlands.
Frygt ei for mig; jeg skal nok hytte mig.

Walter.

Velan!

Ulfeld.

Naturligviis maa vor Duel
Her holdes hemmelig. Hans Majestæt
Er egentlig just ei fortørnet paa jer;
Han er kun vred fordi — tilgiv mig, Walter! —
I denne Sag I ei anvendte meer —
Meer Conduite. Hiertet rev jer hen.
Tilstaa mig det: I elsker Dina, Walter!

Walter.

Da hun fortiente det, var hun mig kiær.

Ulfeld.

Saa flygt med hende til et fremmed Land,
Vær lykkelig med Dina!

Walter atter fortornet.

Corfitz Ulfeld!
Tak Gud, at jeg er saaret i min Haand.
Du har den Skamløshed, at byde mig
Til Viv din Frille?

Ulfeld.

Dina er saa reen,
Som Himlen paa en deilig Foraarsdag.
Vi har kun leget lidt poetisk sammen;
Mit hele Bytte — var et Kys iblandt.

Walter henrykt.

Du taler Sandhed, jeg kan see det paa dig.
Men er det Sandhed — da — da, Corfitz Ulfeld!
Giør du mig meer, langt mere lykkelig,
End Kongens Naade kunde trylle mig.

Bekymret.

Men du — du elsker ogsaa Dina?

Ulfeld.

Nei!
Jeg elsker Leonora, Christians Datter.

Walter.

Jeg svimler næsten af Henrykkelse.
Fortvivlelsen og Glæden vexler alt
For voldsomt; jeg kan neppe fatte mig.

Ulfeld.

Drag du til Holsteen, eller drag til Tydskland;
Gift dig med Dina, kiøb en Herregaard,
Saa Rug og Hvede, plant fortræflig Frugt
I venlig Abildgaard; lev med din Eva
Som Adam i dit Paradiis; vær rolig!
Den sande Menneskelykfalighed
Bestaaer i en idyllisk huuslig Ro.
Jeg har ei Ro. Som Skyen, drives jeg
Omkring — snart Regnsky, og snart Tordensky;
Snart Slør for Maanen i phantastisk Dæmring,
Snart kold og sort, med Nattefrost og Storm.
Det er nu min Natur.

Rækker ham Haanden.

Walter — Farvel!

Walter rort.

Kan I tilgive mig, at Uret jeg

Har eder giort, og tvivlet, ædle Mand!
Om jer Uskyldighed?

Ulfeld omfavner ham dybt rystet.

Uret, min Ven?
Ak, hvilket Menneske giør stundom ei
Det andet Uret? Hvo for Himlens Gud
Kan stole vel paa sin Uskyldighed?

River sig fra ham, og gaaer.

Femte Handling.

Fængsel i Blaa Taarn.

En aaben Alkove til Venstre. Til Høire Døren. En Lampe under Hvælvingen, paa Bordet et Ibenholtskors, en Krukke med Roser, et Par Bøger. **Dina** i Lænker, **Johanna** med sin lille Datter.

Dina venlig munter.

I komme for at sige mig Farvel?

Johanna.

Din Broder kommer strax. O, kiære Dina —

Drager hende tilside, saa at Barnet ikke hører det.

Gud evig være lovet! som jeg hører,
Er der ei Fare meer. Du flygter bort.

Dina smilende.

Saaledes har de aftalt Sagen sammen;
Der mangler kun, at jeg samtykker i det.

Johanna.

Der kan dog aldrig være Tvivl om, Dina!
Du vil dog redde Livet?

Dina alvorlig.

Ganske vist!
Hvo redder ei det Bedste, naar man kan?

Lille Dina.

Boer Faster ikke meer hos os?

Dina.

Nei, Barn!

Jeg flytter snart.

Lille Dina.

Her er slet ikke smukt

I denne Stue.

Dina.

Livet er et Fængsel.

Jeg har dog Roser, seer du — Jomfruroser;
Dem sendte mig Grev Ulfeld fra sin Hauge.
Vel sandt, fra Roden er hvert Blomster brudt;
Dog dufte de saa friskt endnu i Krukken,
Som om de sloge Rodder i Naturen.
Min lille Dina! hør mig. Hvad jeg eier,
Testamenteerte jeg din Faer og Moer.
Der er kun lidt igien; men det faaer du.

Tager en Bog af Bordet.

Først denne skiønne Samling af Legender.
Vel er du lutherſk, Dina! men din Moder,
Vil vist tillade dig at læse dem.
Det er Fortællinger om stakkels Christne,
Der led i denne Verden bitter Modgang,
Men som med Kiækhed mødte Fare, Død.
Mens Baalet brændte, Bødelsværdet blinkte,
Steg Engle ned til dem paa Retterstedet,
Og tog dem med i Skyerne til Himlen.

Lille Dina kysser hende, og tager Bogen.

Tak, kiære Faster! mange Tak for Bogen.

Dina.

Her er endnu en anden Bog; men den

Er mere verdslig. Læs dog ogsaa den!
See, det er vore gamle Kæmpeviser.
Alt Barnet elsker høit sit Fædreland;
Og naar du læser disse Viser, Dina!
Blier Fædrelandet dig alt mere kiært.
De stærke Træk af længst forsvunden Tid
Vil røre dig, vil præges i dit Sind,
Og giøre dig fortrolig med det Skiønne.

Lille Dina tager ogsaa denne Bog.

Tak, kiære Faster! for de rare Bøger.
Jeg skal nok læse dem.

Dina.

Og mindes mig!
Og for at du skal ikke glemme mig,
Vil her vi plukke nogle Rosenblade,
Nedlægge dem imellem Bladene
Paa Bøgerne.

Hun giver Barnet en Rose af Krukken, tager selv en, sætter sig paa en Stol, lægger Bogen i Skiodet, og plukker Blade af Blomsten, som hun lægger i Bogen.

Lille Dina hielper hende, og hopper af Glæde.

Ja, lad os det! O, det
Var morsomt.

Dina.

Naar saa Dina bliver stor,
Og sidder med sin Bog en deilig Vaardag,
Selv rosenskiøn imellem Roserne,
Naar da dit Øie falder paa det visne,
Det brune Blad — da tænker du paa Faster,
Der ogsaa var, som du, engang en Rose —
Men nu — et Blad hensmuldnet længst i Støv.

Lille Dina.

Ja, ja! det skal jeg nok.

Dina.

Og saa Farvel!

Giv mig et Kys!

Til Johanna.

Er Pigen ei derude,
Som bringer hende hiem?

Johanna.

Jo, kiære Søster!

Dina tager Barnet paa Armen.

Farvel, min Navne! Gud velsigne dig,
Og skienke dig et langt, lyksaligt Liv;
Saa har ei Dina Vennerne forladt.

Lille Dina kysser hende heftigt flere Gange.

Farvel, min søde Faster! og Godnat.

Moderen gaaer ud med Barnet. Dina sætter sig ved Bordet, tager Roserne, og lugter til dem.

Johanna kommer tilbage med Rudolf.

Dina

gaaer dem rask i Mode, og griber deres Hænder.

Hør mig, min Broder! og min Broderkone!
Nu maae vi ogsaa tage kiærligt Afsked.
Jeg venter Walter om et Dieblik,
Og ene maa jeg tale med den Gode.

Johanna.

Min Søster! som du vil.

Rudolf.

Min kiære Dina!

Dina

tager et Papir ud af Bordskuffen.

See, Rudolf! her — et lille Gavebrev

Paa hvad jeg eier. Gaven er kun ringe,
Al min Formue dog — fem tusind Daler.
De giør maaskee dig til en holden Mand.
Forsag al Drik og Sviir, bliv ved dit Haandværk,
Og stræb forfængelig ei efter Flitter.
Frimester er du nu, da vorder du
Laugsmester — og Bygmester kan du vorde.
Naar da til lille Dina, Rudolf! du
Af egne Midler bygger op et Huus,
Og hænger Blomsterkrands i hendes Sparværk —

Tager Roser af Krukken.

Indbland da denne Haandfuld — visne Roser,
Lad ud den titte fra den friske Krands,
Og tænker Alle — paa den svundne Dina!

Hun giver ham dem.

Rudolf.

Ja, ganske sikkert skal jeg giemme dem.
Men du er saa høitidelig, min Søster!
Som om du tvivled om din sikkre Redning.
Vær vis paa den; den sørger Ulfeld for.
Og derfor maa du heller ikke skienke
Mig din Formue. Walter mister Alt
Formedelst dig; selv blier han trængende —

Dina.

Nei, Rudolf! Kongen sørger nok for ham,
Det har han lovet.

Rudolf.

Ikke, naar han hører,
At Walter flygter bort med dig.

Dina.

Hvo veed,
Hvad der kan hændes. — Giem dit Brev, min Broder!

Giør siden med det, hvad du vil; men giem det
For Dieblikket.

Rudolf.

Godt! jeg giemmer det.

Dina munter.

Farvel nu, gaaer med Gud! Der kommer Walter.

De omfavne hende, og gaae.

Walter kommer.

Min stakkels Dina! staaer med sorte, tunge
Jernlænker om de skiønne, hvide Hænder.

Dina smilende.

Ja, Walter! ja, det er Coquetterie.
Jeg seer, at eders Haand er ogsaa bunden.

Walter.

Jeg troer, ei Sorg og Fare selv for Livet
Kan knække dette sieldne Pigemod.

Dina sværmerisk drømmende, halv sagte.

Man siger: Haaret voxer paa den Døde
Lidt frem endnu, naar Aanden har forladt
Det kolde Legem. Men det er ei Liv,
Som nærer Væxten; det er kun en Vane,
Som ikke Døden selv saa strax kan standse.

Walter.

Snart er den frygtelige Lænke brudt.

Dina.

Naar jeg betænker, hvad I offrer mig —
Hvad I vil offre mig — saa gyser jeg,
Tilbagebæver for den Tanke meer,
End selv for Døden.

Walter.

Og hvad er mit Offer?

At offre, hvad jeg sætter mindre Priis paa,
For hvad jeg skatter høist, er intet Offer.

Dina.

Og naar det rygtes, at I redded mig,
Da negtes eder selv den Naadepenning,
Den sidste Rest af Kongens Godhed, Walter!
Som undtes jer.

Walter.

Og troer den stolte Dina,
At Walter leve vil af Levninger,
Der faldt fra en fortørnet Fyrstes Bord?

Dina.

Hvad vil han da?

Walter.

Begynde rask fra forfra.
En tapper Kriger, dygtig Ingenieur
Kan komme frem i Verden overalt.
Saa længe der er Liv, er Krig og Nød;
Den Ene lever af den Andens Død.

Dina.

Jeg ikke leve vil af Nogens Død.
I Fald jeg havde villet det, saa havde
Jeg ikke reddet Kongen, robet Ulfeld.

Walter.

Miskiend ei Ulfeld, miskiend ei vor Ven!
For os han offrer Alt; han flygter bort,
Som vi.

Dina.

Blot for at vi kan reddes? O,
Hvor godt du kiender Ulfeld!

Walter.

Bedste Dina!

Du har hørt feil, har misforstaaet ham.
Ulykkelig var denne Misforstand,
Den bragte dig og mig og ham i Nød.
Lad den ei rase meer!

Dina.

Saa raser jeg?
Og det var mig, der som en daarlig Qvinde
Har styrtet dig og Ulfeld i en Afgrund?
Det troer du nu?

Walter.

Du skulde seet, hvor ædelt
Han taalte min Fornærmelse.

Dina.

Jeg veed det,
Rudolf har sagt mig Alt. I duelleerte.

Walter.

Til fælles Ære var en Kamp nødvendig,
Men Venskabs Blomst steg frem af denne Kamp.

Dina.

En herlig Ananas af Giødskebænken!
Og hvorfor Skieldsord først mod slig en Mand?

Walter.

Fordi han ikke var den Mand, jeg troede.

Dina.

Saa har I faaet nu en anden Tro?
O, hvor dog Livet leger Blindebuk,
Og leder os til Bedstemoders Dør,
Den Lem, hvor hun steg ned — og hvor vi følge.
Hvad hielper det, at rive Bind fra Diet?
Vort Die sløres jo dog strax igien.
Ei, stakkels Amor! du er ene blind;

Blindt Haabet er, og Venskab blindt, som Hadet,
Og først bag Gravens Mørke see vi klart.

Walter.

Du er forstemt, og det er saa naturligt;
Men Klynkeri var aldrig din Natur.
Jeg venter dig paa Skibet denne Nat;
Og Ulfeld kommer som din Redningsengel,
Og bringer dig til mig.

Dina.

Velan, velan!
Saa lad os være muntre, tvinge Lykken!
Jeg troede før at eie kun een Ridder —
Det var et Selvbedrag, thi jeg har to.
Saa gaa, min Helt! og vent med Munterhed
Paa Dina. Snart vi sees igien. See der,
Der har du Roser! Det er Ulfelds Roser,
Jeg ingen andre har at give dig;
Men han tillader gierne mig at dele
Dem med sin Ven. Tag disse Blomster, Walter!

Hun tager de sidste Roser ud af Krukken, paa en eneste nær.

Og giem dem, til jeg kommer.

Walter tager dem henrykt, og siger:

Dina! ræk mig
Din lænkebundne Haand.

Hun rækker ham den, han kysser hendes Haand.

Det Kys indvier
Dig til min Brud. Lov mig at vorde min!
Da voxer Vingen til fornyet Mod.
Det er ei nogen uerfaren Dreng,
Som blusser for dig; Manden elsker dig.
Mig gik det modsat af saamangen Anden,

Der først begyndte Livet med at føle.
Mit Ungdomssværmeri bestod i Nyttens
Tilbedelse; jeg agted ikke nok
Den skiønne Kunst, der Livet giør til Kunst —
Men, hulde Dina! vær min Musa du,
Og gierne slipper jeg da Statens Ror,
Og griber Bondens Ploug, og bygger mig
I Kiærlighedens Paradiis en Hytte,
Hvoraf ei Herregunst kan jage mig.

Gaaer.

Dina ene.

Nu sværmer han, nu kom hans Tid; som Yngling
Han rolig var, nu blusser han som Mand.
Man siger, der er Oldinge, som først
I Vinteriis af Amors Straale rammes. —
Min Ild er slukt — den jordiske. Nu kiender
Jeg Giøglebilledet. — Nei, Walter! du
Skal ikke nøies med Smaalevninger
Af dette Hierte; du fortiener vel
Et heelt, et stort, et friskt og et uskyldigt. —
Jeg føler mig dog træt, og jeg vil sove
For sidste Gang — for atter op at vaagne
Paa Jorden. Ulfeld kommer at befrie mig,
Og jeg maa møde ham med Kraft, for ei
At lade mig forføre til en Flugt.

Modig.

Du skialv for Pinebænken, Dina! men
Du skiælver ikke for en Boddeløxe.

Gaaer ind i Alkoven.

Værelse hos Ulfeld.

Christian den Fierdes Billed i Legemsstørrelse hænger paa den bageste Væg. **Eleonora Christina**, klædt som Fiskerinde, med en Maske i den ene Haand, et Papir i den anden, kommer ind ad den ene, **Ulfeld** ad den anden Dør.

Eleonora.

Min Corfitz! du er ikke færdig end?
Vi maae dog kiøre sammen snart til Slottet.

Ulfeld.

Ja, vi skal ikke skilles ad, min Hustru!

Eleonora.

Men det er seent alt hen ad Natten. Vi
Maae være der, før Dronningen gaaer bort.

Ulfeld.

Vær ubekymret!

Eleonora.

Hvilket herligt Indfald —
Du har dog mange gode Indfald, Corfitz! —
At i den store Maskerade, holdt
Paa Slottet, Deel vi tage, klædt som Fisker
Og Fiskerinde. Jeg mig nærmer ydmygt
Da Dronningen, og overrækker hende
Det lille Dannebrog, hvori med Perler
Er stukket hendes Navnetræk med Krone.
Jeg synker paa mit Knæ, og rækker hende
Det lille Vers.

Ulfeld.

Har du det færdigt?

Eleonora.

Ja,
Her er det.

Rækker ham Papiret.

Ulfeld læser det.

Det er smukt, men alt for ydmygt.
Tilgiv, at nu jeg først, min ædle Hustru!
Betroer dig Sagens rette Sammenhæng.
Sandt nok, der er paa Slottet Maskerade;
Men, Leonora! det er ei den Sal,
Hvortil jeg bringer dig, skiøndt den er stor.
Men min er større.

Eleonora.

Ha, hvad mener du?

Ulfeld.

Det sølvblaa Hav. Nu er det vel ei blaat,
Nu er det sort; men Mørket staaer os bi.

Eleonora.

Forklar dig!

Ulfeld.

Dinas Redning ønsker du
Saa høit, som jeg.

Eleonora.

Den har du lovet mig.

Ulfeld.

Paa Slottet feirer Hoffet Maskebal;
Der flagrer Spøgen, som en Sommerfugl.
I Morgen tidlig reiser man Skafot
For Dina nær den samme Plads; da hyler
Natuglen fra de gamle Kobbertage.

Eleonora.

O, gode Gud!

Ulfeld.

Frygt ei! Jeg driller Spøgen,
Og giekker Sorgen. Dina skal ei døe,
Skiøndt, som en Myg, hun flyver selv i Lyset.

Men hendes Redning koster os endeel:
Vor Lykke her i Danmark; thi du indseer,
Naar Kongen hører, Dina flygtet er
Ved Ulfelds Hielp, saa har i Danmark Ulfeld
Spilt sine sidste Kort.

Eleonora.

Ak! det er troligt.

Ulfeld.

Saa bliver Ulfeld landsforviist, som Walter.
Nu veed du, jeg har altid havt den Mening:
Skee raskt og snart, hvad dog engang skal skee!
Jeg førekommer Dommen, reiser bort,
Og sparer mine Fiender Møien med
At landsforvise mig.

Eleonora.

Endnu i Nat?

Ulfeld.

I Morgen tidlig var det alt for silde.
Jeg har bestukket Vagterne med Guld.
Der er ei sørget for at vogte hende
Med megen Omhu; slap hun ud, jeg troer
Ei Kongen vilde ærgre sig derover.
Fra Blaa Taarn bringer hende Vagten ned
I Baaden — Vagten flygte maa med hende —
Hvor Walter venter.

Eleonora bedrøvet.

Skal vi flye med Dina?

Ulfeld.

Hvor kan du troe, jeg skulde giøre dig
Et saadant Forslag? Stadens Gouverneur
Har Stadens Nøgler; jeg er Gouverneur.
En Vogn udruller os af Østerport

Til Helsingør; en hollandsk Galiot
Der venter os. Saa seile vi til Holland,
Til Sverrig, hvor du vil, kun ei til Danmark.
O, hvor jeg kommer, er jeg høist velkommen,
Det veed jeg vist. Propheten agtes ei
I eget Fædreland; men jeg skal lære
De gode Jyder at høiagte mig.

Eleonora.

Og vore Børn?

Ulfeld.

Dem er der sørget for.
De blev alt pakket ind og sendt forud,
For at forhindre Graad og ømme Scener.

Griber hendes Haand.

Nu maae vi selv ei være Børn.

Eleonora.

Du nænner
At saare mig endnu?

Ulfeld.

Nei, paa min Ære!
Men jeg er oprørt, denne Stund er vigtig,
Thi Dinas Frelse ligger mig paa Hiertet.
Farvel et Dieblik! Og saa til Holland!

Gaaer.

Eleonora ene.

Og saa til Holland! hvor du vil, kun ei
Til Danmark atter! — Corfitz Ulfeld! o,
Du elsker ei dit Fædreland, som jeg.
Ei Hollands Sumper, eller Stenene
Paa Sverrigs Bierge faae mig til at glemme
De grønne Bakker og de gyldne Marker,
Hvor Hytten staaer, og Kongeborgen staaer,

Som saae mit Barndoms- og mit Ungdomsliv.
O, Fredriksborg og Rosenborg! saa skuer
Jeg eder aldrig meer? I vinke mig
Ei fiernt med eders Spiir. — Den store Mand,
Som leved og som herfked der, er død;
Dog glædte det mig, og det trøsted mig,
At gaae i Hallerne, hvor Christian leved.

Vender sig mod Baggrunden.

Der hænger Carl van Manders store Billed
Af Christian den Fierde.

Knæler.

Elskte Fader!
Hvi kan dit Billed ikke følge mig?
Det er for stort.

Lægger Haanden paa Hiertet.

Dog større staaer det her.

Staaer op.

O, saae du nu din kiære Datter, Christian!
Som Fiskerinde staae for dig til Afsked,
Du vilde signe mig. Saa følg mig da,
Du høie Skygge! tilgiv din Christina;
Hun flygter ikke fra sit Fædreland,
Hun følger sine Børn kun og sin Mand.

Gaaer ind.

Dinas Fængsel.

Ulfeld. Fangefogden.

Fangefogden sagte.

Hun sover.

Ulfeld.

Hvilken Aandskraft i den Pige!

Fangefogden.

Hun er i megen Fare; Tiden er
Forløbet om et Dieblik, thi Vagten
Blier afløst — ikke, som vi troede først,
Hver anden Time, men hver Time, Herre!
Jeg angst var for, I ikke skulde komme
Til rette Tid. Dog har vi et Qvarteer —

Ulfeld.

Væk hende!

Fangefogden.

Hun er vaagnet.

Ulfeld.

Træd tilside!

Fangefogden gaaer ud.

Dina

kommer bleg og forvirret ud af Alkoven.

Hvo vakte mig? Min Bøddel?

Ulfeld.

Corfitz Ulfeld!

Dina.

Ha, ganske rigtig!

Ulfeld.

Frelst paa Sverrigs Kyst
Vil du fortryde snart din Haardhed mod mig.

Dina.

Ja, Corfitz! meget har jeg at fortryde;
Men fremfor Alting, at jeg ikke strax
Var haard imod dig.

Ulfeld.

Kom nu, Dina! kom!
Den Skildvagt, som bevogter Fængslets Dør,
Er vunden for dig. Skynd dig! du er reddet.

Dina.

Min Siæl er reddet, haaber jeg til Gud.
Den sidste Naade, jeg bad Kongen om:
En Siælesørger af min egen Tro,
Til Trøst og Følge paa den sidste Vandring,
Vil ikke negtes mig.

Ulfeld.

Du raser, Dina!
Ha, dræb dig ikke selv!

Dina.

Du dræbte mig,
Da du til nedrig Løgnerske mig løi.

Ulfeld heftig.

Dit Hierte løi, din Siæl, din Aand beløi mig,
Da du om Corfitz Ulfeld kunde troe,
Han var en ussel Morder.

Dina.

Skulde jeg
Ei troe mit eget Øre?

Ulfeld stolt og heftig.

Dina! nei;
Thi Hørelsen er kun en ussel Sands,
Og Aanden dømmer ikke sandseligt.

Dina.

Det er mig alt for høit.

Ulfeld.

Jeg redde maa
Min Ære for dig, før jeg redde kan
Dit Liv. Saa viid: Du hørte ganske ret,
Et skiebnesvangert Ord om Giftens Virkning;
Men hvad du hørte, var en Vredeslyd,
Et Skrald, forstummet hurtigt som det kom,

Et Indfald, yttret i Forbittrelsen
Til den, der har sin Mands Fortrolighed
Heel, som hans eget Hierte: til hans Hustru.
Du snapped, som en fiendtlig Dæmon, Ordet
Fra Hemmeligheds Alter, floi dermed
Til Landets Domstol. Aldrig, aldrig var
Det sat i Værk, saa sandt Gud Herren lever,
Saa sandt jeg hist vil nyde Salighed.

Dina forfærdet.

Ulykkelige! hvorfor sagde du
Mig ikke strax, hvad nu du siger mig?
Saa havde du forseglet disse Læber.
Det var din Stolthed, Corfitz! og din Hovmod,
Som ei tillod dig det. — Velan! det glæder
Mig dog for dig; og det bedrøver mig,

Rækker ham Haanden.

At jeg har troet saa slet om dig. Nu døer
Jeg med en større Rolighed.

Ulfeld.

Du skal
Ei døe.

Dina.

Jeg er en Synderinde, Corfitz!
Og du en Synder. Lad ved Hanegalet
Os ei fornegte Sandheden! Hvad skulde
Jeg længer leve for? Min Blomst er brudt.
Min Kiærlighed til dig — i Grunden slet —
Har tabt sin Rose; Tornen staaer igien. —
Jeg vil med pralerisk Veltalenhed
Ei sminke, mens jeg skrifter, mine Lyder.
Dumdristig overtraadte jeg Naturen,
Og lefled med et stolt og sværmersk Lune,

Der mindst tilkommer Qvinden. Ha! men du —
Du, Corfitz! spilled ingen bedre Rolle.
Jeg vilde Riddertidens Eventyr,
Og du dens Magt og dens Selvraadighed.
Til Qvinde var jeg alt for meget Mand,
Men du til Mand var alt for meget Qvinde.
Forfængligheden svækkede din Kraft,
Selvkiærlighedens Blus, som Lygtemand,
I Sumpen leder dig, det gaaer dig ilde,
Det kan ei Andet. Corfitz Ulfeld! hør
Min sidste Drøm: Jeg i din Hauge stod,
Hvor sidst vi mødtes; da forsvandt dit Palads,
De skiønne Træer og Blomster — Alt forsvandt,
Kun nogle fæle Stene blev tilbage.
Da saae jeg dig landflygtig, ussel døe
I dine Sønners Arme ved en Sø,
Og neppe fandt dit arme Liig et Læ
Paa Marken ved et trøsket Piletræ;
En Taarepiil dig dog sin Skygge gav —
Og den blev Monumentet paa din Grav.

Man hører udenfor Geværklirren af Vagten, som bliver afløst.

Ulfeld.

Usalige! du kan ei reddes meer.

Iler bort.

En Munk træder ind.

Dina.

Jo, reddes kan jeg!

Hun tager Korset paa Bordet ud af Fodfæstet, og den sidste Rose af Krukken.

Denne sidste Rose
I Christi Kors!

Hun vikler Rosen om Korset, og siger til Munken, som nærmer sig:

Kom nu, min Skriftefader!
Og følg mig til Barmhiertighedens Dør;
Men styrk mig først med din Velsignelse.

Hun knæler, Munken lægger den ene Haand paa hendes Hoved, og peger med den anden til Himlen. Hun kysser nedboiet Korset.

Tæppet falder.

ANMÆRKNINGER.

Side 1: **Olaf den Hellige** maa antages forfattet i Vinteren 1836-37; at Stykket var færdigt fra Digterens Haand den 15de April 1837, sees af et Brev af samme Dato fra ham til nu afdøde Krigsassessor J. Wilstrup, hvilket Brev for Tiden eies af Hr. Boghandler Lynge. Stykket udkom første Gang trykt (A) i April 1838, baade særskilt og som andet Hefte af Tragødier, IX, 1838; anden Gang (B) udgav Oehl. det i Tragødier, III, 1842, og tredie Gang (C) i Tragødier, IV, 1849.

Bemærkninger til Olaf den Hellige:

Side 4, Linie 25: Vi pløied Agren med ham, rødded Urer] Ur (Norsk), Steengrund, stenet Jord.

— 58, — 13-15: Gudebilledet af Asa-Thor, som Olaf Tryggvason dog ei fik brændt, dengang han Hoffet brændte] Hoffet (Islandsk), Gudehuset.

— 92, — 26-27: Han stod ... i en graalig Peld] Peld, Pel (forældet), kostbart Stof (saaledes Trag. Dram., II, Side 76, Linie 22: Purpurpel), Kappe.

— 93, — 15-16: Fra Clemenskirke min Klokke klang; men Glad var meer ei glad] Smlg. Trag. Dram., VI, Side 88, Linie 23-24: Fromt mig til Nidaros kalder den sølverne Glad, Klokken, som Olaf støbte.

— 99, — 29-30: Jeg stænger høit: For Nidingshaand skal Olaf ikke falde] Dette besynderlige Udtryk, som

ogsaa forekommer i Adam Oehl.s Poetiske Skrifter, II, 1805, Side 56, Linie 3: Jeg strænger dig høit ved alle Guderne, at jeg er uskyldig — er udentvivl opstaaet ved en Misforstaaelse af det islandske strengia heit, gjøre et høitideligt Løfte.

Side 104, Linie 10: Hvad er vort Ordtag, Herre?] Ordtag (Islandsk), Feltraab.

— 118, — 6: Primsignet er jeg længst] Primsigne kaldtes i det catholske Norden at give Børn den første christelige Indvielse, samt især at korstegne Hedninger, der skulde døbes.

— 123, — 7: Jeg stod paa Mont en Morgen] Mont betyder i Sagaerne Alperne.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 2, Linie 8: Kolbrunarskiald] = B; A: Kolbrunarskald (saaledes hvergang Ordet Skiald forekommer i Stykket)

— 5, — 13: Sneebolden] = C; A: Snebolten

— 14, — 9: O] = B; A: Og

— —, — 28: Nu] = B; A: Snart

— 15, — 21-22: Olaf forbauset. | Hvorledes, Ingegerd?] = C; A:

Olaf
(forbauset og henrykt).
Min Ingegerd? (fatter sig.)
Min hun ei kaldes maa;
Min kun et Dieblik — i Hiertets Braa —
Men ellers ei; — og allermindst det nu,
Da hellige Forsæt luttret har min Hu.
Hvorledes Ingegerd?

— 18, — 25: bringe] = B; A: sætte

— 19, — 19: nu] = B; A: vel

Side 22, Linie 22: ham stræber] = B; A: han stræber
— 24, — 24: mig min Hevn] = B; A: mig Hævn
— 34, — 24-25: Bevæbnede frem fra] = C; A: Bevæbnede fra
— 36, — 27: de ei godvilligt vil betale] = C; A: de vil godvilligt ei betale
— —, — 30: Haarfagers] = B; A: Harfagers (saaledes hvergang Navnet Haarfager forekommer i Stykket)
— 46, — 12, og Side 104, Linie 5: Mærkismand] = C (smlg. Side 47, Linie 10, og flere Steder); A: Mærkesmand
— 47, — 25: kun for mig med din stærke Lab] = B; A: kun tro for mig, med kraftig Lab
— 50, — 10: Boddeløxens] = B; A: Bødeløxens
— 52, — 5-6: Hedenskab. | Lad Sigurd] = B; A:

Hedenskab.
Før, da Knud Mægtige var mere verdslig,
Var ei et saadant Oprør ham imod;
Men, Biørn! fra den Dag af, han sad ved Havet,
For at ydmyge sine Smigrere,
Og bød dets Bølge standse ved sin Fod;
Fra den Dag af, han hængte Kronen selv
Paa den Korsfæstede, da hader Knud
Saa stærkt som Olaf Hedningernes Seir.
Lad Sigurd

— —, — 23: Jeg sikkert, du vil ei foragte] = B; A: Jeg dog, du vil ei grumt foragte
— —, — 27, og Side 55, Linie 16: Danemark] = B; A: Dannemark
— 54, — 13: Varerne] = B; A: Varene
— 58, — 11: De tage Tingen paa den rette Maade] = B; A: De har forstaaet uret — men dog ret

Side 59, Linie 23: Jagt blot for at see ham] = B; A: Jagt, for ham at see
— 62, — 2: med en Harpe] A, B og C: med Harpe
— 65, — 1: kun jeg slaaer] = B; A: jeg slaaer kun
— —, — 2: i Stand at slaae paa mig] = B; A: istand til at slaae mig
— 70, — 26: døe, før de skiønne] = Digterens tydske Oversættelse af Stykket i Adam Oehl.s Werke, VI, 1839: sterben, noch ihrer unbewußt; A, B og C: døe for de skiønne
— 72, — 2-3: saafremt I meer ei agte | Gudinden Saga] = B; A: saafremt ei agtes meer | Ældgamle Saga
— 76, — 25: Hestehaar] = B; A: Purpurhaar
— 87, — 30-31: er det, | Hvormed sig Mennesket bedrager selv] = B; A: er der, | Hvor Mennesket bedrager først sig selv
— 88, — 4: der] = B; A: som
— 91, — 12: Slummer!] = C; A: Slummer,
— —, — 15: Norges] = B; A: disse
— 94, — 25: vakte] = C; A: vaagned
— 95, — 29: det vil nu vise sig] = B; A: det skal vi nu erfare
— 96, — 2: ei kæmpe mod dig] = B; A: ei slaaes med dig
— 100, — 12, 13, 16, 17, 24, 26 og 29; Side 101, Linie 1, 4 og 8: Rognvald] = Personlisten i alle Udgaverne; A, B og C: Røgnvold
— 101, — 4: Olaf] = B; A: han
— —, — 6: Høvdinger] = B; A: Høfdinger
— 103, — 4: Den] = den tydske Oversættelse; A, B og C: Det
— —, — 12: en god og prægtig Glavind] = B (over-

eensstemmende med Digterens constante, skjøndt mindre rigtige Sprogbrug); A: et godt og prægtigt Glavind

Side 103, Linie 16: ædel] = B; A: deilig

— 106, — 30: Høvdinger] A, B og C: Høfdinger (smlg. Var. til Side 101, Linie 6; samt Side 107, Linie 16, og flere Steder)

— 108, — 23: Maaskee du lever end ved fremmed] = B; A: Dit Rygte lever ved en fremmed

— —, — 24: Som] = B; A: En

— —, — 26: Ja, Christendommen er ei længer fremmed] = B; A: Nei! da er Christendommen meer ei fremmed

— 113, — 1: mig det] = B; A: mig dem

— —, — 9: Ære] = B; A: Fryd

— —, — 11-13: bort — blot af Forfænglighed, | For at i Skialdesangen siden efter | Han] = B; A: bort; — vel af Forfænglighed | Desuden til; for at i Skaldesangen | Han

— 116, — 10: det veed J ei] = C; A: det J veed ei

— 119, — 5: Sigurdson] = C; A: Sigurdsøn

— 121, — 32: faaer] = B; A: fik

— 127, — 25: bælmørk] = B; A: mørk

— 128, — 3, og Side 129, Linie 12: Finn.] A, B og C: Finn Lille.

— —, — 12: Finn] = B; A: Finn Lille

— 129, — 25: hvad er det] = B; A: hvad er dog det

— —, — 27: Selvbedrag] = B; A: Bedrag

— 130, — 28: spage] = B; A: dumme

— 132, — 13: dog] = B; A: men

Side 135: **Knud den Store** er forfattet i Sommeren 1838 paa Frederiksberg Slot (see Oehl.s Erindringer, IV, 1851, Side 154-155), og udkom første Gang trykt (A) i April 1839, baade særskilt og som første Hefte af Tragødier, X, [1839-]1843. Anden Gang (B) udgav Digteren dette Stykke i Tragødier, IV, 1842, og tredie Gang (C) i Tragødier, IV, 1849. Stoffet havde han allerede tidligt behandlet i sin Romance Knud den Store, første Gang trykt i Adam Oehl.s Poetiske Skrifter, I, 1805, Side 165-169.

Bemærkninger til Knud den Store:

Side 143, Linie 22-23: Mø! din Ast jeg haaber at fortiene] Ast (Islandsk), Kjærlighed.

— 158, — 12: Lavard, Kong Knud!] Lavard er: Herre! min Herre! (smlg. Trag. Dram., IV, Side 173, Linie 16).

— —, — 17: en Kæmpe, som en Vade Rise] Vade Rise var Velents Fader; see Velents Saga, oversat af Oehl. i Skand. Lit. Selsk. Skr. 1809, Side 355-403, forkortet indført i Eventyr af forskiellige Digtere; sammendragne og oversatte, med Bemærkninger, af Adam Oehl., I, 1816, Side 287-319.

— 252, — 19-24: I Sandhed! hver en Christen burde vide, osv.] Disse sex Vers ere tagne af Romancen.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 136, Linie 5: Estrid] A, B og C: Estrith (smlg. Side 200, Linie 9, Side 201, Linie 6, og hvor Navnet fremdeles forekommer)

— 159, — 29: Sagn udi] = B; A: Sagar i

Side 163, Linie 5: dig for stor] = C; A: dig stor
— 169, — 3: alt for] A, B og C: al for
— 177, — 16: Løvens] = B; A: Kongens
— 178, — 11: I hele England] = B; A: I England alt
— —, — 13: det Svaghed] = B; A: det en Svaghed
— —, — 22: Gierne tilstaaer jeg] = B; A: Gierne jeg tilstaaer
— 181, — 2: prægtig] = C; A: prægtigt
— 182, — 4: bruser] = B; A: ruser
— 183, — 17: maa] = B; A: bør
— 188, — 2: kun en ringe] = B; A: kun ringe
— —, — 2-3: Sømand, Herre! | Jeg] = C; A: Sømand, | Jeg
— —, — 19: heised] = B; A: hidsed
— —, — 28: forplumret] = B; A: forplumpet
— 191, — 16: kun] = B; A: fælt
— 192, — 17: Sundhedssaft] = B; A: Sundhedskraft
— 193, — 14: hellig] = C; A: hellige
— 196, — 24, 25 og 32; Side 197, Linie 7, 10 og 23; Side 199, Linie 4 og 8: Skiald] = B; A: Skald
— 197, — 28: En] = B; A: Een
— 202, — 19: bliver den først bitter] = B; A: blier den mere bitter
— 205, — 16: Dronningen til at] = C; A: Dronningen at
— 207, — 25: bære Loftet, maa du ikke knække] = C; A: bære Bygningen, maa du ei knække
— 208, — 6: han knæler for] = B; A: han synker i et Knæ for
— —, — 11: Estrid sagte] = B; A: Estrid (siger først sagte

Side 210, Linie 7: Endnu som Chordreng] = B; A: Fast som en Chordreng
— 211, — 20: hilst dig end] = B; A: hilst paa dig endnu
— 214, — 3: ligger paaklædt og] = C; A: ligger i Morgendragt og
— 215, — 16: vendte] A, B og C: vende
— —, — 25: Spidsfindige] = B; A: Spidsfindigt
— 216, — 21: paa Knæ] = C; A: paa et Knæ
— —, — 29: min korte Vei] = B; A: mit korte Liv
— 218, — 24: Gudfrygtighed] = C; A: Gudsfrygtighed
— 221, — 3: og mere gamle] = B; A: og meer de gamle
— 226, — 12: du ham indbilde dig] = B; A: du dig af ham indbilde
— —, — 22: Svig] = B; A: List
— 229, — 10-12: kiært. | Gaaer. | Knud] A, B og C: kiært. | Knud
— 232, — 2: Har eens Betydning for Alfaders Throne] = B; A: Bli'er samme Ting dog, i forskiellig Tone
— —, — 17: Og] = B; A: Ja
— 234, — 5-6: ham, som Disciplene saae Manden: | J] = B; A: ham, — som Disciplene, — saae Manden | J
— 239, — 13: digted hver] = B; A: digtet har
— 240, — 16: det] = B; A: den
— 247, — 17: Har han] = C; A: Han har
— —, — 26: det er] = B; A: der er
— 248, — 7: det] = C; A: han
— —, — 9: Du] = C; A: Han
— 249, — 4: jeg kun den nøgne Torn] = B; A: jeg nøgne Tornekrone

Side 249, Linie 7: endnu] = B; A: aldeles
— —, — 9: Eet] = B; A: Et
— —, — 11: ved] = B; A: med
— 252, — 14: min] = B; A: mit
— 253, — 3: herske] = B; A: herser
— —, — 22: Himlen — da gienfandt] = B; A: Himlen, Emma! fandt

---

Side 255: **Dina** er forfattet i den første Halvdeel af Aaret 1841 (see Oehl.s Erindr. IV, 1851, Side 160), og udkom første Gang trykt (A) i December 1842, 123 Sider foruden Titelbladet, baade særskilt og som første Hefte af Tragødier, IX, [1842-]1844 (Godtkjøbsudgaven). Anden Gang (B) udgav Digteren dette Stykke i Mai 1843, 169 Sider foruden Titelbladet, baade særskilt og som andet Hefte af Tragødier, X (den brede Udgave); og tredie Gang (C) i Tragødier, VIII, 1849 (Pragtudgaven).

Oehl.s Erindr., IV, Side 172-173:

Før jeg reiste til Norge [Juni 1843], blev Dina opført [første Gang den 27de October 1842], og giorde megen Lykke, især ved Fru Heibergs fortræffelige Spil. Stykket blev meget roest; nu holdt Dadlerne sig til, „at jeg havde forvansket Historien, at jeg havde tegnet Ulfeld for slet, og Dina for god; at hun var en lav Forbryderske". Men Alt, hvad der kan siges til Ulfelds Roes, har jeg ladet ham beholde i Stykket; jeg har kun ogsaa tegnet ham med hans Skyggesider. At jeg har fordærvet Historien ved at idealisere Dina, kan kun Taabeligheden forekaste mig. Dina er slet ingen historisk Person. Hendes Optræden er en Privat-

anecdote i Ulfelds Liv; hvis den har givet mig Anledning, og det er lykket mig at slaae en Diamant ud af en grov Flintesteen, saa er det en Vinding for Poesien, og intet Tab for Historien. Den strenge historiske Sandhed vilde i de fleste Æmner giøre Digterskiønheden umulig. Hakon Jarl slagtede i Virkeligheden sin Søn uden Kiærlighed; han skiulte sig, før han blev myrdet af Karker, under en Svinesti. Palnatoke skød Harald Blaatand bagfra i Skoven, hvor han sad i en vist Ærinde. Hagbarth sneg sig efter Kæmpevisen i Signes Jomfrubuur, og laae hos hende, da han blev greben. Har jeg ogsaa forvansket Historien her? Sophocles sagde til Euripides: „Du tegner dine Helte, som de ere; jeg, som de burde være". „Men", vil man sige, „du har beskyldt Ulfeld for et Snigmord." Det har jeg ikke giort. Dina beskyldte ham derfor; endnu, da hun gik til Retterstedet, stævnede hun ham for Guds Domstol, og den hele Sag blev — en evig Hemmelighed. Dette var Digteren nok. Jeg har modereret dette Motiv, der blev Drivehiulet i min Digtning, saa meget som muligt. Det kommer kun som et Indfald af Ulfelds ophidsede Blod, men gribes af den tragiske Nemesis. Et saadant muligt Indfald ligger ikke uden for Ulfelds Characteer: han var herskesyg, hevngierrig, med alle glimrende, store Egenskaber; og uagtet Humaniteten bød at nedrive hans Skamstøtte, vil dog selv historisk Sandhed aldrig negte, at for stor Ærgierrighed og Stolthed, og Mangel af Høimod og ægte Dyd drev ham til at blive Landsforræder.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 256, Linie 1: **Personerne.**] = B; mangler i A.
— 262, — 25: funden] = B; A: fundet
— 263, — 16: Clav'cembal] A, B og C: Clavcinbal
— 268, — 9: **En Tiener**] = C; A: **Tieneren**
— —, — 27: Hofmarsken, og sætter en Stol til ham.] = C; A: Hofmarsken.
— 273, — 28: Væsentlige] = B; A: Væsenlige
— 279, — 18: Medici] A, B og C: Medicis
— 280, — 9: i et saadant] = C; A: i saadant
— 282, — 23: overgaae] = B; A: overgaaer
— 298, — 31: venlig og undseelig] = B; A: venligt men undseelig
— 314, — 5: Palads, en gammel] A, B og C: Pallads, gammel
— 321, — 20 og 23: Rigshofmester] = C; A: Rigshovmester
— 322, — 23: vansmægtende] = B; A: vansmægtige
— 335, — 18: Pladsen vige] = C; A: vige Pladsen
— 341, — 7: offentligt] = B; A: offenligt
— 348, — 20: Haandfæstninger] = B; A: Haandfæstningen
— 349, — 11: Hukommelse] = B; A: Hukommelsen
— 356, — 22: Palmer] = C; A: Palmen
— 370, — 15: Vinteriis] = C; A: Vintersiis
— 371, — 4: med en Maske] A, B og C: med Maske
— 373, — 24-25: Baaden — Vagten flygte maa med hende — | Hvor] = C (Baaden; Vagten ... hende, | Hvor); A og B: Baaden; den maa flygte selv med hende, | Hvor
— 375, — 9: Manders] = C; A: Manderns
— 377, — 19: mit] = C; A: mig

III. **Dramatiske Digte:** Syngespil, Lystspil og Skuespil, samt Forspil, Prologer og Epiloger. 6 Bind. Bogladepris 5 Rdl; **nedsat Pris 4 Kr.**

IV. **Episke Digte:** Eventyr, Fortællinger, Noveller og Roman. 4 Bind. Bogladepris 4 Rdl; **nedsat Pris 3 Kr.**

V. **Dramatiske Digte:** Tragiske Dramaer. 10 Bind. Bogladepris 8 Rdl 64 ß; **nedsat Pris 10 Kr.**

VI. **Dramatiske Digte:** Romantiske Dramaer (St. Hansaften-Spil, Aladdin, Fiskeren). 2 Bind. Bogladepris 1 Rdl 64 ß; **nedsat Pris 2 Kr.**

VII. **Erindringer.** Bogladepris 2 Rdl 24 ß; **nedsat Pris 3 Kr.**

Alle 7 Afdelinger (33 Bind), der tidligere kostede 29 Rdl 24 ß, ere saaledes nedsatte til omtrent det halve, nemlig **30 Kr.**, hvilken er den ualmindelig billige Pris af **4 Øre** pr. Ark.

For yderligere at lette Anskaffelsen af dette Værk vil der samtidig blive aabnet en ny Subskription, hvorved der bydes Publikum en nem Leilighed til efterhaanden at anskaffe denne fortrinlige og prisbillige Udgave. Hver 3die Uge udkommer en Levering (indeholdende et Bind) til Pris **1 Kr.**; de sidste 3 Leveringer leveres Subskribenterne

gratis.

Subskription modtages i de fleste Boglader i Danmark Norge og Sverrig, samt hos Selskabets Hovedkommissionær **Rudolph Klein**, Lille Kjøbmagergade Nr. 56 (efter Juli 1875: Pilestræde Nr. 40).

Kjøbenhavn, i Januar 1875.

Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

1875.

Trykt hos J. H. Schultz.